

Pact 2020

Kernindicatoren
Meting voorjaar 2011

Vlaanderen
In Actie
Pact 2020

VOORWOORD

De Vlaamse Regering keurde eind december 2009 een set van kernindicatoren goed waarmee de realisatie van de 20 doelstellingen van het Pact 2020 zouden worden opgevolgd. De keuze van de indicatoren gebeurde na ruim overleg met de sociale partners, het middenveld en de Vlaamse overheid. Het is de bedoeling om jaarlijks de stand van zaken op te maken. Een eerste meting of nulmeting vond plaats in het voorjaar 2010. Ondertussen werd ook werk gemaakt van enkele nieuw te ontwikkelen indicatoren. De set van meetbare kernindicatoren wordt bij deze tweede meting uitgebreid van 123 tot 143 indicatoren. De verzameling van het cijfermateriaal gebeurde door de Studiedienst van de Vlaamse Regering met medewerking van de leden van het Platform Statistiek en meerdere contactpersonen in alle domeinen van de Vlaamse overheid.

De bedoeling van deze monitor is om de aandacht voor het toekomstplan 'Vlaanderen in Actie' warm te houden en het debat over prioritaire maatregelen te onderbouwen. Indicatoren zijn immers een hulpmiddel om trends vast te stellen, de afstand tot de gewenste streefwaarden op basis van objectieve informatie te beoordelen en op basis van deze gapanalyse een mening te vormen over de nodige acties en maatregelen.

De monitoring van het Pact 2020 is een onderdeel van een ruimere bestuurlijke aanpak van Vlaanderen in Actie. De resultaten moeten daarom samen gelezen worden met andere rapporteringen over 'Doorbraken' voor de langetermijnvisie voor Vlaanderen en over de uitvoering van het Vlaamse regeerakkoord.

31 januari 2011

Overzicht indicatoren

D1. Duurzame topregio

1. Vlaanderen groeit in 2020 uit tot een competitieve, polyvalente kenniseconomie die op een duurzame manier welvaart creëert.
2. Vlaanderen behoort in 2020 tot de top vijf van de kennisintensieve regio's op het vlak van geproduceerde en verdiende welvaart.
3. Het Vlaamse Gewest blijft in 2020 bij de top vijf van de kennisintensieve regio's op het gebied van investeringen.

Geselecteerde kernindicatoren

D	Indicator	Pag.
1.1.1	Arbeidsproductiviteit = bruto toegevoegde waarde per werkzame persoon, PYP + jaarlijkse groei	14
1.1.2	Rendabiliteit van ondernemingen = netto exploitatieoverschot op arbeidsproductiviteit, CUP	16
1.1.3	Loonkost per eenheid product = loonkost per werknemer / arbeidsproductiviteit, CUP	18
1.1.4	Indicator internationale competitiviteit op basis van geharmoniseerde competitiviteitsindicatoren (HCI) van de Europese Centrale Bank: nog geen data beschikbaar	
1.1.5	Ecologische voetafdruk	20
1.2.1	BBP per hoofd van de bevolking, PYP en voor pendelarbeid gecorrigeerd BBP per hoofd van de bevolking, PYP + reële jaarlijkse groei	22
1.2.2	Beschikbaar inkomen per inwoner PYP (deflator: HICP)	24
1.3.1	Totale investeringsratio: investeringen in vaste activa, in % van het BBP (CUP), naar kennisintensieve regio's	26
1.3.2	Investeringsratio private sector: investeringen in vaste activa (totaal) en van de private sector, in % van het BBP (CUP), positie binnen de EU27 lidstaten	28

D 2. Solidaire open regio

1. In 2020 is Vlaanderen een solidaire, open en verdraagzame samenleving waarin het sociaal kapitaal minstens op het niveau ligt van de top vijf van Europese landen.
2. Alle inwoners van Vlaanderen kunnen in 2020 worden bereikt door een vereniging, een buurtwerking, een vrijwilligersorganisatie of door samenlevingsopbouw.
3. De Vlamingen hebben in 2020 intense sociale contacten, meer vertrouwen in de medemens en in de samenleving.
4. Discriminatie is in 2020 uitgebannen, de evenredige arbeidsdeelname is verzekerd en de deelname van alle kansengroepen aan de andere domeinen van de maatschappij is proportioneel tot hun aandeel in de bevolking.
5. Tegen 2020 is de huidige bijdrage van Vlaanderen inzake ontwikkelingssamenwerking verdubbeld. Samen met alle gedecentraliseerde besturen bedraagt de bijdrage van Vlaanderen minstens 7% van de officiële Belgische ontwikkelingshulp.

Geselecteerde kernindicatoren

D	Indicator	Pag.
2.1.1	Sociaal kapitaal: actieve betrokkenheid in vrijwilligerswerk, vertrouwen in medemens, sociale contacten met vrienden, familie en burens Europees vergeleken	30
2.4.1	Houding ten opzichte van holebi's en holebiseksualiteit	32
2.4.2	Houding ten opzichte van de rollen van mannen en vrouwen in het gezin en de samenleving	34
2.4.3	Houding ten opzichte van vreemdelingen en migratie	36

2.4.4	Werkzaamheidskloven bij 15-64 jarigen (geslacht, leeftijd, nationaliteit/herkomst, scholingsgraad, arbeidshandicap)	38
2.4.5	Proportionele deelname kansengroepen op verschillende maatschappelijke terreinen: onderwijs, cultuur, verenigingsleven, ...	40
2.5.1	Vlaamse officiële ontwikkelings samenwerking (ODA), in euro en jaarlijkse groei	42
2.5.2	Aandeel Vlaamse overheid en gedecentraliseerde besturen met name de Vlaamse provincies en gemeenten in Belgische ODA, in euro	44

D 3. Internationalisering

1. Vlaanderen herwint tegen 2020 zijn in de afgelopen tien jaar verloren aandeel in de wereldexportmarkt en exploreert in veel sterkere mate dan vandaag onbenut potentieel op het vlak van internationalisatie (zowel in goederen als in diensten).
2. Het aantal buitenlandse directe investeringen in het Vlaamse Gewest neemt toe, evenals het ermee gepaard gaande investeringsbedrag.
3. Tegen 2020 neemt het aantal exporterende bedrijven toe, het aantal exporterende kmo's verdubbelt (tegenover 2007).
4. Het aandeel van de totale Vlaamse uitvoer naar snelgroeiende markten groeit tegen 2020 tot 10%.

Geselecteerde kernindicatoren

D	Indicator	Pag.
3.1.1	Aandeel van de Vlaamse uitvoer in een aantal snel groeiende markten	46
3.1.2	Aandeel van de EU27 en van de EU15 in de Vlaamse uit- en invoer	48
3.1.3	Aandeel van de uitvoer van (medium)-HT goederen in de Vlaamse uitvoer	50
3.1.4	EIP: employer firm birth rate (zie 5.1.5)	
3.1.5	EIP: employer death rate (zie 5.1.6)	
3.1.6	EIP : overlevingsgraad starters na 3 en 5 jaar (zie 5.2.2)	
3.1.7	EIP : proportie dat na 3 jaar en 5 jaar nog in leven is (zie 5.2.3)	
3.2	Buitenlandse directe investeringen (FDI) in het Vlaamse Gewest: aantal projecten en investeringsbedrag	52
3.3	Aantal exporterende bedrijven (inclusief KMO's)	54
3.4	Aandeel van de Vlaamse goederenuitvoer naar snelgroeiende markten per productgroep	56

D 4. Innovatie

1. Vanuit een oogpunt van economische en maatschappelijke valorisatie besteedt Vlaanderen tegen 2014 3% van zijn BBP aan O&O. Het aandeel groeit verder na 2014.
2. Dat uit zich in een verdubbeling (vanaf 2007) van de omzet uit nieuwe of verbeterde producten en diensten, een hogere vertegenwoordiging van de speerpunt domeinen, zoals ICT en gezondheidszorg, logistiek en een slim elektriciteitsnetwerk en een hoger aandeel werkenden in kennisintensieve sectoren tot op een gelijk niveau als de Europese topregio's.
3. Ook het aantal patentaanvragen stijgt jaar op jaar. Innovatie wordt meer en beter verspreid over alle sectoren, bedrijfstypes en maatschappelijke geledingen, mede met het oog op het bevorderen van duurzame ontwikkeling.
4. De overheidssteun voor eco-innovatie staat tegen 2020 op het niveau van de top vijf van de Europese regio's.

Geselecteerde kernindicatoren

D	Indicator	Pag.
4.1	Totale O&O-bestedingen in % van het BBP (GERD) en opsplitsing GERD in totale uitgaven door de overheid en door het bedrijfsleven	58

4.2.1	Aandeel van de omzet gerealiseerd door nieuwe of verbeterde producten of diensten per bedrijfsgrootte en industrie/diensten	60
4.2.2	Aandeel werkenden in medium HT industrie en diensten als % van de totale actieve bevolking	62
4.2.3	Aandeel van de gezondheidszorg en van de logistiek in de totale bruto toegevoegde waarde en in de totale werkgelegenheid in het Vlaamse Gewest	64
4.3.1	Aangevraagde en toegekende EPO, USPTO en PCT-octrooien per miljoen inwoners en naar bedrijfsgrootte	66
4.3.2	Innoverende bedrijven als % van alle industriële en dienstenbedrijven (per bedrijfsgrootte en industrie/diensten)	68
4.3.3	Spreiding van innovatie over sectoren, bedrijfstypes en maatschappelijke geledingen in vergelijking met EU-regio's	70

D 5. Ondernemerschap

1. Tegen 2020 kent Vlaanderen een sterke ondernemerscultuur, stijgt het ondernemerschap en de waardering ervoor aanzienlijk, alsook het aantal ondernemingen in het Vlaamse Gewest, zodat we even goed scoren als de top vijf van de Europese regio's. Jonge starters worden aangemoedigd zodat de oprichtingsratio stijgt. Het ondernemerschap bij vrouwen, allochtonen en ouderen neemt toe tot een niveau dat evenredig is met hun aanwezigheid in de maatschappij.
2. In 2020 is er meer doorgroei van bestaande ondernemingen.
3. In Vlaanderen zullen er belangrijke planningsinspanningen moeten gebeuren om de langetermijnvraag naar bedrijventerreinen te kunnen invullen. De ruimte die hiervoor nodig is, zal wetenschappelijk bepaald worden in het kader van het RSV-2020. Een economisch activeringsbeleid en de filosofie van de ijzeren voorraad dienen tegen 2020 het aantal effectief bruikbare bedrijventerreinen te verhogen tot minimaal 95% van het totale aantal bestemde bedrijventerreinen.
4. In 2020 heeft Vlaanderen een performante landbouw die de vergelijking kan doorstaan met de Europese landbouweconomische topregio's. Tegen 2020 zal in Vlaanderen het landbouwareaal uit het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen juridisch verankerd zijn met het oog op rechtszekerheid inzake exploitatie.

Geselecteerde kernindicatoren

D	Indicator	Pag.
5.1.1	Aandeel zelfstandigen of ondernemers in de beroepsbevolking (EAK)	72
5.1.2	Aandeel vrouwelijke en oudere ondernemers in vergelijking met het aandeel in de bevolking	74
5.1.3	Oprichtingsratio	76
5.1.4	Netto-groei, faillissement- en stopzettingratio, turbulentie	78
5.1.5	EIP: employer firm birth rate	80
5.1.6	EIP: employer death rate	82
5.1.7	Aandeel niet- Belgische zelfstandigen	84
5.2.1	Aantal ondernemingen, incl. zelfstandigen volgens tewerkstellingsklassen	86
5.2.2	EIP : overlevingsgraad starters na 3 en 5 jaar	88
5.2.3	EIP : proportie dat na 3 jaar en 5 jaar nog in leven is	90
5.4	Landbouw: netto toegevoegde waarde per bedrijf en per volwaardige arbeidskracht (vgl. op landenniveau)	92

D 6. Logistiek en infrastructuur

1. De economische poorten zijn in 2020 vlot bereikbaar via de verschillende transportmodi (weg, spoor, water of lucht) en via de verschillende transportdragers (zowel privaat als openbaar vervoer).
2. Hiermee realiseren we in 2020 minder dan 5% verliesuren (op het totaal aantal gereden voertuigen) op de hoofdwegen en beperken we de milieu-impact van het goederen- en personenvervoer.
3. Hiertoe worden tegen 2020 missing links in het transportnetwerk (op de weg, water en het spoor) van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen weggewerkt.
4. De vervoersstromen worden in 2020 dynamisch beheerd teneinde de beschikbare infrastructuur optimaal te gebruiken.
5. Om logistieke activiteiten in 2020 maximaal te valoriseren, trekken we logistieke spelers aan die ten volle toegevoegde waarde en werkgelegenheid creëren.

Geselecteerde kernindicatoren

D	Indicator	Pag.
6.2.1	Aantal verliesuren op het hoofdwegennet	94
6.2.2	Bereikbaarheid van economische poorten via openbaar vervoer (spoor, havens, binnenvaart)	96
6.2.3	Emissies (CO ₂ , NO _x , NMVOS en PM _{2,5}) door het goederen- en personenvervoer	98
6.3	Aantal weggewerkte missing links uit RSV	100
6.4	Aandeel van de autosnelwegen dat uitgerust is met een dynamisch verkeersmanagementsysteem (DVM)	104
6.5	Evolutie aandeel logistieke sector in werkgelegenheid en bruto toegevoegde waarde. Werkgelegenheid per tonkilometer, toegevoegde waarde per tonkilometer	106

D 7. Energie

1. Vlaanderen heeft in 2020 substantiële vorderingen gemaakt met het oog op een stabiele toegang tot energie. Dat komt de bevoorradingszekerheid en de competitiviteit van de prijzen ten goede.
2. Hiertoe worden enerzijds efficiëntiewinsten geboekt om de elektriciteitsvraag te beperken. Daardoor en in overeenstemming met de Europees aangegane verbintenissen, is tegen 2020 de energie-efficiëntie gestegen, en dienovereenkomstig het (relatieve) energiegebruik gedaald. Zodoende is de CO₂-emissie tegen 2020 gedaald overeenkomstig de Europese aangegane verbintenissen.
3. Anderzijds wordt de productiecapaciteit voor elektriciteit uitgebreid tegen 2020, o.a. door het betrekken van voldoende spelers, waarbij het aandeel elektriciteit geproduceerd uit hernieuwbare energiebronnen en kwalitatieve WKK aanzienlijk stijgt, zoals in Vlaanderen vereist zal zijn in uitvoering van de Europese richtlijn hernieuwbare energie.
4. Het elektriciteitsnet wordt tegen 2020 omgevormd tot een internationaal goed geïnterconnecteerd en slim net waarop decentrale productie-eenheden en nieuwe toepassingen kunnen worden gekoppeld.

Geselecteerde kernindicatoren

D	Indicator	Pag.
7.1.1	Aandeel lokale energieproductie in de totale Vlaamse energievraag	108
7.1.2	Energievoorziening waarvoor Vlaanderen afhankelijk is van import (offshore windprojecten worden afzonderlijk opgevolgd)	110
7.1.3	Concentratiegraad in de elektriciteits- en aardgasmarkt	112
7.1.4	Frequentie en duur van stroom- en gasonderbrekingen op het distributienet	114
7.1.5	Evolutie van de elektriciteits- en aardgasprijzen	116

7.2	Energiegebruik per sector en energie-intensiteit op Vlaams niveau	118
7.3.1	Aandeel elektriciteit uit hernieuwbare energiebronnen en kwalitatieve WKK	120
7.3.2	Elektriciteits- en gaslevering en elektriciteits- en gasproductie per speler	122
7.3.3	Aandeel energie uit hernieuwbare bronnen in het finaal energiegebruik	124
7.4	Concentratiegraad op vlak van de elektriciteitsproductie	126

D 8. Eco-efficiëntie

1. Een verdere ontkoppeling van economische groei en het geheel van emissies en afvalproductie is in 2020 gerealiseerd door een gestaag stijgende materiaal- en energie-efficiëntie in de verschillende maatschappelijke sectoren.
2. De plaatsing van dak- of zoldervloerisolatie, de vervanging van enkel glas en inefficiënte verwarmingsinstallaties en innovaties in de sector zorgen er tegen 2020 onder andere voor dat het energiegebruik van het gebouwenpark aanzienlijk daalt.
3. Tegen 2020 beantwoorden nieuwbouwwoningen aan de optimale energieprestatienorm.
4. Vlaanderen slaagt er in 2020 in om het potentieel aan economische activiteiten en werkgelegenheid dat uit deze beleidsopties voortvloeit, in het bijzonder ook in de hernieuwbare energiesector, zoveel mogelijk te realiseren.

Geselecteerde kernindicatoren

D	Indicator	Pag.
8.1.1	BBP t.o.v. directe materialeninput (DMI) en omzet industrie t.o.v. DMI	128
8.1.2	BBP t.o.v. Eigen Materialen Consumptie (EMC) en EMC t.o.v. capita	130
8.1.3	Eco-efficiëntie globaal en per sector	132
8.2	Energiegebruik gebouwenpark	136
8.3	Spreiding van het gerealiseerde E-peil bij nieuwbouwwoningen	138
8.4	Omzet, werkgelegenheid, export en aantal starters in de hernieuwbare energiesector	140

D 9. Werkzaamheid

1. De globale werkzaamheidsgraad stijgt tot minstens 70% in 2020, dankzij een gemiddelde jaarlijkse groei van minstens een 0,5 procentpunt.
2. De werkzaamheidsgraad van vrouwen blijft verder stijgen.
3. Voor kansengroepen (allochtonen, personen met een arbeidshandicap en 50+) verdubbelt de gemiddelde jaarlijkse groei tot minstens 1 procentpunt.
4. De Europese doelstelling voor 55+ (werkzaamheidsgraad van 50%) komt daarmee in zicht.

Geselecteerde kernindicatoren

D	Indicator	Pag.
9.1.1	Werkzaamheidsgraad 15-64 jaar (EAK)	142
9.1.2	Werkzaamheidsgraad 20-64 jaar (EAK)	144
9.2.1	Werkzaamheidsgraad naar kansengroepen: allochtonen, personen met een arbeidshandicap en 50+ (EAK)	146
9.2.2	Werkzaamheidsgraad 55+ (EAK) per 5 jarige leeftijdsklassen	148
9.2.3	Werkzaamheidsgraad vrouwen (EAK)	150
9.2.4	Werkzaamheidsgraad laaggeschoolden (EAK)	152

D 10. Werkbaarheid

1. Zowel de werkbaarheid van werknemers als van zelfstandigen groeit jaarlijks gemiddeld met minstens 0,5 procentpunt.
2. De werkbaarheidsgraad verhoogt voor werknemers daardoor tot minstens 60% in 2020, en komt voor zelfstandigen in 2020 zo dicht mogelijk bij 55%.
3. Dat impliceert dat voor de afzonderlijke werkbaarheidsdimensies (psychische vermoeidheid, welbevinden in het werk, leermogelijkheden en werk - privé balans) in 2020 hogere groeicijfers gescoord worden.
4. Bijzondere aandacht gaat naar vrouwen, kansengroepen en bijzondere gezinssituaties. Hiertoe wordt in het algemeen gestreefd naar een betere afstemming tussen arbeid en gezin.

Geselecteerde kernindicatoren

D	Indicator	Pag.
10.1	Werkbaarheidsmonitor werknemers (SERV/STV)	154
10.2	Werkbaarheidsmonitor zelfstandigen (SERV/STV)	
10.3	Werkbaarheidsmonitor werknemers en zelfstandigen voor de afzonderlijke werkbaarheidsdimensies (SERV/STV). Score: % niet problematisch (Operationalisering hogere groeicijfers = de groei in procentpunten in de globale werkbaarheid + 0,1pp)	156
10.4.1	Werkbaarheidsmonitor werknemers en zelfstandigen voor kansengroepen en vrouwen (SERV/STV). Operationalisering kansengroepen: 50+, laaggeschoolden, personen met een arbeidshandicap	158
10.4.2	Bijzondere gezinstypes en het streven naar een betere afstemming arbeid en gezin: variabele huishoudtypes expliciet opnemen in de monitoring voor alle vier de afzonderlijke werkbaarheidsdimensies (% niet problematisch)	160
10.4.3	Arbeidsdeelname naar huishoudtype (EAK)	162
10.4.4	Beroepsinactieve bevolking (25-64 jaar) die geen werk zoekt	164

D 11. Talent

1. In 2020 is Vlaanderen verder uitgegroeid tot een lerende samenleving. Zoveel mogelijk kinderen en volwassenen moeten het best mogelijke onderwijs en de best mogelijke vorming genieten.
2. Het aantal kortgeschoolden is in 2020 op de arbeidsmarkt met de helft verminderd. Dit komt doordat i) meer jongeren het secundair onderwijs afwerken ii) meer jongeren na hun secundair onderwijs verder studeren zowel in het hoger beroepsonderwijs als in het hoger onderwijs iii) meer mensen deelnemen aan levenslang en levensbreed leren (stijging tot 15% van de bevolking op beroepsactieve leeftijd).
3. Concreet halveren we tegen 2020 het aantal schoolverlaters die het Secundair Onderwijs zonder voldoende startkwalificaties verlaten, stijgt het aantal jongeren met een diploma hoger onderwijs aanzienlijk ongeacht herkomst, werksituatie of opleidingsniveau van hun ouders. Kinderen van niet-hooggeschoolde ouders bereiken een participatiegraad van ruim 60% in het hoger onderwijs.
4. In 2020 zullen meer bedrijven en sectoren een strategisch competentiebeleid voeren.
5. Een lerende samenleving in 2020 erkent competenties, waar en hoe ze ook verworven zijn.

Geselecteerde kernindicatoren

D	Indicator	Pag.
11.2.1	Aandeel kortgeschoolden (max. lager secundair) 15-64 jaar op actieve leeftijd (aandeel kortgeschoolden 15-64 jaar op de arbeidsmarkt als achtergrondvariabele) (EAK)	166
11.2.2	Bevolking 25-64 jaar dat deelneemt aan opleidingen tijdens referentieperiode van 4 weken voorafgaand aan enquête (levenslang leren), in % (EAK)	168
11.3.1	% vroegtijdige schoolverlaters (aandeel 18-24 jarigen zonder voldoende startkwalificaties en die geen opleiding volgen)	170
11.3.2	% 22-jarigen dat niet beschikt over een kwalificatie van het niveau secundair onderwijs en zich niet meer in het leerplichtonderwijs bevindt	172

11.3.3	Aandeel jongeren met een diploma hoger onderwijs 20-29 jaar (aandeel 20-24 jaar en 25-29 jaar als achtergrondvariabele)	174
11.3.4	% van de schoolbevolking (gewoon secundair onderwijs) met 2 jaar of meer achterstand	176
11.3.5	% leerlingen in kleuter, gewoon lager onderwijs en secundair onderwijs met een laagopgeleide moeder, een gezinstaal die niet de instructietaal is en % leerlingen dat een schooltoelage ontvangt	178
11.3.6	Aandeel jongeren met een diploma hoger onderwijs naar opleidingsniveau van de moeder, naar geslacht	180
11.3.7	Aandeel starters in het hoger onderwijs naar opleidingsniveau van de moeder, naar geslacht van de starters (pas invulling in 2012)	
11.4.1	Indicator Competentiegerichte Organisaties (ICO), gebaseerd op de driejaarlijkse Technologie-Organisatie-Arbeid (TOA) screening (SERV/STV)	182
11.4.2	Aandeel werknemers in opleiding (breed aanbod: interne vorming, training en opleiding, externe opleidingspartners bvb. sectoren, ...) (gegevens Sociale Balans m.b.t. opleiding en opleidingskosten, NBB, regionalisatie Steunpunt WSE) Financiële opleidingsinvestering in % van de loonmassa Gegevens sectoren m.b.t. opleiding, verspreiding competentiebeleid	184
11.5	Aantal titels van beroepsbekwaamheid/aantal uitgereikte ervaringsbewijzen: in absolute cijfers en relatief t.o.v. werkende en werkzoekende beroepsbevolking	186

D 12. Zorg

1. In 2020 voorziet Vlaanderen in een toegankelijk en betaalbaar kwaliteitsvol aanbod aan hulp- en zorgverlening, dat toereikend is in het licht van de zich wijzigende maatschappelijke behoeften en sociaaldemografische ontwikkelingen.
2. Bij de organisatie van het volledige hulp- en zorgcontinuüm staan in 2020 efficiëntie, effectiviteit en daardoor de kwaliteit vanuit het oogpunt van de gebruiker centraal.
3. Eerstelijnszorg- en thuiszorg zijn in 2020 versterkt.
4. Het ontstaan van groepspraktijken wordt gestimuleerd.
5. In de gehandicaptenzorg, de geestelijke gezondheidszorg en de ouderenzorg is er in 2020 voldoende aanbod gecreëerd.
6. Voor minstens de helft van de kinderen tot 3 jaar worden in 2020 formele en kwaliteitsvolle vormen van kinderopvang aangeboden.

Geselecteerde kernindicatoren

D	Indicator	Pag.
12.1.1	Verhouding gerealiseerde capaciteit t.o.v. de geprogrammeerde capaciteit in de ouderenzorg	188
12.1.2	Verhouding van de gerealiseerde capaciteit t.o.v. de geprogrammeerde capaciteit in de kinderopvang (vanaf 2010)	190
12.1.3	Aantal personen op de centrale registratie zorg van VAPH	192
12.1.4	Aantal personen op de centrale wachtlijst van agentschap Jeugdzorg (vanaf 2010)	194
12.1.5	De wachttijd bij de Centra Geestelijke Gezondheidszorg	196
12.1.6	Het aandeel gezinnen dat in het voorbije jaar medische consumptie heeft moeten uitstellen om financiële redenen.	198
12.1.7	Percentage kinderen met minimum 2 huisbezoeken in de eerste drie levensmaanden en met minstens 3 consulten in het eerste levensjaar	200
12.3	Geholpen gezinnen in de gezinszorg per 100 huishoudens	202
12.4	Aandeel groepspraktijken binnen alle huisartspraktijken	204
12.6	Aantal plaatsen in formele kinderopvang per duizend kinderen (0-3 jaar)	206

13. Armoede

1. In 2020 ligt het aandeel inwoners dat leeft in armoede en geconfronteerd wordt met sociale uitsluiting laag in vergelijking met de best presterende EU27-landen.
2. Dat houdt in dat in 2020 in Vlaanderen elk gezin ongeacht de samenstelling, minstens een inkomen heeft dat de Europese armoede-risicodrempel bereikt.
3. In 2020 is er een duidelijk resultaat merkbaar van een intensieve bestrijding van armoede en sociale uitsluiting op meerdere gebieden. Het betreft resultaten van investeringen in sociale woningen, onderwijs en opleiding van kansengroepen, ziektepreventie bij kansengroepen, ...
4. Die inspanningen resulteren o.m. in een halvering van het aantal kinderen dat geboren wordt in armoede, een beperking van de laaggeletterdheid tot 3% en op het vlak van huisvesting in een substantiële verhoging van de woonkwaliteit in 2020 door halvering t.a.v. 2006 van het aandeel van de bevolking dat een woning betreft met twee of meer structurele gebreken en/of een gebrek aan basiscomfort, o.a. door de creatie van minstens 43.000 bijkomende sociale huurwoningen zoals bepaald in het decreet Grond- en pandenbeleid.

Geselecteerde kernindicatoren

D	Indicator	Pag.
13.1	Risico op financiële armoede na sociale transfers, op basis van regionale drempel: in % van de bevolking en in aantal gezinnen: Europese vergelijking	208
13.2	Risico op financiële armoede na sociale transfers, op basis van regionale drempel: in % van de bevolking en in aantal gezinnen: evolutie	210
13.3	GINI-coëfficiënt	212
13.4.1	Percentage 15-jarigen met geletterdheid niveau 1 of minder op de PISA gecombineerde leesvaardigheidschaal	214
13.4.2	Percentage kinderen geboren in kansarme gezinnen, volgens de kansarmoedecriteria van Kind en Gezin	216
13.4.3	Percentage van de bevolking dat leeft in een woning met 1 of meer van volgende problemen: gebrek aan elementair comfort, 2 of meer structurele problemen en/of een gebrek aan ruimte.	218
13.4.4	Evolutie van het aantal sociale huurwoningen	220

D 14. Milieu

1. Voor water- en luchtkwaliteit, bodembescherming en geluidshinder scoort Vlaanderen in 2020 even goed als Europese economische topregio's.
2. De gestage afname van de druk op milieu en natuur maakt dat het aantal gezonde levensjaren dat verloren gaat als gevolg van milieuvervuiling, significant daalt tegen 2020.
3. Het beleid in 2020 focust binnen een Europese context op belangrijke uitdagingen en risico's. Zo moeten de gekozen maatregelen leiden tot een verdergaande verlaging van de broeikasgasemissies conform de voor Vlaanderen vastgestelde doelstellingen in het kader van de Europese klimaatwetgeving, een vermindering in 2020 van de gemiddelde jaarconcentratie aan fijn stof (PM10) met 25% t.a.v. 2007, waarbij alle Europese fijnstofnormen onverkort worden gerespecteerd.
4. Een significante daling van de potentieel ernstig gehinderden door geluidsoverlast door verkeer met 15% tegen 2020.
5. De meeste Vlaamse waterlopen hebben een goede ecologische toestand bereikt zodat het effectief mogelijk is dat ten laatste in 2021 voldaan is aan de kwaliteitsvereisten van de kaderrichtlijn water.
6. Om de gevolgen van de klimaatswijziging op vlak van o.a. waterhuishouding en biodiversiteit op te vangen, is in 2020 werk gemaakt van een heus adaptatiebeleid.

Geselecteerde kernindicatoren

D	Indicator	Pag.
14.1.1	Benchmark op basis van een selectie van milieu-indicatoren	222

14.1.2	Aantal gronden met een historische verontreiniging waarvoor de sanering gestart is	226
14.2	Aantal verloren gezonde levensjaren als gevolg van milieuvervuiling	228
14.3.1	Broeikasgasemissies opgedeeld naar ETS en naar non-ETS sectoren (gebouwen, transport, landbouw, kleinere industriële installaties)	230
14.3.2	Jaar- en daggemiddelde concentratie PM10 en PM2.,5	232
14.4	Aandeel van de bevolking dat potentieel ernstig gehinderd wordt door verkeersgeluid.	236
14.5	Aandeel van de Vlaamse oppervlaktewaterlichamen met een goede toestand/potentieel (ecologische en chemische toestand)	238

D 15. Natuur

1. Inzake biodiversiteit kan Vlaanderen in 2020 de vergelijking met de Europese economische topregio's aan.
2. Hiertoe heeft Vlaanderen in 2020 voldoende habitat ingericht, herbestemd, verbeterd of afgebakend om 70% van de instandhoudingsdoelstellingen van de Europees te beschermen soorten en habitats te realiseren.
3. Zowel de beboste oppervlakte als de kwaliteit ervan nemen aanzienlijk toe en minstens de helft van de stedelijke of kleinstedelijke gebieden beschikt in 2020 over een stadsbos of heeft er een opgestart.
4. Natuurbehoud en landschapszorg zorgen in 2020 voor bijkomende tewerkstelling.

Geselecteerde kernindicatoren

D	Indicator	Pag.
15.1	Europese Broedvogel-, Vlinder- en index Overwinterende Watervogels	240
15.2.1	Staat van instandhouding van soorten en habitats van Europees belang	244
15.2.2	Evolutie van implementatie van S-IHD's (instandhoudingsdoelstellingen op Vlaams niveau m.b.t. te beschermen soorten en habitats): nog geen goedkeuringen	
15.2.3	Evolutie oppervlakte onder effectief natuurbeheer (erkende, Vlaamse of bosreservaten, andere natuurgebieden onder vergelijkbaar beheersplan)	246
15.2.4	Evolutie oppervlakte herbestemmingscategorieën volgens bestemmingen in de gewestplannen (waaronder bossen)	248
15.3.1	Aandeel stedelijke of kleinstedelijke gebieden met een stadsbos of stadsbosproject	250
15.3.2	Druk op/versnippering van de open ruimte	252

D 16. Mobiliteit

1. In 2020 heeft Vlaanderen een verkeers- en vervoerssysteem dat tot de performantste van Europa behoort.
2. Hiervoor wordt co-modaliteit ondersteund door een gericht locatiebeleid en door het STOP-principe (Stappen, Trappen, Openbaar Vervoer en Privé - Vervoer) als hoeksteen van het Vlaamse mobiliteitsbeleid toe te passen, zodanig dat vanuit economisch, sociaal, ecologisch en logistiek oogpunt de meest optimale modus wordt ingezet.
3. We zorgen dat we voldoen aan de milieudoelstellingen die andere Europese landen ook dienen te bereiken tegen 2020.
4. Investerings in verkeers- en vervoerssystemen worden in 2020 beleidsmatig ondersteund door een sociaaleconomische evaluatie en een Vlaamse bereikbaarheidsmonitor.
5. Tegen 2020 is Vlaanderen één van de beste Europese regio's op het gebied van verkeersveiligheid, zowel uitgedrukt in functie van het aantal doden en zwaargewonde verkeersslachtoffers per miljoen afgelegde kilometers als per miljoen inwoners.
6. Ten opzichte van de objectieven in het Vlaamse verkeersveiligheidsplan, te realiseren tegen 2015, wordt een daling van 20% op de dodelijke slachtoffers en 25% op de zwaargewonde slachtoffers gerealiseerd in 2020.
7. Het aantal afgelegde km per persoon in het woon-werkverkeer per auto wordt drastisch verlaagd tegen 2020. Onder meer thuiswerk wordt daartoe gestimuleerd.

8. Tegen 2020 zullen bovendien 40% van de woon-werkverplaatsingen gebeuren enerzijds door collectief vervoer, waaronder het openbaar vervoer en anderzijds te voet of per fiets.

Geselecteerde kernindicatoren

D	Indicator	Pag.
16.1	Samenstelling voertuigenpark naar Euronorm en Ecoscore voor het totale wegenpark en CO ² uitstoot voor nieuwe voertuigen	254
16.2	Modale verdeling goederenvervoer	258
16.3	Eco-efficiëntie personenvervoer (absolute en groeicijfers)	260
16.3	Eco- efficiëntie goederenvervoer (absolute en groeicijfers)	262
16.5	Aantal verkeersdoden en zwaargewonden (op landenniveau: doden en gewonden per miljoen inwoners en afgelegde km; regio: enkel doden per miljoen inwoners)	264
16.8	Modale verdeling woon - werk en woon -schoolverplaatsingen;	268

D 17. Gezondheidsbevordering

1. In 2020 scoort Vlaanderen op diverse aspecten van de levenskwaliteit bij de hoogste van Europa. Dat blijkt uit een hoog geluksgevoel bij de bevolking, een hoge globale tevredenheid met de eigen leefsituatie, de levensstandaard en langer leven in goede gezondheid.
2. Hiertoe voert Vlaanderen in 2020 een inclusief beleid dat transversaal doorheen de verschillende beleidsdomeinen wordt uitgebouwd, in het bijzonder in de ouderenzorg, de gehandicaptenzorg, de geestelijke gezondheidszorg en de bijzondere jeugdzorg.
3. Mede door ziektepreventie daalt de vermijdbare sterfte tot 35% door de realisatie van de Vlaamse gezondheidsdoelstellingen, o.a. door een terugval van het aantal zelfdodingen.

Geselecteerde kernindicatoren

D	Indicator	Pag.
17.1.1	Geluksgevoel	270
17.1.2	Tevredenheid levensaspecten	272
17.1.3	Levensverwachting zonder beperkingen op 65 jarige leeftijd i.p.v. gezonde levensverwachting bij geboorte	274
17.3.1	Vermijdbare sterfte	276
17.3.2	Gezondheidsdoelstelling: Borstkankeropsporing	278
17.3.3	Gezondheidsdoelstelling: Tabak, alcohol, drugs	280
17.3.4	Gezondheidsdoelstelling: Ongevallen in de privésfeer	282
17.3.5	Gezondheidsdoelstelling: Voeding en beweging	284
17.3.6	Gezondheidsdoelstelling: Depressie en zelfdoding	286
17.3.7	Gezondheidsdoelstelling: Infectieziekten en vaccinatie	288

D 18. Overheid

1. Een efficiënte en kwaliteitsvolle overheid en regelgeving draagt in 2020 op structurele wijze bij tot het welzijn en de welvaart van de bevolking.
2. De overheden, elk op hun niveau, realiseren in 2020 substantiële efficiëntiewinsten, vergelijkbaar met de topregio's die een vergelijkbaar overheidsaanbod realiseren wat hen toelaat de kwaliteit van dienstverlening aan burgers en ondernemingen sterk te verbeteren.
3. De Vlaamse overheid werkt op korte termijn een set van outputgerichte indicatoren uit, die de kwaliteit en kwantiteit, de efficiëntie én de relatie tussen alle dimensies van het overheidsingrijpen kan opvolgen, evalueren en zo nodig in overleg met de betrokkenen kan bijsturen.

Geselecteerde kernindicatoren

D	Indicator	Pag.
18.1.1	Netto saldo gemeten administratieve lasten (voorlopig volgens huidige meetmethode*). *Dienst Wetsmatiging (BZ) heeft recent een onderzoeksopdracht uitbesteed om bestaande indicator te verbeteren. Vermoedelijk eindresultaat over vernieuwd concept in 2010.	290
18.1.2	Kwaliteit van regelgeving (voorlopig volgens huidige meetmethode*) en van het reguleringsmanagement (conform OESO definitie Governance at a glance), uitbesteed onderzoek om bestaande indicatoren te verbeteren en nieuwe toe te voegen. Vermoedelijk eindresultaat over vernieuwd concept in 2010.	292
18.3.1	Overheidsuitgaven volgens COFOG domeinen, evolutie in tijd, in %BBP, per inwoner	294
18.3.2	Vertrouwen in overheidsinstellingen: internationale vergelijking	296
18.3.3	Vertrouwen in overheidsinstellingen: verschillende overheidsniveaus	298
18.3.4	Tevredenheid van burgers met voorzieningen: algemene perceptie op niveau Vlaamse bevolking (bron: SCV-survey)	300

D 19. Maatschappelijke betrokkenheid en verantwoordelijkheid

1. Alle maatschappelijke actoren worden tegen 2020 meer actief bij het beleid betrokken. Dat bevordert het gemeenschappelijk verantwoordelijkheidsbesef en de gemeenschappelijke actieve oplossingsgerichtheid van de overheid en het middenveld voor belangrijke maatschappelijke uitdagingen, zoals duurzame ontwikkeling.
2. In 2020 nemen meer organisaties en ondernemingen maatschappelijke verantwoordelijkheid op en is MVO algemeen verspreid. Organisaties en ondernemingen worden daarbij ondersteund door de sociale partners en door de overheid.
3. Het Vlaams sociaaleconomische overleg - zowel tussen de sociale partners onderling als met de overheid – over het volledige sociaaleconomische spectrum ondersteunt in 2020 in sterkere mate het maatschappelijk draagvlak en verhoogt de efficiëntie van het overheidsbeleid.
4. Ook het overleg tussen de Verenigde Verenigingen en de overheid in het kader van hun charter draagt daartoe bij.

Geselecteerde kernindicatoren

D	Indicator	Pag.
19.1.1	Aantal adviezen SAR	302
19.1.2	Adviestermijnen SAR (vanaf 2010)	304

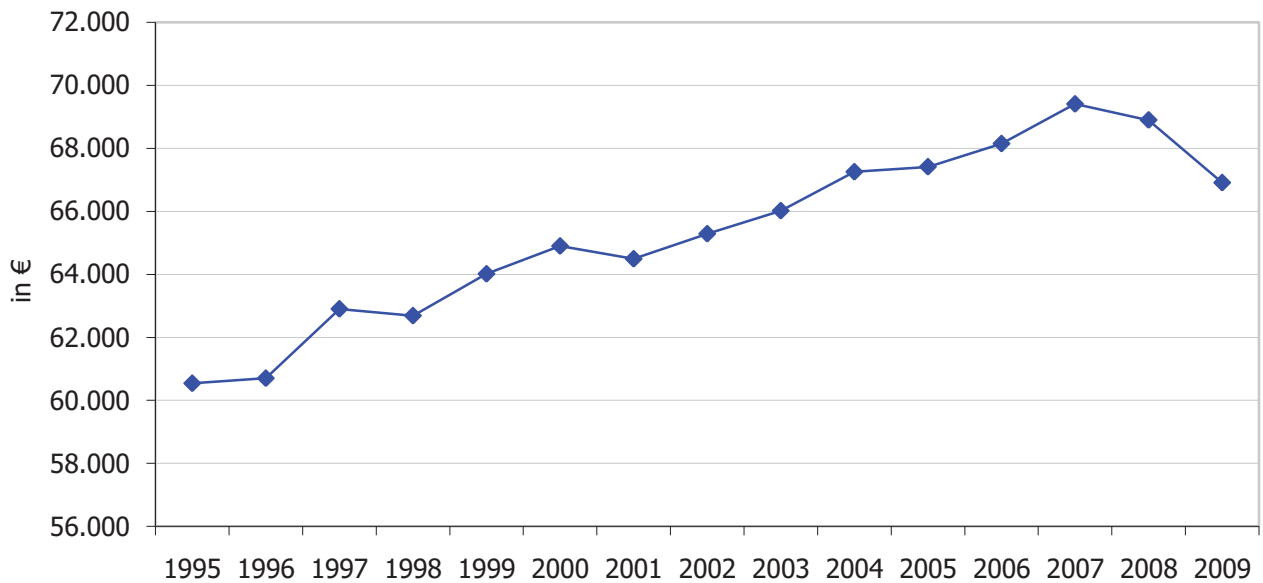
20. Begroting

1. De Vlaamse overheid blijft volgend decennium financieel gezond. Het uitgangspunt is de eind 2008 verworven schuldenvrije positie te behouden.
2. De begrotingsdoelstellingen worden gewaarborgd door een eigen Vlaams stabiliteitsprogramma dat binnen het kader van een meerjarenbegroting de jaarlijkse begrotingsdoelstellingen vastlegt in functie van de conjunctuur en de verwachte toekomstige uitdagingen.
3. De Vlaamse overheid zet in de komende jaren substantiële stappen om te komen tot een meer prestatiegerichte begroting.

Geselecteerde kernindicatoren

D	Indicator	Pag.
20.1	Geconsolideerde Vlaamse Schuld volgens Europese ESR-definitie	306
20.3	Prestatiegericht begroten	308

Doelstelling	1.1.1 Vlaanderen groeit in 2020 uit tot een competitieve, polyvalente kenniseconomie die op een duurzame manier welvaart creëert.
Kernindicatoren	Arbeidsproductiviteit
Definitie	Bruto toegevoegde waarde per werkzame persoon, uitgedrukt in kettingeuro's met referentiejaar 2006.
Streefwaarde	Een toename van de arbeidsproductiviteit in reële termen.
Dimensies	Geen
Vergelijking ruimte	Niveau Vlaams Gewest
Vergelijking tijd	Jaarcijfers sedert 1995 (start regionale rekeningen volgens ESR95)
Frequentie en stiptheid	De data voor T komen jaarlijks beschikbaar eind T+1 of in het voorjaar van T+2. Herzieningen zijn mogelijk in het najaar van T+2.
Laatst gewijzigd	22/12/2010
Meetmethode	Bruto toegevoegde waarde uit de jaarrekeningen van de bedrijven + schattingen voor de niet-jaarrekeningplichtige bedrijven. Selectie voor Vlaams Gewest. (op basis BTW, RSZ, ...). Werkgelegenheid: op basis RSZ en RSVZ, omgerekend naar definities ESR95.
Bron data	Instituut voor de Nationale Rekeningen (INR)
Meer informatie	www.belgostat.be

Arbeidsproductiviteit (in kettingeuro's met referentiejaar 2008)
Vlaams Gewest

Bespreking

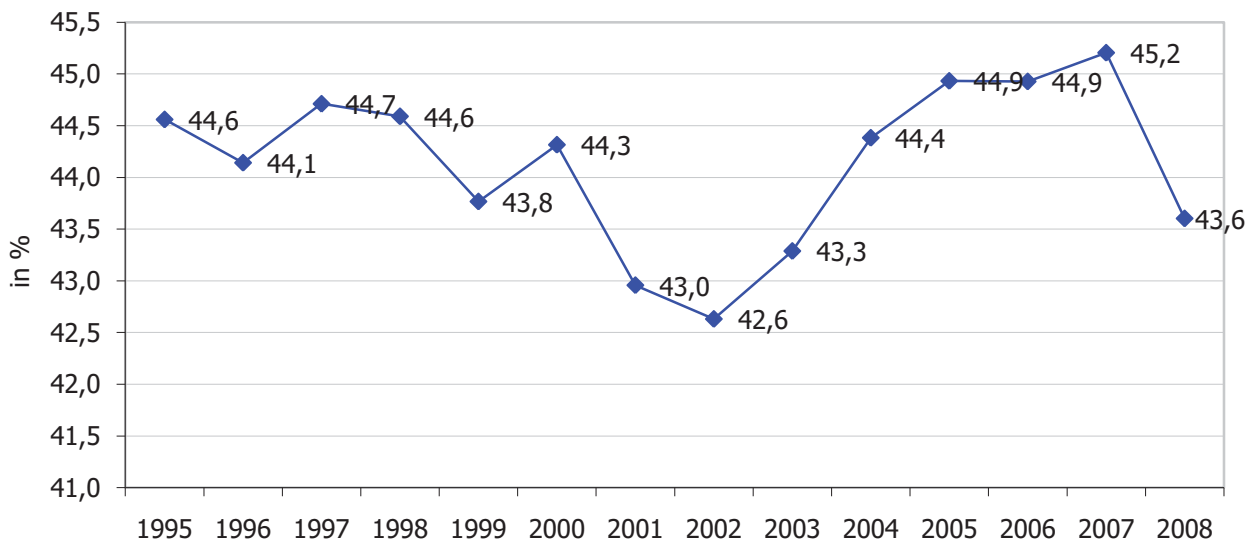
De arbeidsproductiviteit is de belangrijkste determinant van de Vlaamse welvaart.

Op lange termijn gaat de arbeidsproductiviteit in stijgende lijn. Enkel in periodes van zwakke conjunctuur (1996, 2001, 2008) of recessie (2009) is er geen groei waarneembaar.

In 2009 was er - in historisch perspectief - een grotere terugval van de arbeidsproductiviteit. De financieel-economische crisis van 2009, met een sterke inzinking van het bbp, is daar de oorzaak van. Het betekent echter ook dat het streefdoel van 'een toename' in 2009 niet bereikt wordt.

Doelstelling	1.1.2 Vlaanderen groeit in 2020 uit tot een competitieve, polyvalente kenniseconomie die op een duurzame manier welvaart creëert.
Kernindicatoren	Aandeel van het bruto exploitatie-overschot in de toegevoegde waarde
Definitie	BEO / TW, met: BEO = bruto exploitatie-overschot (bruto toegevoegde waarde - loonmassa) TW = bruto toegevoegde waarde (uitgedrukt in lopende prijzen)
Streefwaarde	Een toename van het bruto exploitatie-overschot
Dimensies	Geen
Vergelijking ruimte	Niveau Vlaams Gewest
Vergelijking tijd	Jaarcijfers sedert 1995 (start regionale rekeningen volgens ESR95)
Frequentie en stiptheid	De data voor T komen jaarlijks beschikbaar eind T+2 of in het voorjaar van T+3. Herzieningen zijn mogelijk in het najaar van T+3.
Laatst gewijzigd	22/12/2010
Meetmethode	Bruto toegevoegde waarde uit de jaarrekeningen van de bedrijven + schattingen voor de niet-jaarrekeningplichtige bedrijven. Selectie voor Vlaams Gewest. (op basis BTW, RSZ, ...). Loonmassa: op basis RSZ, omgerekend naar definities ESR95. Merk op: de verloning van zelfstandige arbeid is hier niet inbegrepen.
Bron data	Instituut voor de Nationale Rekeningen (INR)
Meer informatie	www.belgostat.be

Aandeel van het bruto exploitatie-overschot in de bruto toegevoegde waarde
(berekend op data in lopende prijzen)
Vlaams Gewest

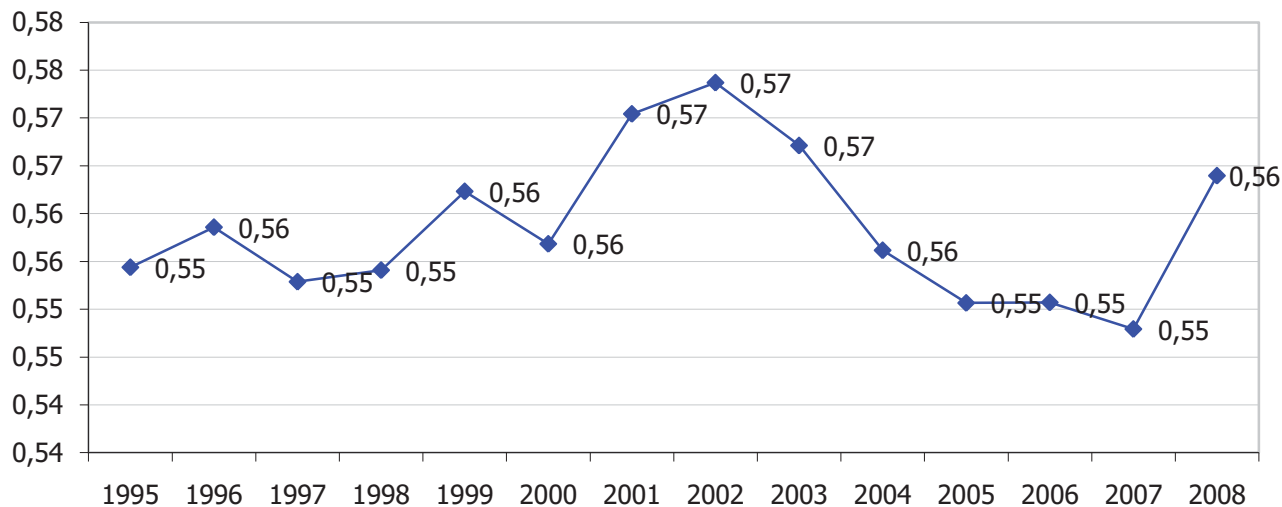

Bespreking

Het aandeel van het bruto exploitatie-overschot in de toegevoegde waarde is een maatstaf voor het concurrentievermogen van de Vlaamse economie.

De indicator daalde tussen 1995 en 2002, maar wist zich te herpakken tot en met 2007. De afzwakkende conjunctuur in de loop van 2008 zorgde opnieuw voor een duidelijke terugloop van deze indicator. De waarde van deze indicator bevond zich in 2008 op een lager niveau dan in 1995; daarmee wordt het streefdoel (toename) niet bereikt.

Doelstelling	1.1.3 Vlaanderen groeit in 2020 uit tot een competitieve, polyvalente kenniseconomie die op een duurzame manier welvaart creëert.
Kernindicatoren	Loonkost per eenheid product
Definitie	Verhouding van: - loonkost per werknemer; - arbeidsproductiviteit (bruto toegevoegde waarde per werknemer) Uitgedrukt in lopende prijzen
Streefwaarde	Een afname van de loonkost per eenheid product
Dimensies	Geen
Vergelijking ruimte	Niveau Vlaams Gewest
Vergelijking tijd	Jaarcijfers sedert 1995 (start regionale rekeningen volgens ESR95)
Frequentie en stiptheid	De data voor T komen jaarlijks beschikbaar eind T+2 of in het voorjaar van T+3. Herzieningen zijn mogelijk in het najaar van T+3.
Laatst gewijzigd	22/12/2010
Meetmethode	Bruto toegevoegde waarde uit de jaarrekeningen van de bedrijven + schattingen voor de niet-jaarrekeningplichtige bedrijven. Selectie voor Vlaams Gewest. (op basis BTW, RSZ, ...). Loonmassa: op basis RSZ, omgerekend naar definitie ESR95. Werknemers: op basis RSZ, omgerekend naar definitie ESR95.
Bron data	Instituut voor de Nationale Rekeningen (INR)
Meer informatie	www.belgostat.be

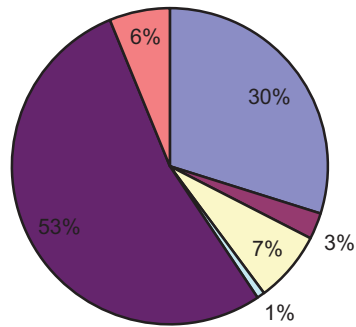
Loonkost per eenheid product
Vlaams Gewest

Bespreking

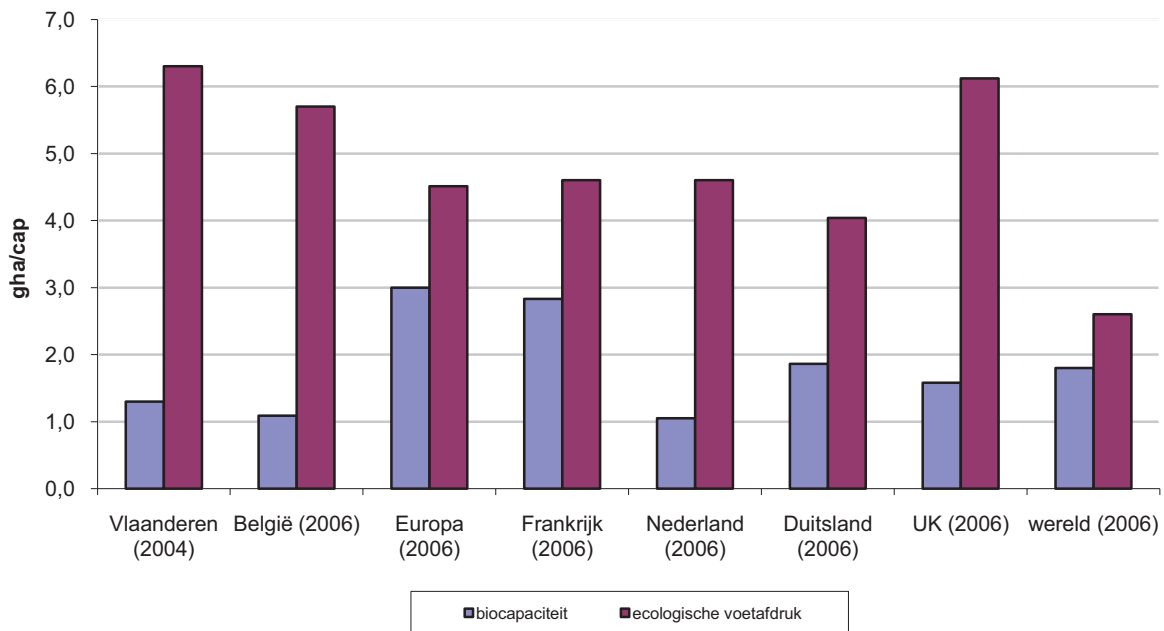
De loonkost per eenheid product is een maatstaf voor het concurrentievermogen van de Vlaamse economie. De indicator kende een toename tussen 1995 en 2002, zij het niet ononderbroken. In 2003, 2004 en 2005 was er een merkbare daling (= evolutie ten gunste). In 2006 volgde een stabilisatie, en in 2007 opnieuw een daling. Maar de verslechterende conjunctuur van 2008 zorgde opnieuw voor een hoger aandeel van de loonkost in de bruto toegevoegde waarde. De waarde van deze indicator is in 2008 hoger dan in 1995. Het streefdoel (afname) wordt niet bereikt.

Doelstelling	1.1.5 Vlaanderen groeit in 2020 uit tot een competitieve, polyvalente kenniseconomie die op een duurzame manier welvaart creëert.
Kernindicatoren	Ecologische voetafdruk
Definitie	De Ecologische Voetafdruk (EV) geeft aan hoeveel biologisch productieve land- en wateroppervlakte een bepaalde bevolking in een bepaald jaar nodig heeft voor infrastructuur en recreatievoorzieningen, om de noodzakelijke hernieuwbare grondstoffen te leveren en om de CO ₂ -emissies ten gevolge van de verbranding van fossiele brandstoffen op te nemen. De ecologische voetafdruk geeft aldus een beeld van het regenererend vermogen van de biosfeer nodig om het gebruik van hulpbronnen door een bepaalde populatie te compenseren. De Ecologische Voetafdruk wordt uitgedrukt in 'globale hectare', een oppervlaktemaat die overeenkomt met de (wereld)gemiddelde productie per hectare van alle biologisch productieve gebieden.
Streefwaarde	Daling ecologische voetafdruk
Dimensies	6 landgebruikstypes: akkerland, graasland, visland, energieland, bouwland en bosland
Vergelijking ruimte	Vlaams Gewest, België, buurlanden, Europa, wereld
Vergelijking tijd	2004 (Vlaanderen), 2006 (België, buurlanden, Europa, wereld)
Frequentie en stiptheid	Landen, wereld: 2-jaarlijks (Global Footprint Network)
Laatst gewijzigd	7/12/2010
Meetmethode	De Ecologische Voetafdruk wordt berekend a.d.h.v. de gestandaardiseerde methodologie (de national footprint accounts) die ontwikkeld is door het Global Footprint Network. Hierdoor zijn de resultaten internationaal vergelijkbaar. De EV van Vlaanderen werd berekend met de National Footprint Accounts, editie 2008. De EV van de andere landen en de wereld werd berekend op basis van de editie 2009. Voor Vlaanderen werden er wel andere, nauwkeurigere databronnen gebruikt dan de databronnen die het Global Footprint Network zelf gebruikt.
Bron data	VMM-MIRA, Ecolife vzw, Global Footprint Network
Meer informatie	http://www.milieurapport.be/Upload/main/2010_01_Berekening_ecologische_voetafdruk_Vlaanderen_v2_TW.pdf http://www.footprintnetwork.org/en/index.php/GFN/ http://www.wwf.be/_media/WWF_Report_EF_BE_NL_724358.pdf

Ecologische voetafdruk Vlaanderen (2004)

Ecologische voetafdruk en biocapaciteit

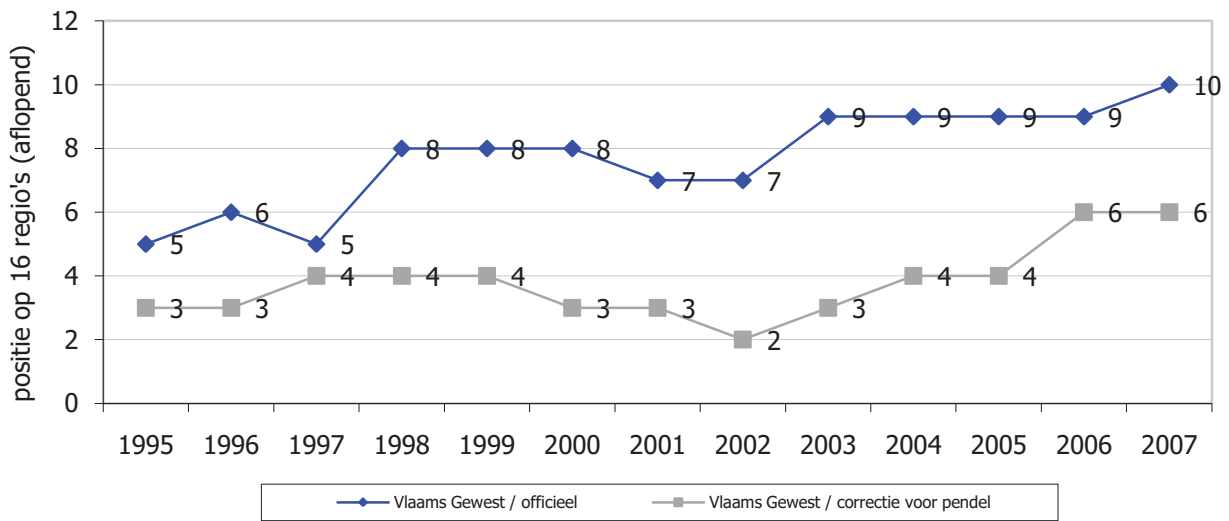

Bespreking

De consumptievoetafdruk van Vlaanderen volgens de NFA-methode (national footprint accounts 2008) bedroeg in 2004 6,3 globale hectare per capita. De biocapaciteit bedroeg slechts 1,3 gha/cap. Vlaanderen heeft bijgevolg een ecologisch deficit van minstens 5 gha/cap. 53% van de Vlaamse consumptievoetafdruk (3,3 gha/cap) bestaat uit energieland. De hernieuwbare materialen (van akkerland, bosland, graasland en visland) nemen 41% (2,6 gha/cap) voor hun rekening. 6% is bouwland (0,4 gha/cap). De consumptievoetafdruk van Vlaanderen is dus voornamelijk energiegebonden. De Vlaamse voetafdrukberekening wordt sterk bepaald door de handel met andere regio's: de voetafdrukken van import en export zijn ongeveer 5 keer groter dan de voetafdrukken van productie en consumptie in Vlaanderen zelf. De voetafdruk van een gemiddelde Vlaming ligt 3,5 keer hoger dan de mondiale biocapaciteit van 1,8 gha per capita. Als iedereen zou leven zoals een Vlaming, hebben we dus meer dan 3 planeten nodig.

Doelstelling	1.2.1 Vlaanderen behoort in 2020 tot de top vijf van de kennisintensieve regio's op het vlak van geproduceerde en verdiende welvaart.
Kernindicatoren	BBP per inwoner
Definitie	BBP gedeeld door het inwoneraantal, uitgedrukt in € koopkrachtpariteiten. Twee reeksen voor het BBP: - de officieel geregistreerde reeks - de reeks gecorrigeerd voor pendelbewegingen De reeksen zijn uitgedrukt in € koopkrachtpariteiten, om een ruimtelijke vergelijking mogelijk te maken.
Streefwaarde	Het Vlaamse Gewest moet behoren tot de top-5 van de VIA kennisintensieve regio's.
Dimensies	Geen
Vergelijking ruimte	Vergelijking met 16 ViA benchmarkregio's (nieuwe set dd. januari 2010)
Vergelijking tijd	Jaarcijfers sedert 1995 (start regionale rekeningen volgens ESR95)
Frequentie en stiptheid	De data voor T komen jaarlijks beschikbaar in het voorjaar van T+2. Herzieningen zijn mogelijk in het najaar van T+2.
Laatst gewijzigd	15/12/2010
Meetmethode	BBP en Bruto toegevoegde waarde uit de jaarrekeningen van de bedrijven + schattingen voor de niet-jaarrekeningplichtige bedrijven. Selectie voor Vlaams Gewest. (op basis BTW, RSZ, ...). Inwoneraantal: Eurostat-data op basis van de nationale statistische instituten.
Bron data	Instituut voor de Nationale Rekeningen (INR)
Meer informatie	www.belgostat.be

BBP per inwoner (in € KKP)
Rangschikking Vlaams Gewest op 16 EU kennisintensieve regio's

Bespreking

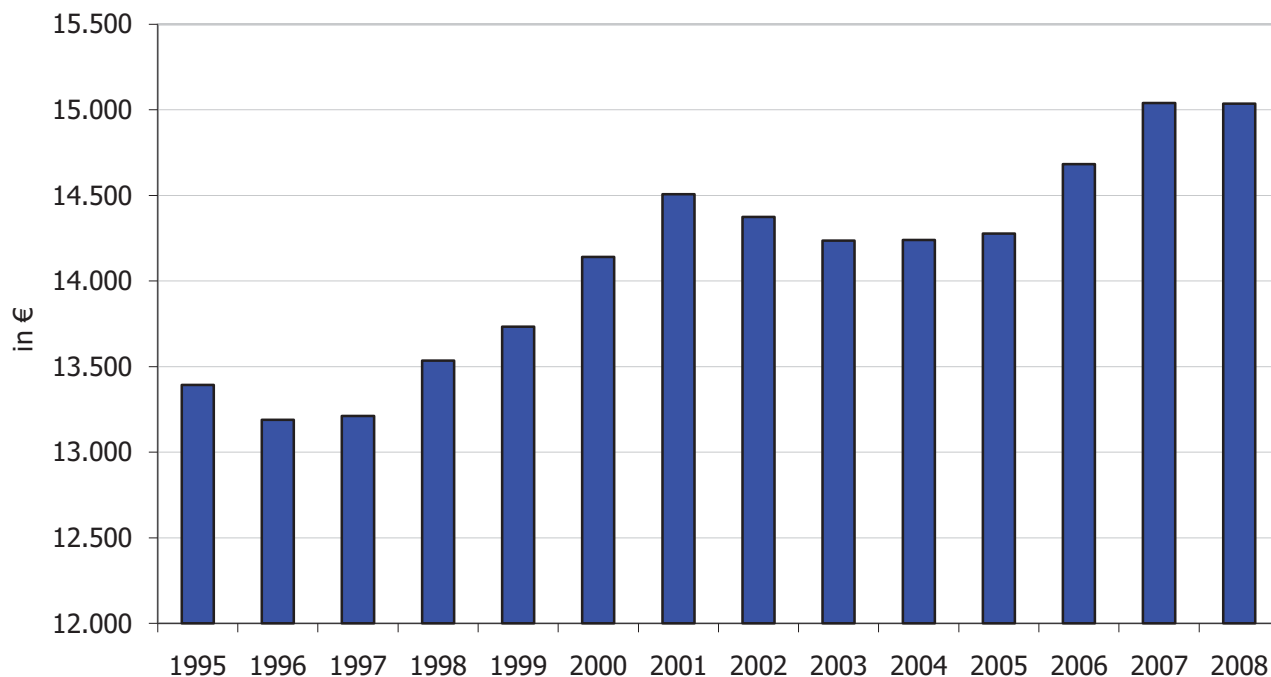
Sedert 1995 verliest het Vlaamse Gewest wat terrein in de rangschikking van het bbp per inwoner in de lijst met de 16 VIA benchmarkregio's. Dit hoeft niet te verwonderen daar de benchmarkregio's bepaald werden op basis van hun goede prestaties op het vlak van economie en innovatie, en dit volgens recent cijfermateriaal. Volgens het officiële bbp per inwoner staat het Vlaamse Gewest op een 10de plaats op 16 regio's in 2007.

Uiteraard presteert het Vlaamse Gewest beter als het BBP dat pendelaars voortbrengen toegerekend wordt aan het gewest van woonplaats (schatting). Maar ook in deze lijst verliest het Vlaamse Gewest enige plaatsen t.o.v. de benchmarkregio's.

De doelstelling (behoren tot de top-5) wordt noch volgens de officiële indicator, noch volgens de voor pendel gecorrigeerde indicator bereikt.

Doelstelling	1.2.2 Vlaanderen behoort in 2020 tot de top vijf van de kennisintensieve regio's op het vlak van geproduceerde en verdiende welvaart.
Kernindicatoren	Beschikbaar inkomen per inwoner
Definitie	Beschikbaar inkomen: inkomen na belastingen en sociale zekerheidsbijdragen. Uitgedrukt in reële termen a.h.v. het geharmoniseerde indexcijfer van de consumptieprijzen (HICP)
Streefwaarde	Een toename van het reële beschikbare inkomen
Dimensies	Geen
Vergelijking ruimte	Niveau Vlaams Gewest
Vergelijking tijd	Jaarcijfers sedert 1995 (start regionale rekeningen volgens ESR95)
Frequentie en stiptheid	De data voor T komen jaarlijks beschikbaar eind T+2 of in het voorjaar van T+3. Herzieningen zijn mogelijk in het najaar van T+3.
Laatst gewijzigd	15/12/2010
Meetmethode	Beschikbaar inkomen: op basis van de fiscale aangiften, geglobaliseerd door ADSEI, aangepast aan de ESR95-definities. Inwoneraantal: data ADSEI HICP: data van de FOD Economie.
Bron data	Instituut voor de Nationale Rekeningen (INR), ADSEI, FOD Economie.
Meer informatie	www.belgostat.be

Reëel beschikbaar inkomen per hoofd

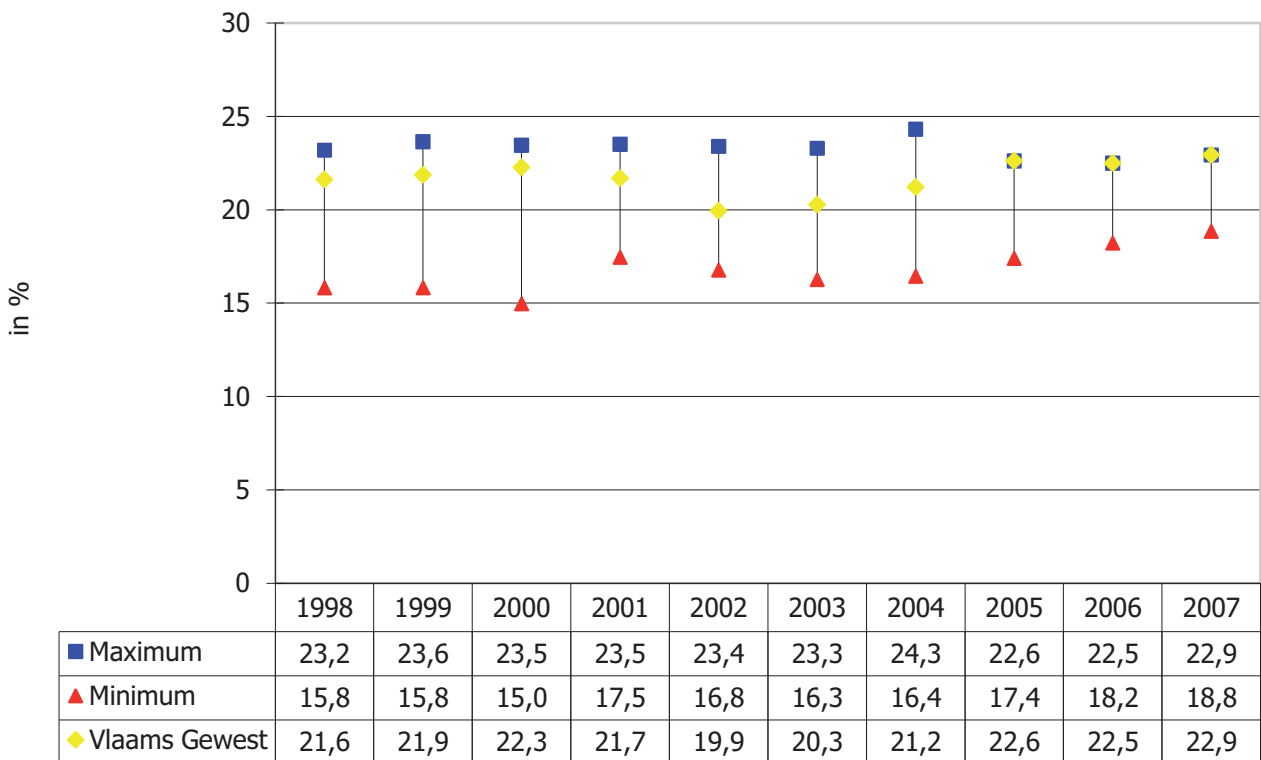

Bespreking

Her reëel beschikbaar inkomen per inwoner kende een toename tussen 1996 en 2001. Onder invloed van de lagere conjunctuur was er een daling van 2002 tot 2003. In 2006 en 2007 gaat de aantrekkende conjunctuur hand in hand met een toename van het reële beschikbaar inkomen per inwoner. In 2008 is er opnieuw een stabilisatie, te wijten aan de zwakkere conjunctuur en dalingen van de beurswaarden. Daarmee is er een pauze in het bereiken van de doelstelling (toename). Maar in vergelijking met 1995 is er wel duidelijk vooruitgang.

Doelstelling	1.3.1 Het Vlaamse Gewest blijft in 2020 bij de top vijf van de kennisintensieve regio's op het gebied van investeringen.
Kernindicatoren	Totale investeringsratio
Definitie	Investeringen van de totale economie in verhouding tot het BBP, in lopende prijzen.
Streefwaarde	Het Vlaamse Gewest zit in de top-5 op het vlak van de investeringsratio in de lijst met VIA kennisintensieve regio's.
Dimensies	Geen
Vergelijking ruimte	Vergelijking met de 16 ViA benchmarkregio's (nieuwe set dd. januari 2010)
Vergelijking tijd	Jaarcijfers sedert 1998
Frequentie en stiptheid	De data voor T komen jaarlijks beschikbaar in T+3, of nog later, afhankelijk van regio tot regio.
Laatst gewijzigd	16/12/2010
Meetmethode	Bruto vaste kapitaalvorming uit de jaarrekeningen van bedrijven, BTW-statistieken e.a. Opmaak volgen ESR95-rekenstelsel door Eurostat.
Bron data	Eurostat
Meer informatie	www.belgostat.be

Investeringsratio.
Vlaams Gewest versus VIA benchmarkregio's

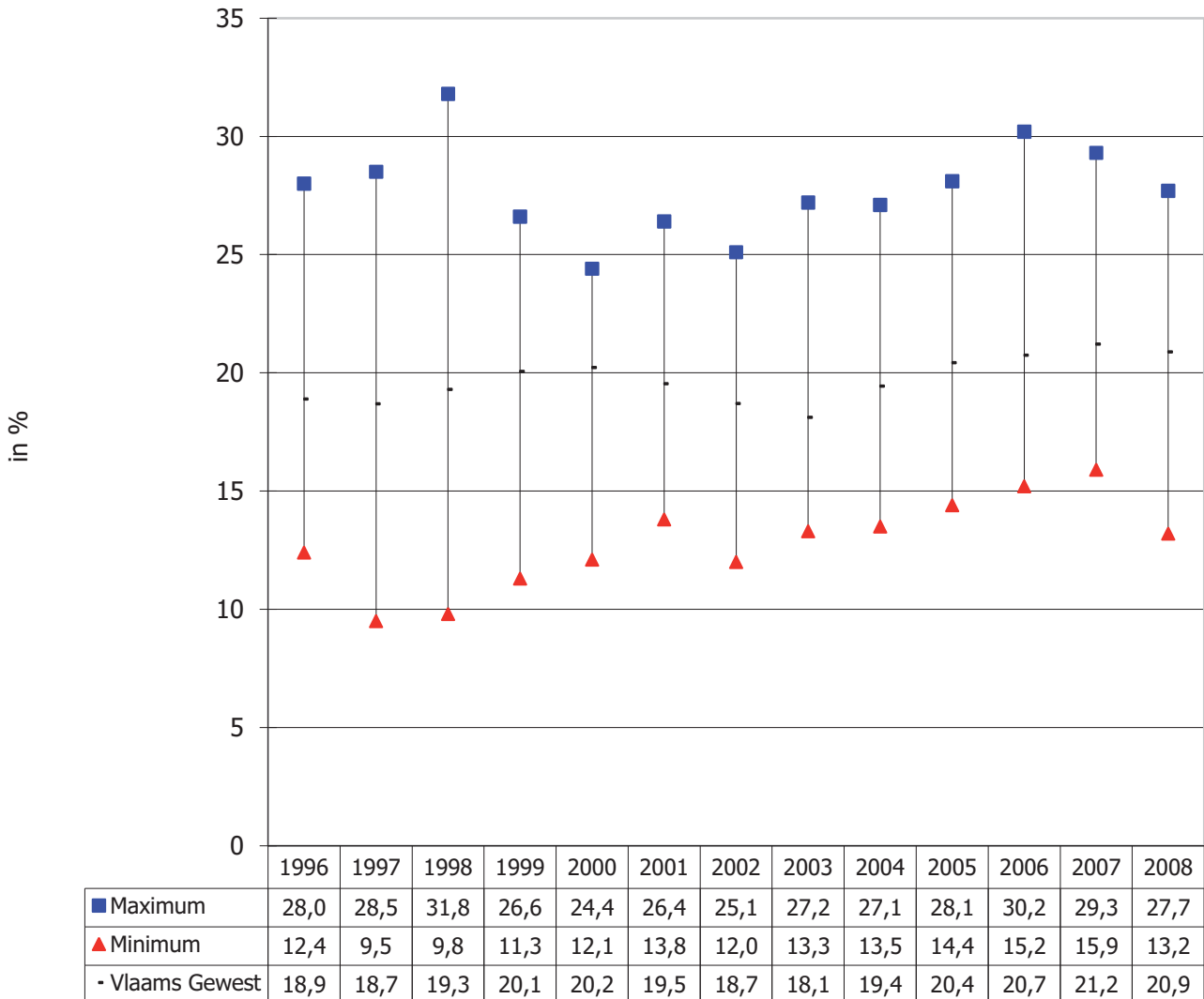

Bespreking

De investeringsratio is in het Vlaamse Gewest in 2007 het hoogst van alle VIA kennisintensieve regio's, echter zonder Baskenland, Midi-Pyrénées en de Britse regio's waarvoor geen gegevens beschikbaar zijn. Tot en met 2000 zijn wel alle gegevens beschikbaar en dan scoort Vlaanderen nog steeds behoorlijk (4de plaats). De recentste gegevens zijn van 2007, dus het effect van de financieel-economische crisis is nog niet zichtbaar. De Vlaamse investeringsratio is in 2007 het hoogst (22,9%) van alle beschouwde jaren.

Doelstelling	1.3.2 Het Vlaamse Gewest blijft in 2020 bij de top vijf van de kennisintensieve regio's op het gebied van investeringen.
Kernindicatoren	Investeringsratio private sector
Definitie	Investerings van de private sector in verhouding tot het BBP, in lopende prijzen.
Streefwaarde	behoren tot de top EU landen
Dimensies	Geen
Vergelijking ruimte	EU landen
Vergelijking tijd	Jaarcijfers sedert 1995 (start regionale rekeningen volgens ESR95)
Frequentie en stiptheid	De data voor T komen jaarlijks beschikbaar in T+2.
Laatst gewijzigd	16/12/2010
Meetmethode	Bruto vaste kapitaalvorming uit de jaarrekeningen van bedrijven, BTW-statistieken e.a. Opmaak volgen ESR95-rekenstelsel door Eurostat.
Bron data	Eurostat
Meer informatie	www.belgostat.be

Investeringsratio private sector.
Vlaams Gewest versus EU27-landen

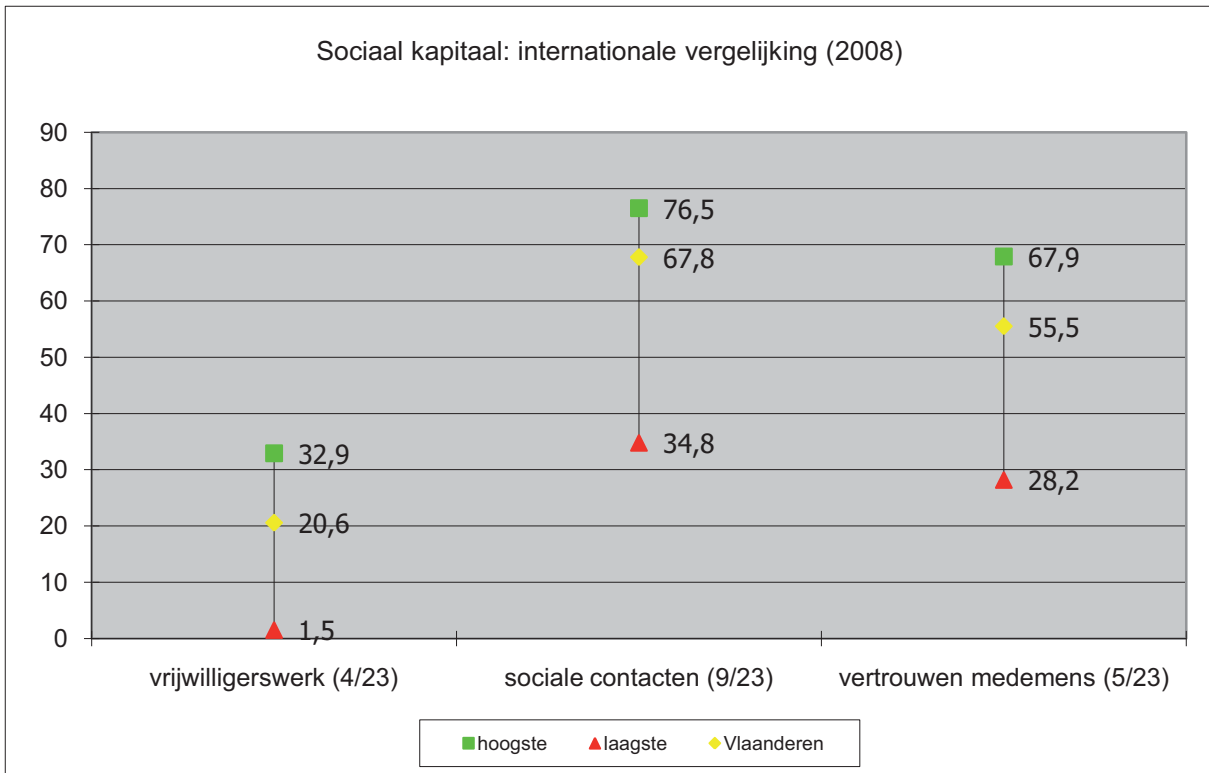
Bespreking

De investeringsratio van de private sector is in het Vlaamse Gewest relatief hoog in vergelijking met de oude EU15. In de oude EU15 deden in 2007 enkel Ierland en Spanje het beter, en in 2008 enkel Spanje (invloed bouwactiviteit in deze landen toen). Het Vlaamse Gewest behoort dus tot de top in een vergelijking met de EU15 landen (zoals bepaald in de doelstelling).

Maar een aantal nieuwe lidstaten weet hogere ratio's te realiseren (Roemenië, Slovenië, Slowakije, Bulgarije, ...).

De indicator klom in Vlaanderen gestaag tot in 2000, jaar van hoogconjunctuur. Nadien volgde een verzwakking. Sedert 2004 zat de indicator echter weer in de lift (parallel met de aantrekkende conjunctuur) tot 2008, toen de private investeringsratio opnieuw iets achteruitging.

Doelstelling	2.1.1 In 2020 is Vlaanderen een solidaire, open en verdraagzame samenleving waarin het sociaal kapitaal minstens op het niveau ligt van de top vijf van Europese landen.
Kernindicator	Sociaal kapitaal wordt hier gemeten aan de hand van drie indicatoren: 1) actieve betrokkenheid in vrijwilligerswerk 2) vertrouwen in de medemens en 3) sociale contacten met vrienden, familie en burens
Definitie	1) vrijwilligerswerk is het aandeel Vlamingen dat minstens maandelijks vrijwilligerswerk doet ; 2) vertrouwen in de medemens is de gemiddelde score op een schaal van 0 tot 100; 3) contacten met vrienden, familie en burens is het aandeel Vlamingen dat minstens wekelijks contact heeft. De figuur geeft de hoogste score, de laagste score en de score voor Vlaanderen. Tevens wordt onderaan de ranking aangegeven.
Streefwaarde	Top 5 van de Europese landen
Dimensies	/
Vergelijking ruimte	23 Europese landen (incl. Zwitserland, Rusland, Oekraïne, Noorwegen) die deelnemen aan het European Social Survey programma
Vergelijking tijd	2006-2008
Frequentie en stintheid	2 jaarlijks zonder garanties dat vraagstelling identiek blijft
Laatst gewijzigd	21/12/2010
Meetmethode	face to face survey aangestuurd door wetenschappelijke onderzoeksinstituten. Voor Vlaanderen de KULeuven
Bron data	European Social Survey (ESS)
Meer informatie	http://www.europeansocialsurvey.org/

* ranking 23 landen

Bespreking

In 2008 beweerde 20,6% van de Vlamingen minstens maandelijks vrijwilligerswerk te doen. Van de 23 EU-lidstaten die toen aan de European Social Survey hebben deelgenomen, nam Vlaanderen de 4de positie in. Vlaanderen heeft daarmee zijn positie verbeterd ten opzichte van de meting in 2006.

In 2008 beweerde 68% wekelijks contact te hebben met familie en vrienden. Ten opzichte van 2006 is er weinig verschuiving.

Op de vertrouwensschaal halen de Vlamingen een gemiddelde score van 55,5. In vergelijking met 2006 is dit vrijwel ongewijzigd. Vlaanderen wint wel enkele plaatsen in de ranking van de EU-lidstaten. Van de 9de naar de 5de plaats.

Doelstelling	2.4.1 Discriminatie is in 2020 uitgebannen, de evenredige arbeidsdeelname is verzekerd en de deelname van alle kansengroepen aan andere domeinen van de maatschappij is proportioneel tot hun deel in de bevolking.
Kernindicatoren	Houding ten opzichte van holebi's en holebiseksualiteit
Definitie	<p>Attitudes tegenover kansengroepen liggen aan de basis van discriminerend gedrag. Het is belangrijk om te monitoren of vooroordelen en negatieve gevoelens ten aanzien van kansengroepen toenemen dan wel afnemen. De houding ten opzichte van holebi's en holebiseksualiteit wordt opgevolgd aan de hand van een specifieke module in de SCV-survey van de Studiedienst van de Vlaamse Regering. Er wordt aan de respondenten gevraagd aan te geven in welke mate ze het eens zijn met een aantal stellingen (helemaal eens, eens, noch eens noch oneens, oneens, helemaal oneens).</p> <p>Via een factoranalyse kunnen binnen deze stellingen 2 verschillende dimensies worden onderscheiden. Een eerste dimensie groepeert een aantal stellingen over huwelijks- en adoptierecht. Door de gemiddelde score te berekenen van deze stellingen wordt een samengestelde variabele geconstrueerd die de mate van "weerstand tegen gelijke rechten voor holebi's" weergeeft. Een tweede dimensie groepeert een aantal stellingen over de aandacht voor holebiseksualiteit in het openbaar en de media op basis waarvan een samengestelde variabele kan worden geconstrueerd die het "ervaren van overdreven aandacht voor holebiseksualiteit" weergeeft. Voor beide variabelen geldt: hoe hoger de score, hoe negatiever de houding.</p>
Streefwaarde	Discriminatie is in 2020 uitgebannen.
Dimensies	Houding wordt weergegeven voor gehele Vlaamse bevolking en opgesplitst naar geslacht en leeftijdsgroep.
Vergelijking ruimte	/
Vergelijking tijd	2006-2007
Frequentie en stiptheid	Module wordt periodiek opgenomen in de SCV-survey. Werd al opgenomen in 2006 en 2007. Nieuwe opname is voorzien in SCV 2011.
Laatst gewijzigd	2007
Meetmethode	Survey
Bron data	SCV-survey
Meer informatie	http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/4006.htm

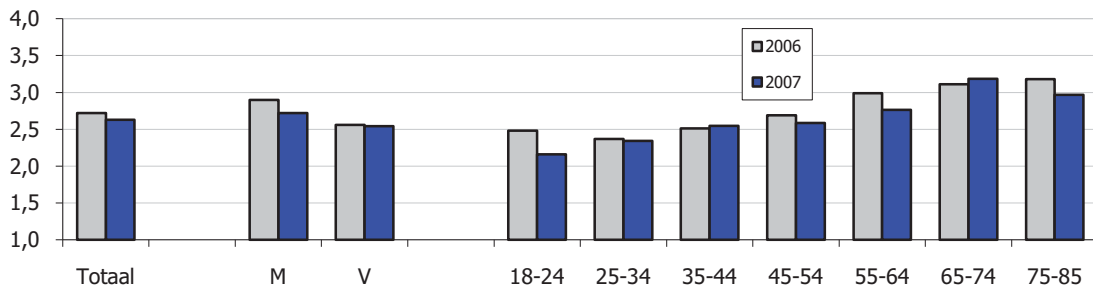
Variabele "**weerstand tegen gelijke rechten voor holebi's**" omvat volgende stellingen:

1. Het is goed dat paren van hetzelfde geslacht nu ook kunnen trouwen
2. Koppels van 2 mannen moeten dezelfde rechten krijgen als koppels van verschillend geslacht om kinderen te adopteren
3. Koppels van 2 vrouwen moeten dezelfde rechten krijgen als koppels van verschillend geslacht om kinderen te adopteren

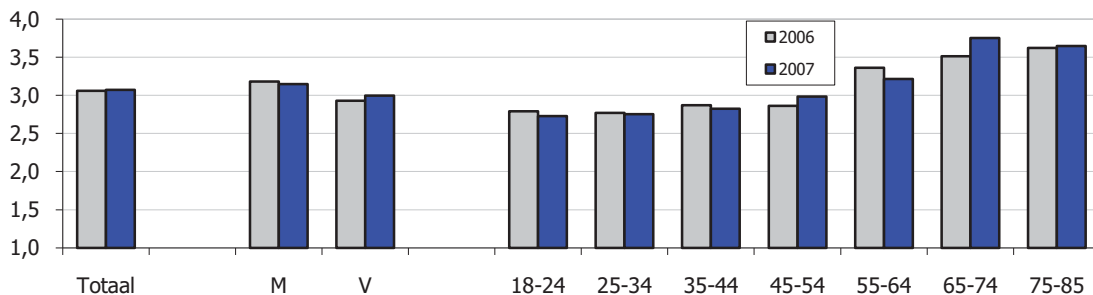
Variabele "**ervaren van overdreven aandacht voor holebiseksualiteit**" omvat volgende stellingen:

1. Er is in het algemeen teveel aandacht voor homoseksualiteit
2. Homoseksuelen moeten niet zo overdreven doen
3. Als homoseksuelen net zo behandeld willen worden als iedereen, moeten ze niet zo veel ophef maken over hun seksuele voorkeur
4. Al die aandacht voor homoseksuelen gaat u op den duur vervelen
5. Homoseksuelen leggen teveel nadruk op hun seksuele geaardheid
6. Documentaires op televisie over homoseksuelen vindt u onnodig

Weerstand tegen gelijke rechten voor holebi's
(schaal van 1 tot 5: hoe hoger, hoe negatiever)

Ervaren van overdreven aandacht voor holebiseksualiteit
(schaal van 1 tot 5: hoe hoger, hoe negatiever)

Bespreking

Uit de resultaten van de afzonderlijke stellingen (niet in grafieken) blijkt zowel in 2006 als in 2007 vooreerst een brede algemene aanvaarding van holebi's en holebiseksualiteit in Vlaanderen. De grote meerderheid vindt dat holebi's hun leven moeten kunnen leiden zoals zij dat willen (89% in 2006, 90% in 2007). Tegelijk blijkt de strijd voor gelijke rechten voor holebi's bij een aanzienlijk deel van de bevolking op bezwaren te stuiten. Zo is bijna 1 op 5 Vlamingen expliciet tegen het homohuwelijk (18% in 2006, 17% in 2007). Nog negatiever zijn de reacties op de vermeende overdreven aandacht in onze samenleving voor holebi's en holebiseksualiteit. 4 op de 10 Vlamingen vindt dat er in het algemeen te veel aandacht is voor homoseksualiteit (40% in 2006, 41% in 2007). Ondanks een op het eerste zicht brede, algemene aanvaarding, blijkt een meer impliciete negatieve houding tegenover holebiseksualiteit behoorlijk verspreid. De houding tegenover holebiseksualiteit is dus niet eenduidig maar omvat verschillende dimensies. Mensen reageren anders naar gelang het gaat over algemene aanvaarding van holebi's, over gelijke rechten voor holebi's, over aandacht voor holebiseksualiteit in het openbaar en de media of over holebiseksualiteit in de naaste omgeving.

Op basis van een factoranalyse kunnen op basis van de stellingen uit de SCV-module 2 samengestelde variabelen worden geconstrueerd die aansluiten bij 2 van bovengenoemde dimensies. Het gaat om de bestaande "weerstand tegen gelijke rechten voor holebi's" en de mate waarin men blijf geeft van het "ervaren van overdreven aandacht voor holebiseksualiteit" (zie grafieken). Tussen 2006 en 2007 is de houding tegenover gelijke rechten voor holebi's iets positiever geworden. De houding tegenover de aandacht voor holebiseksualiteit is niet significant gewijzigd. Uit de scores van beide variabelen blijkt dat mannen telkens iets negatiever staan tegenover holebiseksualiteit dan vrouwen. De intolerantie neemt ook toe met de leeftijd.

Doelstelling	2.4.2 Discriminatie is in 2020 uitgebannen, de evenredige arbeidsdeelname is verzekerd en de deelname van alle kansengroepen aan andere domeinen van de maatschappij is proportioneel tot hun deel in de bevolking.
Kernindicatoren	Houding ten opzichte van de rollen van mannen en vrouwen in het gezin en de samenleving
Definitie	Attitudes tegenover de rollen van mannen en vrouwen liggen aan de basis van discriminerend gedrag. Het is belangrijk om te monitoren of vooroordelen ten aanzien van de positie van mannen en vrouwen in het gezin en de samenleving toenemen dan wel afnemen. De houding ten opzichte van de rollen van mannen en vrouwen in het gezin en de samenleving wordt opgevolgd aan de hand van een specifieke module in de SCV-survey van de Studiedienst van de Vlaamse Regering. Er wordt aan de respondenten gevraagd aan te geven in welke mate ze het eens zijn met een aantal stellingen (helemaal eens, eens, noch eens noch oneens, oneens, helemaal oneens).
	Via een factoranalyse kunnen binnen deze stellingen 3 verschillende dimensies worden onderscheiden. Een eerste dimensie groepeert 2 stellingen over de taakverdeling in het huishouden. Door de gemiddelde score te berekenen van deze stellingen wordt een samengestelde variabele geconstrueerd die de mate van "weerstand tegen een gelijke taakverdeling bij huishoudelijke taken" weergeeft. Een tweede dimensie groepeert een aantal stellingen over de inbreng van mannen en vrouwen in de opvoeding van kinderen. Op basis hiervan kan een samengestelde variabele worden geconstrueerd die de "weerstand tegen een gelijke taakverdeling in de opvoeding van kinderen" weergeeft. Een derde dimensie groepeert een aantal stellingen over de aanwezigheid van vrouwen in belangrijke maatschappelijke functies op basis waarvan een samengestelde variabele kan worden geconstrueerd die de "weerstand tegen een gelijke aanwezigheid in topfuncties" weergeeft. Voor de 3 variabelen geldt: hoe hoger de score, hoe negatiever de houding ten opzichte van een gelijke taakverdeling of deelname van mannen en vrouwen.
Streefwaarde	Discriminatie is in 2020 uitgebannen.
Dimensies	Houding wordt weergegeven voor gehele Vlaamse bevolking en opgesplitst naar geslacht en leeftijdsgroep.
Vergelijking ruimte	/
Vergelijking tijd	1996 en 2006
Frequentie en stiptheid	Module wordt periodiek opgenomen in de SCV-survey. Werd al opgenomen in 1996 en 2006. Nieuwe opname is voorzien in SCV 2011.
Laatst gewijzigd	2006
Meetmethode	Survey
Bron data	SCV-survey
Meer informatie	http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/1069.htm

Variabele "**weerstand tegen gelijke taakverdeling bij huishoudelijke taken**" omvat volgende stellingen:

1. Strijken is evengoed een taak van de man als van de vrouw
2. De vaat doen is evengoed een taak van de man als van de vrouw

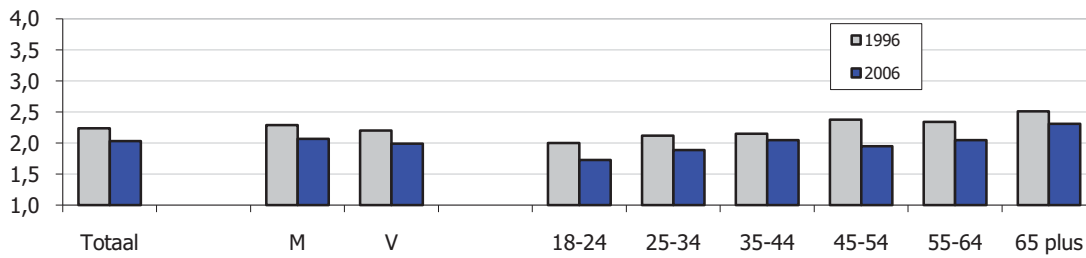
Variabele "**weerstand tegen gelijke taakverdeling bij de opvoeding van kinderen**" omvat volgende stellingen:

1. Een vrouw is beter geschikt om kinderen op te voeden dan een man
2. Mannen en vrouwen zijn even geschikt om kleine kinderen op te voeden

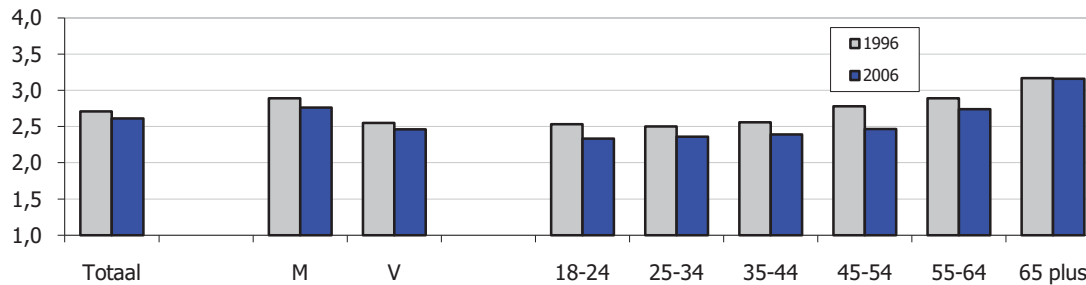
Variabele "**weerstand tegen gelijke aanwezigheid in topfuncties**" omvat volgende stellingen:

1. Het aantal vrouwen in topfuncties zou de komende vijf jaar minstens moeten verdubbelen
2. Het zou goed zijn als de volgende eerste minister een vrouw is
3. Om vrouwen de kans te geven hun achterstand in besluitvormende posities in te halen, zouden bedrijven hen voorrang moeten geven bij het deelnemen aan managementtrainingen
4. Het is goed te begrijpen dat vrouwenorganisaties zich inspinnen om het aandeel van vrouwen in topfuncties te vergroten

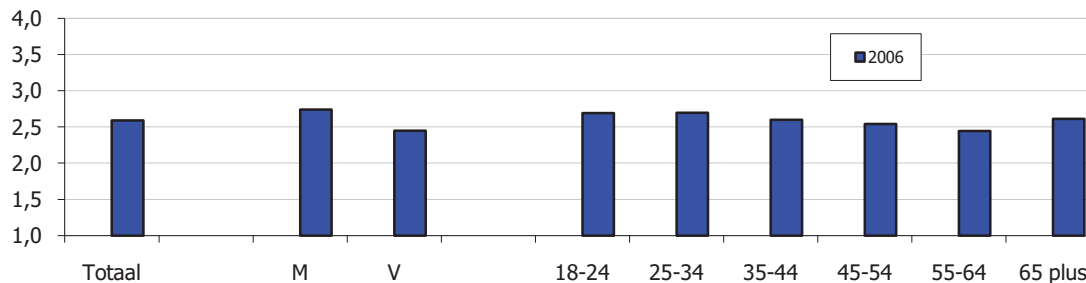
Weerstand tegen gelijke taakverdeling bij huishoudelijke taken
(schaal van 1 tot 5: hoe hoger, hoe negatiever)

Weerstand tegen gelijke taakverdeling bij opvoeding van kinderen
(schaal van 1 tot 5: hoe hoger, hoe negatiever)

Weerstand tegen gelijke aanwezigheid in topfuncties
(schaal van 1 tot 5: hoe hoger, hoe negatiever)

Bespreking

De stellingen in de SCV-module hebben betrekking op verschillende aspecten van de houding ten opzichte van de rollen van mannen en vrouwen. Op basis van een factoranalyse kunnen 3 verschillende samengestelde variabelen worden geconstrueerd.

De weerstand tegenover een gelijke taakverdeling bij huishoudelijke taken verschilt in 2006 niet significant tussen mannen en vrouwen, maar neemt wel toe met de leeftijd. Inzake de opvoeding van kinderen is er wel een significant verschil naar geslacht. Mannen staan op dit vlak negatiever dan vrouwen tegenover een gelijke taakverdeling. Ook hier neemt de weerstand toe met de leeftijd. Voor deze 2 variabelen zijn gegevens beschikbaar voor 1996 en 2006. Daaruit blijkt dat de weerstand tegenover een gelijke taakverdeling in het huishouden en bij de opvoeding van kinderen significant is afgenomen.

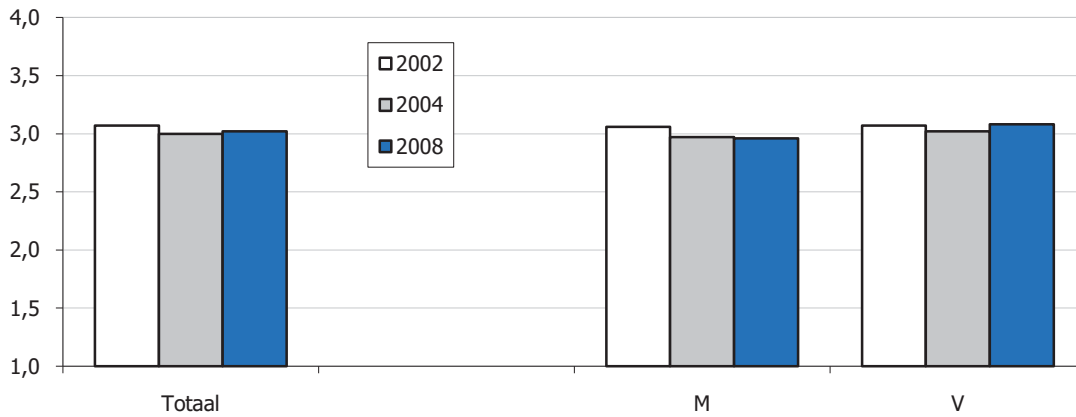
Mannen staan ook negatiever dan vrouwen tegenover de aanwezigheid van vrouwen in maatschappelijke topfuncties. Maar inzake leeftijd valt op dat de minste weerstand niet zoals bij de andere aspecten te vinden is bij de jongere leeftijdsgroepen, maar bij de groep tussen 55 en 64 jaar.

Doelstelling	2.4.3 Discriminatie is in 2020 uitgebannen, de evenredige arbeidsdeelname is verzekerd en de deelname van alle kansengroepen aan andere domeinen van de maatschappij is proportioneel tot hun deel in de bevolking.
Kernindicatoren	Houding ten opzichte van vreemdelingen en migratie
Definitie	<p>Attitudes tegenover kansengroepen liggen aan de basis van discriminerend gedrag. Het is belangrijk om te monitoren of vooroordelen en negatieve gevoelens ten aanzien van kansengroepen toenemen dan wel afnemen. De houding ten opzichte van vreemdelingen en migratie wordt opgevolgd aan de hand van een specifieke module in de SCV-survey van de Studiedienst van de Vlaamse Regering. Er wordt aan de respondenten gevraagd aan te geven in welke mate ze het eens zijn met een aantal stellingen (helemaal eens, eens, noch eens noch oneens, oneens, helemaal oneens).</p> <p>Een factoranalyse laat zien dat achter een aantal van deze stellingen één latente dimensie schuilt, die toelaat een samengestelde variabele "intolerantie tegenover vreemdelingen en migratie" te maken. Dat gebeurt door de gemiddelde score te berekenen voor deze stellingen. Hoe hoger de score, hoe negatiever de houding ten opzichte van vreemdelingen.</p>
Streefwaarde	Discriminatie is in 2020 uitgebannen.
Dimensies	Houding wordt weergegeven voor gehele Vlaamse bevolking en opgesplitst naar geslacht en leeftijdsgroep.
Vergelijking ruimte	/
Vergelijking tijd	2001-2008
Frequentie en stiptheid	Module wordt periodiek opgenomen in de SCV-survey. Werd al opgenomen in 2001, 2002, 2004 en 2008. Nieuwe opname is voorzien in SCV 2011.
Laatst gewijzigd	2008
Meetmethode	Survey
Bron data	SCV-survey
Meer informatie	http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/4061.htm

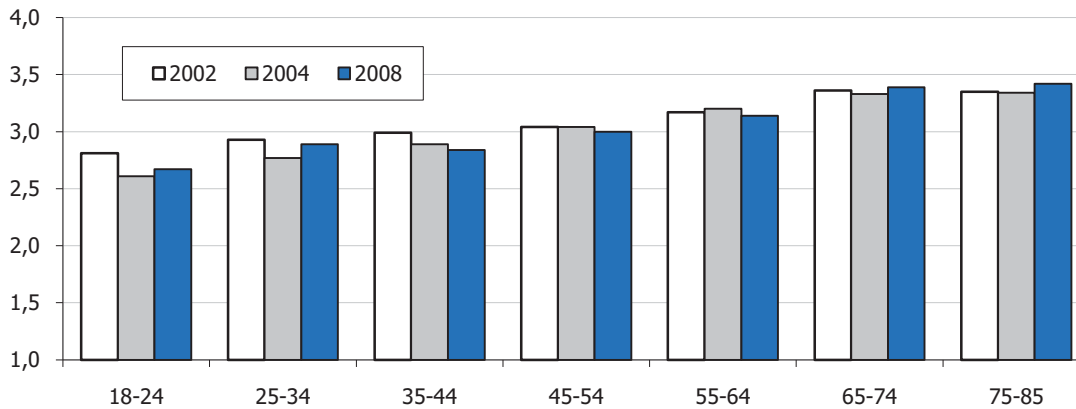
Variabele "**intolerantie tegenover vreemdelingen en migratie**" omvat volgende stellingen:

1. Migranten zijn over het algemeen niet te vertrouwen
2. Migranten komen hier profiteren van onze sociale zekerheid
3. Migranten zijn een bedreiging voor onze cultuur en gebruiken
4. De aanwezigheid van verschillende culturen is een verrijking van onze samenleving

Intolerantie tegenover vreemdelingen en migratie
(schaal van 1 tot 5: hoe hoger, hoe negatiever)

Intolerantie tegenover vreemdelingen en migratie
(schaal van 1 tot 5: hoe hoger, hoe negatiever)

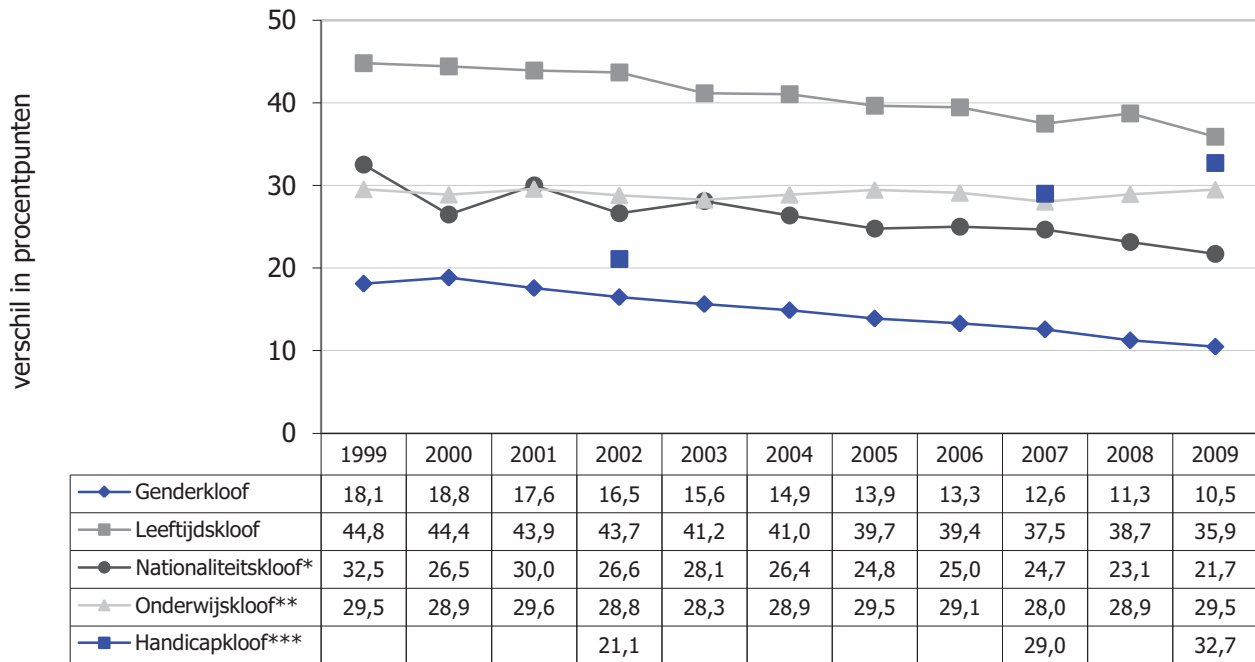
Bespreking

Verschillende stellingen uit de SCV-module over de houding tegenover vreemdelingen en migratie kunnen worden samengebracht tot één samengestelde variabele. Hoe hoger de score op deze variabele, hoe negatiever de houding.

De houding tegenover vreemdelingen blijkt tussen 2002 en 2008 nauwelijks gewijzigd. Naar geslacht blijkt er enkel in 2008 een significant verschil tussen mannen en vrouwen waarbij vrouwen negatiever staan tegenover vreemdelingen dan mannen. Op alle 3 de meetmomenten neemt de intolerantie toe met de leeftijd.

Doelstelling	2.4.4 Discriminatie is in 2020 uitgebannen, de evenredige arbeidsdeelname is verzekerd en de deelname van alle kansengroepen aan de andere domeinen van de maatschappij is proportioneel tot hun aandeel in de bevolking.
Kernindicator	Werkzaamheidskloven bij 15-64 jarigen
Definitie	De evenredige arbeidsdeelname kan worden gemeten aan de hand van de werkzaamheidsgraden van de verschillende kansengroepen (vrouwen, ouderen, laaggeschoolden, niet-EU burgers en arbeidsgehandicapten) die worden vergeleken met de werkzaamheidsgraad bij referentiegroepen. De kloof is het verschil in procentpunten tussen de kansengroep en referentiegroep. Zo wordt de genderkloof berekend als het verschil tussen de werkzaamheidsgraad van mannen enerzijds en van vrouwen anderzijds. De onderwijskloof wordt berekend als het verschil tussen de werkzaamheidsgraad van laaggeschoolden enerzijds en van midden- en hooggeschoolden anderzijds. De leeftijds-kloof wordt berekend als het verschil tussen de werkzaamheidsgraad van 25-49-jarigen enerzijds en van 50-64-jarigen anderzijds. De nationaliteitskloof wordt berekend als het verschil tussen de werkzaamheidsgraad van Belgen enerzijds en niet-EU-ers anderzijds. De handicapkloof wordt berekend als het verschil tussen de werkzaamheidsgraad van de bevolking zonder handicap enerzijds en van de bevolking met handicap anderzijds.
Streefwaarde	Evenredige deelname aan de arbeidsmarkt voor de verschillende kansengroepen
Dimensies	Naar geslacht, leeftijd, onderwijsniveau, nationaliteit, arbeidshandicap
Vergelijking ruimte	/
Vergelijking tijd	1999-2009
Frequentie en stiptheid	Jaarlijks, statistiek voor jaar x is in principe beschikbaar in juli van het jaar x+1. Vanaf 2009 is de handicapvraag geïntegreerd in de algemene enquête en is vanaf dan ook jaarlijks beschikbaar. Voordien werden de gegevens m.b.t. handicap op onregelmatige basis bevroegd.
Laatst gewijzigd	8/11/2010
Meetmethode	De Eurostat Labour Force Survey (LFS) is een door Eurostat gecoördineerde bevraging in de lidstaten van de Europese Unie, waarvan de Enquête naar de Arbeidskrachten (EAK) van de FOD Economie – Algemene Directie Statistiek en Economische Informatie (ADSEI) de Belgische uitvoering is.
Bron data	Eurostat LFS, FOD Economie - ADSEI EAK, bewerking Steunpunt WSE/Departement WSE
Meer informatie	http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/392.htm http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/3456.htm http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/3461.htm

Werkzaamheidskloven

* T.e.m. 2004 is de EU gelijk aan EU15; voor 2005 en 2006 gaat het om EU25; vanaf 2007 om EU27.

** 25-64 jaar (i.p.v. 15-64 jaar).

***Cijfer voor 2009 is een jaargemiddelde, cijfer 2007 betreft een 2e kwartaalcijfer en is niet vergelijkbaar met 2002 toen de handicapvraag anders gesteld werd.

Bespreking

De evenredige arbeidsdeelname van kansengroepen op de arbeidsmarkt kan in beeld gebracht worden door de kloof met de werkzaamheidsgraad van referentiegroepen te nemen. Op deze manier kan er achterhaald worden of kansengroepen in gelijke mate met de referentiegroepen participeren op de arbeidsmarkt.

Al maken vrouwen geen prioritaire kansengroep uit op de arbeidsmarkt, toch blijft er nog een kloof met de mannelijke arbeidsdeelname. Ofschoon deze genderkloof tussen 1999 en 2009 verkleind is, moeten de vrouwen nog 10,5 procentpunten inlopen op de mannelijke werkzaamheidsgraad.

Niettegenstaande een afname in het verschil tussen de arbeidsdeelname bij de 25-49-jarigen en de 50-64-jarigen, blijft de kloof tussen beide leeftijdsgroepen vrij uitgesproken.

Voor niet-EU burgers neemt de kloof met de arbeidsdeelname bij de Belgen aanzienlijk af van 32,5 procentpunten (1999) naar 21,7 procentpunten (2009). De nationaliteitskloof blijft daarmee nog altijd groot.

De onderwijskloof is vrij stabiel tussen 1999 en 2009 en blijft hangen op circa 29 procentpunten. Dat wil zeggen dat de laaggeschoolden vandaag nog steeds een grote afstand in te lopen hebben op de arbeidsdeelname bij de midden- en hooggeschoolden.

Het verschil in arbeidsdeelname tussen personen met een arbeidshandicap en personen zonder handicap komt in 2009 op 32,7 procentpunten. In vergelijking met de vorige metingen lijkt de handicapkloof dieper geworden te zijn, maar dit moet met de nodige voorzichtigheid gesteld worden aangezien de vraagformulering in 2002 anders was en dat het cijfer 2007 2e kwartaalgegevens betreft.

Doelstelling	2.4.5 Discriminatie is in 2020 uitgebannen, de evenredige arbeidsdeelname is verzekerd en de deelname van alle kansengroepen aan de andere domeinen van de maatschappij is proportioneel tot hun aandeel in de bevolking.
Kernindicator	Proportionele deelname kansengroep op verschillende maatschappelijke terreinen: cultuur, sport, lidmaatschap, internetgebruik, levenslang leren en politieke participatie
Definitie	1) cultuurparticipanten nemen aan minstens 2 verschillende activiteiten (concertbezoek, bibliotheekbezoek,...) minstens 2 keer per jaar deel 2) sportparticipanten diegenen die aangeven aan sport te doen inclusief fietsen en wandelen, 3) lidmaatschap verenigingsleven geeft aan of men minstens van één vereniging actief of bestuurslid is, 4) internetgebruik, zij die de afgelopen 3 maanden internet gebruikt hebben, 5) levenslang leren, zij die aangeven dat ze het afgelopen jaar een bijkomende opleiding hebben gevolgd, 6) politieke participatie, definitie in ruime zin, participant is iemand die aan minstens één politieke actie uit een lijst van 12 heeft deelgenomen (petitie ondertekenen, deelnemen demonstratie, bijwonen politieke vergadering,...). Bij het eerste meetpunt was de lijst met politieke acties beperkt tot 8 items.
Streefwaarde	Proportionele deelname (aandeel van de kansengroep bij de participanten t.o.v. van het aandeel in de bevolking) in de verschillende domeinen voor de verschillende kansengroepen (verhouding is idealiter overal 1)
Dimensies	Kansengroepen (op basis van screening beleidsnota's) : geslacht (vrouwen), leeftijd (ouderen, 55+), functioneringsmogelijkheden (personen met af en toe of veel last van een functiebeperking), huishoudtype (alleenstaanden en alleenstaande ouders), scholingsniveau (laaggeschoolden, ten hoogste lager secundair onderwijs).
Vergelijking ruimte	/
Vergelijking tijd	2004-2008-2010
Frequentie en stiptheid	1*per jaar, afhankelijk van de SCV-bevraging
Laatst gewijzigd	
Meetmethode	Survey, het aandeel in de participatie wordt gedeeld door het aandeel in de bevolking. De waarde 1 geeft hierbij een evenredige deelname aan.
Bron data	SCV-survey 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008 en 2010
Meer informatie	http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/1069.htm

Proportionele deelname van kansengroepen: verhouding aandeel in de participatie op aandeel in de bevolking

2010								Algemene participatie- graad, in %
Vrouwen	Laaggeschoolden	Ouderen	Personen met een functiebeperking	Alleenstaanden	Alleenstaande ouders			
Sportbeoefening	0,89	0,76	0,77	0,66	0,85	0,94	52,1	
Cultuurparticipatie	1,02	0,46	0,66	0,65	0,84	1,18	44,2	
Internetgebruik	0,93	0,63	0,59	0,75	0,68	1,1	71,5	
Verenigingsleven	0,88	0,87	0,95	0,86	0,88	0,86	53,6	
Levenslang leren	0,88	0,41	0,46	0,63	0,88	0,94	20,7	
Politieke participatie*	0,96	0,6	0,79	0,91	0,84	1,12	41,3	

2008								Algemene participatie- graad, in %
Vrouwen	Laaggeschoolden	Ouderen	Personen met een functiebeperking	Alleenstaanden	Alleenstaande ouders			
Sportbeoefening	0,94	0,79	0,86	0,71	0,98	0,79	53,8	
Cultuurparticipatie	1,00	0,55	0,59	0,71	0,88	1,06	44,2	
Internetgebruik	0,92	0,68	0,42	0,66	0,69	0,89	65,6	
Verenigingsleven	0,95	0,80	0,91	0,80	0,86	0,71	52,5	
Levenslang leren (2007)	1,01	0,40	0,32	0,59	0,86	1,06	23,8	
Politieke participatie (2007)*	1,02	0,67	0,66	0,87	0,90	0,86	57,9	

*lijst met 12 politieke acties in 2008 en 2010

2004								Algemene participatie- graad, in %
Vrouwen	Laaggeschoolden	Ouderen	Personen met een functiebeperking	Alleenstaanden	Alleenstaande ouders			
Sportbeoefening	0,95	0,84	0,80	0,70	0,88	0,74	61,7	
Cultuurparticipatie	1,00	0,58	0,56	0,63	0,91	0,97	45,1	
Internetgebruik (2005)	0,93	0,60	0,39	0,57	0,66	0,74	60,3	
Verenigingsleven	0,89	0,83	0,87	0,94	0,89	0,97	52,9	
Levenslang leren (2003)	0,90	0,54	0,29	0,58	0,86	0,53	23,2	
Politieke participatie (2006)*	1,00	0,77	0,71	0,91	0,93	1,08	46,7	

*lijst met 8 politieke acties

Bespreking

Van een gelijke participatie is er sprake als de verhouding tussen het aandeel participanten in de doelgroep en het aandeel in de bevolking van de doelgroep gelijk is aan 1.

Voor de kansengroep "vrouwen" is er voor de zes domeinen een min of meer gelijke participatie. Al lijkt de situatie wel licht verslechtert sinds 2008. Ook voor de "alleenstaande ouders" is er sprake van een evenredige participatie in de verschillende domeinen. De positieve vooruitgang ten opzichte van 2004 wordt verder bevestigd. In drie domeinen ligt het aandeel participanten zelfs hoger dan het aandeel in de bevolking.

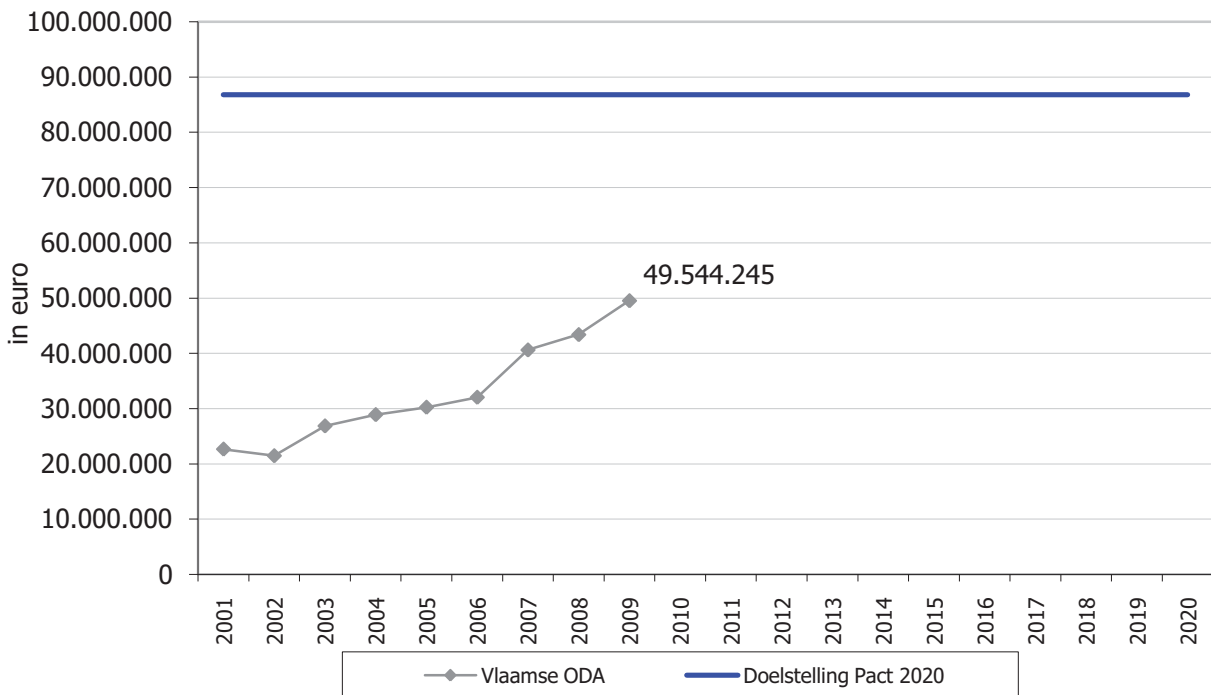
Voor "de ouderen" is er in vijf van de zes domeinen een vooruitgang vast te stellen. In 2008 was de verhouding tussen het aandeel participanten en het aandeel in de bevolking voor internetgebruik slechts 0.42, in 2010 is dit reeds 0.59. Ook voor levenslang leren en politieke participatie is er een duidelijke (relatieve) verbetering. Enkel voor sportbeoefening is er een achteruitgang (waarschijnlijk doordat er steeds meer hoogbejaarden zijn, die in 2010 ook tot de steekproef behoren).

Voor de andere kansengroepen is er voor alle domeinen geen evenredige participatie ten opzichte van hun aandeel in de bevolking. Voor de "alleenstaanden" en "personen met een functiebeperking" is er voor de meeste domeinen min of meer een status-quo tov 2008.

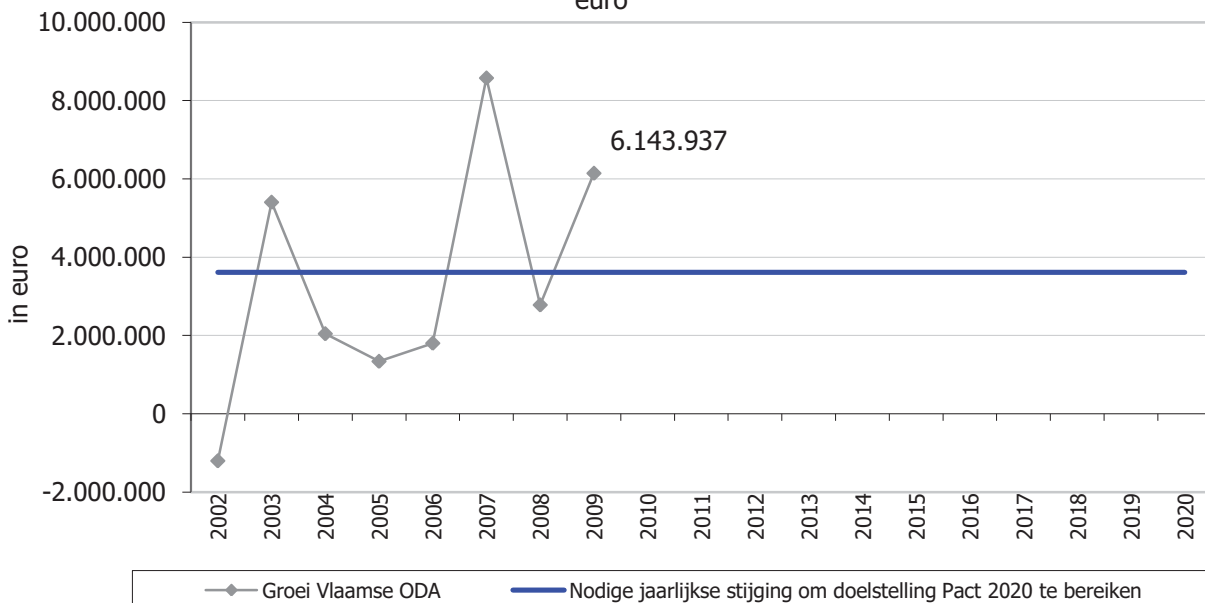
Voor de "laaggeschoolden" verslechtert de situatie echter nog verder voor vier van de zes domeinen. In 2008 was de verhouding aandeel participanten/aandeel bevolking voor cultuurparticipatie bijvoorbeeld slechts 0.46. In 2004 was dit nog 0.55.

Doelstelling	2.5.1 Tegen 2020 is de huidige bijdrage van Vlaanderen inzake ontwikkelingssamenwerking verdubbeld. Samen met alle gedecentraliseerde besturen bedraagt de bijdrage van Vlaanderen minstens 7% van de officiële Belgische ontwikkelingshulp.
Kernindicator	Vlaamse officiële ontwikkelingssamenwerking (ODA), in euro en jaarlijkse groei
Definitie	De Vlaamse ODA zijn de reële uitgaven die door de Vlaamse overheid aan ontwikkelingshulp worden besteed. Deze uitgaven voldoen aan de officiële criteria voor ontwikkelingssamenwerking (Official Development Assistance) internationaal vastgelegd door het Ontwikkelingcomité (DAC) van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO). Deze uitgaven worden zowel weergegeven in totaal bedrag per jaar als in jaarlijkse groei.
Streefwaarde	Verdubbeling tegen 2020
Dimensies	/
Vergelijking ruimte	Vlaanderen
Vergelijking tijd	2001-2009
Frequentie en stiptheid	Jaarlijks, statistiek voor jaar x is in principe beschikbaar in april van het jaar x+1
Laatst gewijzigd	21/10/2010
Meetmethode	Administratieve registratie in het kader van een decretaal verplichte rapportering aan het Vlaamse Parlement.
Bron data	Departement internationaal Vlaanderen
Meer informatie	http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereksen/1140.htm

Officiële ontwikkelingssamenwerking (ODA) Vlaamse overheid, in euro

Jaarlijkse groei officiële ontwikkelingssamenwerking (ODA) Vlaamse overheid, in euro

Bespreking

In 2009 komt de officiële ontwikkelingssamenwerking (ODA) van de Vlaamse overheid op 49.544.245 euro. Dat is 14,2% hoger dan in 2008 en meer dan de gemiddelde jaarlijkse stijging die nodig is om de doelstelling te halen tegen 2020. Wil men een verdubbeling van de reële uitgaven aan ontwikkelingssamenwerking realiseren tegen 2020, dan zou de Vlaamse ODA jaarlijks moeten stijgen met 3.616.692 euro (nulmeting 2008). Op die manier is de budgettaire inspanning gelijkmatig over de volgende jaren gespreid.

Doelstelling	2.5.2 Tegen 2020 is de huidige bijdrage van Vlaanderen inzake ontwikkelingssamenwerking verdubbeld. Samen met alle gedecentraliseerde besturen bedraagt de bijdrage van Vlaanderen minstens 7% van de officiële Belgische ontwikkelingshulp.
Kernindicator	Aandeel Vlaamse overheid en gedecentraliseerde besturen met name de Vlaamse provincies en gemeenten in de Belgische ODA
Definitie	De Vlaamse ODA zijn de reële uitgaven die door de Vlaamse overheid aan ontwikkelingshulp worden besteed. Deze uitgaven voldoen aan de officiële criteria voor ontwikkelingssamenwerking (Official Development Assistance) internationaal vastgelegd door het Ontwikkelingscomité (DAC) van de Organisatie voor Economische samenwerking en Ontwikkeling (OESO). De totale Vlaamse ODA kan berekend worden door het optellen van de ODA van de Vlaamse overheid met deze van de Vlaamse gemeenten en provincies. Op die manier kan het aandeel van Vlaanderen in de totale Belgische ODA berekend worden.
Streefwaarde	Minstens 7% van de officiële Belgische ontwikkelingshulp
Dimensies	/
Vergelijking ruimte	Vlaanderen, provincies en gemeenten, België
Vergelijking tijd	2001-2009
Frequentie en stiptheid	Jaarlijks, statistiek voor jaar x is in principe beschikbaar in april van het jaar x+1
Laatst gewijzigd	4/11/2010
Meetmethode	De ODA van de Vlaamse overheid betreft een administratieve registratie in het kader van een decretaal verplichte rapportering aan het Vlaamse Parlement. De ODA van de gemeenten en provincies wordt, naast gelijkaardige gegevens van alle Belgische overheden, door de federale Directie-Generaal Ontwikkelingssamenwerking (DGOS) verzameld en samengenomen tot de Belgische ODA om aan het Ontwikkelingscomité van de OESO te rapporteren.
Bron data	Departement internationaal Vlaanderen, DGOS
Meer informatie	http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/1140.htm

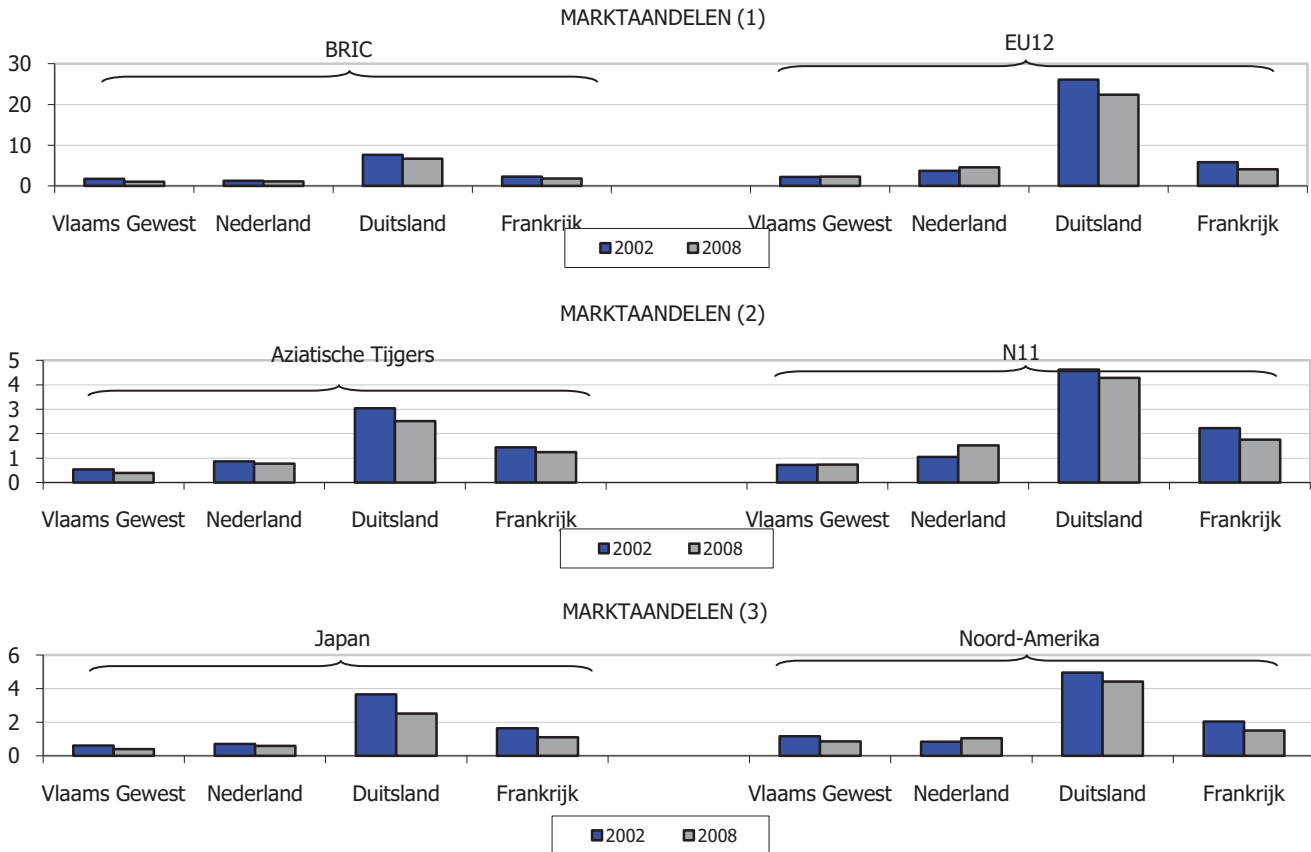
Totale Vlaamse ODA als % van de officiële Belgische ontwikkelingshulp

	Vlaanderen (Vlaamse overheid)	Vlaanderen (gemeenten en provincies)	België	Aandeel Vlaamse ODA in totale Belgische ODA
	in euro	in euro	in euro	in %
2001	22.654.785	7.416.180	935.838.904	3,2
2002	21.453.081	6.057.864	1.066.846.803	2,6
2003	26.856.836	8.167.353	1.591.269.546	2,2
2004	28.901.423	8.157.345	1.176.011.895	3,2
2005	30.241.069	9.421.091	1.573.972.971	2,5
2006	32.042.984	7.523.083	1.575.720.347	2,5
2007	40.619.820	7.655.847	1.426.542.915	3,4
2008	43.400.308	8.136.837	1.654.255.753	3,1
2009	49.544.245	8.966.020	1.873.953.926	3,1

Bespreking

De ODA van de Vlaamse overheid bedroeg 49.544.245 euro in 2009. In dat jaar gaven de Vlaamse gemeenten en provincies 8.966.020 euro uit aan ontwikkelingssamenwerking. De totale Vlaamse ODA komt daarmee in 2009 op 58.510.265 euro of 3,1% van de Belgische officiële ontwikkelingssamenwerking (streefwaarde 7%). Dit percentage kende de voorbije jaren een schommelend verloop.

Doelstelling	3.1.1 Vlaanderen herwint tegen 2020 zijn in de afgelopen tien jaar verloren marktaandeel in de wereldeconomie en exploreert in veel sterkere mate dan vandaag onbenut potentieel op het vlak van internationalisatie (zowel in goederen als in diensten).
Kernindicatoren	Aandeel van de Vlaamse uitvoer in een aantal snel groeiende markten
Definitie	<p>Dit is het aandeel van het Vlaamse Gewest in het totale invoerpakket van snelgroeiende markten (BRIC, N11, Aziatische Tijgers, EU12).</p> <p>BRIC: Brazilië, Rusland, Indië en China. N11: Bangladesh, Egypte, Indonesië, Iran, Zuid-Korea, Mexico, Nigeria, Filippijnen, Pakistan, Turkije en Vietnam. EU12: Bulgarije, Cyprus, Tsjechië, Estland, Hongarije, Litouwen, Letland, Malta, Polen, Roemenië, Slovenië en Slowakije.</p> <p>Er zal verder overleg gepleegd worden met IV voor de definitieve afbakening van snelgroeiende landen.</p>
Streefwaarde	Toename van het marktaandeel.
Dimensies	Geen
Vergelijking ruimte	Vergelijk met de drie buurlanden Nederland, Frankrijk en Duitsland.
Vergelijking tijd	2002 en 2008.
Frequentie en stiptheid	Kan jaarlijks berekend worden. Data voor jaar T zijn beschikbaar in T+2.
Laatst gewijzigd	21/12/2010
Meetmethode	Eigen berekeningen op basis van data Eurostat en UNCTAD
Bron data	SVR, Eurostat
Meer informatie	<a href="http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/external_trade/introductio
n">http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/external_trade/introductio n

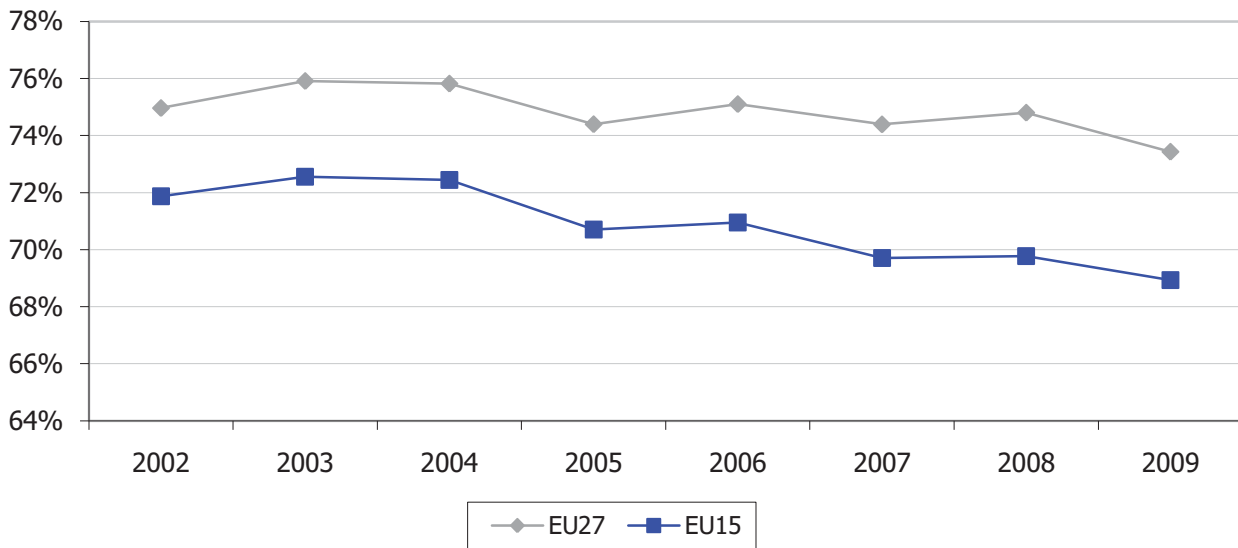
Bespreking

De evolutie van marktaandeel is belangrijk bij de beoordeling van het concurrentievermogen van een land of regio. De grootte van een marktaandeel staat uiteraard ook in verband met de omvang van de economie waarvan de marktaandeel berekend worden. Zo maakt een groot land meer kans om een belangrijke handelspartner te zijn dan een klein land. In een aantal opkomende handelsblokken verliezen de EU-landen, waaronder ook het Vlaamse Gewest, marktaandeel. Dat valt voor een belangrijk deel te verklaren door de toegenomen onderlinge handel van deze groeiende landen zelf. Hierna worden de marktaandeel besproken van het Vlaamse Gewest en de drie buurlanden in een aantal opkomende handelsblokken en in Japan en Noord-Amerika.

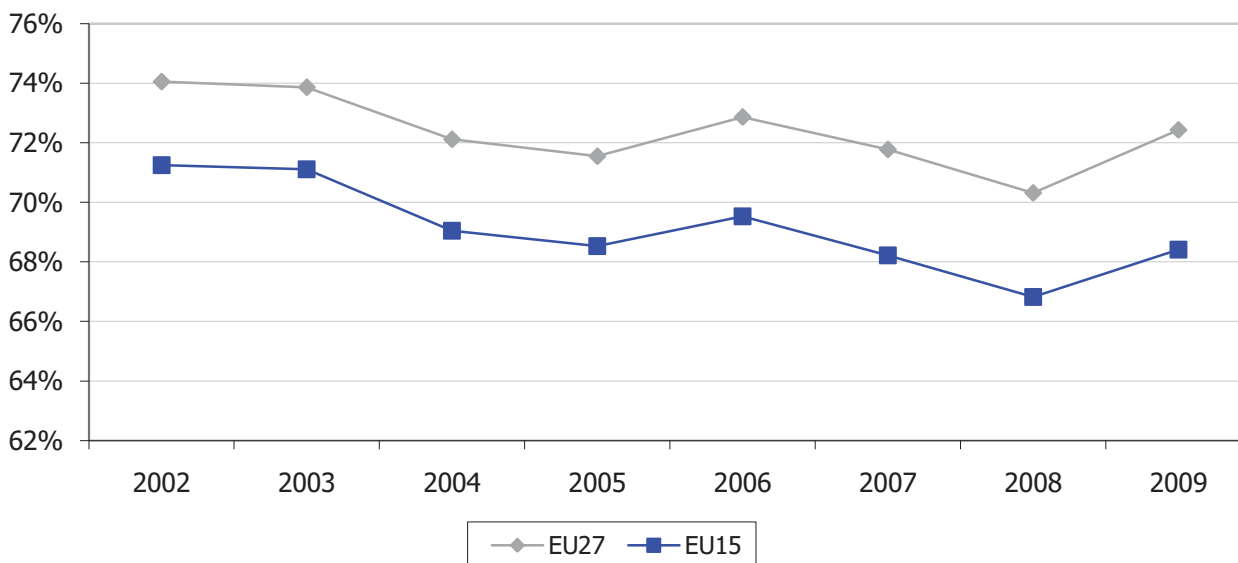
- Het Vlaamse Gewest heeft anno 2008 een marktaandeel van 1,01% in de BRIC. Topper is hier Duitsland (6,69%). Op zes jaar tijd verloren het Vlaamse Gewest en de buurlanden marktaandeel in de BRIC.
- Het Vlaamse marktaandeel in de nieuwe EU12 lidstaten bedroeg 2,27% in 2008. In vergelijking met 2002 is dat een winst van 0,06 ppt. Dat is echter ruim onder de winst die Nederland kon optekenen (+ 0,88 ppt). Duitsland en Frankrijk dienden hier terrein prijs te leveren.
- Het Vlaamse Gewest was in 2008 goed voor 0,39 % van de invoer van de Aziatische Tijgers. Net zoals in de buurlanden is dat minder dan in 2002.
- Het marktaandeel van Vlaanderen in de N11 beliep 0,73% in 2008. Op zes jaar tijd groeide het belang van het Vlaamse Gewest (lichtjes) in de N11, evenals van Nederland (forser). Frankrijk en Duitsland verloren marktaandeel.
- Het marktaandeel van het Vlaamse Gewest in Japan was met 0,40% in 2008, kleiner dan zes jaar eerder. Dat was echter ook het geval voor alle buurlanden.
- Tenslotte bedroeg het Vlaamse marktaandeel in Noord-Amerika 0,87% in 2008, ook hier minder dan in 2002. Ook Duitsland en Frankrijk moesten zich tevreden stellen met een lager marktaandeel. Nederland vormt opnieuw een uitzondering en werd belangrijker op de Noord-Amerikaanse markt.

Doelstelling	3.1.2 Vlaanderen herwint tegen 2020 zijn in de afgelopen tien jaar verloren marktaandeel in de wereldeconomie en exploreert in veel sterkere mate dan vandaag onbenut potentieel op het vlak van internationalisatie (zowel in goederen als in diensten)
Kernindicator	Aandeel van de EU27 en van de EU15 in de Vlaamse uit- en invoer
Definitie	Het gaat om bedrijven in België die een goed exporteren waarbij de laatste toegevoegde waarde gerealiseerd werd in het Vlaamse Gewest.
Streefwaarde	Een lager aandeel van de EU27 (en EU15) in de in- en uitvoer als teken van diversificatie van de buitenlandse handel.
Dimensies	Geen
Vergelijking ruimte	Vlaams Gewest
Vergelijking tijd	2002 t.e.m. 2009
Frequentie en stiptheid	De data worden jaarlijks door het INR toegeleverd. In de tweede helft van T+1 zijn de data van T beschikbaar.
Laatst gewijzigd	21/12/2010
Meetmethode	Het INR betreft de data uit twee bronnen: - voor de extracommunautaire handel zijn dat de douanedocumenten (Extrastat) - voor de intracommunautaire handel is dit Intrastat: momenteel moeten enkel ondernemingen die op jaarbasis meer dan 1 miljoen euro naar
Bron data	INR
Meer informatie	http://www.nbb.be/sdb/TableViewer/tableView.aspx?ReportId=276

Aandeel van de EU27 en EU15 in de Vlaamse goederenuitvoer

Aandeel van de EU27 en EU15 in de Vlaamse goedereninvoer

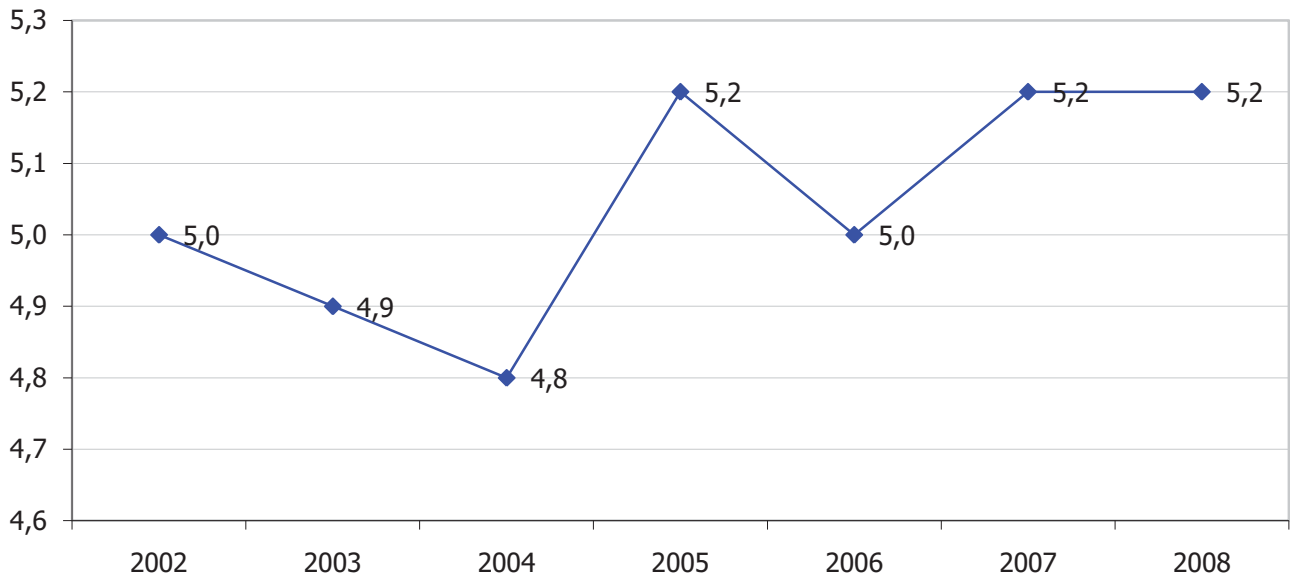
Bespreking

Het aandeel van de EU27 en EU15 in de totale Vlaamse goederenuitvoer bedraagt anno 2009 resp. 73,4% en 68,9%. In het jaar van de financieel-economische crisis blijkt dat de oude en nieuwe EU minder belangrijk worden in de (slinkende) Vlaamse uitvoer. Hiemee wordt voldaan aan de doelstelling, zowel op korte termijn (2008-2009) als op middellange termijn (2002-2009).

Aan de invoerzijde belopen de aandelen van de EU27 72,4% en van de EU15 68,4% in 2009. Deze waarden daalden vrij gestaag tussen 2002 en 2008, maar namen toe in het crisisjaar 2009. Deze vaststelling is omgekeerd aan die van de uitvoer. Echter, in vergelijking met 2002 is het aandeel van de EU27 en EU15 gedaald, zodat op middellange termijn aan de doelstelling voldaan wordt.

Doelstelling	3.1.3 Vlaanderen herwint tegen 2020 zijn in de afgelopen tien jaar verloren marktaandeel in de wereldeconomie en exploreert in veel sterkere mate dan vandaag onbenut potentieel op het vlak van internationalisatie (zowel in goederen als in diensten)
Kernindicator	Aandeel van de uitvoer van (medium)-HT goederen in de Vlaamse uitvoer
Definitie	Het gaat om bedrijven in België die een goed exporteren waarbij de laatste toegevoegde waarde gerealiseerd werd in het Vlaamse Gewest. De berekeningen gebeuren op data volgens het communautaire concept (omdat dit een betere internationale vergelijkbaarheid toelaat). Definitie High-tech: Eurostat
Streefwaarde	Toename van het aandeel van high-techgoederen in de Vlaamse uitvoer.
Dimensies	Geen
Vergelijking ruimte	Vlaams Gewest
Vergelijking tijd	2002 t.e.m. 2008
Frequentie en stiptheid	De data moeten ad hoc aangevraagd worden aan het INR. Normaal komen de data van T beschikbaar in T+2.
Laatst gewijzigd	21/12/2010
Meetmethode	Het INR betreft de data uit twee bronnen: - voor de extracommunautaire handel zijn dat de douanedocumenten (Extrastat) - voor de intracommunautaire handel is dit Intrastat: momenteel moeten enkel ondernemingen die op jaarbasis meer dan 1 miljoen euro naar
Bron data	INR
Meer informatie	Eurostat-document "What is high-tech trade? Definition based on the SITC nomenclature" (maart 2005)

Aandeel van high-tech goederen in Vlaamse uitvoer (in %)

Bespreking

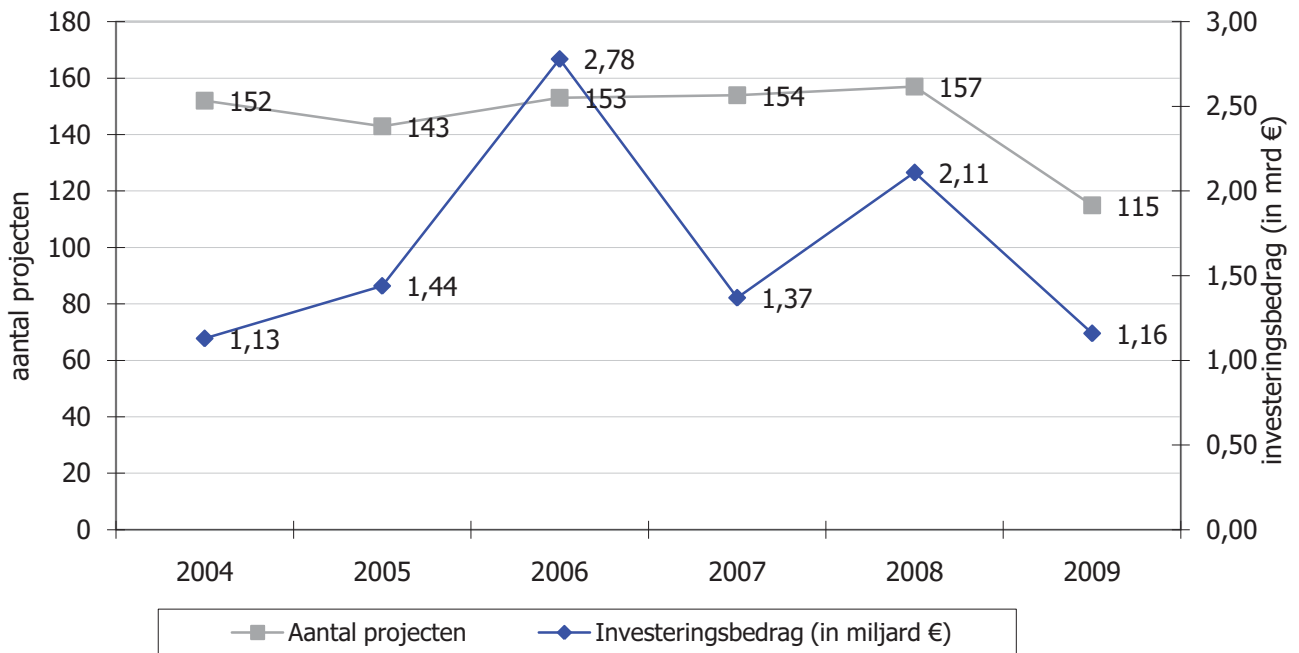
Let op: in vergelijking met de vorige cijfers is de definitie gewijzigd: voortaan worden de berekeningen uitgevoerd op de data uitgedrukt volgens het communautaire concept. Dit om een betere internationale vergelijkbaarheid mogelijk te maken.

Het aandeel van high-techgoederen in de Vlaamse totale uitvoer bedraagt 5,2% in 2008, evenveel als in 2007. Het is daarmee iets gestegen sedert de start van de reeks in 2002, en daarmee wordt aan de doelstelling voldaan.

In internationaal verband scoren we laag. Nederland (18,3%), Frankrijk (17,9%) en Duitsland (14,1%) scoren merkbaar hoger (data 2006).

Doelstelling	3.2 Het aantal buitenlandse directe investeringen in het Vlaamse Gewest neemt toe, evenals het ermee gepaard gaande investeringsbedrag.
Kernindicatoren	Aantal projecten en bedrag van de buitenlandse directe investeringen
Definitie	Het gaat om de investeringsprojecten die Flanders Investment and Trade (FIT) registreert uit allerhande bronnen (vakliteratuur, kranten, contacten, ...).
Streefwaarde	Toename van het de buitenlandse directe investeringen (naar aantal projecten en bedrag)
Dimensies	Geen
Vergelijking ruimte	Vlaams Gewest
Vergelijking tijd	2004 t.e.m. 2009
Frequentie en stiptheid	Kan jaarlijks berekend worden. Data voor jaar T zijn beschikbaar in tweede helft T+1.
Laatst gewijzigd	21/12/2010
Meetmethode	Eigen registratie FIT
Bron data	FIT
Meer informatie	http://www.fitagency.be/

Directe buitenlandse investeringen in het Vlaamse Gewest

Bespreking

Het aantal investeringsprojecten van buitenlandse investeerders bleef tussen 2004 en 2008 vrij constant. Maar in 2009 was er een merkbare daling (115).

Het investeringsbedrag fluctueert echter nogal wat. Het was het hoogst in 2006, daalde in 2007 en steeg weer tot 2,11 miljard euro in 2008. In 2009 was er opnieuw een terugval tot 1,16 miljard euro.

De financieel-economische crisis laat sporen na.

De doelstelling voorziet een toename van het aantal buitenlandse investeringen (in projecten en in bedrag):

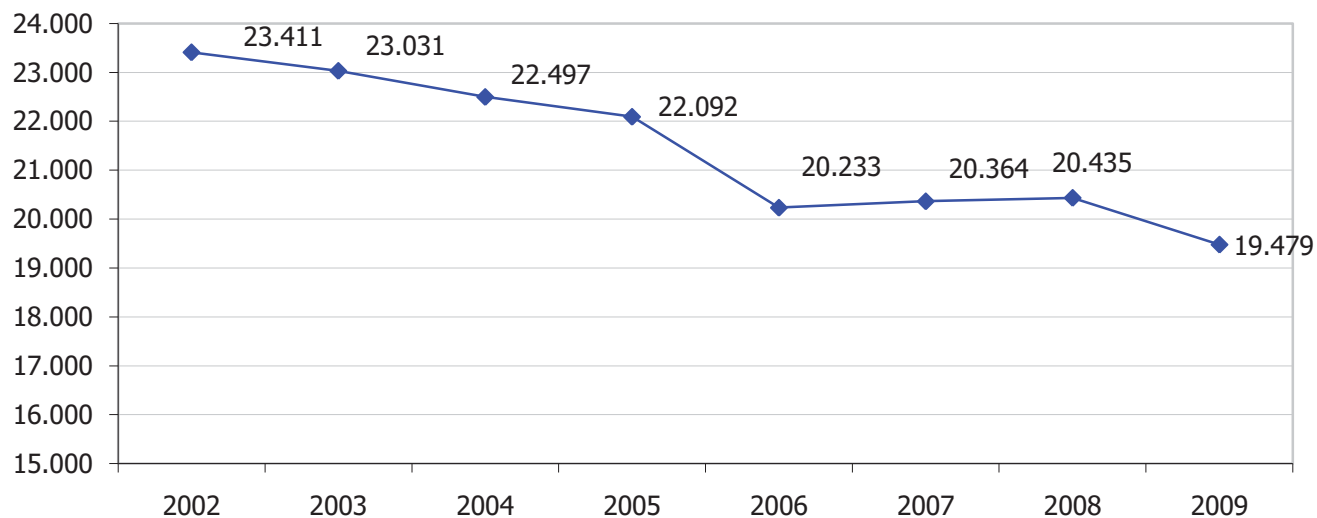
- het aantal projecten is in 2009 teruggelopen, zowel t.o.v. 2008 als t.o.v. 2004;
- het investeringsbedrag is in nominale prijzen gedaald t.o.v. 2008 en heel lichtjes gestegen t.o.v. 2004.

De VS zijn de belangrijkste buitenlandse investeerder.

De belangrijkste projecten grepen plaats in activiteiten rond verkoop en marketing, industrie en logistiek.

Doelstelling	3.3 Tegen 2020 neemt het aantal exporterende bedrijven toe, het aantal exporterende KMO's verdubbelt (tegenover 2007).
Kernindicatoren	Aantal exporterende Vlaamse bedrijven (inclusief KMO's)
Definitie	Het gaat om bedrijven in België die een goed exporteren waarbij de laatste toegevoegde waarde gerealiseerd werd in het Vlaamse Gewest.
Streefwaarde	Toename van het aantal exporterende bedrijven, het aantal exporterende kmo's verdubbelt
Dimensies	Geen
Vergelijking ruimte	Vlaams Gewest
Vergelijking tijd	2004 t.e.m. 2009
Frequentie en stiptheid	Kan jaarlijks berekend worden. Data voor jaar T zijn beschikbaar in T+2.
Laatst gewijzigd	5/01/2011
Meetmethode	Het INR betreft de data uit twee bronnen: - voor de extracommunautaire handel zijn dat de douanedocumenten (Extrastat) - voor de intracommunautaire handel is dit Intrastat: momenteel moeten enkel ondernemingen die op jaarbasis meer dan 1 miljoen euro naar EU-landen verzenden rapporteren in Intrastat (vóór 2007 was de drempel 250.000 euro). Voor het bekomen van de <u>exportwaarde</u> doet Het INR bij-schattingen om een volledige statistiek te bekomen.
Bron data	INR
Meer informatie	http://www.nbb.be/pub/05_00_00_00_00/05_04_00_00_00/05_04_06_00_00.htm?l=nl#Kwartaalbericht

Aantal exporterende ondernemingen in het Vlaamse Gewest

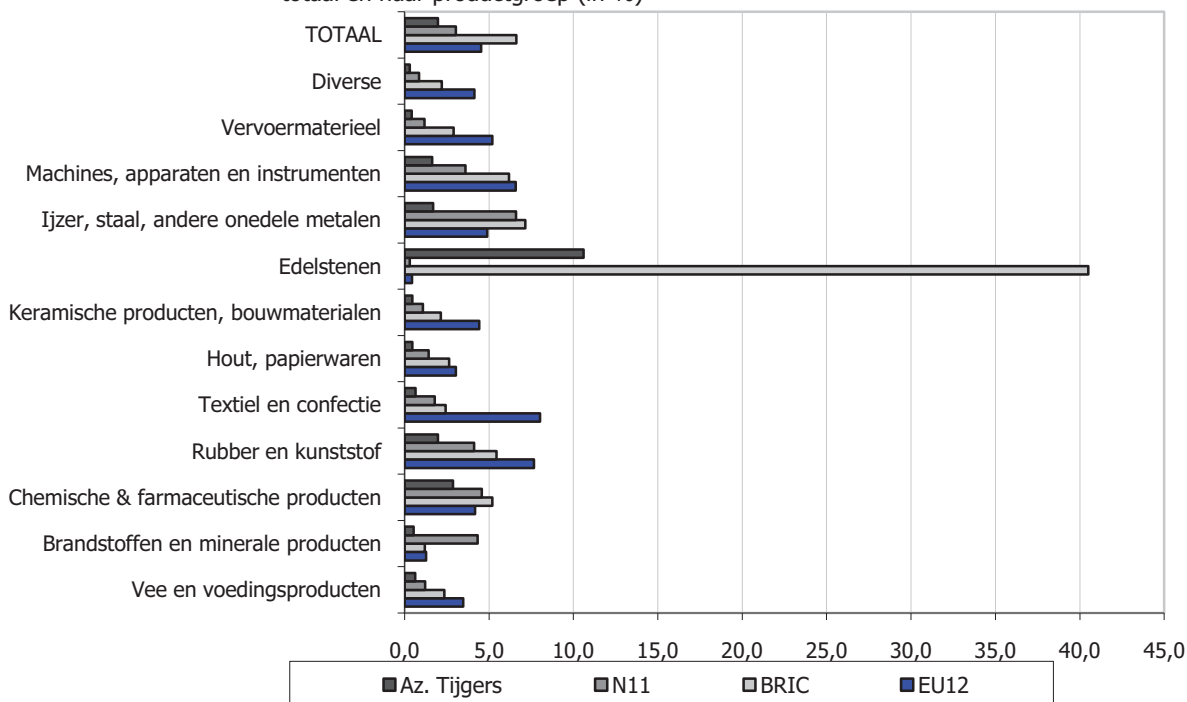

Bespreking

Het aantal exporterende ondernemingen in het Vlaamse Gewest liep terug tussen 2002 en 2005. Vanaf 2006 werd de drempelwaarde voor aangifte in Intrastat verhoogd, wat tot een daling van het aantal geregistreerde aangevers leidde. In 2007 is er opnieuw een (lichte) stijging die in 2008 verdergezet werd. In 2009 is het aantal opnieuw gezakt; het uitbreken van de financieel-economische crisis en de recessie speelt ongetwijfeld een rol. De doelstelling wordt hiermee niet bereikt (een vergelijking is slechts zinvol sedert 2006).

Doelstelling	3.4. Het aandeel van de totale Vlaamse uitvoer naar snelgroeiende markten groeit tegen 2020 tot 10%.
Kernindicatoren	Aandeel van de snelgroeiende markten in de Vlaamse goederenuitvoer naar productgroep
Definitie	Het gaat om het procentuele belang van een landengroep in de totale vlaamse goederenuitvoer + idem maar dan voor de diverse productgroepen. BRIC: Brazilië, Rusland, Indië en China. N11: Bangladesh, Egypte, Indonesië, Iran, Zuid-Korea, Mexico, Nigeria, Filippijnen, Pakistan, Turkije en Vietnam. EU12: Bulgarije, Cyprus, Tsjechië, Estland, Hongarije, Litouwen, Letland, Malta, Polen, Roemenië, Slovenië en Slowakije.
Streefwaarde	Toename van het belang van de opkomende landengroepen in de Vlaamse goederenuitvoer.
Dimensies	Productgroep
Vergelijking ruimte	Vlaams Gewest
Vergelijking tijd	2002 en 2009.
Frequentie en stiptheid	Kan jaarlijks berekend worden. Data voor jaar T zijn beschikbaar in tweede helft T+1.
Laatst gewijzigd	22/12/2010
Meetmethode	Eigen berekeningen op basis van data NBB. De NBB verzamelt de data a.h.v. douaneformulieren.
Bron data	NBB
Meer informatie	http://www.nbb.be/sdb/TableViewer/tableView.aspx?ReportId=276

Aandeel Vlaamse uitvoer naar snelgroeïende markten in 2009, totaal en naar productgroep (in %)

Bespreking

Het belang van de opkomende landen weerspiegelt zich in de samenstelling van het Vlaamse uitvoerpakket. In 2009 zijn de BRIC-landen goed voor 6,6% van de Vlaamse export. In 2002 was dat nog 5,3% . Ook de Next 11 (3,0% in 2009, 2,4% in 2002) en de Oost-Europese landen van de EU12 (4,5% in 2009, 3,1% in 2002) eisen steeds meer hun plaats op in de Vlaamse uitvoer naar landengroep. Enkel de Aziatische Tijgers bleven status quo: 2%, zowel in 2002 als in 2009. De doelstelling wordt globaal dan ook bereikt.

De BRIC zijn belangrijk voor de Vlaamse uitvoer wat betreft (jaar 2009):

- Edelstenen (40,5%) (--> d.w.z. 40,5% van de Vlaamse uitvoer van edelstenen gaat naar de BRIC, vooral india)
- Ijzer, staal en andere onedele metalen (7,2%)

De Aziatische Tijgers zijn belangrijk voor de Vlaamse uitvoer wat betreft (jaar 2009):

- Edelstenen (10,6%, vooral naar Hong Kong)
- Chemische en farmaceutische producten (2,9%)

De N11 zijn belangrijk voor de Vlaamse uitvoer wat betreft (jaar 2009):

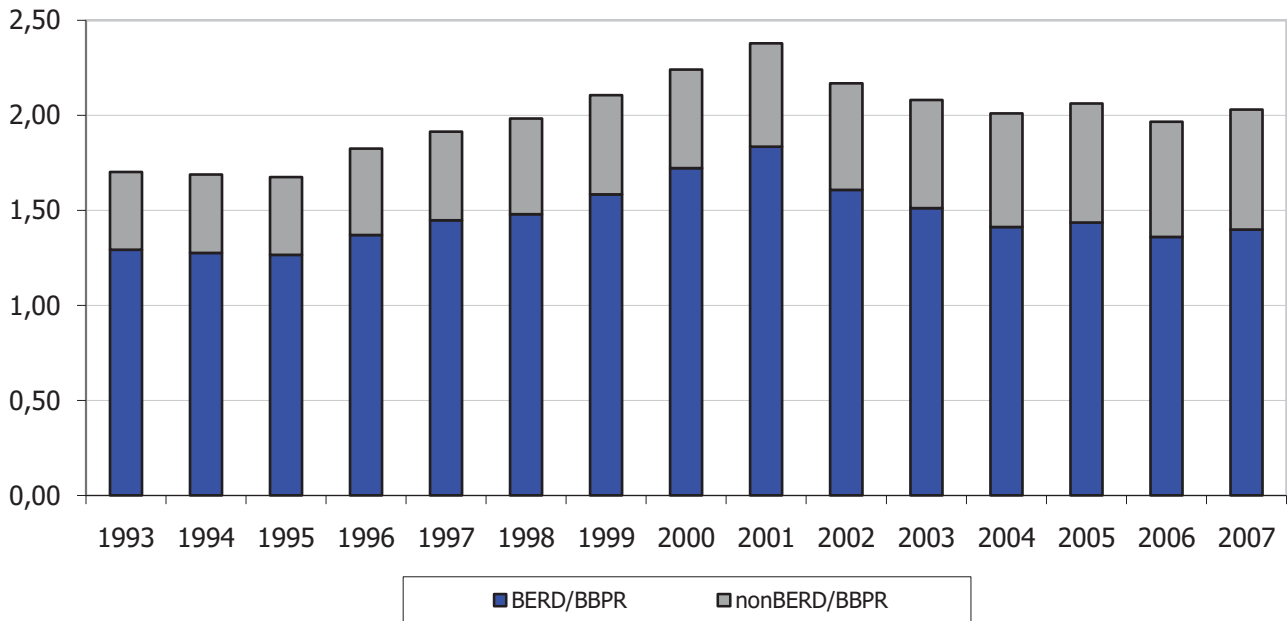
- Ijzer, staal, andere onedele metalen (6,6%)
- Chemische en farmaceutische producten (4,6%)
- Brandstoffen en minerale producten (4,3%)
- Rubber en kunststofproducten (4,1%)

De EU12 zijn belangrijk voor de Vlaamse uitvoer wat betreft (jaar 2009):

- Textiel- en confectieproducten (8,0%)
- Rubber en kunststofproducten (7,7%)
- Machines, apparaten en instrumenten (6,6%)

Doelstelling	4.1 Vanuit het oogpunt van economische en maatschappelijke valorisatie besteedt Vlaanderen tegen 2014 3% van zijn BBP aan O&O. Het aandeel groeit verder na 2014.
Kernindicatoren	Totale O&O-bestedingen (GERD) in % van het BBP (O&O-intensiteit) en opsplitsing GERD in totale uitgaven door de overheid en door het bedrijfsleven
Definitie(s)	<p>GERD = BERD + GOVERD + HERD + PNP</p> <p>GERD = Gross Expenditure on Research & development (R&D) (= BUOO = Bruto Binnenlandse Uitgaven voor Onderzoek & Ontwikkeling (O&O))</p> <p>BERD = Business Expenditure on R&D (= uitgaven voor O&O van de bedrijven en de Collectieve Onderzoekscentra COC))</p> <p>GOVERD = Government Expenditures on R&D</p> <p>HERD = Higher Education Expenditures on R&D</p> <p>PNP = Not for profit Organisations Expenditures on R&D = instellingen zonder winstoogmerk, zowel semi-publieke als private organisaties en internationale organisaties</p> <p>De O&O-intensiteit drukt de GERD uit relatief ten opzichte van het Bruto Binnenlands Product.</p> <p>De Gewestbenadering is de internationaal aanvaarde procedure om alle componenten van GERD en BBPR op éénzelfde eenheid, in casu het gewest, toe te passen. Het Expertisecentrum O&O Monitoring (ECCOOM) rapporteert daarnaast over de O&O-bestedingen op gemeenschapsniveau waarbij ook rekening wordt gehouden met de Vlaamse onderwijsinstellingen (van de HERD-component) in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Dit levert dan de HERD en de GERD volgens de Gemeenschapsbenadering.</p>
Streefwaarde	3% GERD
Dimensies	
Vergelijking ruimte	
Vergelijking tijd	1993-2007
Frequentie	Geen probleem
Laatst gewijzigd	24/09/2009
Meetmethode	
Bron data	Steunpunt O&O Indicatoren, Vlaams Indicatorenboek WTI 2009.
Meer informatie	<p>Expertisecentrum Onderzoek en Ontwikkelingsmonitoring (ECCOOM), , voormalig Steunpunt O&O Indicatoren</p> <p>http://www.kuleuven.be/onderzoek/onderzoeksdatabank/project/3H09/3H09011.htm</p> <p>http://www.ecoom.be/index.php?id=40&L=1</p>

O&O bestedingen in % BBP (GERD) - gewestbenadering

Bespreking

"Een van de meest gebruikte indicatoren om de O&O-activiteit van een regio weer te geven, is de O&O-intensiteit: het percentage van het BBPR dat besteed wordt aan O&O.

Wanneer we de totale O&O-uitgaven (GERD) uitdrukken als % van het BBPR bekomen we voor 2007 een percentage van 2,03% voor de GERD op gewestniveau en van 2,06% voor de GERD op gemeenschapsniveau. Na een stijging in 2005, zien we dat de totale uitgaven als percentage van het BBPR in 2006 opnieuw dalen tot 1,97% (gewestniveau). In 2007 zien we echter opnieuw een stijging tot 2,03%, maar de 3% doelstelling is duidelijk nog niet in zicht. Ter nuancering verwijzen we hierbij naar de uitermate sterke groei van het BBPR tussen 2005 en 2007. Een groei, die tengevolge van de aanwezigheid in de noemer van de intensiteitsberekening, uiteraard extra uitdagingen stelt aan de benodigde groei van de O&O-uitgaven, die in de teller van de breuk terechtkomen.

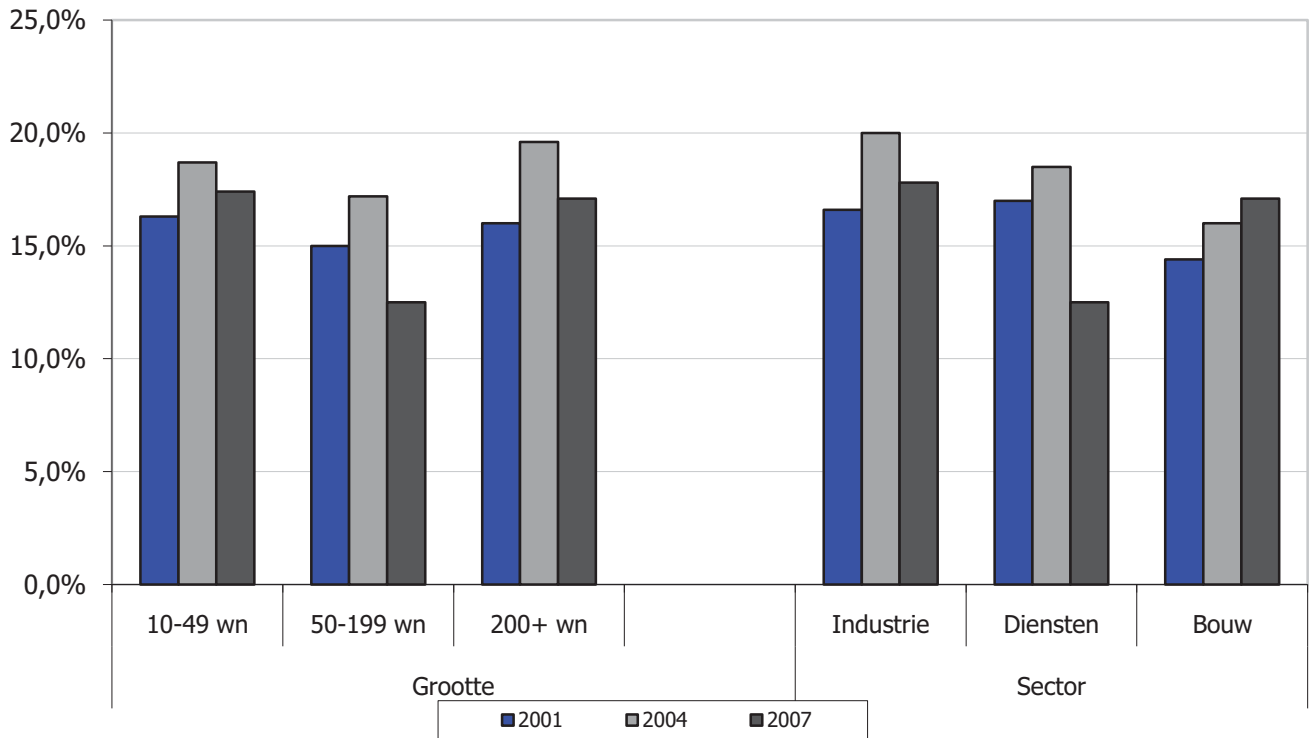
In de figuur worden de 2 componenten van de GERD (namelijk BERD- en nonBERDgedeelte) voorgesteld als percentage van het BBPR. Waar de BERD/BBPR-ratio en dalende lijn vertoontde tussen 2001 en 2004, en lichtjes steeg in 2005, zien we voor 2006 en 2007 opnieuw een lager aandeel dan in 2005. De nonBERD/BBPR-ratio steeg over de gehele periode 1995-2005, en stabiliseert in 2006 en 2007. Volgens deze benadering krijgen we voor 2007 een percentage van 1,40% uitgevoerd door de private sector en 0,63% door de publieke sector." (Vlaams Indicatorenboek WTI 2009, p.89). De bedrijven realiseren weliswaar 70% van de vooropgestelde tussennorm van 2% en de overheid 63% van de tussennorm van 1%.

Doelstelling	4.2.1 Dat uit zich in een verdubbeling (vanaf 2007) van de omzet uit nieuwe of verbeterde producten en diensten, een hogere vertegenwoordiging van de speerpunt domeinen, zoals ICT en gezondheidszorg, logistiek en een slim elektriciteitsnetwerk en een hoger aandeel werkenden in kennisintensieve sectoren tot op een gelijk niveau als de Europese topregio's.
Kernindicatoren	Aandeel van de omzet gerealiseerd door nieuwe of verbeterde producten of diensten per bedrijfsgrootte, innovatieniveau en per bedrijfssector
Definitie	Aandeel van de omzet (in percent) gerealiseerd door nieuwe of verbeterde producten of diensten ten opzichte van de gemiddelde omzet.
Streefwaarde	Verdubbeling vanaf 2007
Dimensies	- Tijd : 3-jaarlijks (2001, 2004, ...) - Sector : Industrie, Diensten en Bouw (en totaal) - Bedrijfsgrootte volgens klassen van werknemers : 10-49, 50-199, 200 en meer (en totaal)
Vergelijking ruimte	Vlaanderen
Vergelijking tijd	2001 - 2004 - 2007
Frequentie en stiptheid	3-jaarlijkse update : 2001, 2004 en 2007. Gegevens van het jaar X zijn beschikbaar in X+1
Laatst gewijzigd	augustus 2008 (publicatie)
Meetmethode	De Technologie-Organisatie-Arbeid (TOA) enquête is een driejaarlijkse telefonische enquête bij ondernemingen en organisaties met 10 of meer werknemers in Vlaanderen. Deze bevraging wil nagaan in welke mate vernieuwende management- en organisatieconcepten gekend zijn en toegepast worden.
Bron data	TOA Enquête Technologie, Organisatie en Arbeid (SERV) https://www.serv.be , publicaties (Informatiedossier TOA 3 Deelanalyses Volume 1: Competentiegerichte ondernemingen, Product- of dienstinnovatie en Motieven en hindernissen bij organisatieveranderingen)
Meer informatie	http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereksen/4622.htm

Opmerking

Innovatieklasse niet beschikbaar voor deze indicator

Aandeel van de omzet gerealiseerd door nieuwe of verbeterde producten of diensten per bedrijfsgrootte, innovatieniveau en per bedrijfssector

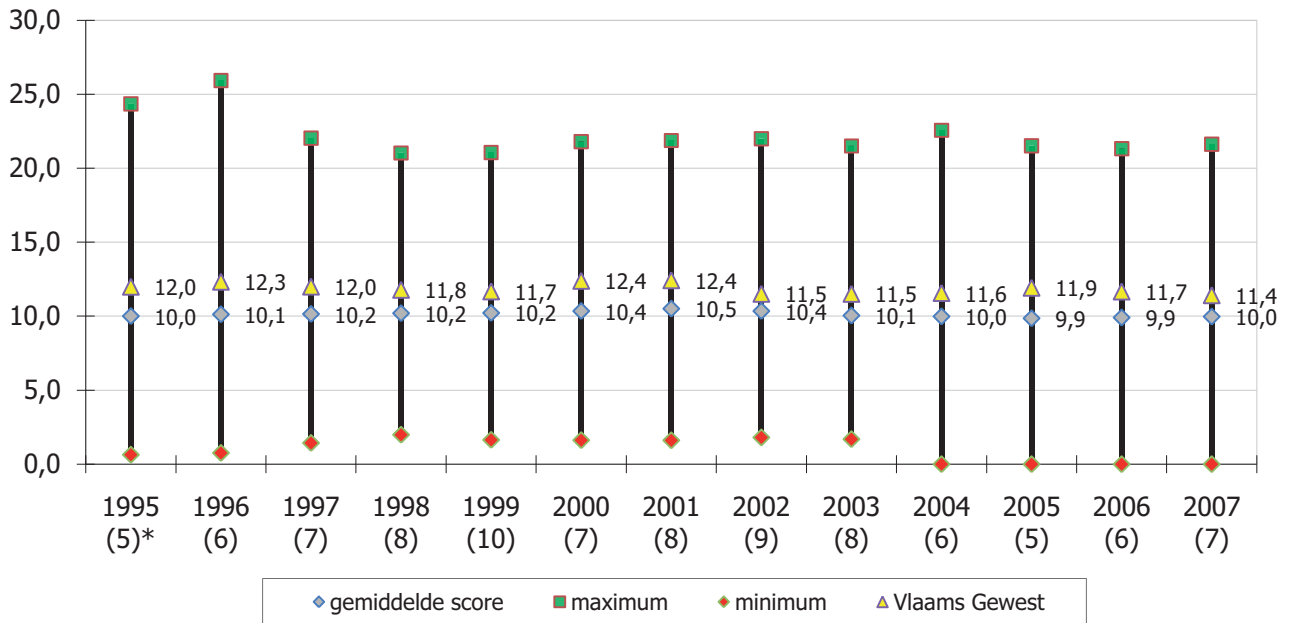
Bespreking

Er is geen significant verschil in de scores naar bedrijfsgrootte: kleine organisaties hebben dezelfde scores als grote organisaties en dit voor de 3 TOA-edities (2001, 2004 en 2007). De globale vaststelling dat de scores tussen 2001 en 2007 niet significant evolueerden, gaat ook op voor elke groottecategorie. Dezelfde vaststelling geldt voor de scores naar sector: geen significante verschillen tussen de sectoren onderling en geen significante verschuivingen over de tijd.

Er zijn nog geen recentere gegevens beschikbaar om de doelstelling te monitoren.

Doelstelling	4.2.2 Dat uit zich in een verdubbeling (vanaf 2007) van de omzet uit nieuwe of verbeterde producten en diensten, een hogere vertegenwoordiging van de speerpunt domeinen, zoals ICT en gezondheidszorg, logistiek en een slim elektriciteitsnetwerk en een hoger aandeel werkenden in kennisintensieve sectoren tot op een gelijk niveau als de Europese topregio's.
Kernindicatoren	Aandeel van de werkenden in (medium)-hightech industrie en kennisintensieve diensten
Definitie	<ul style="list-style-type: none"> - Mediumhoogtechnologische industrie: NACE 24 minus 244, 29, 31, 34, 352, 354 en 355: elektrische machines, automobiel, chemie, overig transport, machinebouw - Hoogtechnologische industrie: NACE 244, 30, 32, 33 en 353: vliegtuigbouw, farmacie, computers en kantoormachines, audio-, video- en telecommunicatieapparatuur, medische, precisie en optische instrumenten - Kennisintensieve hightechdiensten: NACE 64, 72 en 73: post en telecommunicatie, informatica, speur- en ontwikkelingswerk
Streefwaarde	Boven het gemiddelde van de Europese topregio's
Dimensies	geen specifieke dimensies weergegeven. Indien gewenst zijn de gegevens beschikbaar volgens subcategorie (medium HT industrie, HT industrie, KI diensten).
Vergelijking ruimte	Vlaams Gewest, 16 ViA benchmarkregio's
Vergelijking tijd	1995-2007 (reeds partiële data voor 2008)
Frequentie en stiptheid	De gegevens zijn beschikbaar op jaarbasis. In internationaal verband zijn de data voor jaar T beschikbaar eind T+2.
Laatst gewijzigd	10/01/2011
Meetmethode	<p>Enquête bij Vlamingen in private huishoudens over hun activiteit in de loop van een gegeven referentieweek.</p> <p>Op het niveau van België omvat de steekproef bijna 50.000 huishoudens (gebaseerd op het Rijksregister).</p> <p>De enquête wordt face-to-face afgenomen op basis van een tweetraps-steekproef gestratificeerd volgens geografische secties in een gemeente en huishouden</p>
Bron data	ADSEI, Eurostat
Meer informatie	http://webfred.vlaanderen.be/showDatasetDetail.do?destination=view&datasetid=5197 http://webfred.vlaanderen.be/showDatasetDetail.do?destination=view&datasetid=3661 http://webfred.vlaanderen.be/showDatasetDetail.do?destination=view&datasetid=5232

Aandeel werkenden in MHT industrie en KI HT diensten, in %

* ranking ten opzichte van 16 VIA benchmarkregio's

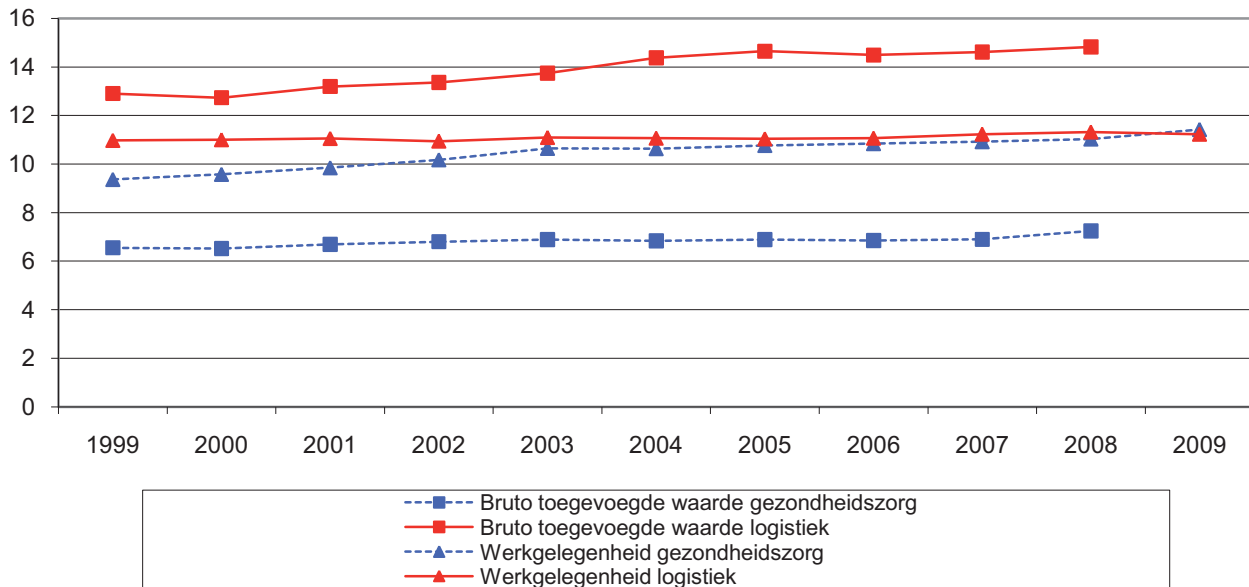
Bespreking

Uit de internationale vergelijking blijkt dat het Vlaamse Gewest steeds ongeveer 1 à 2% boven het Europese gemiddelde (EU27-gemiddelde) blijft voor de periode 1995-2007. In het Vlaamse Gewest lag de indicator voor 2007 op 11,4%, tegenover 10% voor de EU-27. Hierdoor nam het Vlaamse Gewest de 7de plaats op de 16 ViA benchmarkregio's. Voor 2008 bedroeg de waarde in het Vlaamse Gewest 11,0%. Dit was goed voor een 6de plaats op 15 benchmarkregio's (nog geen data voor het benchmarkgebied Zweden beschikbaar).

De Vlaamse waarden voor deze indicator zijn vrij stabiel in de tijd, evenals de positie dat Vlaanderen inneemt in Europa. Kenmerkend voor deze indicator is de grote spreidingsmaat tussen minimum en maximum. Dit minimum ligt immers altijd onder de 2%-grens (vb. Griekenland, Tikri) terwijl de maximumgrens steeds boven de 20% piekt (Duitsland, Baden-Württemberg en Ierland, Zuidoost-Ierland).

Doelstelling	4.2.3 Dat uit zich in een verdubbeling (vanaf 2007) van de omzet uit nieuwe of verbeterde producten en diensten, een hogere vertegenwoordiging van de speerpunt domeinen, zoals ICT en gezondheidszorg, logistiek en een slim elektriciteitsnetwerk en een hoger aandeel werkenden in kennisintensieve sectoren tot op een gelijk niveau als de Europese topregio's.
Kernindicatoren	Aandeel van de gezondheidszorg en van de logistiek in de totale bruto toegevoegde waarde en in de totale werkgelegenheid in het Vlaamse Gewest.
Definitie	- Gezondheidszorg: NACE_2003 85; - Logistiek: NACE_2003 51, 60, 61, 62 en 63.
Streefwaarde	Stijgend aandeel
Dimensies	geen
Vergelijking ruimte	Enkel Vlaams Gewest
Vergelijking tijd	1999-2008 (bruto toegevoegde waarde) 1999-2009 (totale werkgelegenheid)
Frequentie en stiptheid	De gegevens zijn beschikbaar op jaarbasis. Uiterlijk voorjaar T zijn de gegevens over de bruto toegevoegde waarde van T-3 beschikbaar en de gegevens over de totale werkgelegenheid van T-2.
Laatst gewijzigd	11/01/2011
Meetmethode	De gegevens worden door het INR opgesteld op basis van de ESR95 methodologie. Deze is internationaal vergelijkbaar. Voor de bruto toegevoegde waarde maakt men vnl. gebruik van de jaarrekeningen, BTW-gegevens en overheidsrekeningen. Voor de totale werkgelegenheid zijn vnl. de RSZ- en RSVZ-gegevens de basisbron.
Bron data	INR
Meer informatie	http://webfred.vlaanderen.be/showDatasetDetail.do?destination=view&datasetId=2880 http://webfred.vlaanderen.be/showDatasetDetail.do?destination=view&datasetId=2945

Aandeel van de logistiek en de gezondheidszorg in de bruto toegevoegde waarde en in de totale werkgelegenheid (in %)

Bespreking

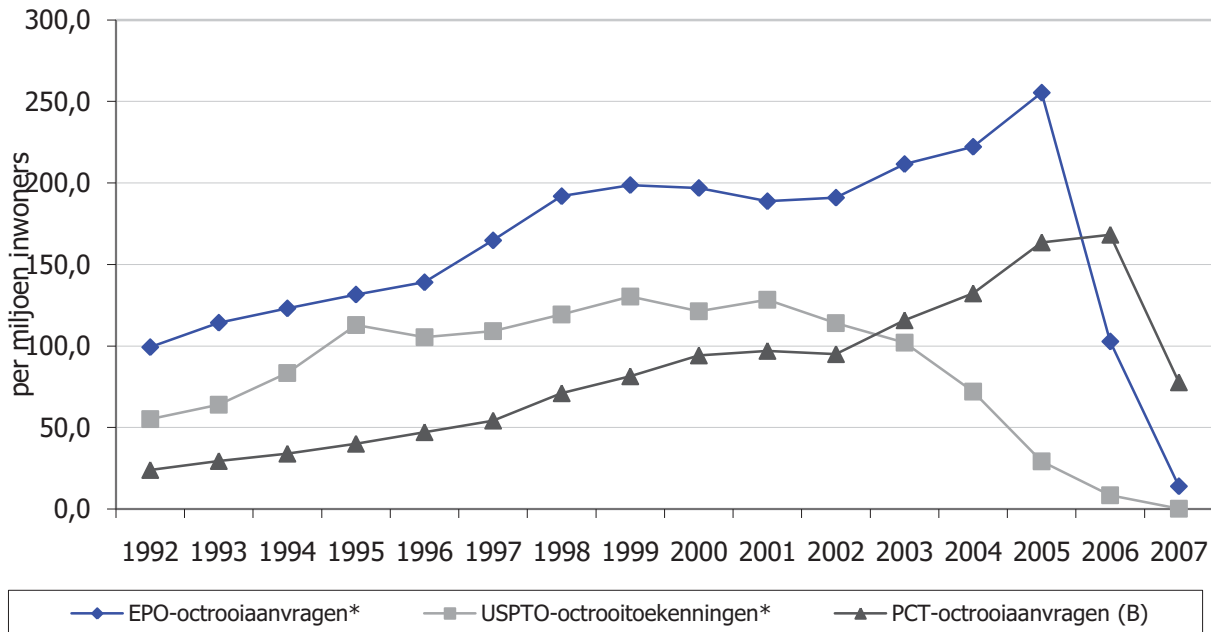
Het aandeel van de bruto toegevoegde waarde in de gezondheidszorg nam toe tijdens het jongste decennium. Dit is ook zo voor het aandeel van deze bedrijfstak in de totale werkgelegenheid.

Ook het aandeel van de bruto toegevoegde waarde in de logistiek vertoont een stijgende trend. Het werkgelegenheidsaandeel van de logistiek neemt eveneens toe, maar veel minder sterk, tijdens de laatste drie geregistreerde jaren.

Daarmee is grosso modo aan de doelstelling van stijgende aandelen voldaan.

Doelstelling	4.3.1 Ook het aantal patentaanvragen stijgt jaar op jaar. Innovatie wordt meer en beter verspreid over alle sectoren, bedrijfstypes en maatschappelijke geledingen, mede met het oog op het bevorderen van duurzame ontwikkeling.
Kernindicatoren	Aangevraagde en toegekende EPO, USPTO en PCT-octrooien per miljoen inwoners en naar bedrijfsgrootte
Definitie	"Een octrooi is een document, verleend door een officiële instantie, dat het recht toekent om anderen uit te sluiten van de aanmaak of het gebruik van een nieuw werktuig, apparaat of werkwijze (procédé) voor de duur van een nader bepaald aantal jaren. Het recht wordt verleend aan de uitvinder van het werktuig of de werkwijze na onderzoek van zowel de nieuwigheid als van de mogelijke bruikbaarheid ervan. Het recht besloten in het octrooi kan door de uitvinder aan iemand anders worden toegewezen, gewoonlijk zijn werkgever, een onderneming en/of worden verkocht of vergund voor gebruik door iemand anders. Dit recht kan worden afgedwongen hetzij door de bedreiging van een rechtszaak hetzij door de rechtszaak zelf voor schending van eigendomstitels." (vrij vertaald naar Zvi Griliches, Journal of Economic Literature, 1990; originele passage geciteerd in Vlaams Indicatorenboek WTI 2009, p.150).
Streefwaarde	Stijging jaar op jaar
Dimensies	European Patent Office (EPO), U.S. Patent and Trademark Office (USPTO), Patent Cooperation Treaty (PCT) wat slaat op octrooiaanvragen bij 136 aangesloten landen voorafgaand aan de toekenningsprocedure van gemachtigde regionale autoriteiten (USPTO, EPO, Japan Patent Office (JPO), ...).
Vergelijking ruimte	Vlaanderen, België en 19 OESO-lidstaten.
Vergelijking tijd	1992-2007
Frequentie en stiptheid	Jaarlijks
Laatst gewijzigd	2009
Meetmethode	Tellingen
Bron data	Steunpunt O&O Indicatoren, Vlaams Indicatorenboek WTI 2009.
Meer informatie	Expertisecentrum Onderzoek en Ontwikkelingsmonitoring (ECCOM) http://www.kuleuven.be/onderzoek/onderzoeksdatabase/project/3H09/3H090011.htm http://www.ecoom.be/index.php?id=40&L=1

Evolutie octrooien

* Vlaanderen = Gewest/Gemeenschap = Vlaams Gewest + alle gemeenschapsbevoegdheden in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

Bespreking

Uit de internationale vergelijking blijkt een significante toename van octrooigedrag voor nagenoeg alle voor Vlaanderen en België relevante 'referentie'-landen, en dit zowel voor wat EPO-octrooiaanvragen, PCT-aanvragen als USPTO-octrooien betreft. Binnen de referentiegroep bekleedt België een tiende plaats en Vlaanderen een achtste plaats voor wat betreft het aantal EPO aanvragen (per miljoen inwoners). De rangschikking wordt aangevoerd in respectievelijke volgorde door Zwitserland, Luxemburg, Nederland, Zweden, Finland, Duitsland en Oostenrijk (positie 7/8). Waar deze positie van België en Vlaanderen - in het midden van de referentiegroep - op het eerste zicht als 'middelmatig' kan overkomen, dient men voor ogen te houden dat de gekozen referentielanden instaan voor 95% van de octrooiactiviteiten; m.a.w. in een mondiale rangschikking behouden België en Vlaanderen deze positie.

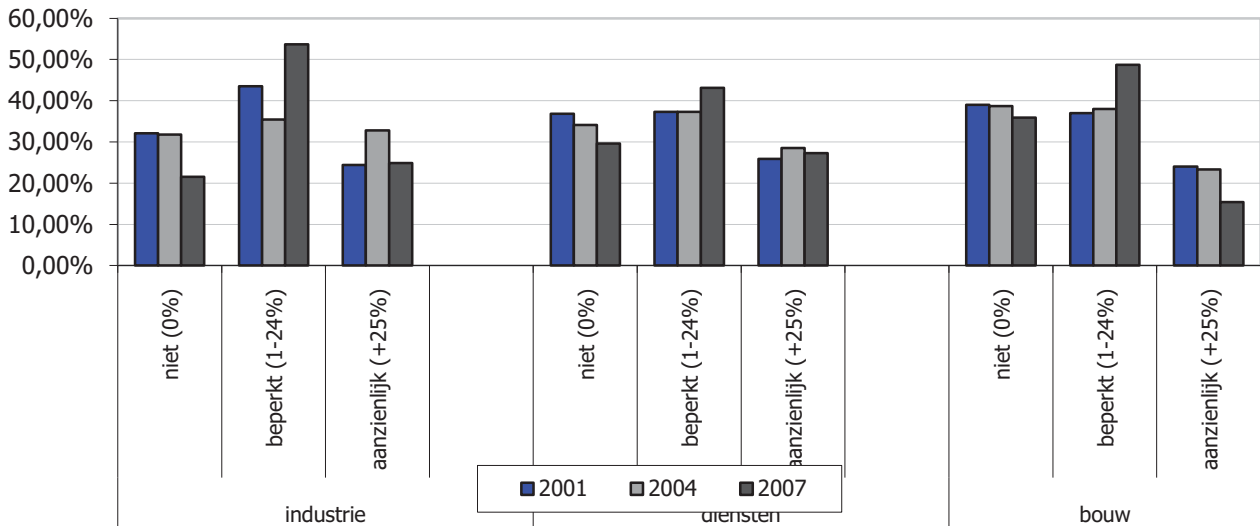
Inzake toegekende octrooien binnen het USPTO systeem bekleeden België en Vlaanderen respectievelijk een dertiende en een elfde plaats. Koplopers zijn de VS, Zwitserland, Japan, Luxemburg, Finland, Zweden, Duitsland, Korea en Nederland. Vlaanderen laat wel o.m. Denemarken, Frankrijk, het VK, Italië en Spanje achter zich.

Wat betreft de PCT-aanvragen bekleedt België een elfde plaats. De rangschikking wordt hier aangevoerd door Zwitserland, Zweden, Finland, Nederland, Luxemburg, Denemarken, Duitsland, Oostenrijk, Japan en de VS." (Vlaams Indicatorenboek WTI 2009, p.154)

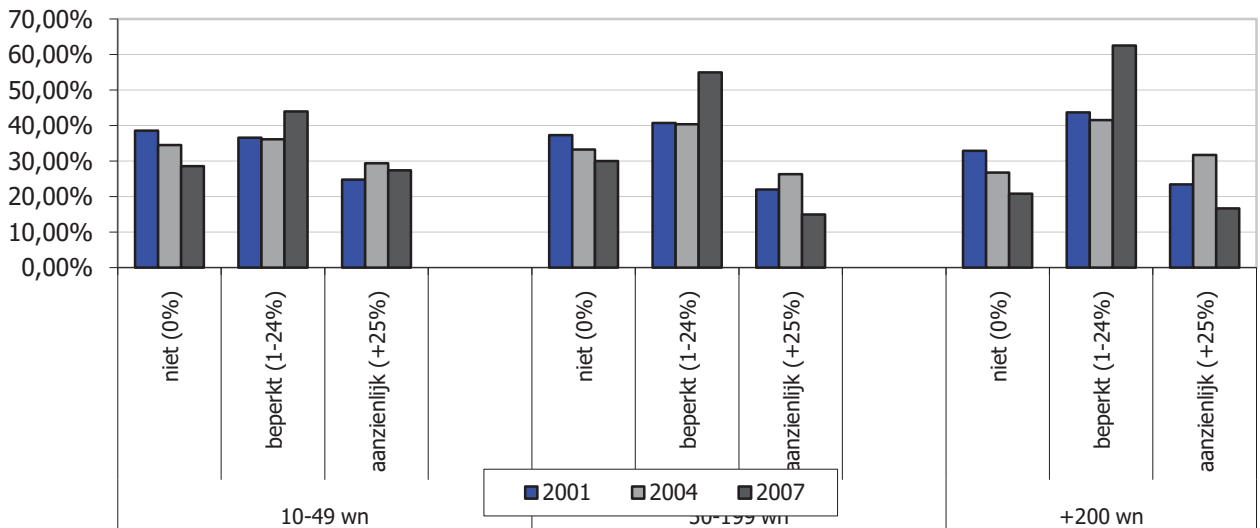
De terugval in 2007 heeft te maken met de vertraging waarmee octrooiaanvragen bij EPO (te München) werden gepubliceerd (18 maanden). Een deel van de octrooiaanvragen in 2007 zal dus maar in 2008 of in 2009 gekend zijn. De octrooitoekenningen van USPTO laten nog langer op zich wachten.

Doelstelling	4.3.2 Ook het aantal patentaanvragen stijgt jaar op jaar. Innovatie wordt meer en beter verspreid over alle sectoren, bedrijfstypes en maatschappelijke geledingen, mede met het oog op het bevorderen van duurzame ontwikkeling.
Kernindicatoren	Innoverende bedrijven als % van alle industriële en dienstenbedrijven (per bedrijfsgrootte, per innovatieniveau en industrie/diensten)
Definitie	Percentage ondernemingen per jaar in de diverse categorieën, verder onderverdeeld per sector en per grootte.
Streefwaarde	Stijging
Dimensies	<ul style="list-style-type: none"> - Tijd : 3-jaarlijks (2001, 2004, ...) - Sector : Industrie, Diensten en Bouw (en totaal) - Bedrijfsgrootte volgens klassen van werknemers : 10-49, 50-199, 200 en meer (en totaal) - Innovatieklasse : niet-innoverende sectoren (0%), beperkt innoveren (1%-24%), aanzienlijk innoveren (24%-74%) en toppers (75%+)
Vergelijking ruimte	Vlaanderen
Vergelijking tijd	2001 - 2004 - 2007
Frequentie en stiptheid	3-jaarlijkse update : 2001, 2004 en 2007. Gegevens van het jaar X zijn beschikbaar in X+1
Laatst gewijzigd	augustus 2008 (publicatie)
Meetmethode	De Technologie-Organisatie-Arbeid (TOA) enquête is een driejaarlijkse telefonische enquête bij ondernemingen en organisaties met 10 of meer werknemers in Vlaanderen. Deze bevraging wil nagaan in welke mate vernieuwende management- en organisatieconcepten gekend zijn en toegepast worden.
Bron data	TOA Enquête Technologie, Organisatie en Arbeid (SERV) https://www.serv.be , publicaties (Informatiedossier TOA 3 Deelanalyses Volume 1: Competentiegerichte ondernemingen, Product- of dienstinnovatie en Motieven en hindernissen bij organisatieveranderingen)
Meer informatie	http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/4622.htm

Innoverende bedrijven volgens sector

Innoverende bedrijven volgens grootte

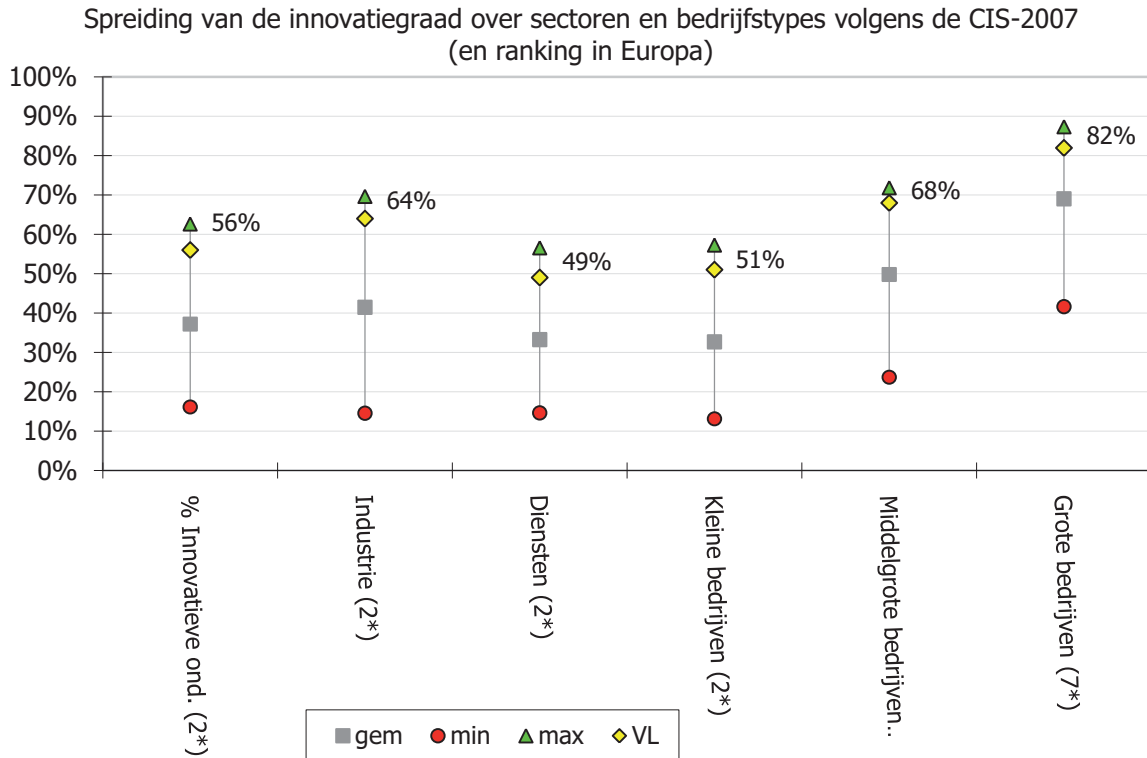
Bespreking

Het product- of dienstinnovatiecijfer is in de periode 2001-2007 stabiel gebleven en dit bij alle grootteklassen en sectoren. Bij de industrie en de ondernemingen met 10-49 werknemers zien we een verschuiving waarbij er meer ondernemingen 'beperkt' innoveren (product- of dienstinnovatiecijfer tussen 1 en 24%) en minder "niet". Dit weerspiegelt zich ook in de totaalcijfers.

Doelstelling	4.3.3 Ook het aantal patentaanvragen stijgt jaar op jaar. Innovatie wordt meer en beter verspreid over alle sectoren, bedrijfstypes en maatschappelijke geledingen, mede met het oog op het bevorderen van duurzame ontwikkeling.
Kernindicator	Spreiding van innovatie over sectoren, bedrijfstypes en maatschappelijke geledingen in vergelijking met EU-regio's
Definitie	Spreiding van het aantal innovatieve bedrijven, naargelang de sector(industrie/diensten) en grootte (klein, middelgroot en groot)
Streefwaarde	Hogere positie voor Vlaanderen tov Europese landen
Dimensies	- naar sector - naar bedrijfsgrootte (klein, medium of groot)
Vergelijking ruimte	Europese landen
Vergelijking tijd	De CIS enquêtes beogen vergelijkbaarheid in de tijd en in de ruimte. Dit neemt niet weg dat er zich verschillen voordeden in het concept en de afname
Frequentie en stiptheid	CIS-1 (1993), CIS-2 (1997), CIS-3 (2001), CIS-4 (2005), CIS-5 (2007) en CIS-6 (2009)
Laatst gewijzigd	nvt
Meetmethode	Enquête bij bedrijven
Bron data	CIS-5, 2007
Meer informatie	http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/1092.htm

Opmerking

Er is reeds een indicator over de spreiding van innovatie opgenomen

* ranking

Bespreking

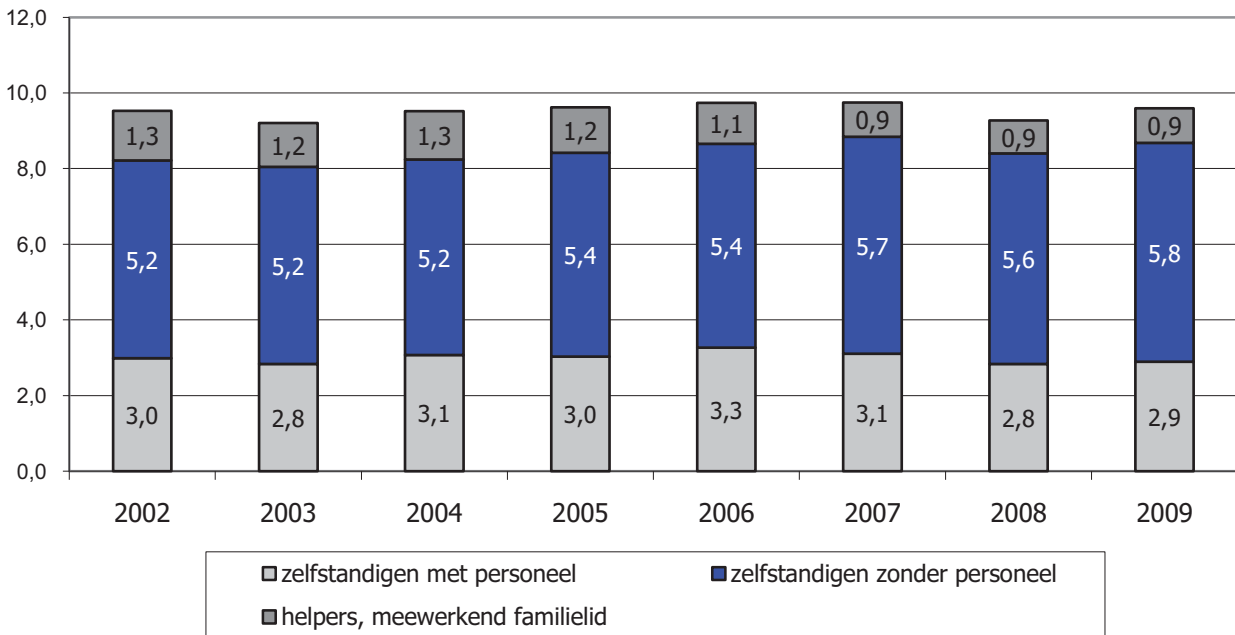
Vlaanderen stond volgens de CIS-2007 met 56% op de 2de plaats in Europa wat het aantal innovatieve ondernemingen betreft. Enkel Duitsland deed het als land nog beter (64%). Volgens de nieuwste CIS-2009 haalt Vlaanderen een score van 52%. Dat is in Europees verband nog steeds heel goed, maar het is wel een daling t.o.v. de CIS-2007. Dat verdient aandacht gelet op het toenemende belang van innovatie voor de competitiviteit van de Vlaamse bedrijven.

De licht gedaalde innovatiegraad in de CIS-2009 komt door de industrie (56% in CIS-2009; 64% in CIS-2007). Bij de diensten bleef de innovatiegraad constant (telkens 49%). De innovatiegraad was zowel bij kleine, middelgrote als grote ondernemingen iets lager volgens de CIS-2009 dan volgens de CIS-2007.

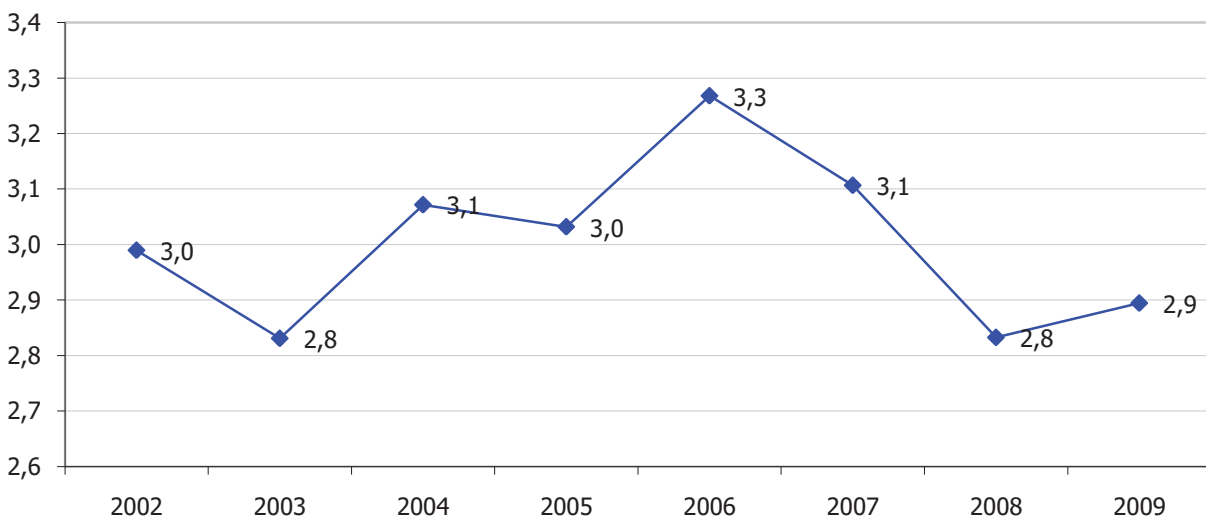
Wanneer we de spreiding naargelang de sector bekijken volgens de CIS-2007, dan behielden we toen de 2de plaats in zowel de diensten- als industriesector. Dit gold eveneens voor de categorie "kleine bedrijven" tot 49 werknemers. Voor de middelgrote bedrijven kwam Vlaanderen op de 3de plaats (na Duitsland en Oostenrijk) en op de 7de plaats voor de categorie "grote bedrijven".

Doelstelling	5.1.1 Tegen 2020 kent Vlaanderen een sterke ondernemerscultuur, stijgt het ondernemerschap en de waardering ervoor aanzienlijk, alsook het aantal ondernemingen in het Vlaamse Gewest, zodat we een goed scoren als de top-vijf van de Europese regio's. Jonge starters worden aangemoedigd, zodat de oprichtingsratio stijgt. Het ondernemerschap bij vrouwen, allochtonen en ouderen neemt toe tot een niveau dat evenredig is met hun aanwezigheid in de maatschappij.
Kernindicatoren	Aandeel zelfstandigen met personeel in de beroepsbevolking
Definitie	Het gaat om informatie over de tewerkstellingssituatie van de Vlamingen zoals geregistreerd in de Enquête naar de Arbeidskrachten (EAK) door ADSEI afgenomen en eveneens door Eurostat verwerkt.
Streefwaarde	Toename van het aantal zelfstandigen met personeel in de beroepsbevolking, behoren tot de top 5 van de Europese regio's (landen)
Dimensies	zelfstandigen met personeel ter vergelijking ook: - zelfstandigen zonder personeel - helper, meewerkend familielid
Vergelijking ruimte	Vlaams Gewest, EU27, buurlanden
Vergelijking tijd	2002-2009
Frequentie en stiptheid	De data worden berekend door WSE op basis van de EAK-gegevens.
Laatst gewijzigd	21/12/2010
Meetmethode	Enquête bij Vlamingen in private huishoudens over hun activiteit in de loop van een gegeven referentieweek. Op het niveau van België omvat de steekproef bijna 50.000 huishoudens (gebaseerd op het Rijksregister). De enquête wordt face-to-face afgenomen op basis van een tweetraps-steekproef gestratificeerd volgens geografische secties in een gemeente en huishouden.
Bron data	FOD Economie - Algemene Directie Statistiek - EAK (Bewerking Departement WSE) & Eurostat
Meer informatie	http://statbel.fgov.be/pub/d3/p311y2005_nl.pdf

Aandeel zelfstandigen in de bevolking 15-64 jaar, naar categorie (in %)

Aandeel van de zelfstandigen met personeel in de bevolking 15-64 jaar, in %

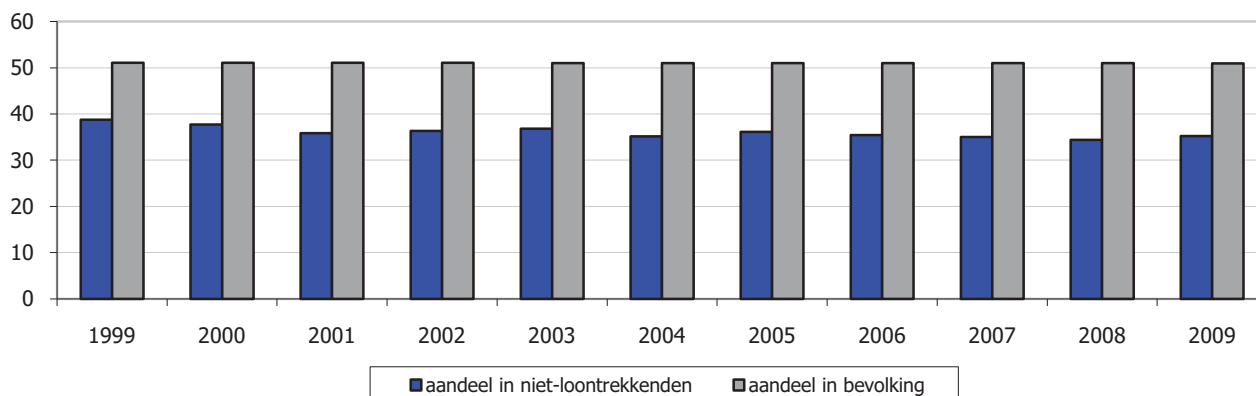
Bespreking

Het aandeel van de zelfstandigen globaal genomen, bedraagt in 2009 9,6% van de bevolking van 15-64 jaar. Vlaanderen scoort hiermee iets lager dan in EU-27 (10,2%), maar scoort beter dan de meeste omliggende landen, met name het Verenigd Koninkrijk (9,1%), Duitsland (7,7%) en Frankrijk (6,9%). In Nederland (9,9%) ligt het aandeel zelfstandigen hoger.

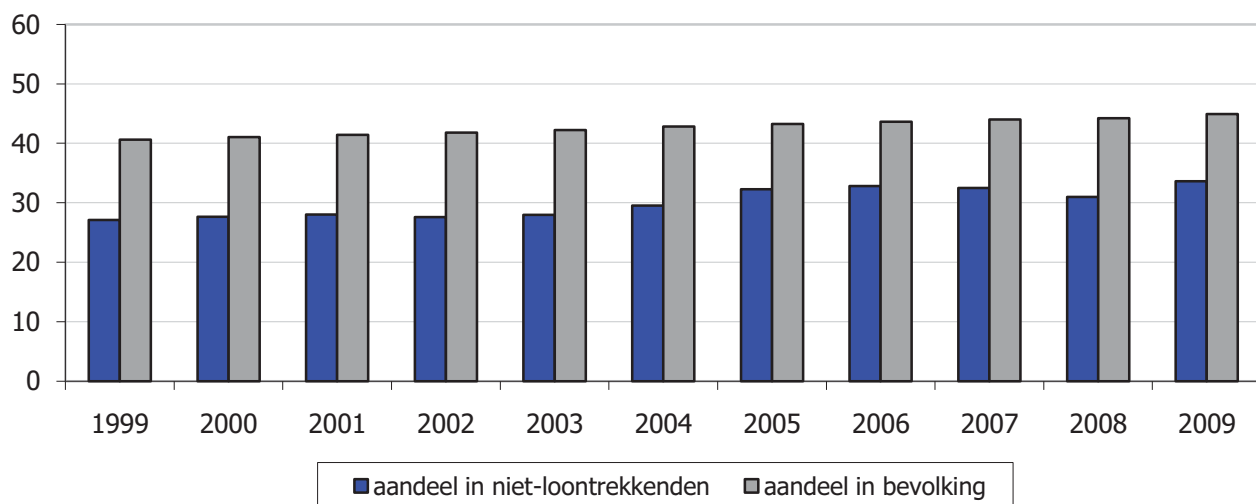
Het aandeel zelfstandigen met personeel schommelt rond de 3%. Tussen 2006 en 2007 was er een daling, maar die kwam ten einde in 2009 (2,9%), ondanks het uitbreken van de financieel-economische crisis. Op middellange termijn is er niet zoveel evolutie in deze indicator. Aan de doelstelling (toename) wordt dan ook niet voldaan.

Doelstelling	5.1.2 Tegen 2020 kent Vlaanderen een sterke ondernemerscultuur, stijgt het ondernemerschap en de waardering ervoor aanzienlijk, alsook het aantal ondernemingen in het Vlaamse Gewest, zodat we een goed scoren als de top-vijf van de Europese regio's. Jonge starters worden aangemoedigd, zodat de oprichtingsratio stijgt. Het ondernemerschap bij vrouwen, allochtonen en ouderen neemt toe tot een niveau dat evenredig is met hun aanwezigheid in de maatschappij.
Kernindicatoren	Aandeel vrouwelijke en oudere niet-loontrekkenden in vergelijking met het aandeel in de bevolking
Definitie	Het gaat om informatie over de tewerkstellingssituatie van de Vlamingen zoals geregistreerd in de Enquête naar de Arbeidskrachten (EAK) door ADSEI afgenomen en eveneens door Eurostat verwerkt. Niet-loontrekkenden: zelfstandigen, werkgevers en helpers
Streefwaarde	Toename van vrouwelijke en oudere werknemers tot een niveau dat evenredig is met hun aandeel in de bevolking
Dimensies	Vrouwen, bevolking van 50 jaar of ouder
Vergelijking ruimte	Vlaams Gewest
Vergelijking tijd	1999 - 2009
Frequentie en stiptheid	Data zijn op jaarbasis.
Laatst gewijzigd	21/12/2010
Meetmethode	Enquête bij Vlamingen in private huishoudens over hun activiteit in de loop van een gegeven referentieweek. Op het niveau van België omvat de steekproef bijna 50.000 huishoudens (gebaseerd op het Rijksregister). De enquête wordt face-to-face afgenomen op basis van een tweetraps-steekproef gestratificeerd volgens geografische secties in een gemeente en huishouden.
Bron data	ADSEI
Meer informatie	http://statbel.fgov.be/pub/d3/p311y2005_nl.pdf

Vrouwen - Vlaams Gewest
Bevolkingsaandeel en aandeel in niet-loontrekkenden

Bevolking 50+ - Vlaams Gewest
Bevolkingsaandeel en aandeel in niet-loontrekkenden

Bespreking

Het aandeel van vrouwen en het aandeel van de bevolking 50+ jr in het aantal niet-loontrekkenden is lager dan hun respectievelijke bevolkingsandelen.

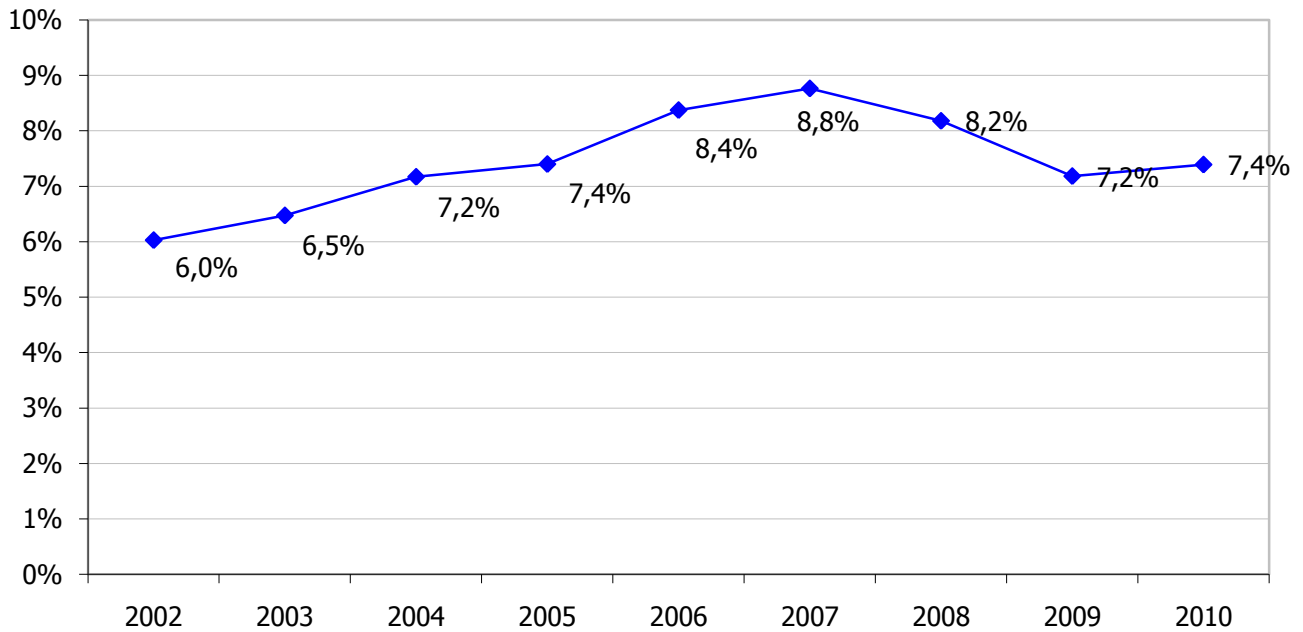
Bij de niet-loontrekkenden zijn in 2009 35,2% vrouwen (tegenover 51,0% in de bevolking) en 33,6% personen van 50 jaar of ouder (tegenover 44,9% in de bevolking).

Bij de vrouwen brokkelt hun aandeel in de niet-loontrekkenden wat af de laatste jaren, maar in 2009 was er echter een lichte toename. Op tien jaar tijd evolueerde deze indicator ongunstig (cfr. doelstelling). Bij de bevolking 50+ jr daarentegen groeide hun aandeel gestaag, in 2008 was het echter iets lager, maar in 2009 wordt het groeipad van de laatste jaren verder gezet. Op tien jaar tijd is er een gunstige evolutie (cfr. doelstelling).

De financieel-economische crisis van 2009 zorgde er blijkbaar voor dat vrouwen en 50+'ers sneller de weg naar een zelfstandige activiteit vonden dan de gemiddelde Vlaming op beroepsactieve leeftijd (ook in absolute cijfers was er een toename van de niet-loontrekkende vrouwen of 50+'ers).

Doelstelling	5.1.3 Tegen 2020 kent Vlaanderen een sterke ondernemerscultuur, stijgt het ondernemerschap en de waardering ervoor aanzienlijk, alsook het aantal ondernemingen in het Vlaamse Gewest, zodat we een goed scoren als de top-vijf van de Europese regio's. Jonge starters worden aangemoedigd, zodat de oprichtingsratio stijgt. Het ondernemerschap bij vrouwen, allochtonen en ouderen neemt toe tot een niveau dat evenredig is met hun aanwezigheid in de maatschappij.
Kernindicatoren	Oprichtingsratio
Definitie	Het aantal opgerichte firma's (NV, BVBA, CV) en eenmanszaken in de loop van een jaar in verhouding tot het aanwezige aantal bij de aanvang van dat jaar.
Streefwaarde	Een toename van de oprichtingsratio
Dimensies	Firma's en eenmanszaken
Vergelijking ruimte	Niveau Vlaams Gewest
Vergelijking tijd	2002-2010
Frequentie en stiptheid	De gegevens worden jaarlijks berekend. Dit kan een tweetal maanden na afsluiten van het jaar.
Laatst gewijzigd	2/02/2011
Meetmethode	Registratie door Graydon bij de ambtelijke instanties.
Bron data	Graydon NV
Meer informatie	http://www4.vlaanderen.be/dar/svr/cijfers/Exceltabellen/economie/2ondernemerschap/ECONONDE_002.xls

Oprichtingsratio Vlaams Gewest

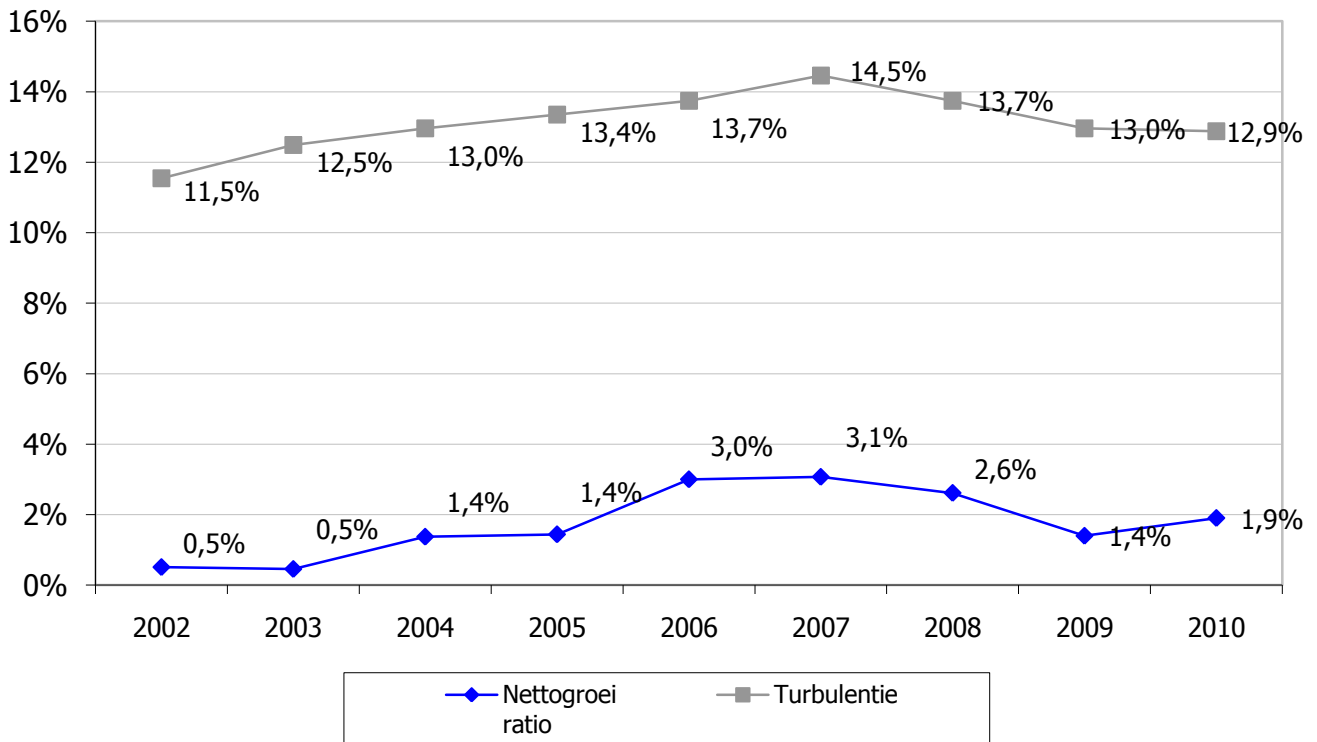

Bespreking

De oprichtingsratio ging van 2002 t.e.m. 2007 in stijgende lijn. In 2008 begon er echter een terugval die zich in 2009 doorzette. Dit was te wijten aan het uitbreken van de financieel-economische crisis en de teruglopende conjunctuur. In 2010 steeg de oprichtingsratio opnieuw wat, waarmee opnieuw aangeknoopt wordt bij de doelstelling. De toename gold zowel voor firma's als voor eenmanszaken.

Doelstelling	5.1.4 Tegen 2020 kent Vlaanderen een sterke ondernemerscultuur, stijgt het ondernemerschap en de waardering ervoor aanzienlijk, alsook het aantal ondernemingen in het Vlaamse Gewest, zodat we een goed scoren als de top-vijf van de Europese regio's. Jonge starters worden aangemoedigd, zodat de oprichtingsratio stijgt. Het ondernemerschap bij vrouwen, allochtonen en ouderen neemt toe tot een niveau dat evenredig is met hun aanwezigheid in de maatschappij.
Kernindicator	Netto-groeiratio Faillissementsratio Uittredingsratio Turbulentie
Definitie	Netto-groeiratio: aantal oprichtingen van bedrijven - aantal uittredingen in % van het aantal bestaande bedrijven bij de aanvang van het jaar. Turbulentie: aantal oprichtingen van bedrijven + aantal uittredingen in % van het aantal bestaande bedrijven bij de aanvang van het jaar. Faillissementsratio: aantal falingen van bedrijven in % van het aantal bestaande bedrijven bij de aanvang van het jaar. Uittredingsratio: aantal uittredingen van bedrijven in % van het aantal bestaande bedrijven bij de aanvang van het jaar. Bedrijven: firma's (NV, BVBA, VC) + eenmanszaken. Uittreding: stopzetting + faling.
Streefwaarde	Een toename van de netto-groeiratio, van de turbulentie en een afname van de faillissementsratio en van de uittredingsratio.
Dimensies	Firma's en eenmanszaken
Vergelijking ruimte	Niveau Vlaams Gewest
Vergelijking tijd	2002-2010
Frequentie en stiptheid	De gegevens worden jaarlijks berekend. Dit kan een tweetal maanden na afsluiten van het jaar.
Laatst gewijzigd	2/02/2011
Meetmethode	Registratie door Graydon bij de ambtelijke instanties.
Bron data	Graydon NV
Meer informatie	http://www4.vlaanderen.be/dar/svr/cijfers/Exceltabellen/economie/Zondernemerschap/ECONONDE_003.xls

Netto-groeiratio en turbulentie in het Vlaams Gewest

Bespreking

De netto-groeiratio nam in 2010 opnieuw toe, na een daling in 2008 en 2009. Toch worden de goede cijfers van 2006 en 2007 (goede conjunctuur) nog niet gehaald). Zowel een stijgende oprichtingsratio als een dalende uittredingsratio zijn verantwoordelijk voor het betere resultaat van 2010.

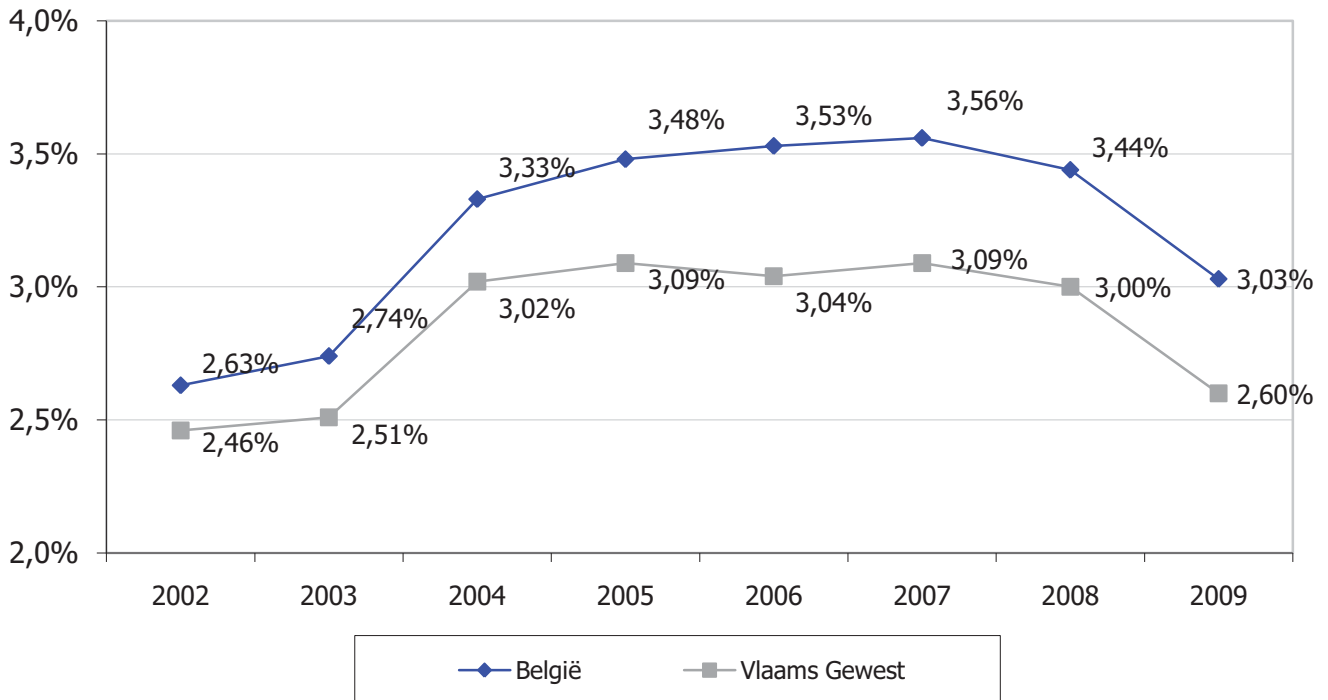
De turbulentie, of de som van de oprichtings- en uittredingsratio, was in 2010 (12,9%) licht lager dan in 2009. De faillissementsratio (0,9%) was even hoog in 2010 als in 2009.

Wat betreft de doelstellingen:

- faillissementsratio: constant op MLT en KT: de doelstelling voorziet een daling;
- uittredingsratio: constant op MLT en afname op KT: de doelstelling voorziet een daling;
- netto-groeiratio: toename op MLT en KT: de doelstelling voorziet een toename;
- turbulentie: constant op MLT en KT: de doelstelling voorziet een toename.

Doelstelling	5.1.5 Tegen 2020 kent Vlaanderen een sterke ondernemerscultuur, stijgt het ondernemerschap en de waardering ervoor aanzienlijk, alsook het aantal ondernemingen in het Vlaamse Gewest, zodat we een goed scoren als de top-vijf van de Europese regio's. Jonge starters worden aangemoedigd, zodat de oprichtingsratio stijgt. Het ondernemerschap bij vrouwen, allochtonen en ouderen neemt toe tot een niveau dat evenredig is met hun aanwezigheid in de maatschappij.
Kernindicatoren	EIP : Employer firm birth rate : geboortecijfer van ondernemingen met werkgelegenheid volgens VKBO data
Definitie	<p>Onderneming : aantal ondernemingen volgens de SVR-definitie, zijnde de som van de BTW-plichtige natuurlijke personen en de BTW-plichtige rechtspersonen in de aard van een handelsonderneming. Enkel ondernemingen die actief zijn in de NACE2003-classes C tot en met K.</p> <p>Teller : aantal startende ondernemingen met personeel in het jaar T + aantal bestaande ondernemingen die in het jaar T voor de eerste keer personeel in dienst namen</p> <p>Noemer : Aantal ondernemingen aan het begin van het jaar T.</p> <p>Aandachtspunt : momenteel is enkel het eerste deel van de teller beschikbaar. Teneinde te voldoen als EIP-indicator moet dus nog het aantal ondernemingen toegevoegd worden die in de loop van het jaar T voor de eerste keer personeel in dienst namen. Deze indicator is dus nog onderschat en zal bijgestuurd worden wanneer de RSZ en VKBO-databanken aan elkaar gekoppeld kunnen worden. Dit is voorzien in de loop van 2011.</p>
Streefwaarde	Een hogere geboortegraad
Dimensies	Per sector verkrijgbaar
Vergelijking ruimte	België, Gewesten en EU27-landen (via Eurostat, nog in experimentele fase)
Vergelijking tijd	2000 tem 2009
Frequentie en stiptheid	Jaarlijks. Beschikbaar na 3 maanden na het afsluiten van het jaar
Laatst gewijzigd	11/01/2011
Meetmethode	Volledige populatie van de kruispuntbank ondernemingen
Bron data	Kruispuntbank Ondernemingen, bewerking SVR en Corve
Meer informatie	http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/european_business/special_sbs_topics/business_demography

Geboortecijfer van ondernemingen met werkgelegenheid

Bespreking

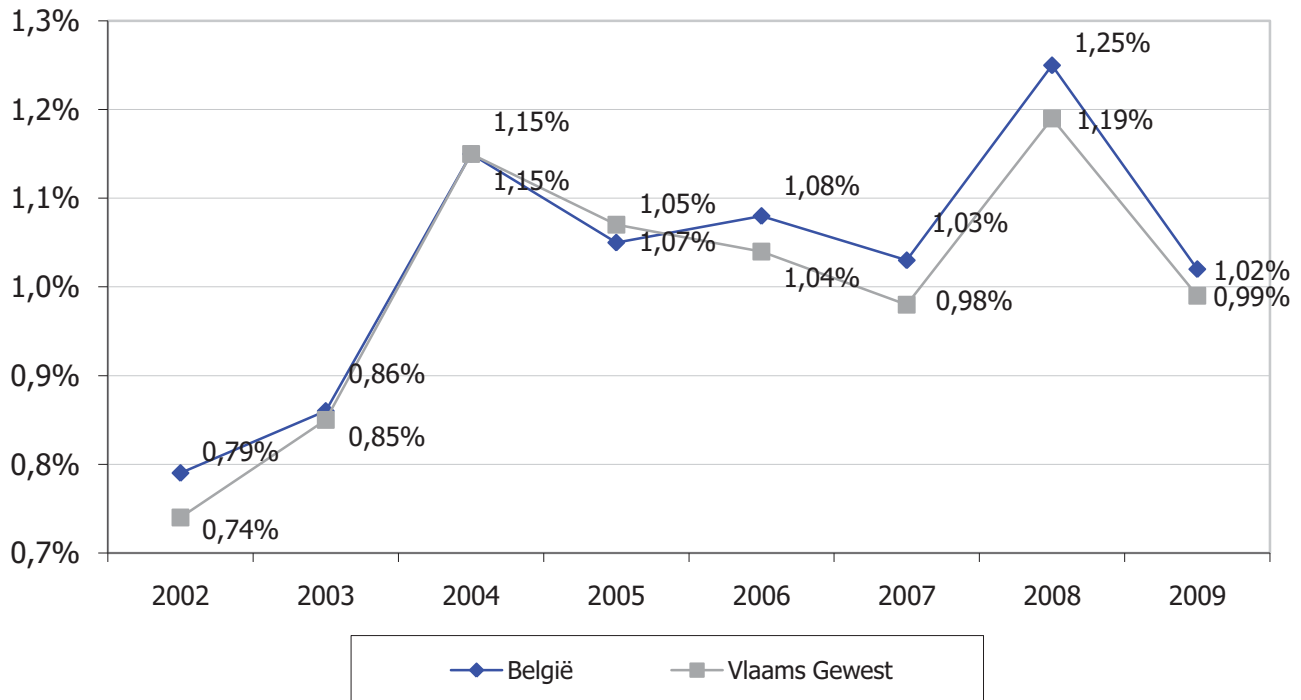
Het Vlaamse Gewest vertoonde een paar jaar geleden een snel stijgende geboortegraad die vanaf 2003 boven de 2,5%-grens brak en in 2004 zelfs net boven de 3%-grens uitkwam. Daarna stagneerde die groei. Vanaf 2008 zette een daling in, eerst net op de 3%-grens, om dan verder te dalen naar 2,6% in 2009.

Het Belgische cijfer ligt telkens hoger dan het Vlaamse cijfer door zowel de hogere graad in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest als in het Waalse Gewest.

Op lange termijn blijft de doelstelling van een hogere geboortegraad behouden. De 2 laatste jaren (2008 en 2009) vormden een uitzondering omwille van de economische crisis.

Doelstelling	5.1.6 Tegen 2020 kent Vlaanderen een sterke ondernemerscultuur, stijgt het ondernemerschap en de waardering ervoor aanzienlijk, alsook het aantal ondernemingen in het Vlaamse Gewest, zodat we een goed scoren als de top-vijf van de Europese regio's. Jonge starters worden aangemoedigd, zodat de oprichtingsratio stijgt. Het ondernemerschap bij vrouwen, allochtonen en ouderen neemt toe tot een niveau dat evenredig is met hun aanwezigheid in de maatschappij.
Kernindicatoren	EIP : Employer firm death rate : sterftecijfer van ondernemingen met werkgelegenheid volgens VKBO data
Definitie	<p>Onderneming : aantal ondernemingen volgens de SVR-definitie, zijnde de som van de BTW-plichtige natuurlijke personen en de BTW-plichtige rechtspersonen in de aard van een handelsonderneming. Enkel ondernemingen die actief zijn in de NACE2003-classes C tot en met K.</p> <p>Teller : aantal stopgezette ondernemingen met personeel in het jaar T + aantal ondernemingen die in het jaar T geen personeel meer in dienst hadden terwijl dit het jaar voordien (T-1) wel het geval was.</p> <p>Noemer : aantal ondernemingen aan het begin van het jaar T.</p> <p>Aandachtspunt : momenteel is enkel het eerste deel van de teller beschikbaar. Teneinde te voldoen als EIP-indicator moet dus nog het aantal ondernemingen toegevoegd worden die in de loop van het jaar T geen personeel meer in dienst hadden. Deze indicator is dus nog onderschat en zal bijgestuurd worden wanneer de RSZ en VKBO-databanken aan elkaar gekoppeld kunnen worden. Dit is voorzien in de loop van 2011.</p>
Streefwaarde	Een lagere sterftegraad
Dimensies	Per sector verkrijgbaar
Vergelijking ruimte	België, Gewesten en EU27-landen (via Eurostat, nog in experimentele fase)
Vergelijking tijd	2000 tem 2009
Frequentie en stiptheid	Jaarlijks. Beschikbaar na 3 maanden na het afsluiten van het jaar
Laatst gewijzigd	11/01/2011
Meetmethode	Volledige populatie van de kruispuntbank ondernemingen
Bron data	Kruispuntbank Ondernemingen, bewerking SVR en Corve
Meer informatie	http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/european_business/special_sbs_topics/business_demography

Sterftcijfer van ondernemingen met werkgelegenheid

Bespreking

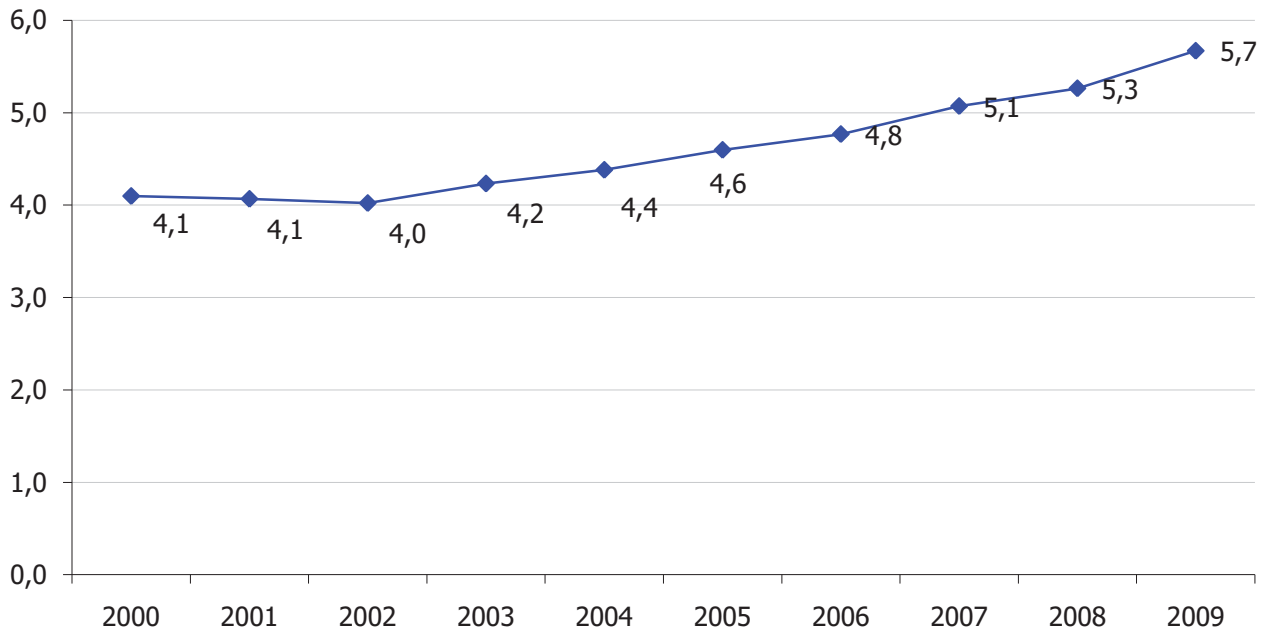
Het Vlaamse sterftcijfer kende een stijging over de periode 2002-2009 met 2 grote pieken in 2004 (1,15%) en 2008 (1,19%). Tussen 2004 en 2008 was er een dalend verloop. Na de piek in 2008 is er in 2009 opnieuw een afname.

Het Vlaamse Gewest blijft steeds onder het Belgische cijfer, met uitzondering van het piekjaar 2004 en het daaropvolgende jaar.

Een daling van het sterftcijfer, zoals voorzien in de doelstelling wordt niet bereikt.

Doelstelling	5.1.7 Tegen 2020 kent Vlaanderen een sterke ondernemerscultuur, stijgt het ondernemerschap en de waardering ervoor aanzienlijk, alsook het aantal ondernemingen in het Vlaamse Gewest, zodat we een goed scoren als de top-vijf van de Europese regio's. Jonge starters worden aangemoedigd, zodat de oprichtingsratio stijgt. Het ondernemerschap bij vrouwen, allochtonen en ouderen neemt toe tot een niveau dat evenredig is met hun aanwezigheid in de maatschappij.
Kernindicatoren	Aandeel niet-Belgische zelfstandigen (als indicator voor 'niet-Belgische ondernemers naar nationaliteit')
Definitie	Het aandeel van de niet-Belgen in het totaal aantal zelfstandigen.
Streefwaarde	Een toename van het aandeel niet-Belgische zelfstandigen.
Dimensies	Er kan een onderscheid gemaakt worden tussen zelfstandigen in hoofdberoep en helpers. Dit wordt niet besproken.
Vergelijking ruimte	Niveau Vlaams Gewest
Vergelijking tijd	31 december 2000 - 31 december 2009
Frequentie en stiptheid	De gegevens worden jaarlijks berekend. Dit kan een twaalfmaal maanden na afsluiten van het jaar.
Laatst gewijzigd	20/01/2011
Meetmethode	Administratieve registratie door het rijksinstituut voor de Sociale Verzekeringen der Zelfstandigen (RSVZ).
Bron data	RSVZ
Meer informatie	http://webfred.vlaanderen.be/showDatasetDetail.do?destination=view&datasetId=3631

Aandeel niet-Belgische zelfstandigen

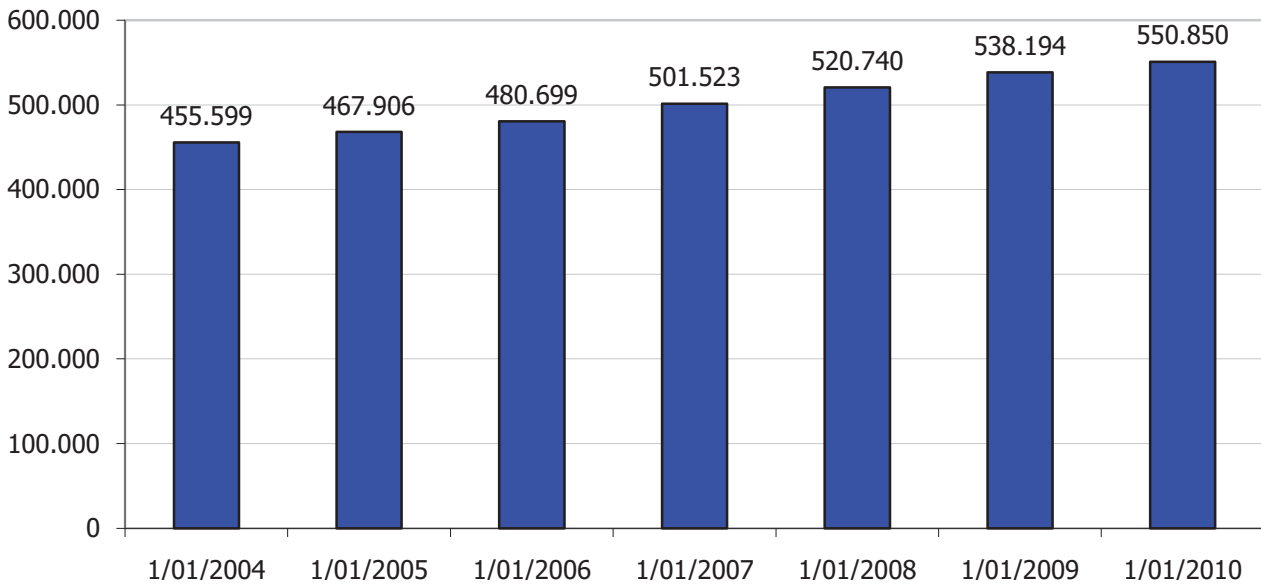
Bespreking

Op 31 december 2009 bedroeg het aandeel niet-Belgen 5,7% van het totaal aantal zelfstandigen. Sedert 2003 neemt dat aandeel gestaag toe.

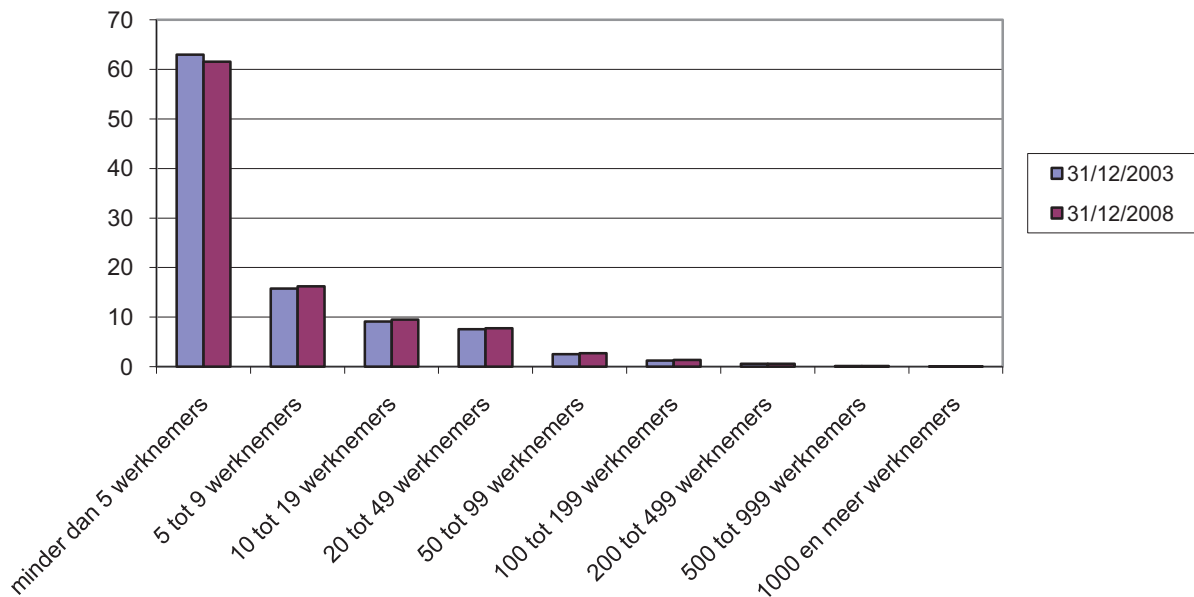
De financieel-economische crisis heeft geen impact op deze indicator. De doelstelling van een stijgend aandeel vreemde zelfstandigen wordt bereikt.

Doelstelling	5.2.1 In 2020 is er meer doorgroei van bestaande ondernemingen
Kernindicator	Aantal ondernemingen en zelfstandigen + spreiding van het aantal vestigingen naar personeelsklasse
Definitie	Ondernemingen: firma's (NV, BVBA, CV) en eenmanszaken. Zelfstandigen: incl. helpers. Vestiging: onderneming of - in voorkomend geval - deel van een onderneming met bezoldigd personeel in dienst
Streefwaarde	Een hoger aantal ondernemingen
Dimensies	Firma's & eenmanszaken en zelfstandigen (waaronder ook de helpers)
Vergelijking ruimte	Niveau Vlaams Gewest
Vergelijking tijd	1/1/2004 - 1/1/2010
Frequentie en stiptheid	De gegevens over ondernemingen worden jaarlijks berekend. Dit kan een tweetal maanden na afsluiten van het jaar. De data over zelfstandigen op 1/1/T komen in de loop van T+1 beschikbaar.
Laatst gewijzigd	21/12/2010
Meetmethode	Registratie door Graydon bij de ambtelijke instanties. Administratieve registratie van het aantal zelfstandigen door de RSVZ.
Bron data	Graydon NV RSVZ
Meer informatie	http://www4.vlaanderen.be/dar/svr/cijfers/Exceltabellen/economie/Zondernemerschaps/ECONONDE_004.xls

Aantal ondernemingen Vlaams Gewest

Spreading van de Vlaamse vestigingen naar personeelsklasse

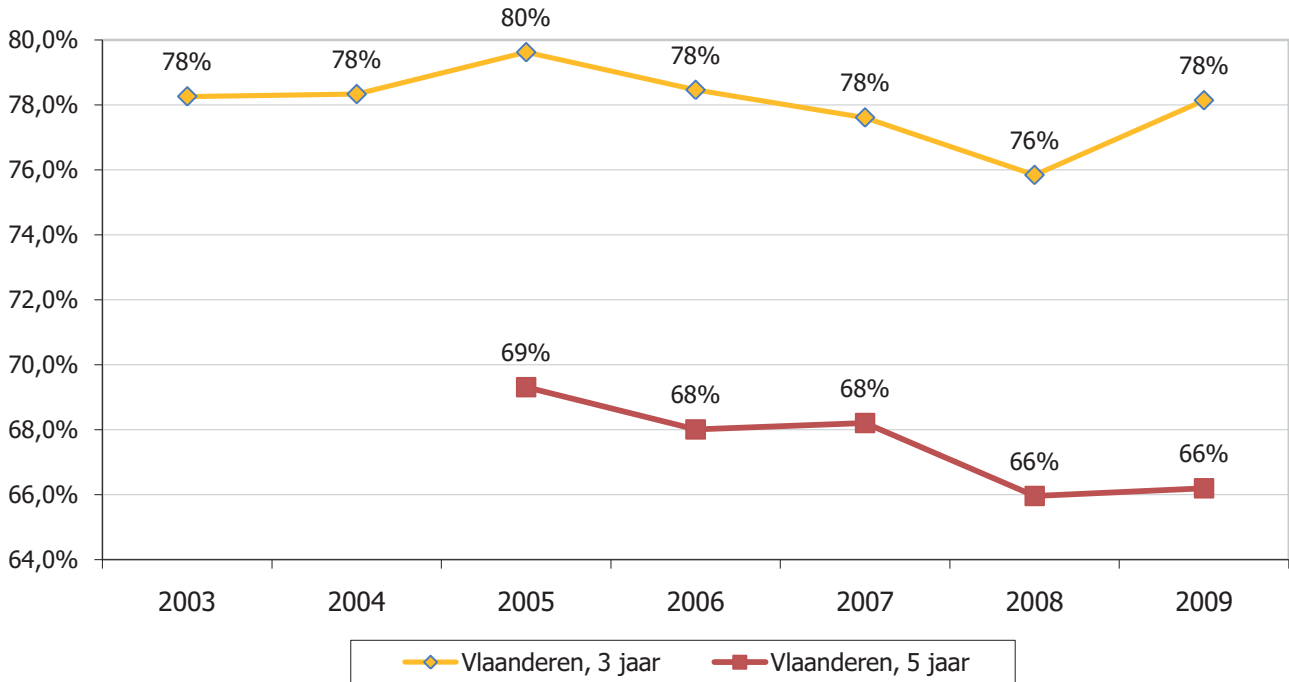
Bespreking

Het aantal bedrijven neemt alsmaar toe in het Vlaamse Gewest. Op 1 januari 2010 zijn er iets meer dan 550.000. De groei was de afgelopen jaren sterker bij de firma's dan bij de éénmanszaken. Ook het aantal zelfstandigen zit in de lift. Op 1/1/2010 waren er circa 580.000 met woonplaats in het Vlaamse Gewest. Aan de doelstelling (toename) wordt voldaan.

Op 31 december 2008 had 61,5% van de Vlaamse vestigingen met personeel in dienst minder dan 5 werknemers. Grote of heel grote vestigingen komen uiteraard veel minder voor. Vijf jaar eerder waren er relatief meer vestigingen met minder dan 5 werknemers.

Doelstelling	5.2.2 In 2020 is er meer doorgroei van bestaande ondernemingen.
Kernindicatoren	EIP : Survival Rate 3 & 5 year : overlevingsgraad starters na 3 jaar en 5 jaar
Definitie	Onderneming : aantal ondernemingen volgens de SVR-definitie, zijnde de som van de BTW-plichtige natuurlijke personen en de BTW-plichtige rechtspersonen in de aard van een handelsonderneming. Teller : aantal starters in T-X die minstens X jaar geleefd hebben (of nog in leven zijn) en waarbij X gelijk is aan 3 of 5 Noemer : Aantal starters in T-X
Streefwaarde	Een hogere overlevingsgraad
Dimensies	Per sector verkrijgbaar
Vergelijking ruimte	België, Gewesten en EU27-landen (via Eurostat, nog in experimentele fase)
Vergelijking tijd	T = 2003 tem 2009 op 3 jaar (heeft dus betrekking op starters in de periode 2000 - 2006) en T = 2005 tem 2009 op 5 jaar (starters 2000 - 2004)
Frequentie en stiptheid	Jaarlijks. Beschikbaar na 3 maanden na het afsluiten van het jaar
Laatst gewijzigd	13/01/2011
Meetmethode	Volledige populatie van de kruispuntbank ondernemingen
Bron data	Kruispuntbank ondernemingen, bewerking SVR en Corve
Meer informatie	http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/european_business/special_sbs_topics/business_demography

Overlevingsgraad starters na 3 en 5 jaar

Bespreking

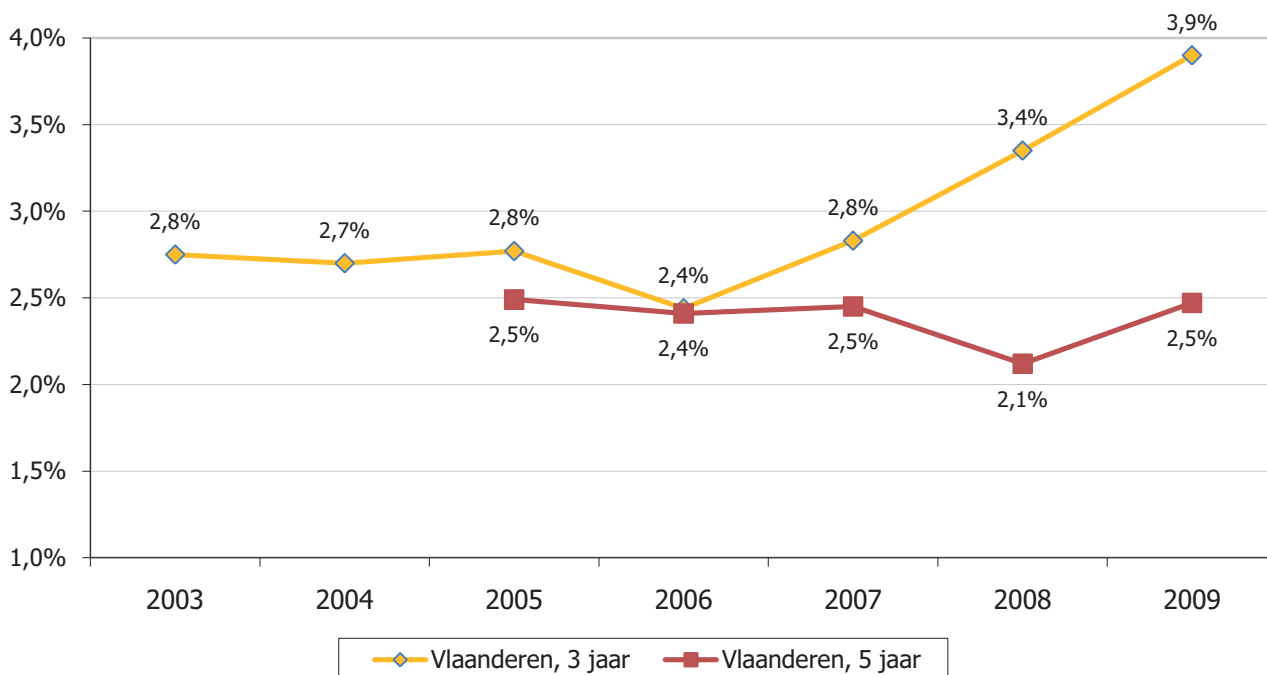
De overlevingsgraad op 3 jaar is in Vlaanderen vrij stabiel maar daalt lichtjes vanaf 2005. In 2008 daalt ze tot onder de 76% om vervolgens in 2009 te stijgen tot 78%. Op lange termijn is de overlevingsgraad bijgevolg stabiel te noemen.

De overlevingsgraad op 5 jaar vertoont een lichte daling over de gehele periode en komt uit op 66% in 2009. Een hogere overlevingsgraad als doelstelling is hier dus niet behaald.

Vlaanderen behaalt over de hele periode en zowel op 3 en 5 jaar een hogere overlevingsgraad in vergelijking met de andere gewesten. Tegenover Wallonië scoort Vlaanderen 6 en 3 procentpunt hoger op respectievelijk 3 en 5 jaar. Deze kloof is vrijwel constant over de hele periode en op zowel 3 als 5 jaar. Tegenover Brussel bedraagt de kloof 8 en 5 procentpunt. Hier verkleint de kloof op 3 jaar maar vergroot ze op 5 jaar.

Doelstelling	5.2.3 In 2020 is er meer doorgroei van bestaande ondernemingen.
Kernindicatoren	EIP : Proportion 3 years & 5 years survival : proportie dat na 3 jaar en 5 jaar nog in leven is
Definitie	Onderneming : aantal ondernemingen volgens de SVR-definitie, zijnde de som van de BTW-plichtige natuurlijke personen en de BTW-plichtige rechtspersonen in de aard van een handelsonderneming. Teller : aantal starters in T-X die minstens X jaar geleefd hebben (of nog in leven zijn) en waarbij X gelijk is aan 3 of 5 Noemer : Aantal ondernemingen in T
Streefwaarde	Een hogere proportie van overlevende jonge starters
Dimensies	Per sector verkrijgbaar
Vergelijking ruimte	België, Gewesten en EU27-landen (via Eurostat, nog in experimentele fase)
Vergelijking tijd	T = 2003 tem 2009 op 3 jaar (heeft dus betrekking op starters in de periode 2000 - 2006) en T = 2005 tem 2009 op 5 jaar (starters 2000 - 2004)
Frequentie en stiptheid	Jaarlijks. Beschikbaar na 3 maanden na het afsluiten van het jaar
Laatst gewijzigd	13/01/2011
Meetmethode	Volledige populatie van de kruispuntbank ondernemingen
Bron data	Kruispuntbank ondernemingen, bewerking SVR en Corve
Meer informatie	http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/european_business/special_sbs_topics/business_demography

Proportie overlevende starters na 3 en 5 jaar

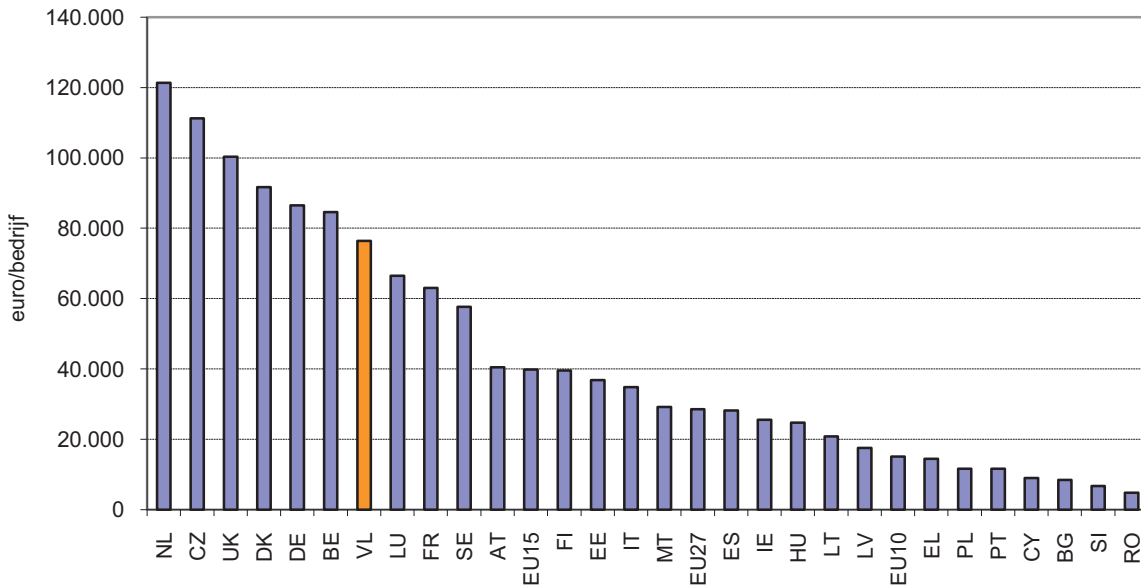
Bespreking

De proportie overlevende starters na 3 jaar stijgt vanaf 2006 na een periode van stabiele cijfers. In 2009 bedraagt deze 3,9% voor Vlaanderen. De overlevende starters na 5 jaar blijven in Vlaanderen stabiel op 2,5%. Aan de doelstelling voor hogere overlevingskansen is bijgevolg voldaan op 3 jaar. Op 5 jaar is er stabiliteit.

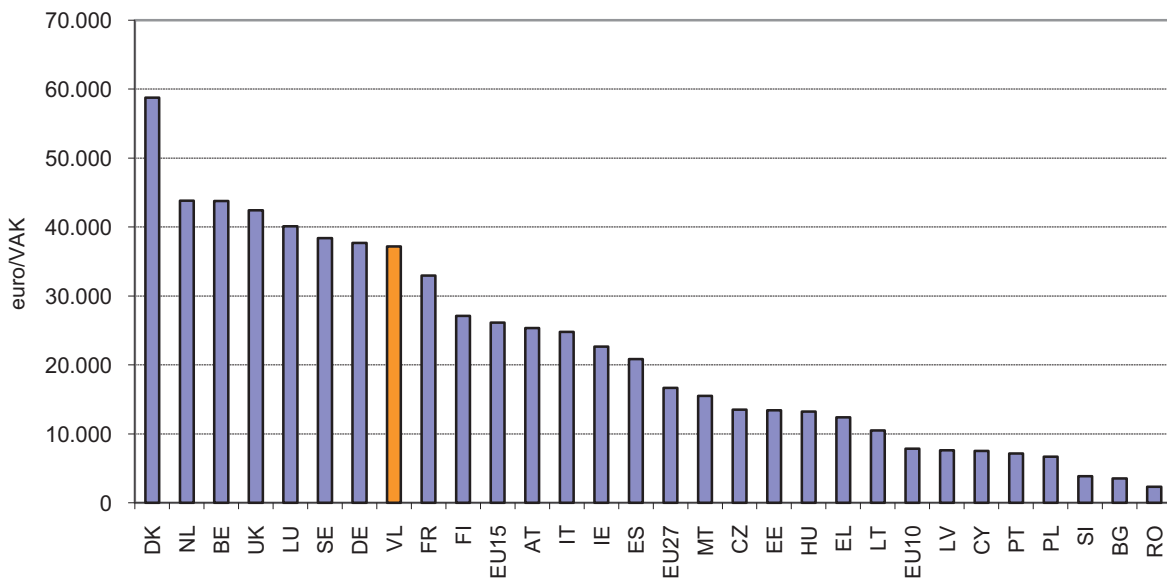
De andere gewesten volgen ook hetzelfde patroon als Vlaanderen. Vlaanderen scoort op beide perioden hoger dan Wallonië en Brussel in 2009 en is duidelijk aan een inhaalbeweging bezig.

Doelstelling	5.4 In 2020 heeft Vlaanderen een performante landbouw die de vergelijking kan doorstaan met de Europese landbouweconomische topregio's. Tegen 2020 zal in Vlaanderen het landbouwareaal uit het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen juridisch verankerd zijn.
Kernindicatoren	Landbouw: netto toegevoegde waarde per bedrijf en per volwaardige arbeidskracht
Definitie	<p>Netto toegevoegde waarde per bedrijf (NTW) (of Farm Net Value Added (FNVA)): De indicator vertegenwoordigt de vergoeding van alle productiefactoren (land, kapitaal en arbeid), zowel bedrijfseigen als extern. De bruto toegevoegde waarde tegen marktprijzen resulteert uit het verschil tussen de eindproductiewaarde en het intermediair verbruik. Om de netto toegevoegde waarde tegen factorkosten te verkrijgen dienen nog de afschrijvingen afgetrokken en de "subsidies – taken (indirecte belastingen)" bijgeteld te worden.</p> <p>Netto toegevoegde waarde per bedrijf per voltijdse arbeidskracht (VAK) (of FNVA/Annual Working Unit (AWU)) : Deze indicator is losgekoppeld van de bedrijfsgrootte door de netto toegevoegde waarde te bekijken per voltijdse arbeidskracht.</p>
Streefwaarde	Behoren tot de Europese toplanden
Dimensies	
Vergelijking ruimte	Vlaams Gewest, EU27
Vergelijking tijd	2007
Frequentie en stiptheid	Jaarlijks
Laatst gewijzigd	5/01/2011
Meetmethode	De boekhoudkundige gegevens zijn herberekend voor Vlaanderen als regio en conform de ILB-methodologie.
Bron data	Europese Informatienet inzake landbouwboekhoudingen (ILB) (Farm Accountancy Data Network (FADN))
Meer informatie	Bergen D., Tacquenier B., Vergelijking van de landbouw in Vlaanderen en de EU: bedrijfseconomische indicatoren. Beleidsdomein Landbouw en Visserij, afdeling Monitoring en Studie, Brussel, 2009.

Netto toegevoegde waarde per bedrijf, 2007

Netto toegevoegde waarde per bedrijf per VAK, 2007

Bespreking

Wat de netto toegevoegde waarde per bedrijf betreft, positioneert Vlaanderen zich op de zevende plaats, na Nederland, Tsjechië, Verenigd Koninkrijk, Denemarken, Duitsland en België. Luxemburg, Frankrijk en Zweden volgen. Gemiddeld scoort de EU-15 ("oude" lidstaten) op deze parameter 2,6 maal hoger dan de EU-10 ("nieuwe" lidstaten).

Wat de netto toegevoegde waarde per VAK betreft, komt Vlaanderen na Denemarken, Nederland, België, Verenigd Koninkrijk, Luxemburg, Zweden en Duitsland op plaats acht. In vergelijking tot de EU-10 scoort de EU-15 gemiddeld 3,3 maal hoger.

Doelstelling	6.2.1 De economische poorten zijn vlot bereikbaar via de verschillende transportmodi (weg, spoor, water of lucht) en via de verschillende transportdragers (zowel privaat als openbaar vervoer). Hiermee realiseren we minder dan 5% verliesuren (op het totaal aantal gereden voertuigen) op de hoofdwegen en beperken de milieu-impact van het goederen- en personenvervoer.
Kernindicator	Aantal verliesuren op het hoofdwegennet
Definitie	Verliesuren: verschil tussen de werkelijke op de weg gepresteerde trajecttijd en de tijd die in normale omstandigheden (bij normale kruissnelheid) hiervoor nodig was geweest. Enkel de periode tussen 6u en 22u wordt in rekening gebracht. Als de gemiddelde snelheid van de verkeersstroom op een wegvak daalt onder 90% van de normale snelheid wordt dit als verliesuur gerekend. Als normale snelheid wordt de gemiddelde snelheid genomen bij lage bezettingsgraad (3-5%). Het verlies wordt vermenigvuldigd met het aantal voertuigen dat zich op het wegvak bevindt op het ogenblik van de vertraging (tot het moment dat de voertuigen het wegvak verlaten of tot het moment dat de snelheid terug stijgt tot boven de 90% grens).
Streefwaarde	minder dan 5% verliesuren op totaal aantal gereden voertuigen
Dimensies	/
Vergelijking ruimte	Vlaams Gewest (ook cijfers beschikbaar voor regio Antwerpen en regio Brussel)
Vergelijking tijd	Van het oude meetnet, met enkelvoudige detectielussen, worden geleidelijk aan meer en meer meetpunten buiten werking gesteld. Momenteel wordt gewerkt aan de methodiek voor de berekening van de voertuigverliesuren op basis van de nieuwe verkeersdetectoren. Het zal echter nog enige tijd in beslag nemen vooraleer dit meetnet voldoende dekkend zal zijn om de voertuigverliesuren betrouwbaar in kaart te brengen.
Frequentie en stiptheid	Jaarlijks. Eind januari zijn de gegevens van het voorgaande jaar beschikbaar.
Laatst gewijzigd	13/01/2011
Meetmethode	Gebaseerd op verkeerstellingen via vaste telposten (met enkelvoudige lusdetectoren en telcamera's). Op deze resultaten worden algoritmen toegepast om het aantal verliesuren te berekenen.
Bron data	MOW, Verkeerscentrum
Meer informatie	http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/4321.htm

		2002 (1)	2003	2004 (2-3)	2005 (2-3)	2006 (2)	2007 (2)	2008 (2)	2009 (2 en 4)	2010 (2 & 5)
regio Antwerpen	gereden uren	22.489.257	28.026.214	---	---	---	---	---	---	---
	verliesuren	1.404.053	1.546.095	---	---	---	---	---	---	---
	% verliesuren	6,2	5,5	---	---	---	---	---	---	---
regio Antwerpen exclusief R1	gereden uren	17.529.405	22.160.188	17.119.854	17.667.925	21.593.083	21.316.268	19.711.017	15.933.854	(12.828.972)
	verliesuren	725.414	767.839	647.162	485.735	842.402	1.017.838	892.748	669.219	(726.993)
	% verliesuren	4,1	3,5	3,8	2,7	3,9	4,8	4,5	4,2	(5,7)
regio Brussel	gereden uren	33.840.480	41.108.289	36.680.926	39.045.841	40.795.293	41.328.215	35.829.553	29.623.124	(20.519.990)
	verliesuren	3.541.732	3.400.805	3.620.539	3.567.516	3.339.256	3.967.243	3.176.136	2.712.768	(2.134.220)
	% verliesuren	10,5	8,3	9,9	9,1	8,2	9,6	8,9	9,2	(10,4)
rest van Vlaams Gewest	gereden uren	33.624.358	40.480.045	34.908.121	36.984.295	41.302.185	40.314.059	37.054.516	34.665.967	(29.390.302)
	verliesuren	448.321	539.139	265.538	229.298	346.588	424.490	420.446	591.592	(471.251)
	% verliesuren	1,3	1,3	0,8	0,6	0,8	1,1	1,1	1,7	(1,6)
Vlaams Gewest	gereden uren	89.954.095	109.614.714	---	---	---	---	---	---	---
	verliesuren	5.394.105	5.486.039	---	---	---	---	---	---	---
	% verliesuren	6,0	5,0	---	---	---	---	---	---	---
Vlaams Gewest exclusief R1	gereden uren	84.994.243	103.748.521	88.708.901	93.698.061	103.690.561	102.958.542	92.595.086	80.222.945	(62.739.264)
	verliesuren	4.715.466	4.707.783	4.533.239	4.282.549	4.528.245	5.409.571	4.489.330	3.973.579	(3.332.465)
	% verliesuren	5,5	4,5	5,1	4,6	4,4	5,3	4,8	5,0	(5,3)

(1) Voor december 2002 zijn geen gegevens beschikbaar, deze werden geraamd. De cijfers voor 2002 liggen abnormaal laag.

(2) Sedert de start van de werken aan de Antwerpse ring (juni 2004) werden de meetpunten op de Antwerpse ring (R1) definitief verwijderd.

Tijdens de tweede fase van de werken aan de R1 werden nog enkele bijkomende meetpunten verwijderd op de aansluitingen van de R1 met de radiale snelwegen.

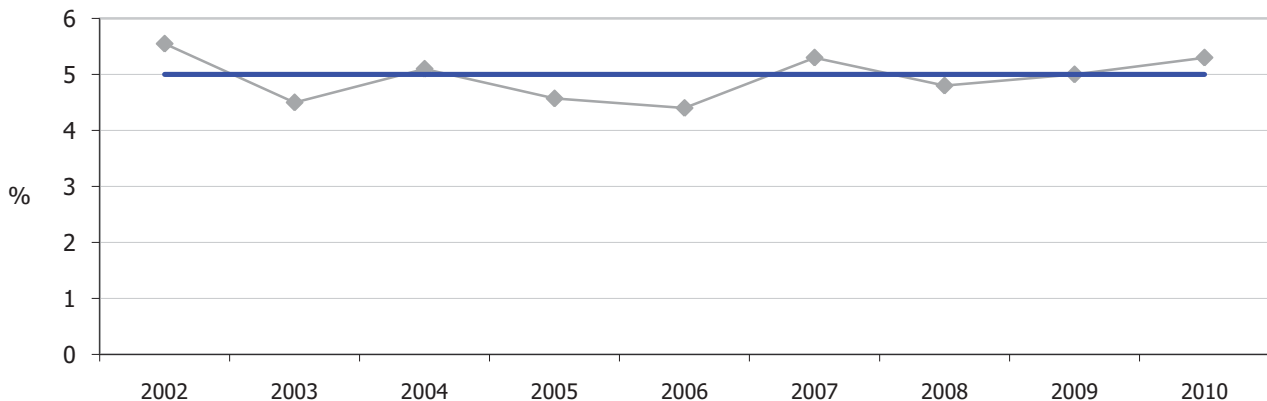
Als gevolg hiervan kunnen sedertdien enkel nog resultaten worden bekomen exclusief de R1. Om vergelijking mogelijk te maken werden bijkomend voor 2001-2003 de cijfers exclusief de R1 berekend

(3) Waarden sterk beïnvloed door de ingrijpende werkzaamheden in Antwerpen (werken R1)

(4) Cijfers exclusief augustus 2009 (geen meetdata beschikbaar) waardoor vergelijking van de absolute cijfers voor de voertuigverliesuren en gepresteerde uren met voorgaande jaren niet mogelijk is. De verhouding tussen beide wordt hier minder door vertekend.

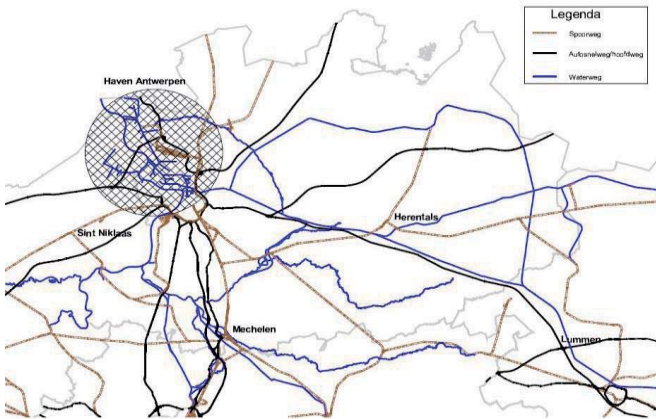
(5) cijfers exclusief januari 2010 (geen meetdata beschikbaar). De cijfers voor 2010 zijn nietbruikbaar wegens extreem hoge dataonbeschikbaarheidte wijten aan technische storingen en uitdienstname meerdere meetinstallaties. Cfr. de absolute cijfers tonen een afname daar waar uit andere systemen blijkt dat het verkeer alsook de files in 2010 zijn toegenomen.

Aandeel verliesuren, Vlaams Gewest (excl. R1)

Tijdens de werken op de Antwerpse Ring werden de meetposten op deze zeer filegevoelige plek verwijderd en verdwenen dus uit de statistieken. De cijfers zijn daarom een onderschatting van het Vlaamse totaal en zeker voor de Antwerpse regio. In 2010 zijn 5,3% van de gereden uren 'verliesuren' en wordt de doelstelling niet gehaald. De grootste problemen spelen zich af rond Brussel en Antwerpen, de twee belangrijkste economische knooppunten. In het Brusselse zijn 10,4% van de rijuren als verliesuren te beschouwen, in Antwerpen (excl. R1) 5,7%, in de rest van Vlaanderen 1,6%.

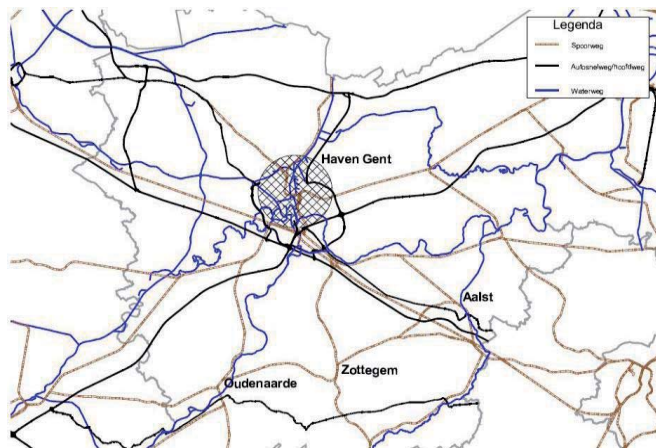
Doelstelling	6.2.2 De economische poorten zijn vlot bereikbaar via de verschillende transportmodi (weg, spoor, water of lucht) en via de verschillende transportdragers (zowel privaat als openbaar vervoer). Hiermee realiseren we minder dan 5% verliesuren (op het totaal aantal gereden voertuigen) op de hoofdwegen en beperken de milieu-impact van het goederen- en personenvervoer.
Kernindicatoren	Bereikbaarheid van economische poorten via openbaar vervoer (spoor, havens, binnenvaart)
Definitie	Ontsluitingen per spoor/ per waterweg van de economische poorten naar het hinterland met indicatie van de capaciteit (cartografische weergave) en modale verdeling
Streefwaarde	Goede multimodale ontsluiting economische poorten met hinterland
Dimensies	Ladingen en lossingen totaal, per spoor en per binnenvaart
Vergelijking ruimte	Economische poorten in Vlaams Gewest
Vergelijking tijd	1999-2009
Frequentie en stiptheid	jaarlijks (x-1)
Laatst gewijzigd	7/01/2011
Meetmethode	Jaarlijkse inventarisatie van de spoor- en waterweginfrastructuur van de hinterlandverbindingen vanuit de betreffende economische poorten. In 2010 omvat deze inventarisatie de zeehavens., later kunnen extra economische poorten worden opgenomen.
Bron data	Jaaroverzicht Vlaamse Havens, 2009 (Vlaamse Havencommissie)
Meer informatie	

Haven Antwerpen

Ladingen & lossingen (2009)

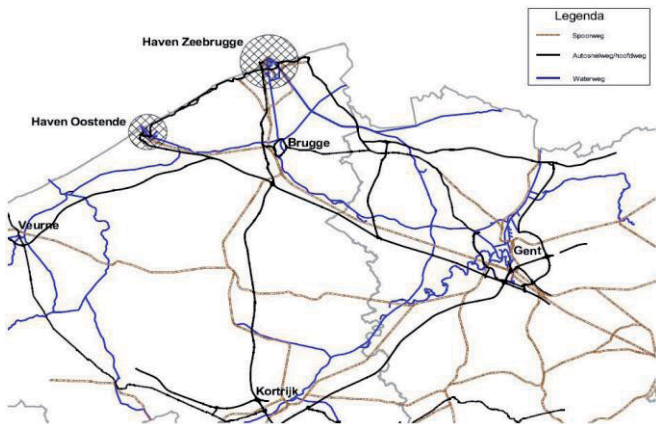
	miljoen ton	%
Binnenvaart	78,6	49,8%
Spoor	19,0	12,0%
Overige *	60,2	38,2%

Haven Gent

Ladingen & lossingen (2009)

	miljoen ton	%
Binnenvaart	16,5	79,2%
Spoor	3,6	17,3%
Overige *	0,7	3,5%

Haven Zeebrugge

Ladingen & lossingen (2009)

	miljoen ton	%
Binnenvaart	0,6	1,3%
Spoor	5,8	12,9%
Overige *	38,5	85,7%

Haven Oostende

Ladingen & lossingen (2009)

	miljoen ton	%
Binnenvaart	0,2	3,0%
Spoor	0,0	0,7%
Overige *	5,2	96,2%

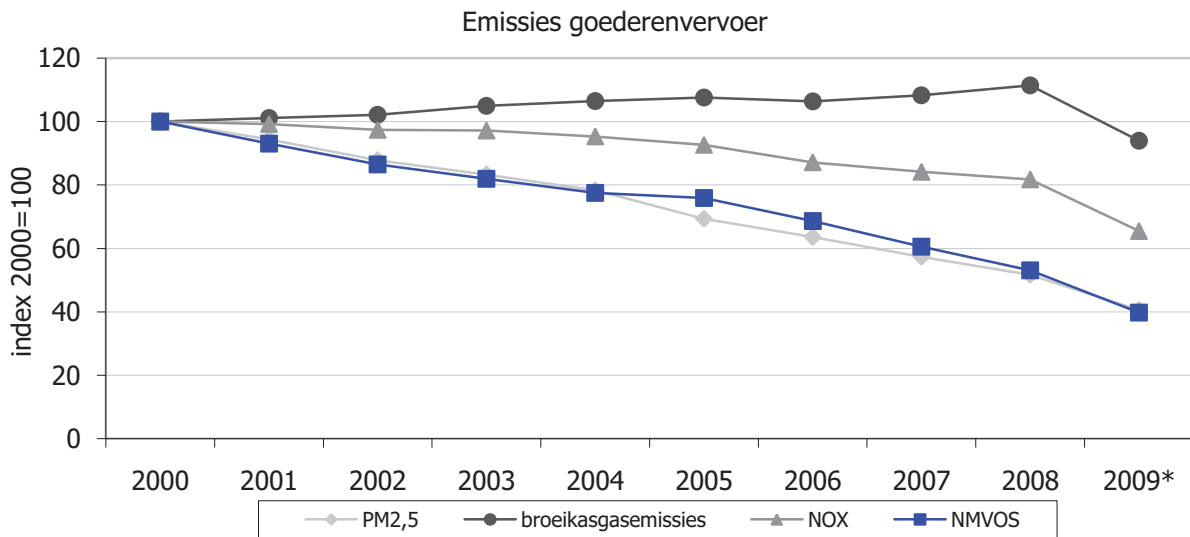
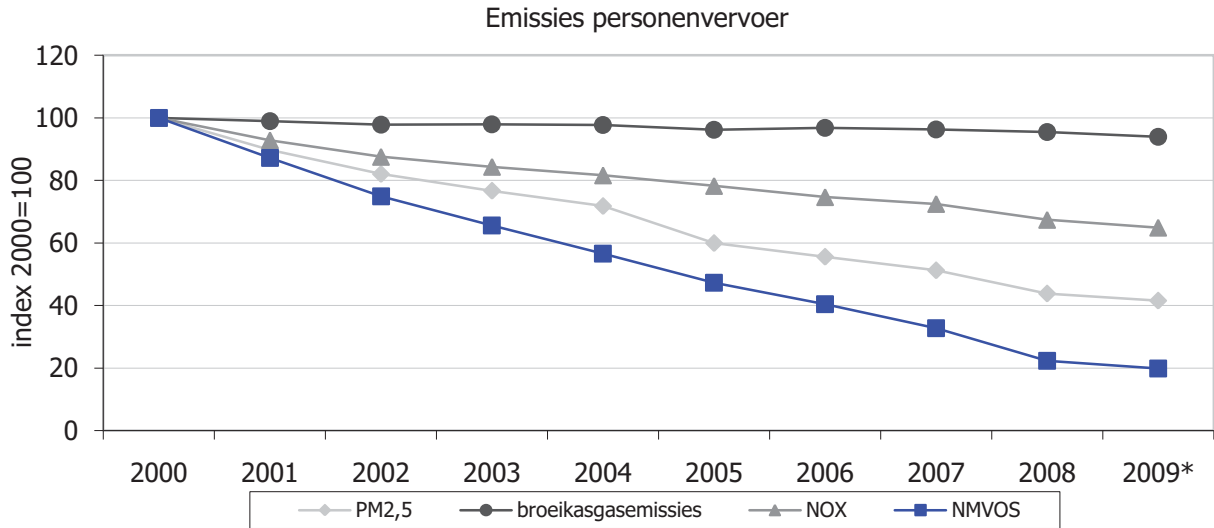
*: de categorie 'overige' omvat meer dan enkel het wegvervoer, maar ook vervoer via pijpleidingen

Bespreking

Bovenstaande kaarten geven weer hoe de 4 Vlaamse zeehavens worden ontsloten met het hinterland via snelwegen, spoorwegen en binnenwaterwegen. Vanaf 2012 zal ook de capaciteit per hinterlandverbinding op kaart weergegeven worden.

De wijze van aan- en afvoer verschilt sterk van haven tot haven. Zo is binnenvaart erg belangrijk voor de haven van Gent, terwijl in Zeebrugge slechts een fractie van het transport via binnenwater gebeurt.

Doelstelling	6.2.2 De economische poorten zijn vlot bereikbaar via de verschillende transportmodi (weg, spoor, water of lucht) en via de verschillende transportdragers (zowel privaat als openbaar vervoer). Hiermee realiseren we minder dan 5% verliesuren (op het totaal aantal gereden voertuiguren) op de hoofdwegen en beperken de milieu-impact van het goederen- en personenvervoer.
Kernindicatoren	Emissies (CO ₂ , NO _x , NMVOS en PM _{2,5}) door goederen- en personenvervoer
Definitie	Emissies (broeikasgassen (excl. HFK's), NO _x , NMVOS en PM _{2,5} (enkel uitlaatemissies) door goederen- en personenvervoer
Streefwaarde	Milieu-impact / emissies ingevolge vervoer beperken
Dimensies	Personenvervoer=wegverkeer en spoor (enkel dieseltreinen); goederenvervoer=wegverkeer, spoor (enkel dieseltreinen) en binnenvaart (geen binnenlandse zeescheepvaart)
Vergelijking ruimte	Vlaams Gewest
Vergelijking tijd	2000-2009* (2009=voorlopig cijfer)
Frequentie en stiptheid	jaarlijks (x-2)
Laatst gewijzigd	7/12/2010
Meetmethode	Berekening op basis van voertuigenpark, afgelegde kilometers en energieverbruik met het model MIMOSA IV
Bron data	VMM-MIRA
Meer informatie	http://www.milieurapport.be/nl/feitencijfers/MIRA-T/sectoren/transport/eco-efficientie-van-sector-transport-in-vlaanderen/eco-efficientie-van-transport/

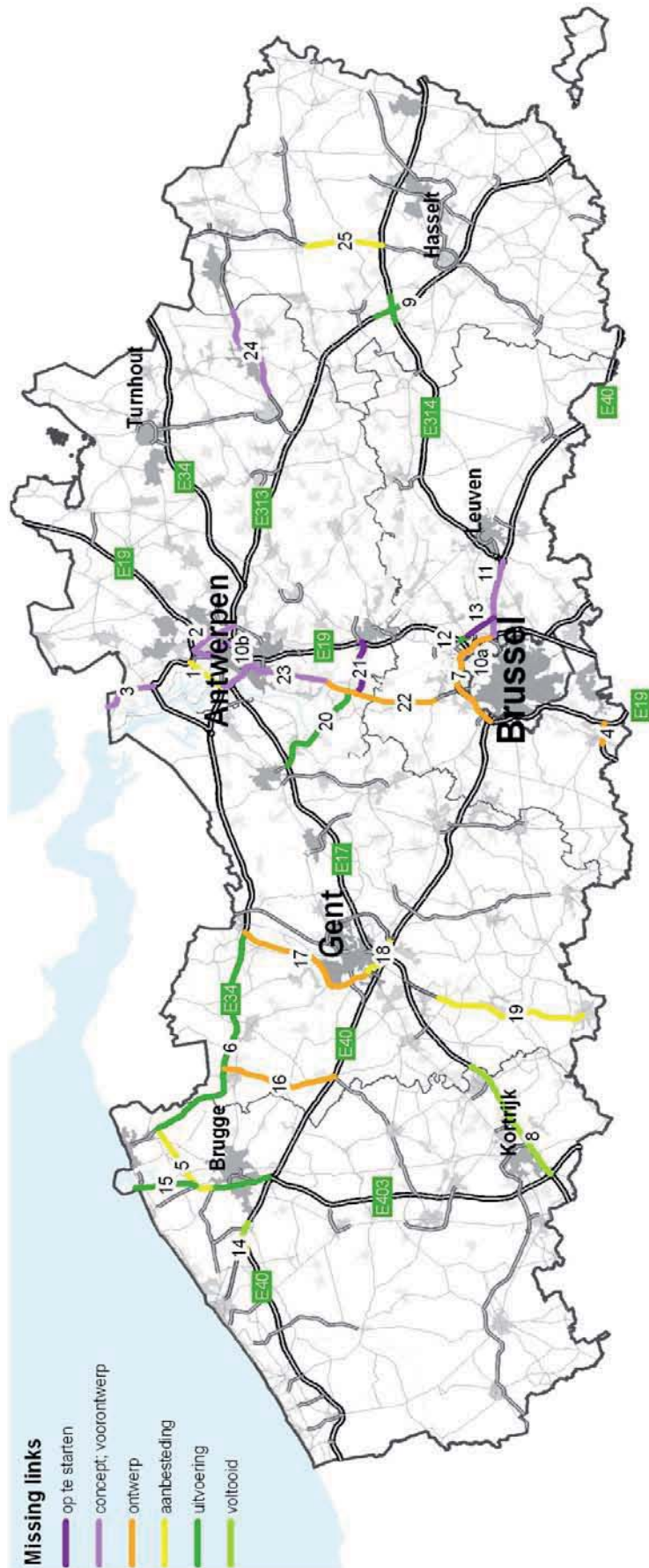
Bespreking

Zowel voor het personen- als het goederenvervoer waren de emissies van NO_x , NMVOS en $\text{PM}_{2,5}$ in 2009 lager dan in 2000. Dit is het resultaat van het verstrengen van de Europese emissienormen voor nieuwe voertuigen en brandstoffen. De broeikasgasemissies van het personenvervoer daalden lichtjes. De verdieselijking van het wagenpark, een verhoogde beschikbaarheid en aankoop van zuinigere wagens en het gebruik van biobrandstoffen verklaren de lichte daling. De financieel-economische crisis had een groter effect op het goederenvervoer dan op het personenvervoer. Bij het goederenvervoer werd de stijgende trend in de broeikasgasemissie zelfs gekeerd.

*: voorlopige cijfers

Doelstelling	6.3 Hiertoe worden de missing links in het transportnetwerk (op de weg, water en het spoor) van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen weggewerkt.
Kernindicator	Aantal weggewerkte missing links uit RSV
Definitie	Het Ruimtelijk Structuurplan bevat een opsomming van geplande werken voor wegen, waterwegen en spoorwegen. Een missing link kan uit verschillende deelprojecten bestaan die zich in een andere uitvoeringsfase bevinden. De eerste 6 projecten op de kaart zijn de missing links uit het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen. De overige projecten zijn missing links uit het Ontwerp Mobiliteitsplan Vlaanderen.
Streefwaarde	De missing links worden weggewerkt
Dimensies	Fase van het project: voltooid, in uitvoering, in aanbesteding, ontwerp, concept, later op te starten. De aanduiding op de kaart geeft telkens de verst gevorderde fase voor een missing link weer behalve voor de N31, de R4 West en de N16. Deze 3 missing links zijn op kaart aangeduid volgens de tweede verst gevorderde fase van de werkzaamheden van deelprojecten en dit om niet foutief de indruk te wekken dat deze missing links voltooid zouden zijn.
Vergelijking ruimte	Vlaams Gewest
Vergelijking tijd	stand van zaken eind 2010
Frequentie en stiptheid	Kan continu worden geupdate. Echter trage evolutie wegens grote omvang van de projecten.
Laatst gewijzigd	24/01/2011
Meetmethode	De aanduiding van de missing links op de kaart van Vlaanderen is een 'conceptuele weergave', de locaties zijn bijgevolg niet exact geografisch gerefereerd. De kaart en de legende dienen steeds samen gelezen te worden en zijn van essentieel belang om een correcte weergave van de feiten te geven. Meerdere projecten worden immers door middel van deelprojecten voorbereid. Deze deelprojecten kunnen zich in verschillende fasen van voorbereiding of uitvoering bevinden.
Bron data	MOW, Agentschap Wegen en Verkeer
Meer informatie	http://www.wegenenverkeer.be/nl/wegenwerken/knelpunten-en-missing-links/overzicht-missing-links.html

Bespreking

	medio 2009		eind 2010
1. Aanleg van de Oosterweelverbinding			idem
2. Aanleg van de A102 (Merksem R1, tot A13 Wommelgem)			
3. Omvormen van de A12 Antwerpen-Roosendaal tot autosnelweg			idem
4. Omvormen van de A0 te Halle tot autosnelweg (3,5 km incl. geluidschermen)			idem
5. Omvormen van de A11 havenrandweg Zuid naar Zeebrugge (Westkapelle-aansluiting N49, Blauwe Toren)			
6. Omvormen van de N49 Westkapelle-Zelzate tot autosnelweg			idem

Legende

- Later op te starten
- Concept
- Ontwerp
- Aanbesteding
- Uitvoering
- Voltooid

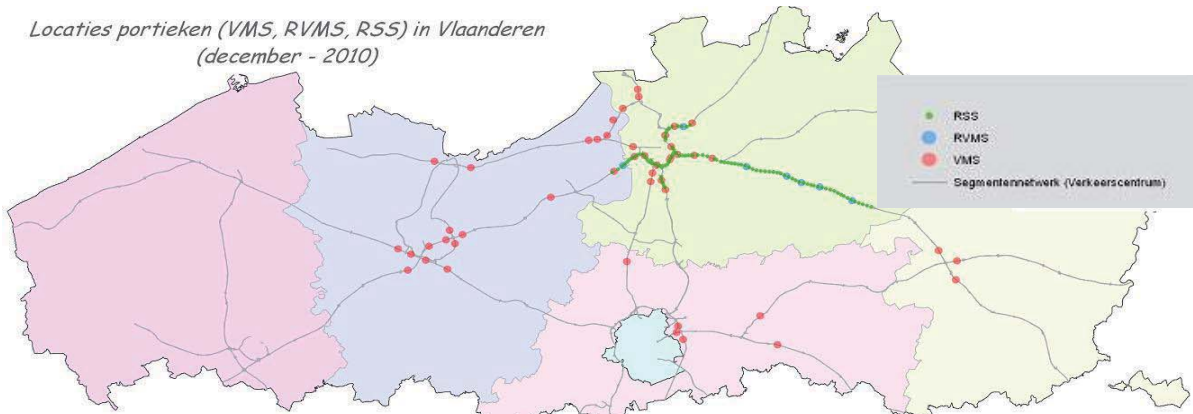

stand van zaken

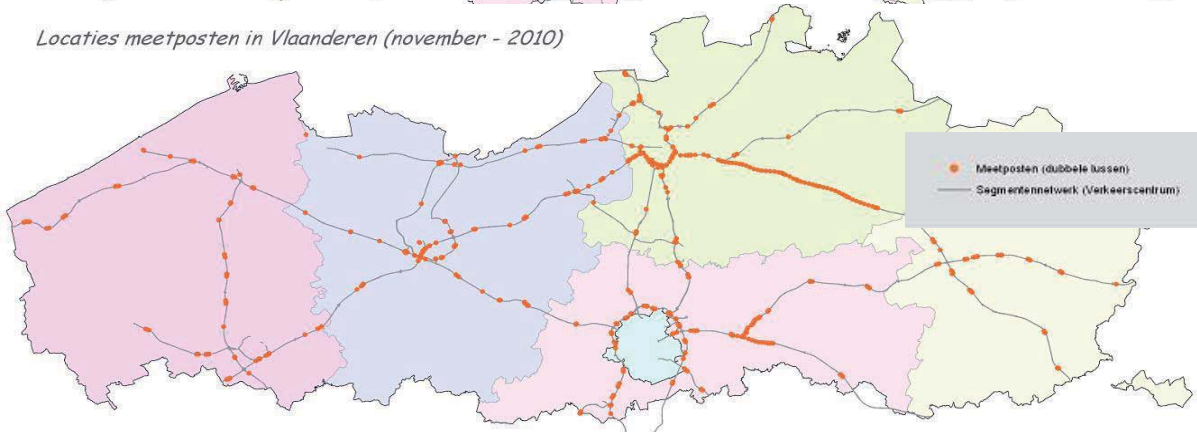
1. Aanleg van de Oosterweelverbinding	**
2. Aanleg van de A102 (Merksem R1, tot A13 Wommelgem)	*
3. Omvormen van de A12 Antwerpen-Roosendaal tot autosnelweg	
4. Omvormen van de A8 te Halle tot autosnelweg (3.5 km incl. geluidschermen)	
5. Omvormen van de A11 havenrandweg Zuid naar Zeebrugge (Westkapelle-aansluiting N49, Blauwe Toren)	
6. Omvormen van de N49 Westkapelle-Zelzate tot autosnelweg	
7. Extra rijstrook op de Brusselse ring tussen Wemmel en Kraainem (zie 10a)	
8. Extra rijstrook op de E17 tussen Kortrijk en Waregem	
9. Aanpassen van de verkeerswisselaar te Lummen (A2-A13)	
10a. Aanpassen van de verkeerswisselaar op de Brusselse ring	
10b. Aanpassen van de verkeerswisselaar op de Antwerpse ring	
11. E40 Brussel-Leuven op 4 rijstroken brengen	
12. Aanleggen verbindingsweg E19-luchthaven en verbetering van kruispunt N211xN21	
13. Aanleggen verbindingsweg E40-luchthaven, met ondertunneling van de N2	**
14. A10 Jabbeke-Oostende: aansluitingen verbeteren	*
15. N31 Brugge-Zeebrugge: omvormen tot 2x2 met ventwegen of 2x3, doortocht te Lissewege wegwerken	
16. N44 Aalter-Maldegem: lokaal erven van woningen en verbeteren aansluiting A10	
17. R4-west: kruispunten herinrichten, ongelijkvloerse aansluitingen bouwen, fietsstroken wegwerken	
18. R4-zuid: vervolledigen + verbeteren aansluiting te Merelbeke	
19. N60: fietspad verbeteren, enkele erven wegwerken, kruispunten herinrichten, ring om Ronse	
20. N16 Sint-Niklaas-Willebroek: ongeregeld kruispunt omvormen, erven wegwerken, knelpunten te Temse	
21. N16 Willebroek-Mechelen; erven wegwerken, betere aansluiting op N17	
22. A12 Boom-Brussel: volledig ombouwen tot autoweg: beperken van het aantal (gelijkvloerse) kruispunten	
23. A12 Boom-Antwerpen aanpassen kruispunten	
24. N71 Geel-Mol-Lommel: aanpassingen kruispunten	
25. N74 noord-zuidverbinding Limburg: 2de rijstrook op sommige plaatsen, doortocht Houthalen-Helchteren	

Doelstelling	6.4 De vervoersstromen worden in 2020 dynamisch beheerd teneinde de beschikbare infrastructuur optimaal te gebruiken.
Kernindicator	Aandeel van de autosnelwegen dat uitgerust is met een dynamisch verkeersmanagementsysteem (DVM)
Definitie	Evolutie in de uitrusting van snelwegen met een verkeersmanagementsysteem (volwaardige uitrusting conform DVM-plan Vlaanderen). De ligging van deze systemen wordt aangeduid op een kaart.
Streefwaarde	Optimalisatie capaciteit bestaande wegeninfrastructuur a.d.h.v. uitbreiding DVM-systemen.
Dimensies	Verschillende types systemen: zowel monitoringsystemen (detectielussen en camera's) als variabele signalisatie (RVMS, VMS, RSS). De ligging van deze systemen wordt aangeduid op een kaart.
Vergelijking ruimte	Vlaams Gewest
Vergelijking tijd	
Frequentie en stiptheid	Jaarlijks
Laatst gewijzigd	7/01/2011
Meetmethode	Inventarisatie
Bron data	MOW, Verkeerscentrum
Meer informatie	

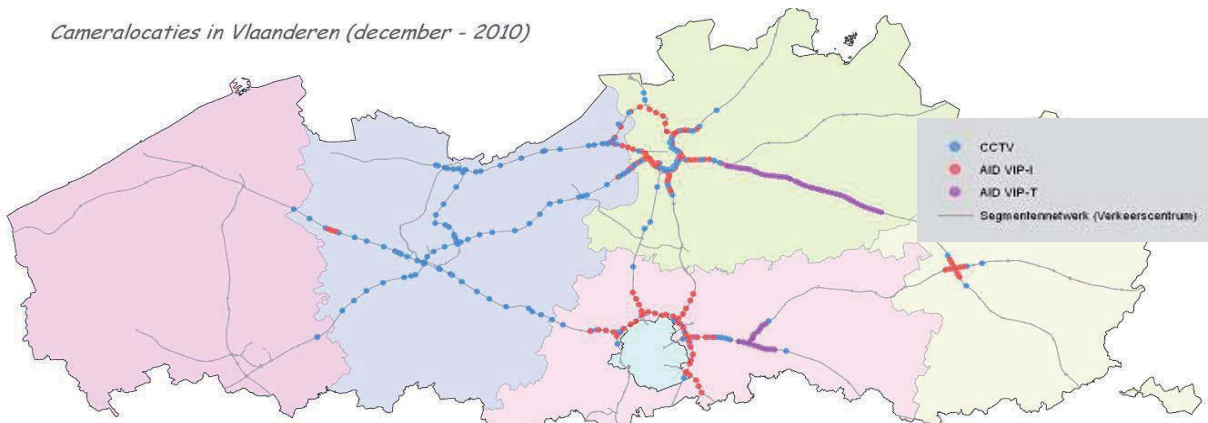
Locaties portieken (VMS, RVMS, RSS) in Vlaanderen (december - 2010)

Locaties meetposten in Vlaanderen (november - 2010)

Cameralocaties in Vlaanderen (december - 2010)

Overzicht aantal DVM-sytsemen		
Dynamische signalisatie *		
VMS / Dynamisch verkeersbord boven weg		48
RVMS / Dynamisch verkeersbord naast weg		7
RSS (portieken) / Rijstrooksignalisatie		149
RSS (borden) / Rijstrookssignalisatie		504
Monitoring		
Dubbele detectielussen (meetposten) **		1017
Dubbele detectielussen (meetpunten) **		1790
CCTV-camera's (gewone bewakingscamera) *		201
AID-camera's (automatische incidentiedetectie)*		455

* : situatie op 08/12/2010

** : situatie op 30/11/2010

Met behulp van technische hulpmiddelen in de vorm van dynamische verkeersmanagementsystemen tracht men de capaciteit van het bestaande wegennet te verhogen (optimaliseren). De dynamische signalisatie en de meetposten en detectiecamera's zijn niet gelijk verspreid over de Vlaamse snelwegen, zoals bijhorende kaartjes duidelijk maken.

Doelstelling	6.5 Om de logistieke activiteiten maximaal te valoriseren, trekken we logistieke spelers aan die ten volle toegevoegde waarde en werkgelegenheid creëren.
Kernindicator	Evolutie aandeel logistieke sector in werkgelegenheid en bruto toegevoegde waarde. Werkgelegenheid per tonkilometer, toegevoegde waarde per tonkilometer
Definitie	Afbakening logistieke sector gebaseerd op working paper 125 van de NBB.
Streefwaarde	De verhouding van de toegevoegde waarde en de werkgelegenheid die de logistieke sector creëert ten opzichte van het aantal tonkilometer via vrachtvervoer is een soort verhouding tussen de lusten en de lasten van de logistieke activiteiten. De streefwaarde is een hogere verhouding lusten op lasten (meer werkgelegenheid en toegevoegde waarde per tonkilometer).
Dimensies	Tonkilometer enkel voor spoor, vrachtwagen en binnenvaart.
Vergelijking ruimte	Vlaams Gewest
Vergelijking tijd	2000-2008
Frequentie en stiptheid	jaarlijks (x-2)
Laatst gewijzigd	13/01/2011
Meetmethode	zie "meer informatie"
Bron data	INR, RSZ, NBB; NMBS, PBV, FOD MV, ADSEI
Meer informatie	http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/5377.htm

Bruto toegevoegde waarde logistiek/vrachtovervoer, Vlaams Gewest, tegen basisprijzen in miljoen euro

Bron: raming SVR op basis bronnenmateriaal INR

NACE Omschrijving	2000	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Vervoer te land; vervoer								
60 via pijpleidingen (partim)	2.353,6	2.498,8	2.509,9	2.409,9	2.231,6	2.379,8	2.540,5	2.579,7
61 Vervoer over water	173,5	55,0	97,8	293,9	753,4	691,3	661,1	997,8
62 Luchtvaart	38,2	17,4	28,8	33,5	37,6	40,8	38,3	41,1
Vervoerondersteunende activiteiten; reisbureau's								
63 (partim)	2.884,5	3.318,0	3.465,7	3.802,4	4.434,9	4.796,4	5.148,5	5.149,6
Post en telecommunicatie								
64 (partim)	1.312,1	1.370,9	1.479,9	1.700,1	1.713,6	1.750,4	1.818,6	2.053,0
Totaal Logistiek / vrachttransport	6.761,9	7.260,1	7.582,2	8.239,9	9.171,0	9.658,7	10.206,9	10.821,2
Algemeen totaal hele economie	128.146,6	136.439,4	140.670,0	147.936,0	154.068,8	162.879,1	172.624,6	182.370,1
Aandeel Logistiek / vrachttransport	5,3%	5,3%	5,4%	5,6%	6,0%	5,9%	5,9%	5,9%
Toegevoegde waarde logistieke sector per miljard tkm.	182,1	186,9	191,9	200,3	214,1	209,4	205,1	254,2

Opmerking: het gaat om de directe toegevoegde waardecreatie; indirecte effecten (door toeleverende bedrijfstakken) worden hier niet in rekening gebracht.

Bespreking

Het aandeel van de logistiek in de bruto toegevoegde waarde schommelt rond de 6%, en kent de laatste jaren een heropleving. Het aandeel van de logistieke sector in de werkgelegenheid ligt iets lager en schommelt rond de 5%. Als de toegevoegde waarde en werkgelegenheid worden afgezet op het aantal tonkilometer door vrachtovervoer (een soort verhouding tussen de lasten en lasten van de logistiek) zien we een meer wisselende evolutie over de jaren heen. De toegevoegde waarde per miljard tonkilometer veert de laatste jaren vrij sterk op. De werkgelegenheid per miljard tonkilometer daarentegen blijft gestaag achteruit gaan. In 2008 werd de continue groei van het aantal tonkilometer wegens de economische crisis doorbroken. De toegevoegde waarde en werkgelegenheid daalden minder snel dan het aantal tonkilometer, met als gevolg een sterke toename van de toegevoegde waarde per tonkilometer en een breuk in de dalende trend voor werkgelegenheid per miljard tonkilometer.

Totale werkgelegenheid (in personen) in logistiek, vrachtovervoer, Vlaams Gewest

Bron: raming SVR op basis bronnenmateriaal INR

NACE Omschrijving	2000	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Vervoer te land; vervoer								
60 via pijpleidingen (partim)	46.273	47.025	46.165	44.894	41.311	41.000	41.705	42.556
61 Vervoer over water	3.362	3.284	3.117	2.917	3.007	3.122	3.360	3.453
62 Luchtvaart	1.127	479	353	356	372	374	355	372
Vervoerondersteunende activiteiten; reisbureau's								
63 (partim)	37.438	39.778	42.181	42.215	48.218	50.996	51.855	50.732
Post en telecommunicatie								
64 (partim)	24.844	25.485	25.899	25.961	25.898	25.230	24.532	25.037
Totaal Logistiek / vrachttransport	113.045	116.053	117.715	116.344	118.806	120.723	121.807	122.151
Algemeen totaal hele economie	2.351.609	2.384.114	2.380.221	2.399.285	2.431.522	2.479.768	2.528.047	2.576.326
Aandeel Logistiek / vrachttransport	4,8%	4,9%	4,9%	4,8%	4,9%	4,9%	4,8%	4,7%
Werkgelegenheid logistieke sector per miljard tkm.	3.173,5	2.987,1	2.979,6	2.828,7	2.773,0	2.616,8	2.447,5	2.869,3

Opmerking: het gaat om de directe werkgelegenheidscreatie; indirecte effecten (door toeleverende bedrijfstakken) worden hier niet in rekening gebracht.

Energievoorziening waarvoor Vlaanderen afhankelijk is van import	7.1 Vlaanderen heeft in 2020 substantiële vorderingen gemaakt met het oog op een stabiele toegang tot energie. Dat komt de bevoorradingszekerheid en de competitiviteit van de prijzen ten goede.
Kernindicator	Aandeel lokale energieproductie in de totale Vlaamse energievraag
Definitie	Het gaat om de energie-opwekking op de site van de klant zelf of geïntegreerd in het lokale distributienetwerk, bijvoorbeeld met kleine motoren of turbines op aardgas of biomassa, brandstofcellen of hernieuwbare energie omgezet met microwaterkracht, fotovoltaïsche cellen of windturbines.
Streefwaarde	Een hoger aandeel lokale energieproductie.
Dimensies	
Vergelijking ruimte	Vlaams Gewest
Vergelijking tijd	2008-2009
Frequentie en stiptheid	Jaarlijks
Laatst gewijzigd	26/11/2010
Meetmethode	De indicator wordt afgeleid uit de jaarlijkse inventaris duurzame energie (lokale energieproductie) en de jaarlijkse Vlaamse energiebalans (finale energievraag).
Bron data	Vito
Meer informatie	http://www.emis.vito.be/energiebalans-vlaanderen

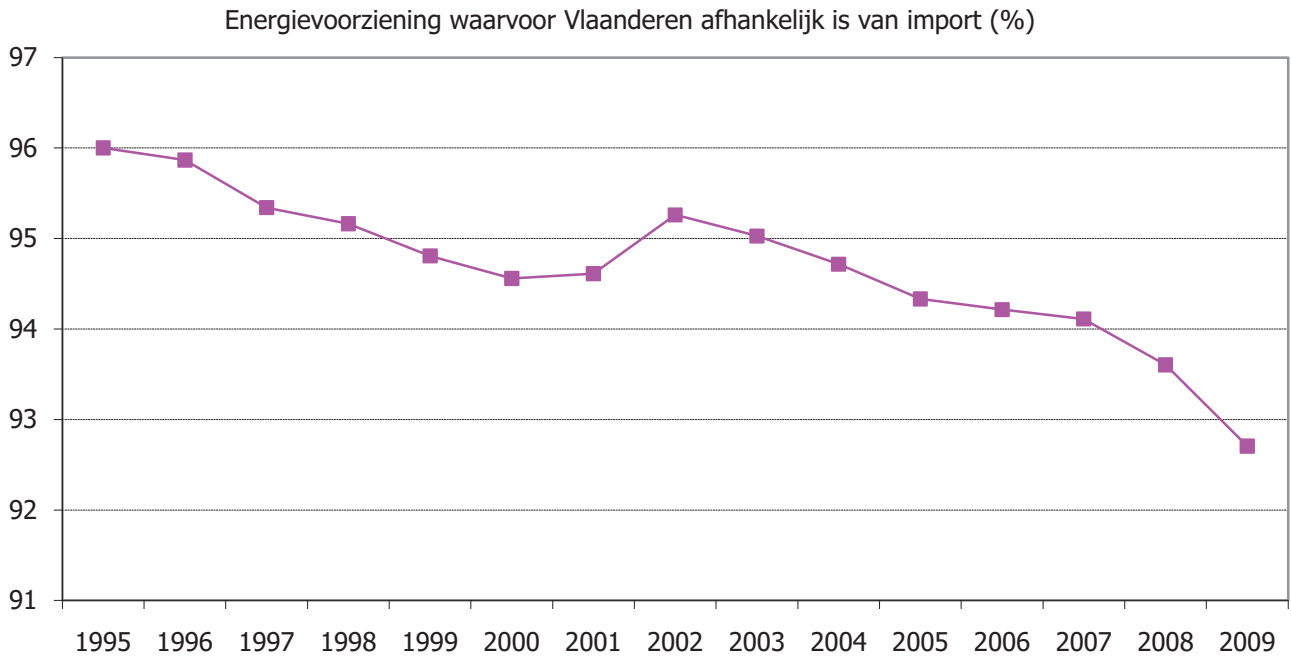
Aandeel lokale energieproductie in de totale Vlaamse energievraag

	2008	2009
Lokale energieproductie (PJ)	532,7	517,7
Elektriciteitsproductie door WKK, zelfproducenten, autonome producenten (dus excl. grote elektriciteitscentrales)	38,8	44,2
Elektriciteitsproductie door wind, water en zon	1,3	1,9
Totale warmteproductie	492,5	471,6
Totale Vlaamse energievraag (PJ) (totaal bruto binnenlands energieverbruik)	1619,1	1548,3
Aandeel lokale energieproductie in de totale Vlaamse energievraag (%)	32,9	33,4

Bespreking

In Vlaanderen is er een toenemende trend naar energieproductie dichtbij de eindgebruiker of door de eindgebruiker zelf. Installatie van ondermeer WKK's, fotovoltaïsche panelen, windturbines, zonneboilers en warmtepompen deden zo het aandeel lokale energieproductie (stroom en warmte) in de totale Vlaamse energievraag stijgen van 32,9% in 2008 naar 33,4% in 2009.

Energievoorziening waarvoor Vlaanderen afhankelijk is van import	7.1 Vlaanderen heeft in 2020 substantiële vorderingen gemaakt met het oog op een stabiele toegang tot energie. Dat komt de bevoorradingszekerheid en de competitiviteit van de prijzen ten goede.
Kernindicator	Energievoorziening waarvoor Vlaanderen afhankelijk is van import
Definitie	Voor de importafhankelijkheid wordt de netto invoer afgezet tegenover het primair energieverbruik. Dit primair energieverbruik is de hoeveelheid energie die een geografische entiteit nodig heeft om gedurende de bestudeerde periode aan de vraag naar energie te kunnen voldoen en is de som van de primaire energieproductie en de netto invoer van energie.
Streefwaarde	Een lagere afhankelijkheid van ingevoerde energie.
Dimensies	
Vergelijking ruimte	Vlaams Gewest
Vergelijking tijd	1995-2009
Frequentie en stiptheid	Jaarlijks
Laatst gewijzigd	26/11/2010
Meetmethode	Berekening op basis van de Vlaamse energiebalans.
Bron data	Energiebalans Vito
Meer informatie	http://www.emis.vito.be/energiebalans-vlaanderen

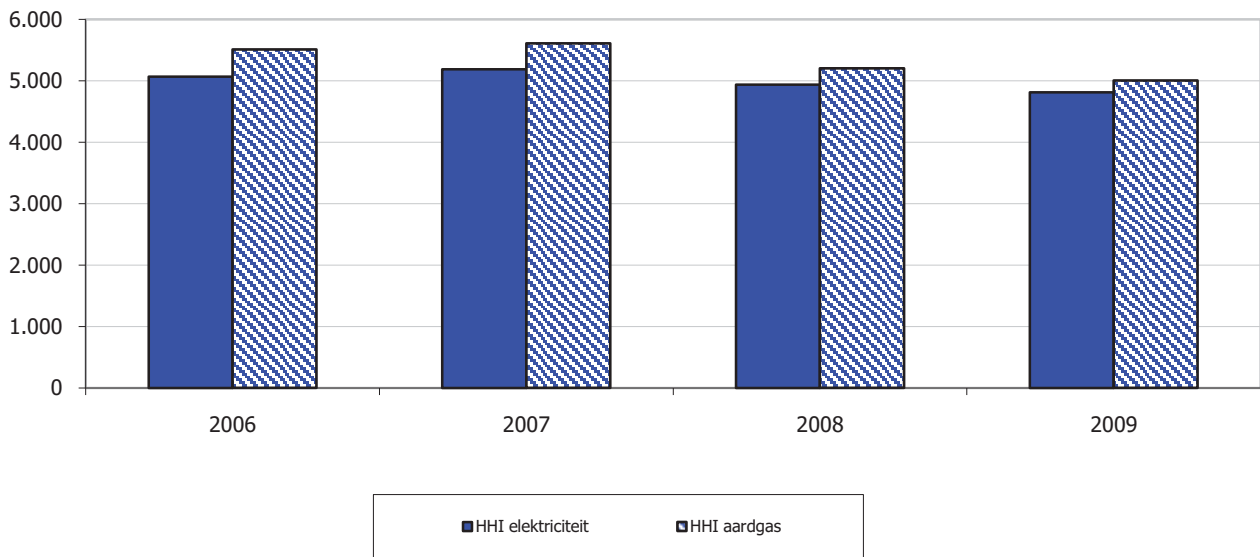
Bespreking

Vlaanderen heeft geen gekende reserves van uranium, aardolie of aardgas en door de goedkopere prijzen op de wereldmarkt werd de ontginning van steenkool stopgezet. Daarom wordt het gros van de benodigde primaire energiebronnen ingevoerd: 92,7 % in 2009. Dit cijfer vertoont de jongste jaren wel een dalende trend.

De enige eigen primaire energiebronnen die Vlaanderen momenteel inzet, zijn hernieuwbare energiebronnen (wind- en waterkracht, zon, biogas en biomassa), restafval en industriële reststromen. Verder overschakelen op hernieuwbare energiebronnen is de sleutel voor een verhoogde zelfvoorzieningsgraad en een garantie op stabiele energievoorziening in de toekomst.

Energievoorziening waarvoor Vlaanderen afhankelijk is van import	7.1 Vlaanderen heeft in 2020 substantiële vorderingen gemaakt met het oog op een stabiele toegang tot energie. Dat komt de bevoorradingszekerheid en de competitiviteit van de prijzen ten goede.
Kernindicator	Concentratiegraad in de elektriciteits- en aardgasmarkt
Definitie	De Herfindahl-Hirschman Index (HHI) is een vaak gebruikte maatstaf voor de concentratiegraad in een bedrijfstak. De berekening is gebaseerd op de verdeling van de markt onder verschillende aanbieders. De uitkomst van de berekening ligt steeds tussen 0 (volledige mededinging) en 10.000 (monopolie). In het algemeen is een HHI onder de 1.800 aangewezen, terwijl een HHI boven de 2.500 op zware risico's voor de marktwerking wijst.
Streefwaarde	Een evolutie richting de streefwaarde van 1800 à 2000.
Dimensies	Elektriciteit, aardgas
Vergelijking ruimte	Vlaams Gewest
Vergelijking tijd	2006-2009
Frequentie en stiptheid	Jaarlijks
Laatst gewijzigd	1/12/2010
Meetmethode	Berekening op basis van gegevens van de netbeheerders.
Bron data	VREG
Meer informatie	http://www.vreg.be/vreg/documenten/rapporten/RAPP-2010-3.pdf

Herfindahl-Hirschman Index voor de elektriciteits- en aardgasmarkt uitgedrukt in termen van aantal afnemers

Bespreking

De Herfindahl-Hirschman Index (HHI) is een vaak gebruikte maatstaf voor de concentratiegraad in een bedrijfstak. De berekening is gebaseerd op de verdeling van de markt onder verschillende aanbieders. De uitkomst van de berekening ligt steeds tussen 0 (volledige mededinging) en 10.000 (monopolie). In het algemeen is een HHI onder de 1.800 aangewezen, terwijl een HHI boven de 2.500 op zware risico's voor de marktwerking wijst.

De maximale waarden voor de HHI van 1.800 tot 2.500 worden zowel voor elektriciteit als voor aardgas in ruime mate overschreden. De aardgasmarkt is nog sterker geconcentreerd dan de elektriciteitsmarkt. De Vlaamse energiemarkt is dan ook te vergelijken met een markt met slechts twee gelijkwaardige aanbieders. Dit is te wijten aan het belangrijke marktaandeel van de standaardleveranciers en aan de fusies en participaties tussen de verschillende spelers.

Energievoorziening waarvoor Vlaanderen afhankelijk is van import	7.1 Vlaanderen heeft in 2020 substantiële vorderingen gemaakt met het oog op een stabiele toegang tot energie. Dat komt de bevoorradingszekerheid en de competitiviteit van de prijzen ten goede.
Kernindicator	Frequentie en duur van stroom- en gasonderbrekingen op het distributienet
Definitie	De onbeschikbaarheid vertegenwoordigt de jaarlijkse gemiddelde onderbrekingstijd van een gebruiker van het distributienet. Het is de geraamde som van de onderbrekingstijden van alle gebruikers van het distributienet gedeeld door het aantal gebruikers. De frequentie van de onderbrekingen vertegenwoordigt het jaarlijkse gemiddelde aantal onderbrekingen van een gebruiker van het distributienet. Het is de som van de onderbrekingen van alle gebruikers van het distributienet gedeeld door het aantal gebruikers.
Streefwaarde	Het aantal en de duur van de stroom- en gasonderbrekingen blijven beperkt.
Dimensies	Laagspanningsnet, middenspanningsnet, aardgasnet
Vergelijking ruimte	Vlaams Gewest
Vergelijking tijd	2005-2009
Frequentie en stiptheid	Jaarlijks
Laatst gewijzigd	1/12/2010
Meetmethode	Gebaseerd op gegevens van de distributienetbeheerders.
Bron data	VREG
Meer informatie	http://www.vreg.be/vreg/documenten/rapporten/RAPP-2010-4.pdf
	http://www.vreg.be/vreg/documenten/rapporten/RAPP-2010-5.pdf

Frequentie en duur van stroom- en gasonderbrekingen op het distributienet

		2005	2006	2007	2008	2009
Laagspanningsnet	Frequentie onderbrekingen				0,06	0,05
	Duur onbeschikbaarheid				0:06:23	0:05:35
Middenspanningsnet	Frequentie onderbrekingen	0,69	0,68	0,56	0,55	0,51
	Duur onbeschikbaarheid	0:36:19	0:28:22	0:22:19	0:22:07	0:21:30
Aardgasnet	Duur onbeschikbaarheid		0:06:00	0:06:00	0:05:00	0:05:00

Bespreking

Gemiddeld werd de stroomvoorziening van een Vlaamse afnemer tijdens 2009 0,51 keer onderbroken door incidenten op het middenspanningsnet en 0,05 keer door een onderbreking op het laagspanningsnet. Een gebruiker op het Vlaamse middenspanningsdistributienet had daardoor in 2009 gemiddeld 21 minuten en 30 seconden geen elektriciteit als gevolg van incidenten. Sinds 2005 is er een positieve trend waarneembaar. Tot 2007 werd de onbeschikbaarheid als gevolg van onderbrekingen op het laagspanningsdistributienet geschat op 5 minuten. De netbeheerders ontwikkelden op vraag van de VREG een methodiek die toeliet om op basis van geregistreerde gegevens de onderbrekingen op het laagspanningsnet te kwantificeren. Deze onderbrekingsduur kon nu bepaald worden op 5 minuten en 35 seconden.

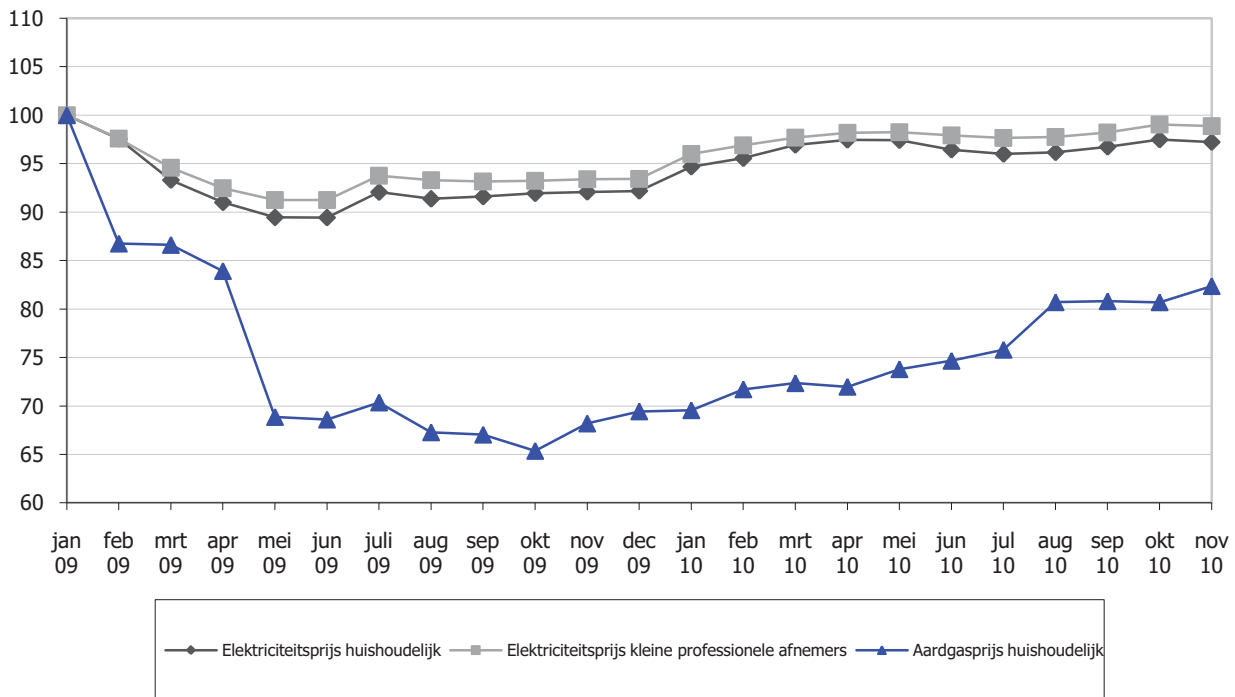
Onderbrekingen op laagspannings- en middenspanningsnet samen veroorzaken bij de laagspanningsdistributienetgebruiker een gemiddelde spanningsonderbreking van 27 minuten en 5 seconden.

De onbeschikbaarheid is voornamelijk het gevolg van defecten op middenspannings- en hoogspanningskabels. Deze kunnen al dan niet veroorzaakt zijn door derden. De netbeheerders kunnen hier enerzijds via hun investeringspolitiek en anderzijds via het verstrekken van de liggingsgegevens invloed op uitoefenen. Om kabelbreuken door derden in de toekomst zoveel mogelijk te vermijden hebben de netbeheerders de liggingsgegevens van hun kabels recent samengebracht in het Kabel en Leiding Informatie Portaal. Zo wordt graafschade aan kabels voorkomen.

De gemiddelde onbeschikbaarheid van de toegang tot het aardgasnet werd per afnemer geschat op 5 minuten in 2009, net als in 2008. In 2006 en 2007 lag dit cijfer op 6 minuten. Deze onbeschikbaarheid is nagenoeg volledig toe te schrijven aan geplande werken. Dit heeft meestal geen al te grote impact op het gebruikerscomfort aangezien geplande werken op voorhand moeten aangekondigd worden of in overleg gebeuren met de getroffen eindafnemers.

Energievoorziening waarvoor Vlaanderen afhankelijk is van import	7.1 Vlaanderen heeft in 2020 substantiële vorderingen gemaakt met het oog op een stabiele toegang tot energie. Dat komt de bevoorradingszekerheid en de competitiviteit van de prijzen ten goede.
Kernindicator	Evolutie van de elektriciteits- en aardgasprijzen
Definitie	Het betreft de gewogen gemiddelde huishoudelijke elektriciteitsprijs (typecategorie Dc, 1.600 kWh dagverbruik en 1.900 kWh nachtverbruik op jaarbasis), de gewogen gemiddelde elektriciteitsprijs voor kleine professionele afnemers (typecategorie Ib, 29.000 kWh dagverbruik en 21.000 kWh nachtverbruik op jaarbasis) en de gewogen gemiddelde huishoudelijke aardgasprijs (typecategorie D3, 23.260 kWh op jaarbasis).
Streefwaarde	Lagere elektriciteits- en aardgasprijzen.
Dimensies	Huishoudelijke elektriciteitsprijs, elektriciteitsprijs voor kleine professionele afnemers en huishoudelijke aardgasprijs.
Vergelijking ruimte	Vlaams Gewest
Vergelijking tijd	Vanaf januari 2009
Frequentie en stiptheid	Maandelijks
Laatst gewijzigd	5/01/2011
Meetmethode	De prijsgegevens zijn gebaseerd op gegevens overgemaakt door de verschillende energieleveranciers aan de VREG.
Bron data	VREG
Meer informatie	http://www.vreg.be/vreg/documenten/rapporten/RAPP-2010-3.pdf

Evolutie van de elektriciteits- en aardgasrijzen (index januari 2009=100)

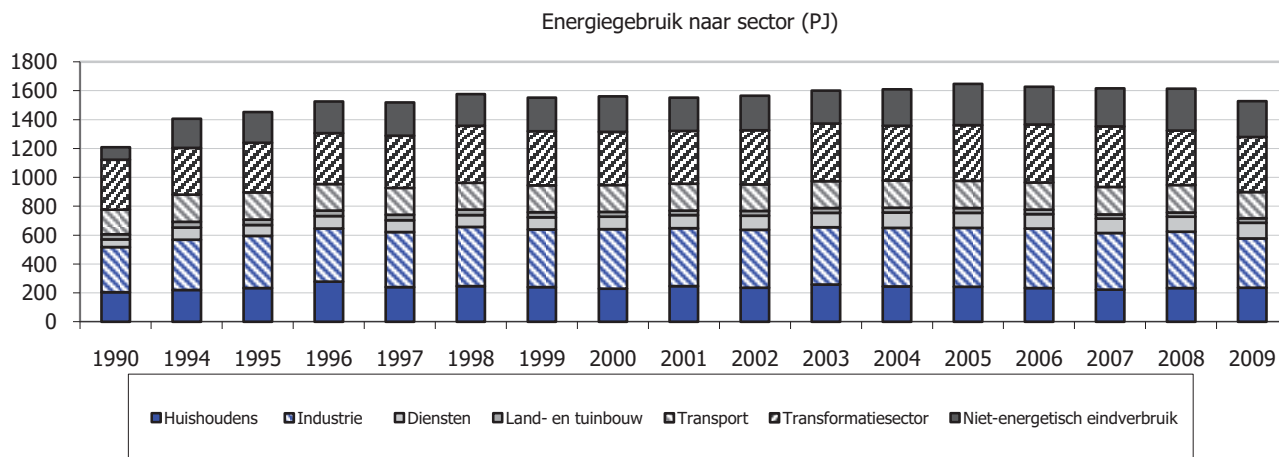

Bespreking

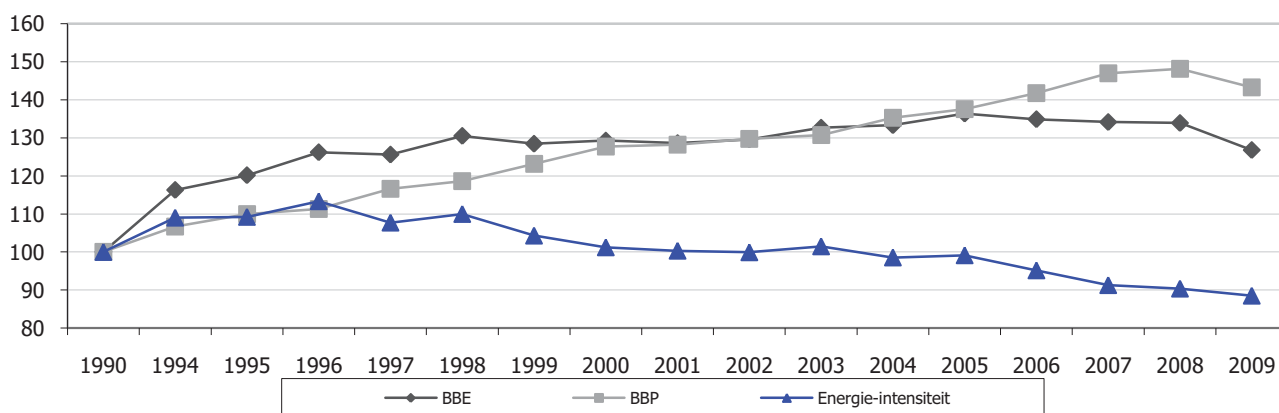
De elektriciteitsprijs nam zowel voor huishoudelijke als kleine professionele afnemers met 10% af tussen januari 2009 en mei 2009 om vervolgens langzaam opnieuw te stijgen en zo in november 2010 net onder het niveau van begin 2009 uit te komen.

De aardgasprijs voor huishoudelijke afnemers daalde met 35% tussen januari 2009 en oktober 2009. Nadien volgde een toename zodat de prijs in november 2010 nog 17% onder het niveau van begin 2009 ligt.

Energievoorziening waarvoor Vlaanderen afhankelijk is van import	7.2 Hiertoe worden enerzijds efficiëntiewinsten geboekt om de elektriciteitsvraag te beperken. Daardoor en in overeenstemming met de Europees aangegane verbintenissen, is tegen 2020 de energie-efficiëntie gestegen, en dienovereenkomstig het (relatieve) energiegebruik gedaald. Zodoende is de CO2-emissie tegen 2020 gedaald overeenkomstig de Europese aangegane verbintenissen.
Kernindicator	Energiegebruik per sector en energie-intensiteit op Vlaams niveau
Definitie	De energie-intensiteit geeft de verhouding weer tussen het Bruto Binnenlands Energieverbruik (BBE) en het Bruto Binnenlands Product (BBP). Dit geeft een beeld van de energie-afhankelijkheid van de economie.
Streefwaarde	Vermindering van het energiegebruik met 20% ten opzichte van het verwachte niveau in 2020 bij ongewijzigd beleid.
Dimensies	Sectoren: huishoudens, industrie, diensten, land- en tuinbouw, transport, transformatiesector en niet-energetisch eindverbruik
Vergelijking ruimte	Vlaams Gewest
Vergelijking tijd	1990, 1994-2009
Frequentie en stiptheid	Jaarlijks
Laatst gewijzigd	25/11/2010
Meetmethode	Berekening op basis van de Vlaamse energiebalans.
Bron data	Energiebalans Vito
Meer informatie	http://www.emis.vito.be/energiebalans-vlaanderen http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/1579.htm

Energie-intensiteit van de economie (index 1990=100)

Bespreking

Het bruto binnenlands energiegebruik lag in 2009 bijna 27% boven het niveau van 1990. Op de landbouw na laten alle sectoren immers een stijging van hun energiegebruik optekenen tussen 1990 en 2009.

Toch daalt het energiegebruik in Vlaanderen ondertussen voor het vierde opeenvolgende jaar. Door de crisis daalde het activiteitsniveau in alle industriële deelsectoren, met een verminderde energievraag tot gevolg. De grootste daling werd opgetekend binnen de deelsectoren ijzer & staal en chemie van de industrie en binnen de deelsectoren raffinaderijen en elektriciteit & warmte van de energiesector. Na het licht stijgend verloop van de voorgaande jaren laat ook de transportsector voor het eerst een uitgesproken daling van het energiegebruik optekenen. Deze daling komt vooral voort uit een daling van het goederentransport met 11%. 2008 en 2009 kenden ook relatief koude wintermaanden. De verwarmingsbehoefte lag daardoor 16% hoger dan in 2007. Toch wisten de huishoudens en de sector handel & diensten, die vooral energie gebruiken om gebouwen te verwarmen, de stijging van hun energiegebruik sinds 2007 te beperken tot respectievelijk 5% en 7%. 16% wordt niet-energetisch aangewend als grondstof in de chemie, als solvent of smeermiddel in de industrie. Dit niet-energetische verbruik kende een verdrievoudiging sinds 1990, vooral als gevolg van de uitbreiding van de chemische sector begin jaren '90. De energie-intensiteit vergelijkt het bruto binnenlands energieverbruik (BBE) met het bruto binnenlands product (BBP).

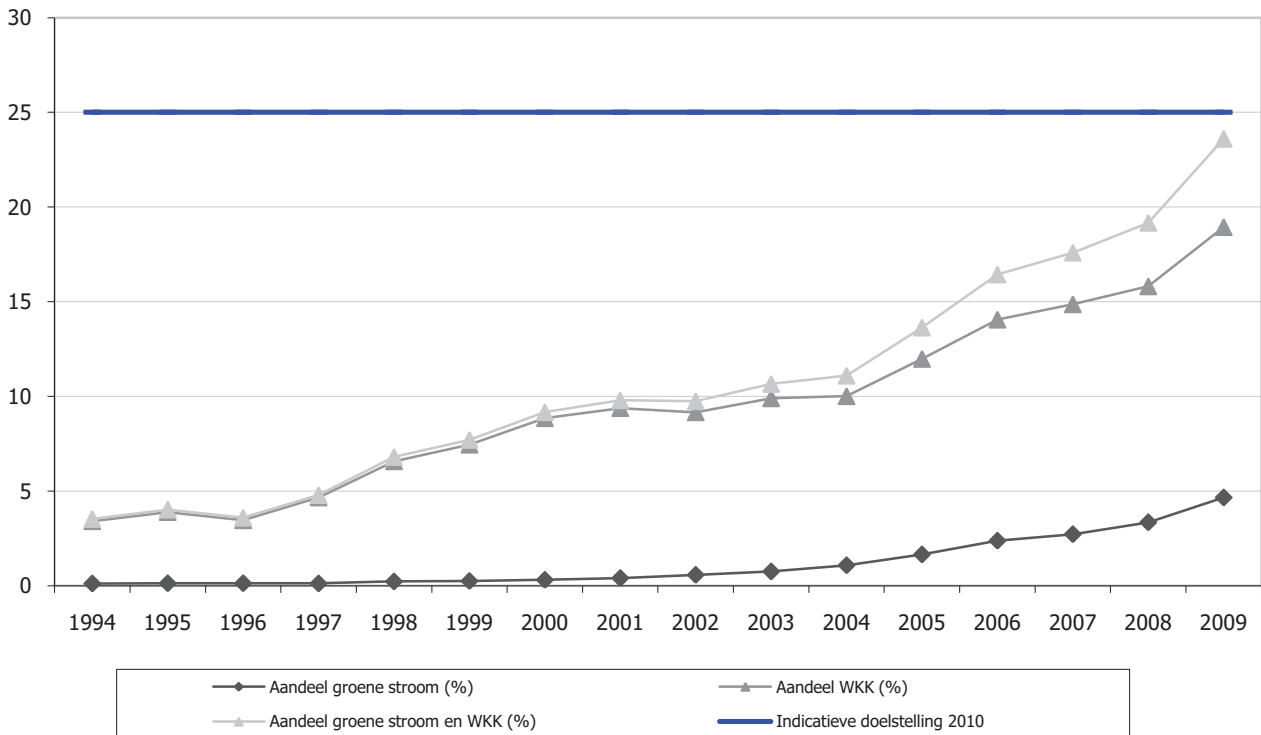
Vanaf 2005 realiseert Vlaanderen een duidelijke ontkoppeling tussen de economische groei en het energiegebruik. Inmiddels ligt de energie-intensiteit van de Vlaamse economie 11,5% lager dan in 1990. Deze evolutie is het gevolg van:

- structurele effecten (verschuivingen van het belang van sectoren in de Vlaamse economie)
- wijzigingen in de energie-efficiëntie (wijzigend energiegebruik per eenheid product of dienst).

De crisis remt de dalende trend echter af in 2008 en 2009. Zo zagen energie-intensieve industriële deelsectoren zoals chemie en ijzer & staal hun activiteitsniveau sterker terugvallen dan hun totaal energiegebruik. En nieuwe investeringen in energiebesparende technologie werden geconfronteerd met aangescherpte criteria voor kredietverstrekking.

Energievoorziening waarvoor Vlaanderen afhankelijk is van import	7.3.1 Anderzijds wordt de productiecapaciteit voor elektriciteit uitgebreid tegen 2020, o.a. door het betrekken van voldoende spelers, waarbij het aandeel elektriciteit geproduceerd uit hernieuwbare energiebronnen en kwalitatieve WKK aanzienlijk stijgt, zoals in Vlaanderen vereist zal zijn in uitvoering van de Europese richtlijn hernieuwbare energie.
Kernindicator	Aandeel elektriciteit uit hernieuwbare energiebronnen en WKK
Definitie	Milieuvriendelijke elektriciteit is elektriciteit opgewekt uit hernieuwbare energiebronnen (groene stroom) of door een warmtekrachtkoppeling. Groene stroom wordt opgewekt op basis van zonne-energie, windenergie, waterkracht, biomassa, biogas en de organische fractie van het restafval (huisvuilverbrandingsinstallaties). Een warmtekrachtkoppeling (WKK) produceert zowel warmte als elektriciteit. In vergelijking met de gescheiden opwekking van elektriciteit (in centrales) en van warmte (in conventionele ketels) levert dit een belangrijke energiebesparing op.
Streefwaarde	Tegen 2010 een kwart van de elektriciteit milieuvriendelijk opgewekt: 6% uit groene stroom en 19% uit warmtekrachtkoppeling.
Dimensies	
Vergelijking ruimte	Vlaams Gewest
Vergelijking tijd	1994-2009
Frequentie en stiptheid	Jaarlijks
Laatst gewijzigd	26/11/2010
Meetmethode	Op basis van groenestroomcertificaten en WKK-certificaten.
Bron data	Vlaams Energieagentschap, Vito
Meer informatie	http://www.emis.vito.be/inventaris-duurzame-energie http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/2630.htm

Aandeel elektriciteit uit hernieuwbare energiebronnen en WKK (%)

Bespreking

In 2009 werd 2.677 GWh groene stroom geproduceerd. Dit komt overeen met 4,7% van het bruto elektriciteitsverbruik. Sinds de invoering van het groenestroomcertificatensysteem in 2002 kent de groenestroomproductie in Vlaanderen een sterke groei. De groenestroomproductie gebeurde in 2009 voornamelijk op basis van biomassa, biogas en de organische fractie van het restafval (huisvuilverbrandingsinstallaties) die samen een aandeel van 80% in de productie hadden. Vooral de productie op basis van biomassa kende de voorbije jaren een stevige groei. De overige groene stroom kwam voornamelijk uit windenergie, met een aandeel van 14%. Ook zonne-energie kende de voorbije 2 jaar een opmars en bereikt daarmee een aandeel van 5%.

Eind 2009 was het totaal vermogen aan WKK-installaties in Vlaanderen opgelopen tot 1.958 MWe. Sinds eind 2004 wordt de verdere invulling van het WKK-potentieel ondersteund door een certificaatsysteem dat de Vlaamse overheid oplegt aan de elektriciteitsleveranciers. Dat zorgde voor een toename van het opgesteld elektrisch vermogen met 34% tussen 2005 en 2009. Bovendien ondersteunt het certificaatsysteem enkel kwalitatieve WKK-installaties die een belangrijke primaire energiebesparing ten opzichte van de referentie-installaties voor gescheiden elektriciteit- en warmteproductie realiseren. Samen met het degressieve karakter waarmee installaties certificaten kunnen opbrengen, zorgt die kwaliteitseis ervoor dat er niet alleen nieuwe WKK's geïnstalleerd worden, maar ook dat bestaande (minder kwalitatieve) installaties de laatste jaren versneld werden vervangen.

Alle WKK-installaties samen produceerden in 2009 voor 10.890 GWh elektriciteit of 19% van het bruto binnenlands elektriciteitsgebruik. Dankzij een daling van dat bruto binnenlands elektriciteitsgebruik in 2009 wordt 1 jaar vroeger dan vooropgesteld de indicatieve doelstelling benaderd die Vlaanderen zich heeft opgelegd: 19% in de elektriciteitsleveringen afkomstig van WKK's.

Energievoorziening waarvoor Vlaanderen afhankelijk is van import	7.3.2 Anderzijds wordt de productiecapaciteit voor elektriciteit uitgebreid tegen 2020, o.a. door het betrekken van voldoende spelers, waarbij het aandeel elektriciteit geproduceerd uit hernieuwbare energiebronnen en kwalitatieve WKK aanzienlijk stijgt, zoals in Vlaanderen vereist zal zijn in uitvoering van de Europese richtlijn hernieuwbare energie.
Kernindicator	Elektriciteits- en gaslevering en elektriciteitsproductie per speler
Definitie	
Streefwaarde	Electriciteits- en gaslevering en elektriciteitsproductie verdelen over meerdere spelers
Dimensies	Leveranciers, producenten
Vergelijking ruimte	Vlaams Gewest
Vergelijking tijd	2004-2009
Frequentie en stiptheid	Jaarlijks
Laatst gewijzigd	29/11/2010
Meetmethode	Elektriciteits- en gaslevering : berekening op basis van de gegevens van de netbeheerders. Elektriciteitsproductie : berekening Vito.
Bron data	VREG, VITO
Meer informatie	http://www.vreg.be/vreg/documenten/rapporten/RAPP-2010-3.pdf

Elektriciteitslevering : marktaandelen uitgedrukt in geleverde elektrische energie aan vrije afnemers op het distributienet

	2004	2005	2006	2007	2008	2009
GDF-Suez groep	75,8	69,8	68,6	70,6	70,1	68,9
SPE	16,5	19,3	19,0	15,2	13,9	15,2
Nuon	3,9	5,4	5,9	5,5	5,4	5,7
E.ON groep	0,7	1,1	2,0	3,4	3,9	3,5
Eneco	0,0	0,0	0,5	1,5	2,5	2,8
Essent	1,3	2,0	2,3	2,2	2,2	1,8
Overige	1,8	2,4	1,6	1,7	2,0	2,3

Gaslevering : marktaandelen uitgedrukt in geleverd aardgas aan vrije afnemers op het distributienet

	2004	2005	2006	2007	2008	2009
GDF-Suez groep	77,8	73,3	69,4	66,3	65,6	62,8
SPE	13,0	12,3	14,8	13,9	14,5	16,0
Distrigas	4,9	6,2	7,6	9,1	8,2	7,5
Nuon	2,9	5,1	5,3	5,7	5,4	5,2
Wingas	0,8	0,9	0,7	2,3	2,3	1,9
Overige	0,6	2,3	2,1	2,8	4,0	6,7

Elektriciteitsproductie

	2008		2009	
	netto productie (MWh)	aandeel (%)	netto productie (MWh)	aandeel (%)
Electrabel	41.605.861	85,0	37.874.361	72,4
SPE	3.661.284	7,5	4.168.978	8,0
aspiravi	7.499	0,0	5.981	0,0
infrax	6.099	0,0	1.642	0,0
autonoom	697.686	1,4	723.243	1,4
andere (electrawinds, EBM, essent)	821.772	1,7	6.025.449	11,5
zelfproducenten	1.774.415	3,6	2.980.910	5,7
water	3.600	0,0	2.970	0,0
wind	333.000	0,7	383.721	0,7
PV	33.420	0,1	138.604	0,3
totaal	48.944.635		52.305.860	

Bespreking

69% van alle elektriciteitsleveringen staat op naam de GDF-Suez groep (Electrabel). In 2004, het eerste jaar van de vrijmaking van de markt, bedroeg dit nog 76%. De drie grootste elektriciteitsleveranciers (GDF-Suez, SPE en Nuon) leveren samen 90% van alle elektriciteit aan eindafnemers op het distributienet in Vlaanderen.

Ook voor aardgas neemt GDF-Suez nog steeds het overgrote deel van de leveringen op het distributienet voor haar rekening. Slechts een aantal leveranciers heeft een marktaandeel van minimaal 2%. Opvallend is de toename van het marktaandeel van de groep 'Overige' die verschillende marktspelers omvat met een marktaandeel onder de 2%. Voor aardgas zijn de drie grootste leveranciers GDF-Suez, Distrigas en SPE. Samen leveren ze 86% van het totale volume aardgas aan de eindafnemers. In 2006 bedroeg dit nog 92%. Er is hier dus een positieve evolutie merkbaar.

Toch blijkt de Vlaamse elektriciteits- en aardgasmarkt nog altijd zeer sterk geconcentreerd. Dit is enerzijds te wijten aan het belangrijke marktaandeel van de standaardleveranciers, maar ook aan fusies en participaties tussen de verschillende spelers.

Energievoorziening waarvoor Vlaanderen afhankelijk is van import	7.3.3 Anderzijds wordt de productiecapaciteit voor elektriciteit uitgebreid tegen 2020, o.a. door het betrekken van voldoende spelers, waarbij het aandeel elektriciteit geproduceerd uit hernieuwbare energiebronnen en kwalitatieve WKK aanzienlijk stijgt, zoals in Vlaanderen vereist zal zijn in uitvoering van de Europese richtlijn hernieuwbare energie.
Kernindicator	Aandeel energie uit hernieuwbare bronnen in het finaal energiegebruik
Definitie	Er wordt onderscheid gemaakt tussen 3 vormen van hernieuwbare energie: groene stroomproductie, groene warmteproductie en biobrandstoffen voor transportdoeleinden.
Streefwaarde	De Europese richtlijn van 23 april 2009 ter bevordering van het gebruik van energie uit hernieuwbare bronnen legt België op om tegen 2020 13% van het bruto finaal energiegebruik te halen uit hernieuwbare energiebronnen. België – dat deze doelstelling nog niet heeft vertaald naar doelstellingen voor de gewesten en de federale overheid – kan zelf bepalen hoe deze doelstelling verder wordt gespecificeerd naar groene stroom, groene warmte en hernieuwbare energie in transport.
Dimensies	Groene stroom, groene warmte en biobrandstoffen
Vergelijking ruimte	Vlaams Gewest
Vergelijking tijd	2005-2009
Frequentie en stiptheid	Jaarlijks
Laatst gewijzigd	29/11/2010
Meetmethode	Registratie
Bron data	Inventaris duurzame energie in Vlaanderen, Vito
Meer informatie	http://www.emis.vito.be/inventaris-duurzame-energie

Aandeel energie uit hernieuwbare bronnen in finaal gebruik

	2005	2006	2007	2008	2009
Groene stroom (1)					
Groene stroom productie (MWh)	966.826	1.430.737	1.644.544	2.010.497	2.677.234
Bruto binnenlands elektriciteitsverbruik, BBE (MWh)	58.423.917	60.122.044	60.402.108	60.010.640	57.488.050
<i>% groene stroom / BBE</i>	<i>1,7%</i>	<i>2,4%</i>	<i>2,7%</i>	<i>3,4%</i>	<i>4,7%</i>
Groene warmte (2)					
Groene warmte productie (TJ)	8.123	8.565	9.752	10.206	10.866
Totale warmteproductie (TJ)	525.159	512.648	476.672	492.905	471.979
<i>% groene warmte / totale warmte</i>	<i>1,5%</i>	<i>1,7%</i>	<i>2,0%</i>	<i>2,1%</i>	<i>2,3%</i>
Biobrandstoffen (3)					
Biobrandstoffen voor transport (TJ)	0	0	1.996	2.179	5.194
Totaal verbruik wegtransport (TJ)	176.477	176.462	179.168	180.630	170.773
<i>% biobrandstoffen / energie-verbruik wegtransport</i>	<i>0,0%</i>	<i>0,0%</i>	<i>1,1%</i>	<i>1,2%</i>	<i>3,0%</i>
Hernieuwbare energie doelstelling (1+2+3)					
bruto groene stroom productie (TJ)				7.829	
groene warmte (TJ)*				11.517	
biobrandstoffen (TJ)				2.179	
Totaal hernieuwbare energie Vlaanderen (TJ)				21.525	
Totaal finaal energieverbruik Vlaanderen (TJ)*				895.664	
<i>aandeel hernieuwbare energie / finaal energieverbruik*</i>				<i>2,4%</i>	
<i>Streefdoel België 2020</i>				<i>13%</i>	

* Volgens interpretatie van de definities van richtlijn 2009/28/EG

Bespreking

De groene stroomproductie in Vlaanderen bedroeg in 2009 2.677 GWh. De groene stroomproductie bedraagt 4,7% ten opzichte van het bruto binnenlands elektriciteitsverbruik (= elektriciteitsverbruik inclusief zelfproductie on site verbruikt + eigenverbruik van de centrales + netverliezen). Het grote aandeel van biomassa in de groenestroomproductie is vooral toe te schrijven aan de co-verbranding van biomassa in klassieke elektriciteitscentrales. Het grootschalige karakter van de elektriciteitscentrales bevordert deze vorm van groenestroomproductie natuurlijk sterker dan bijvoorbeeld kleinschalige PV-panelen.

De groene warmteproductie in Vlaanderen bedraagt in 2009 10,9 PJ. Dit is 2,3% van de totale warmteproductie in Vlaanderen. 34% van de groene warmte wordt geproduceerd door installaties die naast warmte ook elektriciteit produceren (WKK-installaties). De overige 66% wordt door exclusief warmteproducerende installaties op basis van biomassa in de industrie, de tertiaire sector, de landbouw en de huishoudens alsook door warmtepompen, warmtepompboilers en zonneboilers geproduceerd.

Het aandeel biobrandstoffen ten opzichte van de totale hoeveelheid transportbrandstoffen voor wegvervoer in Vlaanderen bedraagt 3,0% in 2009. Er is een duidelijk effect merkbaar van de invoering van accijnsvrije productiequota (eind 2006) en van de verplichting om 4% biobrandstoffen bij te mengen in benzine en diesel (sinds juli 2009).

Energievoorziening waarvoor Vlaanderen afhankelijk is van import	7.4 Het elektriciteitsnet wordt tegen 2020 omgevormd tot een internationaal goed geïnterconnecteerd en slim net waarop decentrale productie-eenheden en nieuwe toepassingen kunnen worden gekoppeld.
Kernindicator	Concentratiegraad op vlak van de elektriciteitsproductie
Definitie	De Herfindahl-Hirschman Index (HHI) is een vaak gebruikte maatstaf voor de concentratiegraad in een bedrijfstak. De berekening is gebaseerd op de verdeling van de markt onder verschillende aanbieders. De uitkomst van de berekening ligt steeds tussen 0 (volledige mededinging) en 10.000 (monopolie). In het algemeen is een HHI onder de 1.800 aangewezen, terwijl een HHI boven de 2.500 op zware risico's voor de marktwerking wijst.
Streefwaarde	Een evolutie richting de streefwaarde van 1800 à 2000.
Dimensies	
Vergelijking ruimte	Vlaams Gewest
Vergelijking tijd	2009
Frequentie en stiptheid	Jaarlijks
Laatst gewijzigd	24/01/2011
Meetmethode	De berekening maakt gebruik van de netto productiegegevens aangeleverd door VEA en VITO. Deze cijfers vormen de grote basis van de berekening. De cijfers van hernieuwbare energie (PV) worden ook toegevoegd maar de marktaandelen voor individuele producenten zijn relatief klein waardoor er geen detailopdeling per producent wordt gemaakt. Dit onderscheid wordt wel voor WKK gemaakt. Voor wind wordt enkel een onderscheid gemaakt tussen Electrabel en rest. De cijfers zijn afgetoetst met de door Electrabel aangeleverde cijfergegevens die tijdens de jaarlijkse opvolging aan de VREG werden meegedeeld. Hieruit bleken een hele boel afwijkingen. Het is dus onmogelijk om via deze indicator (met het huidige detailniveau) bijvoorbeeld de positieve invloed van decentrale productie op de concurrentie van de productiemarkt vast te stellen. In dit geval spreken we over dermate kleine volumes dat deze buiten het betrouwbaarheidsinterval vallen.
Bron data	VREG
Meer informatie	http://www.vreg.be

Herfindahl-Hirschman Index voor de elektriciteitsproductie

2009

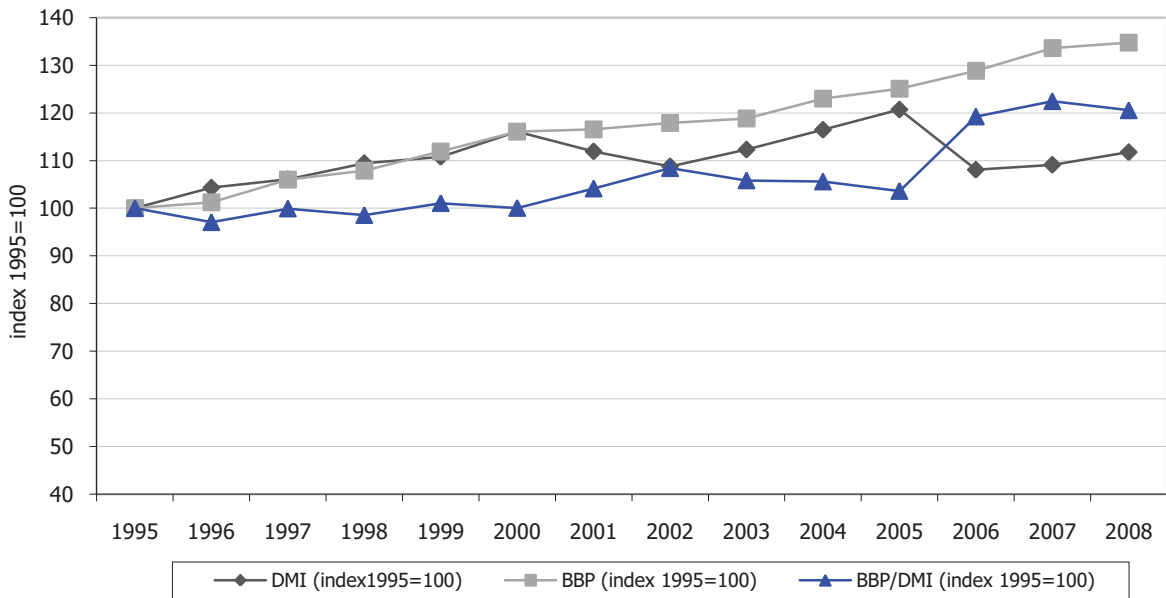
6.366

Bespreking

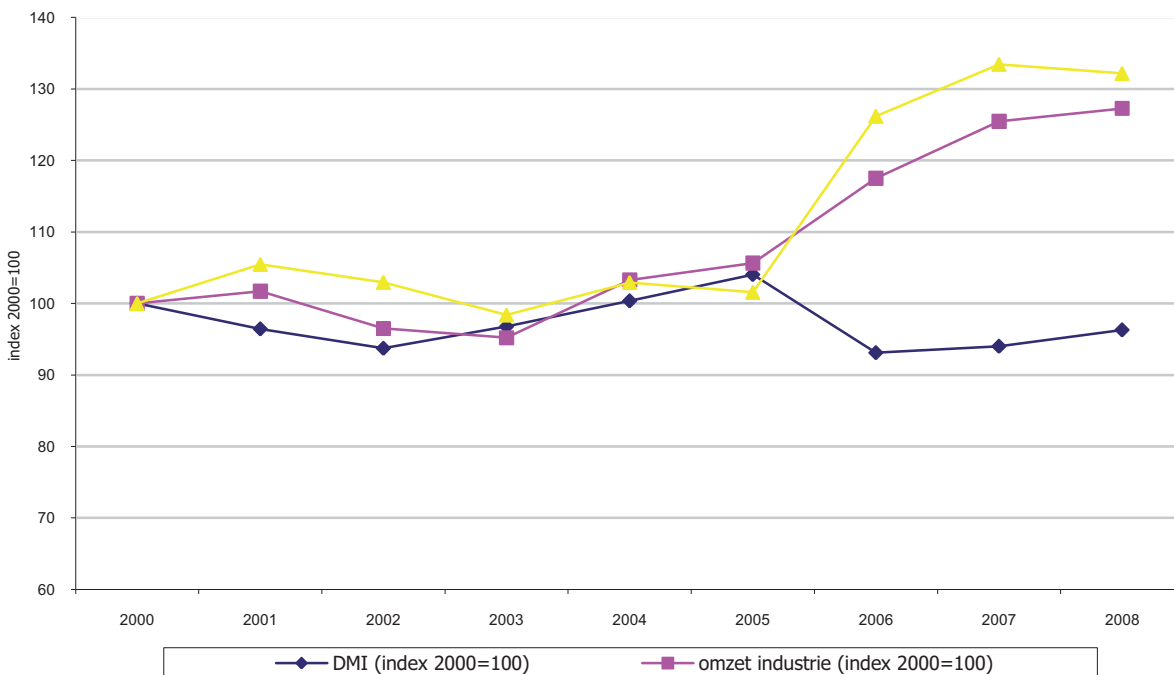
De Herfindahl-Hirschman Index (HHI) voor de elektriciteitsproductie bedraagt 6.366 in 2009. Een HHI boven de 1.800 wijst op een geconcentreerde markt, boven de 2.500 zijn er zware risico's voor de marktwerking.

Doelstelling	8.1 Een verdere ontkoppeling van economische groei en het geheel van emissies en afvalproductie is in 2020 gerealiseerd door een gestaag stijgende materiaal- en energie-efficiëntie in de verschillende maatschappelijke sectoren.
Kernindicator	BBP t.o.v. directe materialeninput (DMI) en omzet industrie t.o.v. DMI
Definitie	Directe Materialen Input: de totale hoeveelheid materialen die wordt ingezet in de economie. Het omvat zowel materialen die in een land verbruikt worden als de materialen die geëxporteerd worden. Materiaalproductiviteit: hoeveelheid economische welvaart die gecreëerd wordt per eenheid grondstoffen die wordt ingezet in de economie. Dit is een maat voor de eco-efficiëntie. Omzet industrie = omzet NACE 10 t.e.m. 41
Streefwaarde	Stijgende materiaalefficiëntie, d.w.z. ontkoppeling tussen economische groei en materiaalgebruik
Dimensies	/
Vergelijking ruimte	Vlaams Gewest
Vergelijking tijd	1995-2008
Frequentie en stiptheid	onregelmatig
Laatst gewijzigd	14/12/2010
Meetmethode	Als methode wordt material flow analysis gebruikt. De indicatoren worden berekend door de massa van verschillende materiaalstromen op te tellen. In het overgrote deel van de gevallen ging het om jaarlijkse tellingen.
Bron data	VMM-MIRA, HERMREG, NBB
Meer informatie	http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/2745.htm

Materiaalproductiviteit

Materiaalproductiviteit

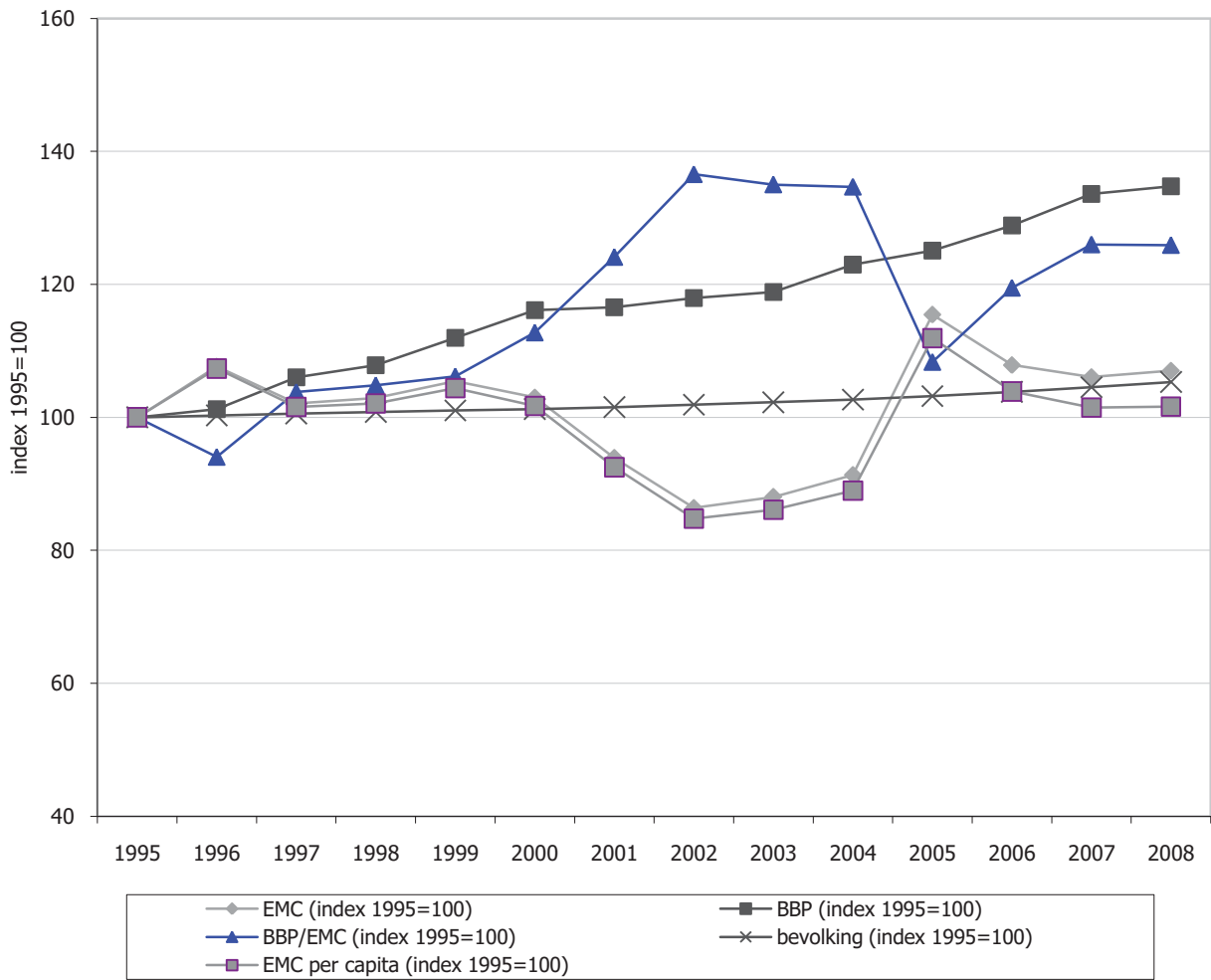
Bespreking

Tussen 1995 en 2008 vertoont de Directe Materialen Input een schommelend verloop, met een stijgende tendens. De stijging is wel minder uitgesproken dan de stijging van het BBP. Daardoor kunnen we spreken van een relatieve ont koppeling tussen DMI en BBP. Er is echter geen systematische verbetering van de materiaalproductiviteit van de economie.

Tussen 2000 en 2005 hadden de DMI en de omzet van de industrie zowat hetzelfde verloop waardoor de materiaalproductiviteit van de industrie vrij constant bleef. In 2006 en 2007 is de omzet van de industrie sterker gestegen dan de DMI. In die periode kunnen we spreken van een relatieve ont koppeling.

Doelstelling	8.1 Een verdere ont koppeling van economische groei en het geheel van emissies en afvalproductie is in 2020 gerealiseerd door een gestaag stijgende materiaal- en energie-efficiëntie in de verschillende maatschappelijke sectoren.
Kernindicator	BBP t.o.v. Eigen Materialen Consumptie (EMC) en EMC t.o.v. capita
Definitie	Eigen Materialen Consumptie (EMC): Dit zijn grondstoffen die tijdens productie- en consumptieprocessen in een land omgezet worden in afval en emissies of in goederen en infrastructuur. Export is hier dus niet in opgenomen (EMC = DMI - export). De EMC is een proxy voor de milieudruk die veroorzaakt zal worden door de materialen die in de eigen economie gebruikt worden. Materiaalproductiviteit: hoeveelheid economische welvaart die gecreëerd wordt per eenheid grondstoffen die wordt ingezet in de economie. Dit is een maat voor de eco-efficiëntie.
Streefwaarde	Stijgende materiaalefficiëntie, d.w.z. ont koppeling tussen economische groei en materiaalgebruik
Dimensies	/
Vergelijking ruimte	Vlaams Gewest
Vergelijking tijd	1995-2008
Frequentie en stiptheid	onregelmatig
Laatst gewijzigd	15/12/2008
Meetmethode	Als methode wordt 'material flow analysis' gebruikt. De indicatoren worden berekend door de massa van verschillende materiaalstromen op te tellen. In het overgrote deel van de gevallen ging het om jaarlijkse tellingen. Voor de EMC is het belangrijk te weten dat in 2003 de methodologie voor de berekening van de regionale handelsstatistieken is gewijzigd. Zo wordt de export nu aan een gewest toegewezen op basis van de plaats van laatst gerealiseerde toegevoegde waarde van het geëxporteerde goed. De verdeling was voorheen gebaseerd op de identiteit van de eigenaar van de goederen. Hierdoor stijgt het Vlaams aandeel in de Belgische export met 5 à 6%.
Bron data	VMM-MIRA, HERMREG, SVR
Meer informatie	http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/2745.htm

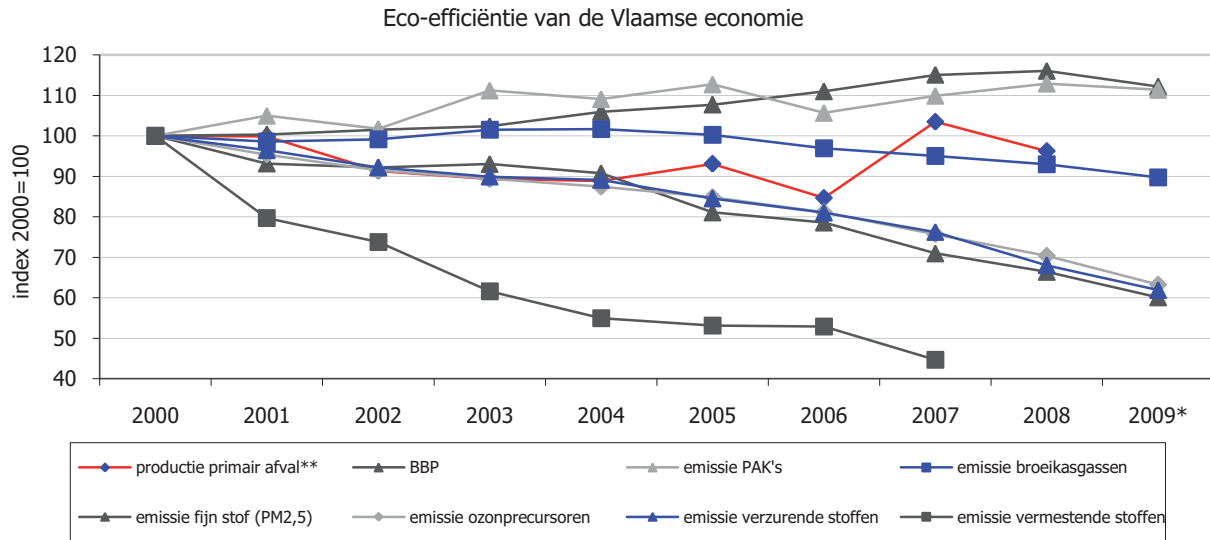
Materiaalproductiviteit

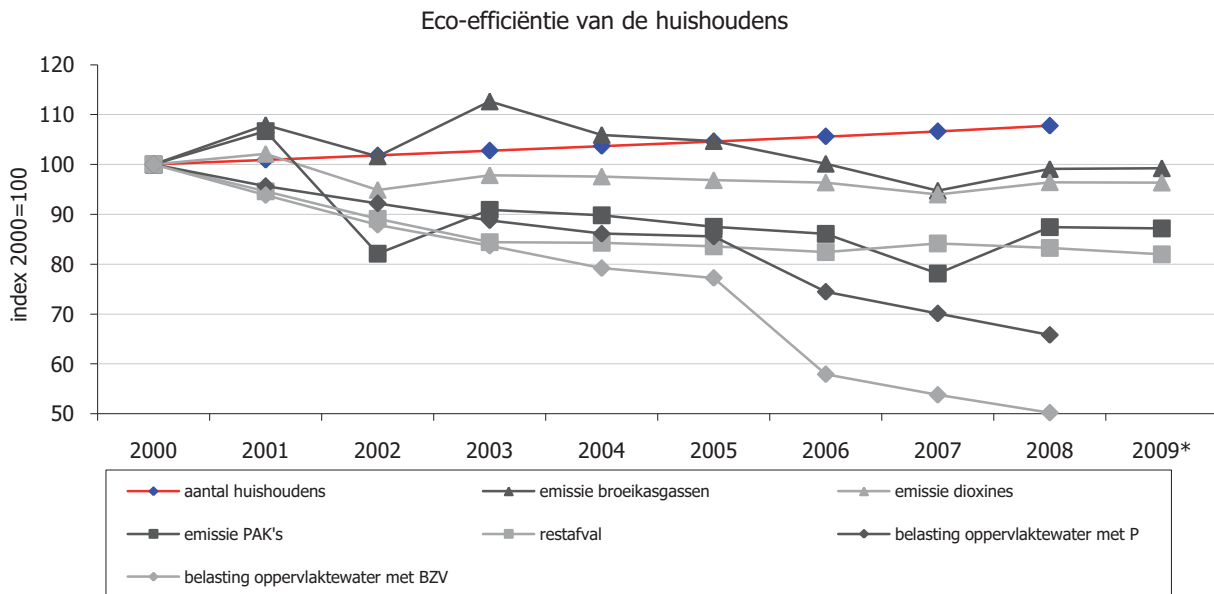
Bespreking

Tussen 1995 en 2002 nam de materiaalproductiviteit sterk toe. Daarna bleef deze enkele jaren stabiel om in 2005 sterk af te nemen door de toename van de Eigen Materialen Consumptie. De laatste jaren neemt de EMC terug af waardoor de materiaalproductiviteit weer toeneemt.

Doelstelling	8.1 Een verdere ont koppeling van economische groei en het geheel van emissies en afvalproductie is in 2020 gerealiseerd door een gestaag stijgende materiaal- en energie-efficiëntie in de verschillende maatschappelijke sectoren.
Kernindicator	Eco-efficiëntie globaal en per sector
Definitie	Eco-efficiëntie: vergelijking van de milieudruk die een sector/regio teweegbrengt (emissies, brongebruik) met een activiteitenindicator van deze sector/regio (productie, volume, bruto toegevoegde waarde ...).
Streefwaarde	Ontkoppeling tussen economische groei en het geheel van emissies en afvalproductie
Dimensies	Sectoren: huishoudens, industrie, energie, landbouw, transport, handel en diensten
Vergelijking ruimte	Vlaams Gewest
Vergelijking tijd	2000-2009* (2009=voorlopig cijfer)
Frequentie en stiptheid	Jaarlijks
Laatst gewijzigd	14/12/2010
Meetmethode	Verschillende bronnen worden gecombineerd: Energiebalans VITO, Emissie Inventaris Lucht VMM, afvalcijfers OVAM, HERMREG...
Bron data	VMM-MIRA
Meer informatie	http://www.milieurapport.be/nl/feitencijfers/MIRA-T/sectoren/materiaalstromen/eco-efficiëntie-van-vlaanderen/eco-efficiëntie-in-vlaanderen/

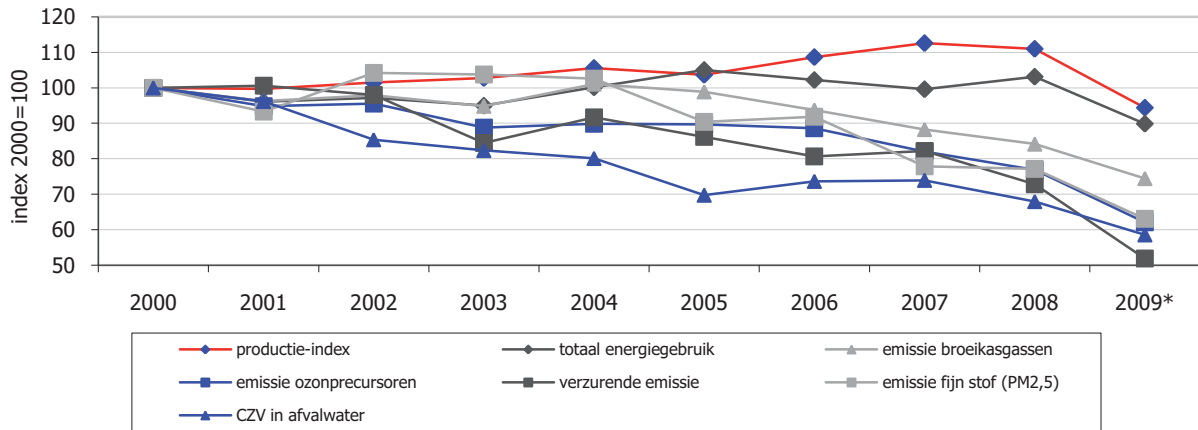

Heel wat parameters zijn losgekoppeld van het bruto binnenlands product (BBP), zij het in verschillende mate. Zo daalde de uitstoot van vermestende stoffen sterk tussen 2000 en 2007. Ook de uitstoot van ozonprecursoren daalde continu. De uitstoot van broeikasgassen bleef eerst vrij stabiel maar vertoont sinds 2004 een voorzichtige daling. De emissie van zwevend stof daalt sinds 2005. De emissie van PAK's en de hoeveelheid primair afval van huishoudens en bedrijven vertonen een schommelend verloop maar namen globaal gezien minder snel toe dan het BBP.

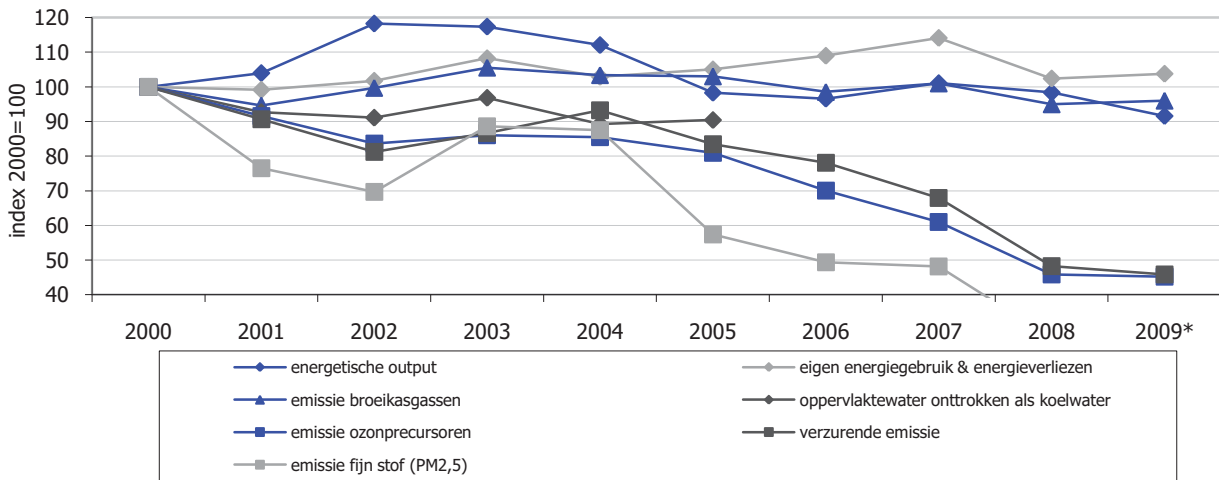
Het aantal huishoudens nam in de periode 2000-2008 toe met 8%. De hoeveelheid restafval daalde in dezelfde periode met bijna 17% als gevolg van de succesvolle selectieve inzameling (absolute ont koppeling). De belasting van het oppervlaktewater met biochemisch zuurstofverbruik en fosfor daalde sterk. Beide dalingen zijn te danken aan de uitbouw en verbetering van de openbare waterzuivering. De sterke daling in de emissie van polycyclische aromatische koolstoffen (PAK's) kan worden verklaard door de overschakeling van stookolie en kolen naar het minder vervuilende aardgas en hernieuwbare energiebronnen.

Eco-efficiëntie van de industrie

De industrie produceert steeds meer goederen, terwijl haar milieudruk steeds kleiner wordt. Ondanks de toename van de productie-index met 12,6% tussen 2000 en 2007, daalden de emissies en het materiaal- en energiegebruik van de industrie. Er is dan ook sprake van een absolute ontkoppeling tussen de productie en de milieudruk. In 2008, maar vooral in 2009 daalt de productie-index spectaculair, met als belangrijkste reden de financieel-economische crisis. In 2009 ligt de productie-index van de totale industrie 16 % lager dan in 2007 en daalt daarmee voor het eerst ook onder het niveau van 2000. De forse activiteitsdaling in 2009 zorgt er mede voor dat lozingen en emissies nog verder sterk dalen.

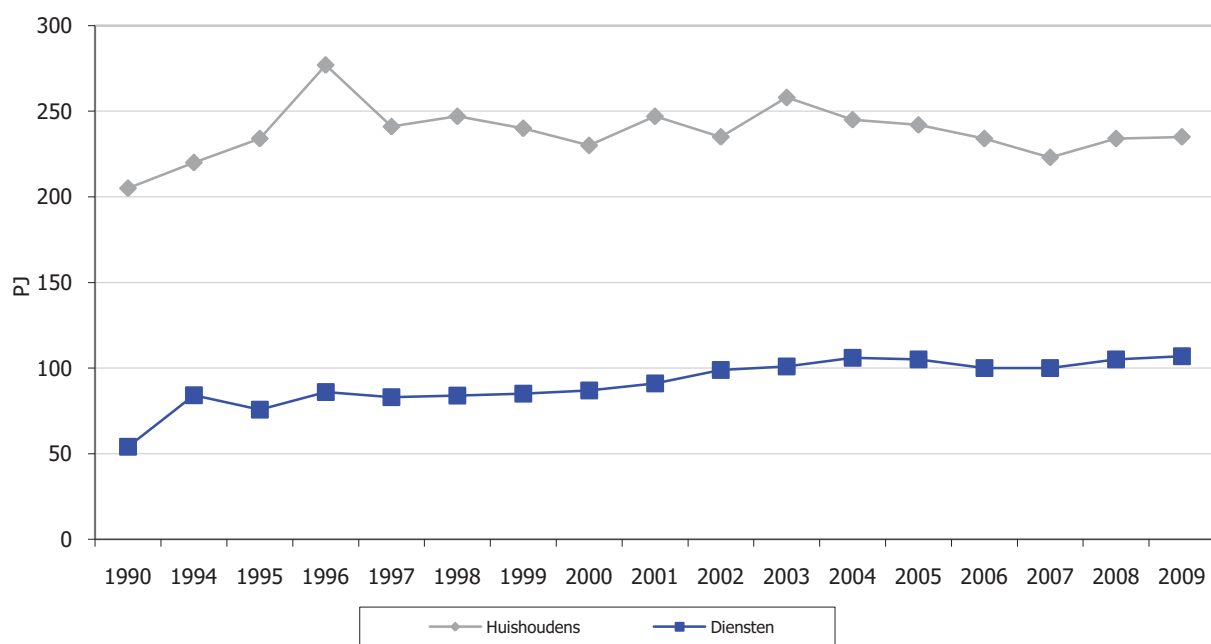
Eco-efficiëntie van de energiesector

De energetische output van de energiesector – dit is de som van de energie-inhoud van zijn eindproducten zoals motorbrandstoffen of elektriciteit – vertoont na 2002 een daling. Het eigen energiegebruik en de energieverliezen bij de transformatie, het transport en de distributie nemen nog toe. Dit duidt op een rendementsverlies. Ten opzichte van 2000 is er een duidelijke absolute ontkoppeling voor de emissies van verzurende stoffen (-54 %), ozonprecursoren (-55 %) en fijn stof (-79 %). Deze emissies zijn sterk afhankelijk van het steenkoolgebruik in elektriciteitscentrales. De emissie van broeikasgassen evolueert pas vanaf 2004 in de juiste richting, en bevindt zich inmiddels 4 % onder het niveau van 2000.

Doelstelling	8.2 De plaatsing van dak- of zoldervloerisolatie, de vervanging van enkel glas en inefficiënte verwarmingsinstallaties en innovaties in de sector zorgen er tegen 2020 onder andere voor dat het energiegebruik van het gebouwenpark aanzienlijk daalt.
Kernindicator	Energiegebruik van het gebouwenpark
Definitie	Energiegebruik van de sectoren huishoudens en handel en diensten
Streefwaarde	Het energiegebruik van het gebouwenpark daalt aanzienlijk.
Dimensies	Huishoudens, diensten
Vergelijking ruimte	Vlaams Gewest
Vergelijking tijd	1990-2009
Frequentie en stiptheid	jaarlijks
Laatst gewijzigd	24/12/2010
Meetmethode	Berekening op basis van de Vlaamse energiebalans.
Bron data	Energiebalans VITO
Meer informatie	http://www.emis.vito.be/energiebalans-vlaanderen

Energiegebruik van het gebouwenpark

Bespreking

Het totale bruto binnenlands energiegebruik lag in 2009 bijna 27% boven het niveau van 1990. Op de landbouw na laten alle sectoren immers een stijging van hun energiegebruik optekenen tussen 1990 en 2009.

2008 en 2009 kenden relatief koude wintermaanden. De verwarmingsbehoefte lag daardoor 16% hoger dan in 2007. Toch wisten de huishoudens en de sector handel & diensten, die vooral energie gebruiken om gebouwen te verwarmen, de stijging van hun energiegebruik sinds 2007 te beperken tot respectievelijk 5% en 7%.

Doelstelling	8.3 Tegen 2020 beantwoorden nieuwbouwwoningen aan de optimale energieprestatienorm.
Kernindicator	Spreiding van het gerealiseerde energiepeil bij nieuwbouwwoningen
Definitie	Spreiding van het gerealiseerde energiepeil bij nieuwbouwwoningen, per aanvraagjaar van de stedenbouwkundige vergunning
Streefwaarde	Alle nieuwbouwwoningen voldoen aan de optimale energieprestatienorm
Dimensies	
Vergelijking ruimte	Vlaams Gewest
Vergelijking tijd	2006-2009
Frequentie en stiptheid	Jaarlijks
Laatst gewijzigd	24/01/2011
Meetmethode	Administratieve databank: EPB-aangiftes
Bron data	VEA
Meer informatie	http://www2.vlaanderen.be/economie/energiesparen/doc/persdossierEPB.pdf http://www.energiesparen.be/epb/energieprestatieregelgeving

Spreiding van het gerealiseerde energiepeil van nieuwbouwwoningen, in %

E-peil	2006	2007	2008	2009
E > E100	3,8	0,2	0,2	0,0
E80 < E ≤ E100	65,3	56,4	48,1	43,1
E60 < E ≤ E80	26,5	35,8	38,8	40,7
E40 < E ≤ E60	3,3	6,0	10,3	12,9
E ≤ E40	1,1	1,6	2,7	3,2

Bespreking

Het aandeel nieuwbouwwoningen met een E-peil groter dan E80 daalt van 69% in 2006 tot 43% in 2009. Pas sinds 2010 is E80 de verplichte maximumnorm maar we zien dat in 2009 al 57% van de bouwers aan die norm voldeed. De groep bouwers die een lage-energiewoning bouwen, met een E-peil tussen E40 en E60 of nog lager dan E40, neemt overigens jaar na jaar toe.

Doelstelling	8.4 Vlaanderen slaagt er in 2020 in om het potentieel aan economische activiteiten en werkgelegenheid dat uit deze beleidsopties voortvloeit, in het bijzonder ook in de hernieuwbare energiesector, zoveel mogelijk te realiseren.
Kernindicator	Omzet, werkgelegenheid, export en aantal starters in de hernieuwbare energiesector
Definitie	Hernieuwbare energiesector : de sector van organisaties met een vestiging in Vlaanderen, die goederen, diensten en technologieën leveren die gebruikt worden bij de opwekking van energie uit hernieuwbare niet-fossiele bronnen, namelijk: wind, zon, aerothermische, geothermische, hydrothermische energie en energie uit de oceanen, waterkracht, biomassa, stortgas, gas van rioolzuiveringsinstallaties en biogassen.
Streefwaarde	Toename van omzet en werkgelegenheid binnen de sector.
Dimensies	
Vergelijking ruimte	Vlaams Gewest
Vergelijking tijd	2008 (nulmeting)
Frequentie en stiptheid	Nog te bepalen
Laatst gewijzigd	12/01/2011
Meetmethode	Berekening op basis van een enquête binnen de sector.
Bron data	Departement Leefmilieu, Natuur en Energie, Cel Milieueconomie
Meer informatie	http://www.lne.be/themas/beleid/milieueconomie/rapport-hernieuwbare-energie

Omzet en tewerkstelling in de hernieuwbare energiesector

	2008
Tewerkstelling (VTE)	8.864
Omzet (miljard €)	5

Bespreking

De hernieuwbare energiesector is een sector van kleine en middelgrote ondernemingen, die de laatste jaren fel gegroeid is. De sector verwacht dat deze groeitrend zich de komende jaren verder zal doorzetten, zowel op vlak van tewerkstelling als op vlak van omzetcijfers.

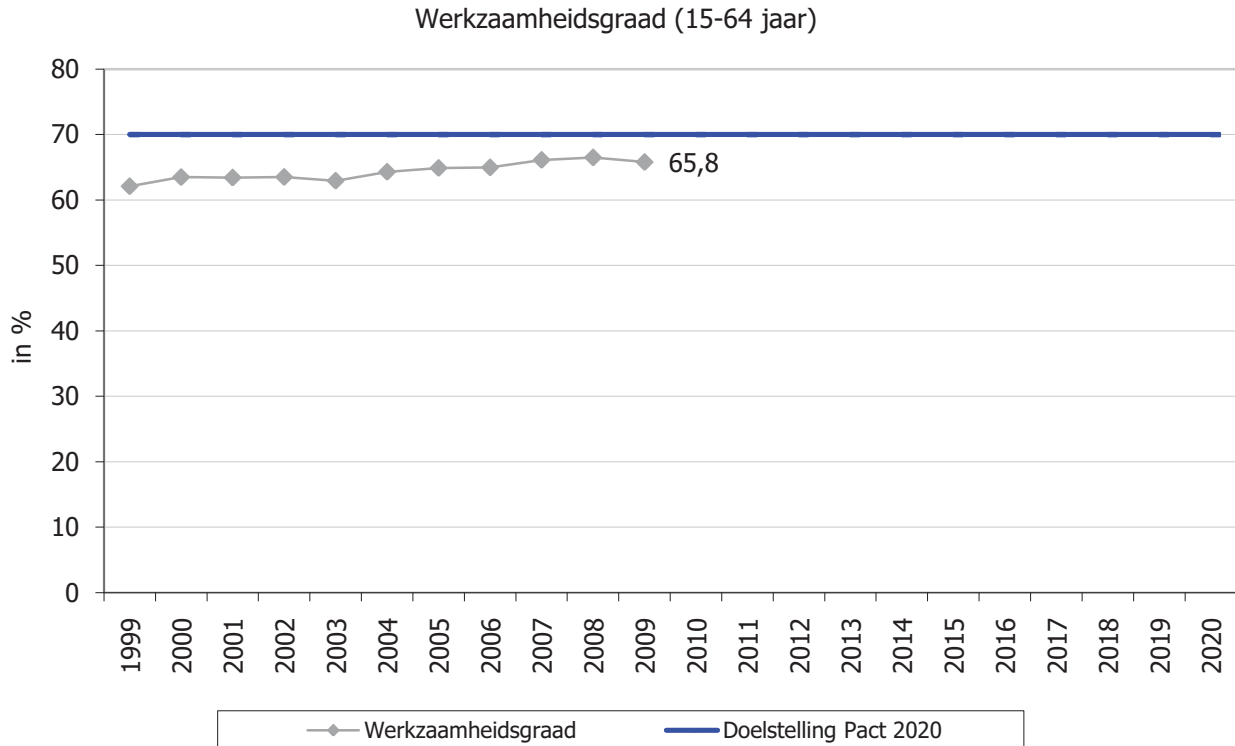
De meeste bedrijven zijn gespecialiseerd in hernieuwbare energie en beperken zich ook tot één compartiment van de hernieuwbare energie, namelijk fotovoltaïsche panelen.

De Vlaamse bedrijven van deze sector opereren vooral in Vlaanderen zelf. Slechts een klein deel van de bedrijven hebben een omzet in internationale afzetmarkten.

De mediaanwaarde voor de omzet uit hernieuwbare energieactiviteiten bedraagt 1,5 miljoen euro per bedrijf. De mediaanwaarde voor tewerkstelling is 3 voltijdse personen in dienst per bedrijf voor de activiteiten inzake hernieuwbare energie.

Er wordt geschat dat de hernieuwbare energiesector in Vlaanderen 8.864 voltijdse personen tewerkstelt en een omzet heeft van ongeveer 5 miljard euro.

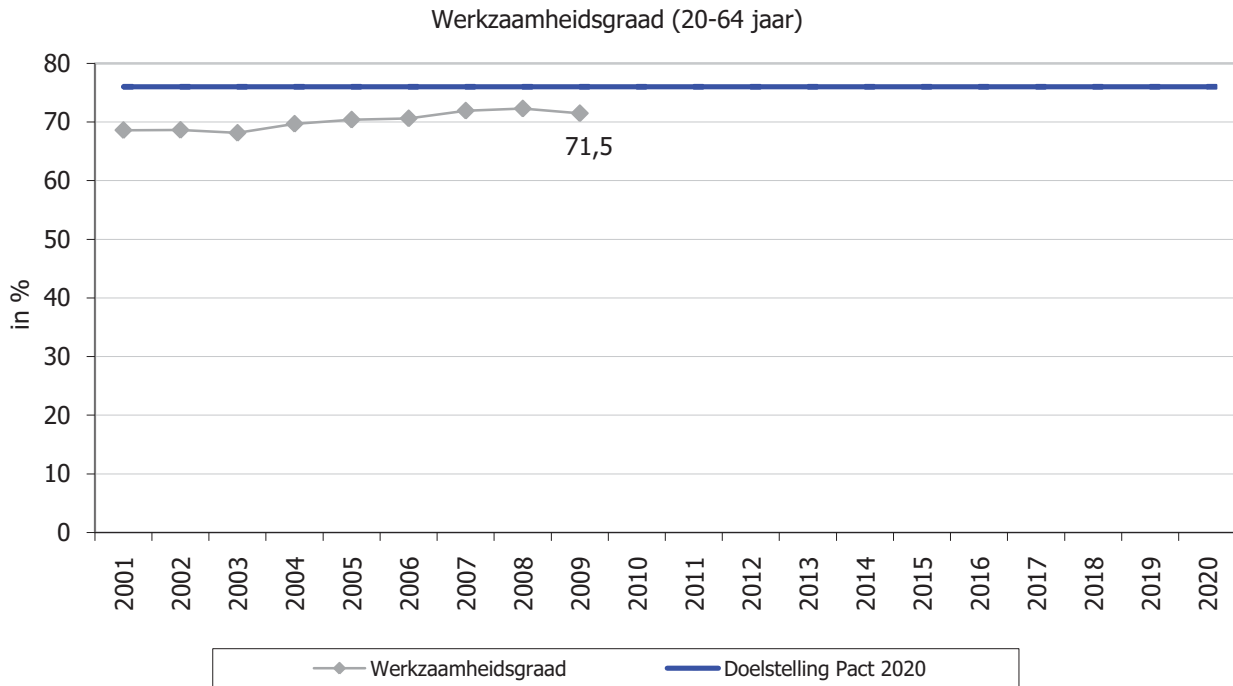
Doelstelling	9.1.1 De globale werkzaamheidsgraad stijgt tot minstens 70% in 2020, dankzij een gemiddelde jaarlijkse groei van minstens een 0,5 procentpunt.
Kernindicator	Werkzaamheidsgraad (15-64 jaar), jaargemiddelde, in %
Definitie	De werkzaamheidsgraad meet het aandeel werkenden in de bevolking op arbeidsleeftijd (15-64 jaar). Onder 'werkenden' verstaan we iedereen die in een bepaalde referentieweek minstens één uur betaalde arbeid heeft verricht (definitie van de Internationale Arbeidsorganisatie).
Streefwaarde	Minstens 70% in 2020
Dimensies	/
Vergelijking ruimte	Vlaams Gewest
Vergelijking tijd	1999-2009
Frequentie en stiptheid	Jaarlijks, statistiek voor jaar x is in principe beschikbaar in juli van het jaar x+1
Laatst gewijzigd	21/10/2010
Meetmethode	De Eurostat Labour Force Survey (LFS) is een door Eurostat gecoördineerde bevraging in de lidstaten van de Europese Unie, waarvan de Enquête naar de Arbeidskrachten (EAK) van de FOD Economie – Algemene Directie Statistiek en Economische Informatie (ADSEI) de Belgische uitvoering is.
Bron data	FOD Economie – ADSEI EAK (bewerking Departement WSE/ Steunpunt WSE)
Meer informatie	http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereksen/392.htm

Bespreking

Met de terugval in 2009 krijgt de gestage groei van de globale werkzaamheidsgraad van de laatste jaren, een flinke deuk. Anno 2009 daalde de globale werkzaamheidsgraad met 0,7 procentpunt op jaarbasis in Vlaanderen. Er zijn dan 65,8% van de inwoners op beroepsactieve leeftijd (15 tot 64 jaar) aan het werk. Dat betekent dat quasi 2 op 3 Vlamingen op arbeidsleeftijd een betaalde baan heeft. Niet alleen remt de vergrijzing van de bevolking op arbeidsleeftijd de vooruitgang af, maar ook de financieel-economische crisis versterkt dit nog. Daarnaast blijven een aantal specifieke groepen ondervertegenwoordigd op de arbeidsmarkt: ouderen, laaggeschoolden, allochtonen, personen met een handicap en vrouwen.

Doelstelling	9.1.2 De globale werkzaamheidsgraad stijgt tot 76% in 2020, dankzij een gemiddelde jaarlijkse groei van minstens een 0,5 procentpunt.
Kernindicator	Werkzaamheidsgraad (20-64 jaar), jaargemiddelde, in %
Definitie	De werkzaamheidsgraad meet het aandeel werkenden in de bevolking op arbeidsleeftijd. Omwille van de internationale vergelijkbaarheid wordt de leeftijd normaliter afgebakend op 15-64 jaar. Vanuit Europa wordt het belang van de scholing van jongeren beklemtoond door een verenging van de leeftijdsafbakening van 20 tot 64 jaar. Onder werkenden verstaan we iedereen die in een bepaalde referentieweek minstens één uur betaalde arbeid heeft verricht (definitie van de Internationale Arbeidsorganisatie).
Streefwaarde	76% in 2020 (Vlaamse vertaling 75%-doelstelling Europa 2020)
Dimensies	/
Vergelijking ruimte	Vlaams Gewest
Vergelijking tijd	2001-2009
Frequentie en stiptheid	Jaarlijks, statistiek voor jaar x is in principe beschikbaar in juli van het jaar x+1
Laatst gewijzigd	26/11/2010
Meetmethode	De Eurostat Labour Force Survey (LFS) is een door Eurostat gecoördineerde bevraging in de lidstaten van de Europese Unie, waarvan de Enquête naar de Arbeidskrachten (EAK) van de FOD Economie – Algemene Directie Statistiek en Economische Informatie (ADSEI) de Belgische uitvoering is.
Bron data	FOD Economie – ADSEI EAK (bewerking Departement WSE/ Steunpunt WSE)
Meer informatie	http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/392.htm

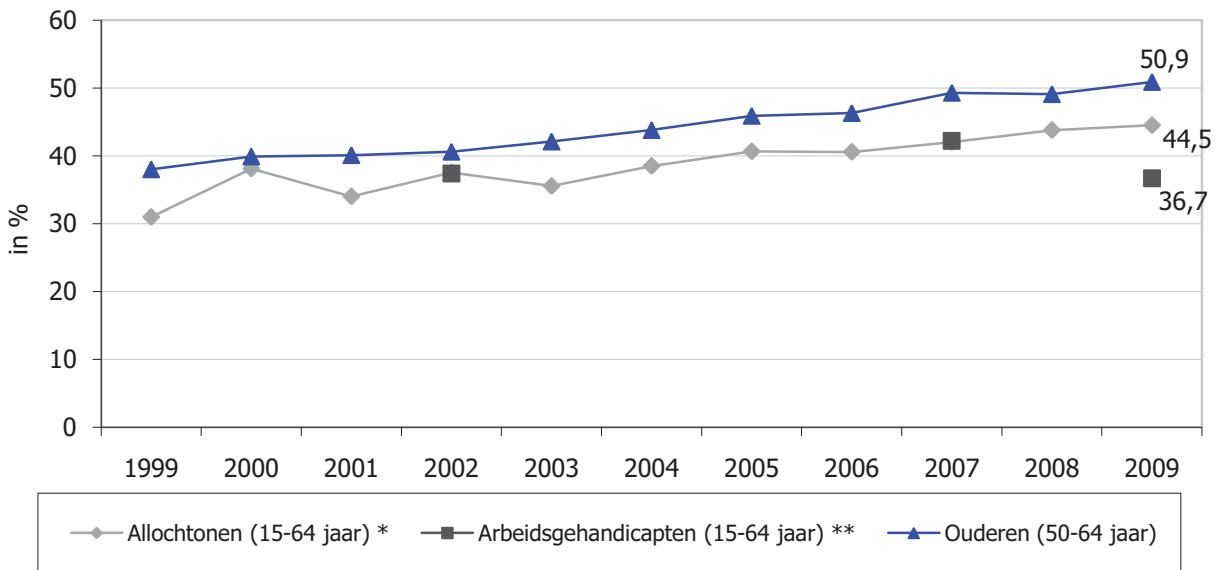
Bespreking

Met de terugval in 2009 krijgt de gestage groei van de globale werkzaamheidsgraad van de laatste jaren, een flinke deuk. Anno 2009 daalde de globale werkzaamheidsgraad met 0,8 procentpunt op jaarbasis in Vlaanderen. Er zijn dan 71,5% van de inwoners op beroepsactieve leeftijd (20 tot 64 jaar) aan het werk. Niet alleen remt de vergrijzing van de bevolking op arbeidsleeftijd de vooruitgang af, maar ook de financieel-economische crisis versterkt dit nog. Daarnaast blijven een aantal specifieke groepen ondervertegenwoordigd op de arbeidsmarkt: ouderen, laaggeschoolden, allochtonen, personen met een handicap en vrouwen.

Zonder economische crisis en uitgaande van de doelstellingen van het Pact 2020 om jaarlijks een gemiddelde werkzaamheidsgroei te realiseren van 0,5 procentpunt, zou het Vlaamse Gewest de Europese 75%-doelstelling vlot kunnen bereiken. In het licht van de economische crisis en de demografische ontwikkelingen is de 76%-doelstelling voor Vlaanderen, die de lat iets hoger legt, vooralsnog haalbaar op voorwaarde dat kwetsbare groepen optimaal aan het werk kunnen.

Doelstelling	9.2.1 De werkzaamheidsgraad van vrouwen blijft verder stijgen. Voor kansengroepen (allochtonen, personen met een arbeidshandicap en 50+) verdubbelt de gemiddelde jaarlijkse groei tot minstens 1 procentpunt. De Europese doelstelling voor 55+ (werkzaamheidsgraad van 50%) komt daarmee in zicht.
Kernindicator	Werkzaamheidsgraad naar kansengroepen (allochtonen, personen met een arbeidshandicap en 50+), jaargemiddelde, in %
Definitie	De werkzaamheidsgraad meet het aandeel werkenden in de bevolking op arbeidsleeftijd (15-64 jaar). Onder 'werkenden' verstaan we iedereen die in een bepaalde referentieweek minstens één uur betaalde arbeid heeft verricht (definitie van de Internationale Arbeidsorganisatie). 'Allochtonen' zijn personen met een niet-EU-nationaliteit. 'Personen met een handicap' zijn zij die "Ja" hebben geantwoord op de vraag : "Ervaart U in uw dagelijkse bezigheden (op het werk of daarbuiten) hinder door een handicap, een langdurige aandoening of langdurige ziekte (al dan niet werkgerelateerd)".
Streefwaarde	Gemiddelde jaarlijkse groei van minstens 1 procentpunt
Dimensies	Naar nationaliteit, arbeidshandicap, leeftijd
Vergelijking ruimte	Vlaams Gewest
Vergelijking tijd	1999-2009
Frequentie en stiptheid	Jaarlijks, statistiek voor jaar x is in principe beschikbaar in juli van het jaar x+1. Voor arbeidshandicap zijn pas vanaf 2009 jaargegevens beschikbaar.
Laatst gewijzigd	8/11/2010
Meetmethode	De Eurostat Labour Force Survey (LFS) is een door Eurostat gecoördineerde bevraging in de lidstaten van de Europese Unie, waarvan de Enquête naar de Arbeidskrachten (EAK) van de FOD Economie – Algemene Directie Statistiek en Economische Informatie (ADSEI) de Belgische uitvoering is.
Bron data	FOD Economie – ADSEI EAK (bewerking Departement WSE/ Steunpunt WSE)
Meer informatie	http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/392.htm http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/3461.htm

Werkzaamheidsgraad naar kansengroepen

* Tot 2004 niet-EU-15 nationaliteit, voor 2005-2006 niet-EU-25 nationaliteit, vanaf 2007 niet-EU-27 nationaliteit.

**Cijfer voor 2009 is een jaargemiddelde, cijfer 2007 betreft een 2e kwartaalcijfer en is niet vergelijkbaar met 2002 toen de handicapvraag anders gesteld werd.

Bespreking

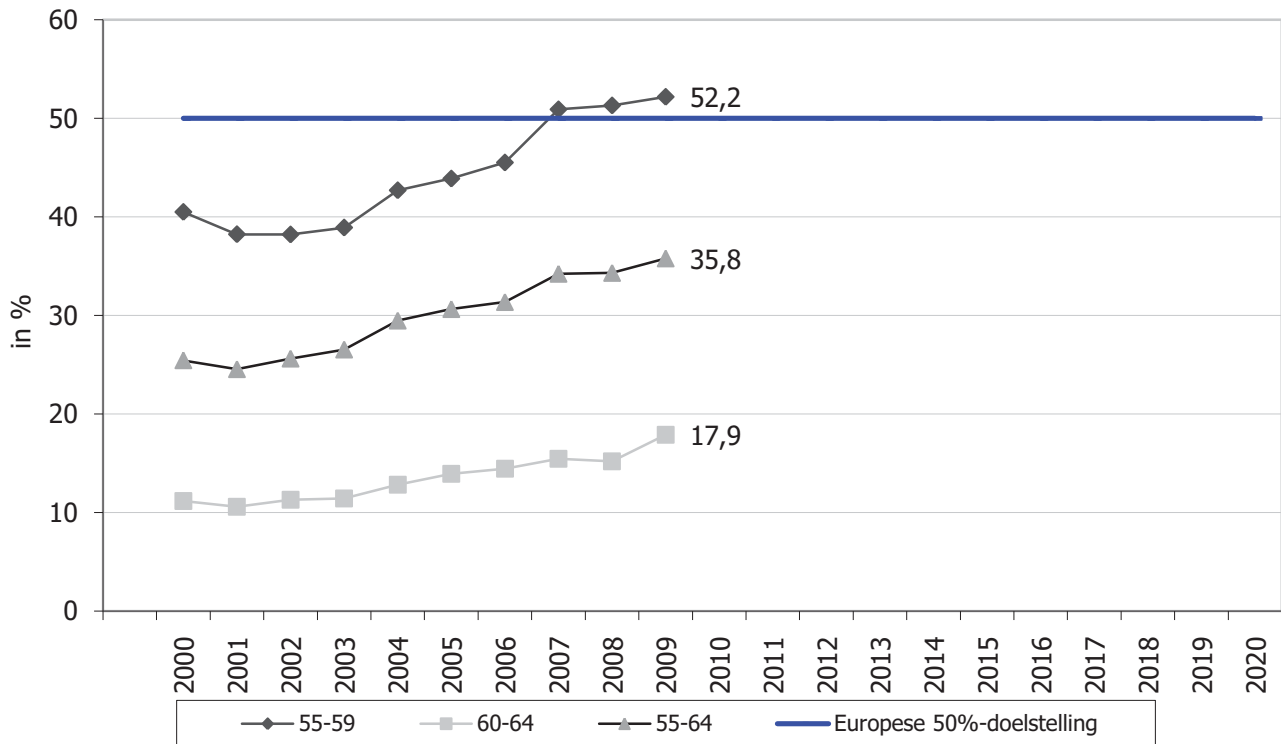
Personen met een nationaliteit van buiten de Europese Unie hebben de laatste jaren een grote stap voorwaarts gezet. Van een werkzaamheidsgraad van 38,1% in 2000 klommen ze in 2009 naar een aandeel werkenden van 44,5%. Vooral de inhaalbeweging van vrouwen met een niet EU-nationaliteit was uitgesproken in de periode 2000-2009.

De arbeidsmarktdeelname van personen met een handicap (36,7%) is in 2009 gedaald ten opzichte van de vorige meting in 2007 toen nog 42,2% van deze kansengroep aan het werk was. Dit moet met de nodige voorzichtigheid gesteld worden aangezien het voor 2007 over een 2de kwartaalcijfer gaat.

In het Vlaamse Gewest verschilt de werkzaamheid sterk naargelang de leeftijd. De lage werkzaamheid van de 50-plussers is en blijft een belangrijk aandachtspunt op de Vlaamse arbeidsmarkt. In 2009 is nog amper de helft van 50-64-jarigen aan het werk. De belangrijkste reden voor uittrede van de 50-plussers uit de arbeidsmarkt is (brug)pensioen bij de mannen en zorg voor het huishouden bij de vrouwen.

Doelstelling	9.2.2 De werkzaamheidsgraad van vrouwen blijft verder stijgen. Voor kansengroepen (allochtonen, personen met een arbeidshandicap en 50+) verdubbelt de gemiddelde jaarlijkse groei tot minstens 1 procentpunt. De Europese doelstelling voor 55+ (werkzaamheidsgraad van 50%) komt daarmee in zicht.
Kernindicator	Werkzaamheidsgraad 55+ per 5-jarige leeftijdsklassen, jaargemiddelde, in %
Definitie	De werkzaamheidsgraad meet het aandeel werkenden in de bevolking op arbeidsleeftijd (15-64 jaar). Onder 'werkenden' verstaan we iedereen die in een bepaalde referentieweek minstens één uur betaalde arbeid heeft verricht (definitie van de Internationale Arbeidsorganisatie).
Streefwaarde	Werkzaamheidsgraad van 50% bij 55+
Dimensies	Naar leeftijd (5-jarige klassen)
Vergelijking ruimte	Vlaams Gewest
Vergelijking tijd	2000-2009
Frequentie en stiptheid	Jaarlijks, statistiek voor jaar x is in principe beschikbaar in juli van het jaar x+1
Laatst gewijzigd	21/10/2010
Meetmethode	De Eurostat Labour Force Survey (LFS) is een door Eurostat gecoördineerde bevraging in de lidstaten van de Europese Unie, waarvan de Enquête naar de Arbeidskrachten (EAK) van de FOD Economie – Algemene Directie Statistiek en Economische Informatie (ADSEI) de Belgische uitvoering is.
Bron data	FOD Economie – ADSEI EAK (bewerking Departement WSE/ Steunpunt WSE)
Meer informatie	http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/392.htm

Werkzaamheidsgraad 55-plussers naar 5-jarige leeftijdsklassen

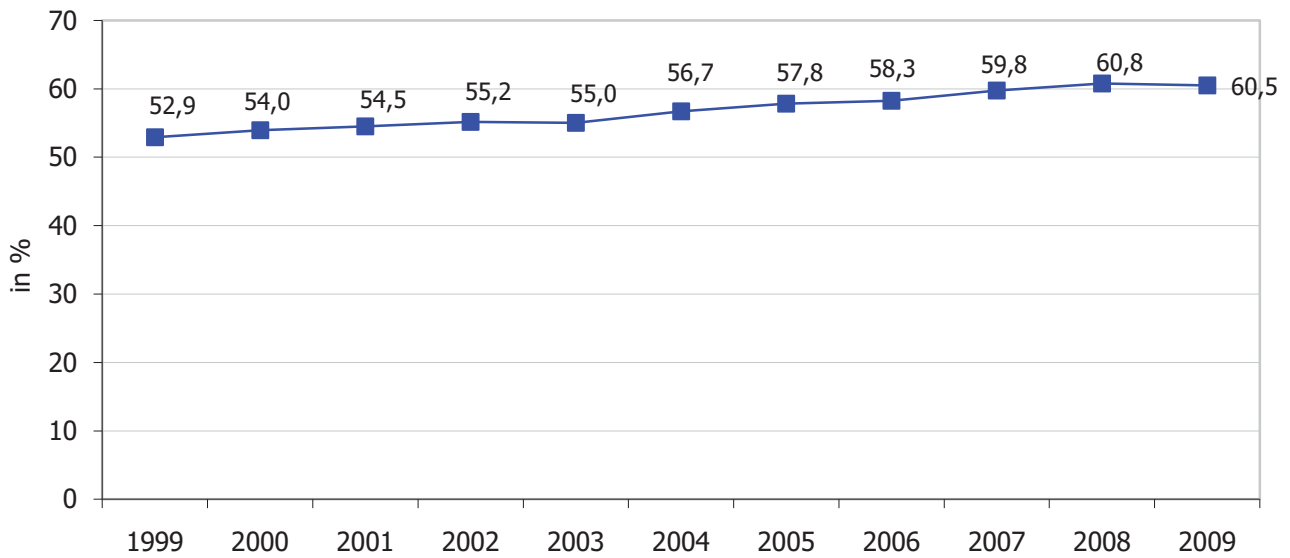

Bespreking

Bij een verdere opdeling van de werkzaamheid van de 55-plussers naar 5-jarige leeftijdsklassen, wordt al snel duidelijk dat er aanzienlijke verschillen zijn tussen de 55- tot 59-jarigen enerzijds en de 60-64-jarigen anderzijds. De werkzaamheid bij de 55-59-jarigen groeide de laatste jaren stevig aan tot 52,2% in 2009; bij de 60-64-jarigen was de werkzaamheidsstijging beperkter en is nog 17,9% aan de slag in 2009. Samen halen de 55-plussers zo een werkzaamheidsgraad van 35,8% in 2009, wat nog steeds veel te laag is en tevens een eind verwijderd is van de 50%-doelstelling.

Doelstelling	9.2.3 De werkzaamheidsgraad van vrouwen blijft verder stijgen. Voor kansengroepen (allochtonen, personen met een arbeidshandicap en 50+) verdubbelt de gemiddelde jaarlijkse groei tot minstens 1 procentpunt. De Europese doelstelling voor 55+ (werkzaamheidsgraad van 50%) komt daarmee in zicht.
Kernindicator	Werkzaamheidsgraad (15-64 jaar) vrouwen, jaargemiddelde, in %
Definitie	De werkzaamheidsgraad meet het aandeel werkenden in de bevolking op arbeidsleeftijd (15-64 jaar). Onder 'werkenden' verstaan we iedereen die in een bepaalde referentieweek minstens één uur betaalde arbeid heeft verricht (definitie van de Internationale Arbeidsorganisatie).
Streefwaarde	Verdere stijging
Dimensies	Naar geslacht
Vergelijking ruimte	Vlaams Gewest
Vergelijking tijd	1999-2009
Frequentie en stiptheid	Jaarlijks, statistiek voor jaar x is in principe beschikbaar in juli van het jaar x+1
Laatst gewijzigd	21/10/2010
Meetmethode	De Eurostat Labour Force Survey (LFS) is een door Eurostat gecoördineerde bevraging in de lidstaten van de Europese Unie, waarvan de Enquête naar de Arbeidskrachten (EAK) van de FOD Economie – Algemene Directie Statistiek en Economische Informatie (ADSEI) de Belgische uitvoering is.
Bron data	FOD Economie – ADSEI EAK (bewerking Departement WSE/ Steunpunt WSE)
Meer informatie	http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/392.htm

Werkzaamheidsgraad vrouwen

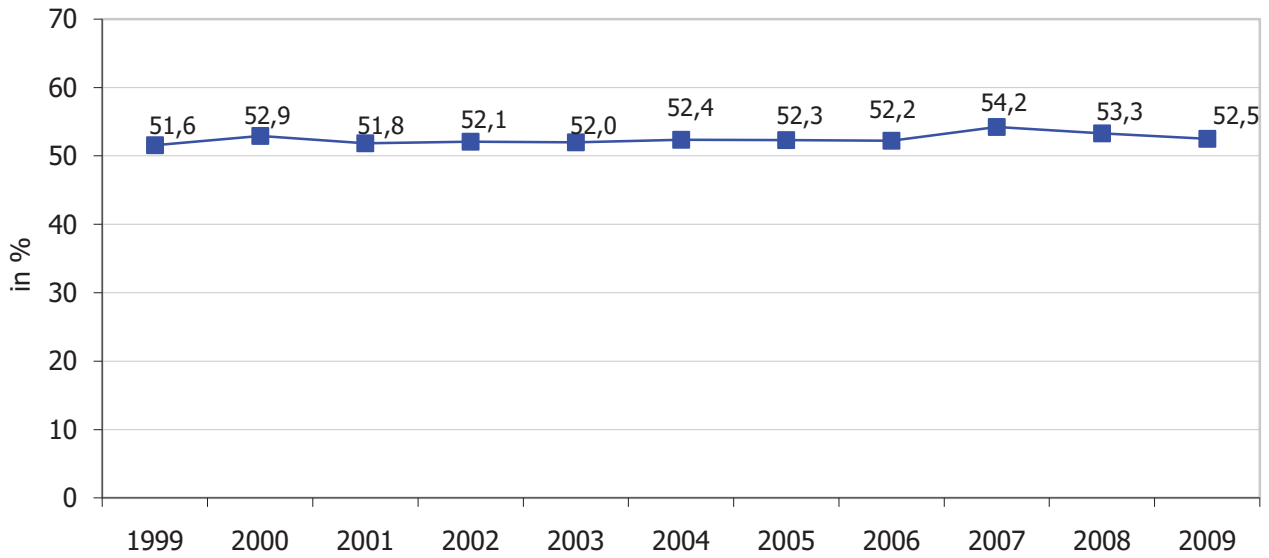

Bespreking

Anno 2009 bedraagt de vrouwelijke werkzaamheidsgraad 60,5%. Dat is 0,3 procentpunt minder dan in 2008. Ook hier worden de gevolgen van de financieel-economische crisis gevoeld. De genderkloof slinkt wel verder tot 10,5 procentpunten. Het is de groeiende arbeidsdeelname van de vrouwen die de afgelopen jaren voor een stijging van de globale werkzaamheidsgraad in Vlaanderen heeft gezorgd. De toename in de vrouwelijke werkzaamheid hangt nauw samen met het toenemende succes van deeltijdarbeid.

Doelstelling	9.2.4 De werkzaamheidsgraad van vrouwen blijft verder stijgen. Voor kansengroepen (allochtonen, personen met een arbeidshandicap en 50+) verdubbelt de gemiddelde jaarlijkse groei tot minstens 1 procentpunt. De Europese doelstelling voor 55+ (werkzaamheidsgraad van 50%) komt daarmee in zicht.
Kernindicator	Werkzaamheidsgraad (25-64 jaar) laaggeschoolden, jaargemiddelde, in %
Definitie	De werkzaamheidsgraad meet het aandeel werkenden in de bevolking op arbeidsleeftijd. Onder 'werkenden' verstaan we iedereen die in een bepaalde referentieweek minstens één uur betaalde arbeid heeft verricht (definitie van de Internationale Arbeidsorganisatie). Het onderwijsniveau wordt ingedeeld aan de hand van het hoogst behaalde diploma van de respondent; deze indeling komt overeen met de internationaal geldende ISCED-indeling. Laaggeschoolden zijn hierbij de personen zonder diploma, met een diploma lager onderwijs, of secundair onderwijs van de 1ste of 2de graad.
Streefwaarde	Verdere stijging
Dimensies	Naar onderwijsniveau
Vergelijking ruimte	Vlaams Gewest
Vergelijking tijd	1999-2009
Frequentie en stiptheid	Jaarlijks, statistiek voor jaar x is in principe beschikbaar in juli van het jaar x+1
Laatst gewijzigd	21/10/2010
Meetmethode	De Eurostat Labour Force Survey (LFS) is een door Eurostat gecoördineerde bevraging in de lidstaten van de Europese Unie, waarvan de Enquête naar de Arbeidskrachten (EAK) van de FOD Economie – Algemene Directie Statistiek en Economische Informatie (ADSEI) de Belgische uitvoering is.
Bron data	FOD Economie – ADSEI EAK (bewerking Departement WSE/ Steunpunt WSE)
Meer informatie	http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/3456.htm

Werkzaamheidsgraad laaggeschoolden

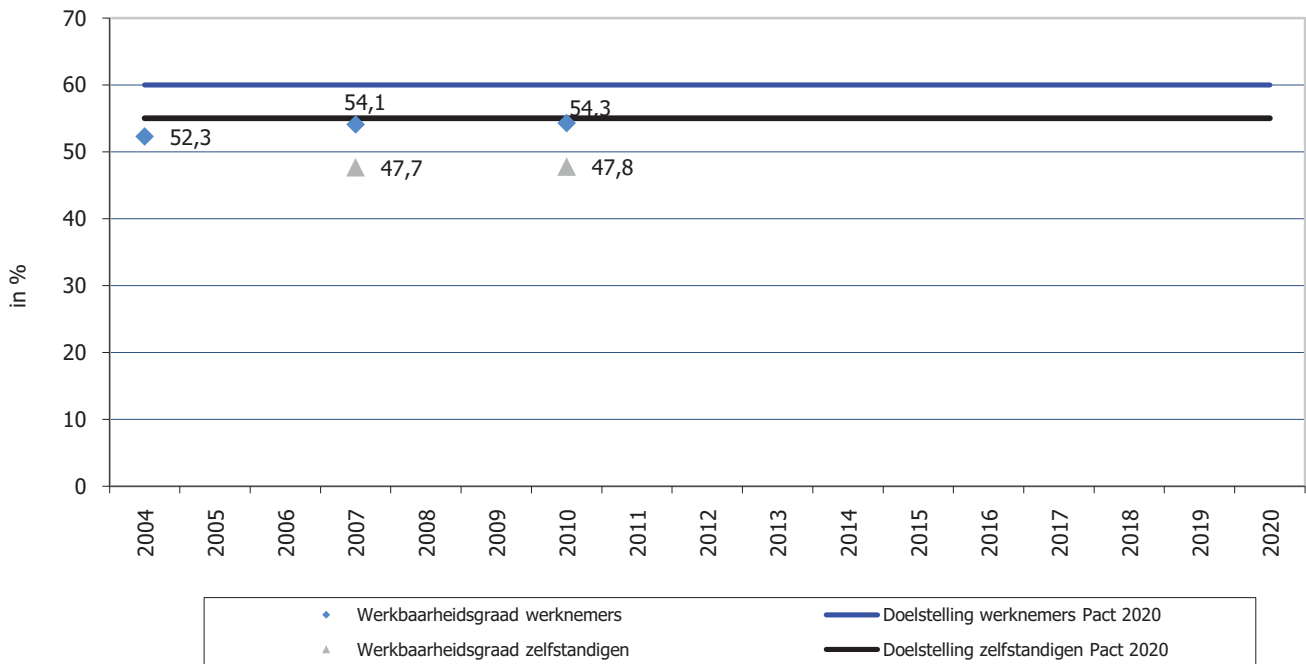

Bespreking

Anno 2009 komt de werkzaamheidsgraad bij laaggeschoolden op 52,5%. Dat is 0,8 procentpunt minder dan in 2008. Over een langere periode bekeken, blijft de werkzaamheidsgraad bij de laaggeschoolden relatief stabiel. Dat is ook het geval voor de andere opleidingsniveaus, maar deze liggen wel op een hoger peil. Zo is bij de middengeschoolde Vlamingen circa 78% aan het werk en bij de hooggeschoolden ongeveer 87%.

Doelstelling	10.1 Zowel de werkbaarheid van werknemers als van zelfstandigen groeit jaarlijks gemiddeld met minstens 0,5 procentpunt. 10.2 De werkbaarheidsgraad verhoogt voor werknemers daardoor tot minstens 60% in 2020, en komt voor zelfstandigen in 2020 zo dicht mogelijk bij 55%.
Kernindicator	Werkbaarheidsmonitor werknemers en zelfstandigen
Definitie	De werkbaarheidsgraad is een samengestelde ratio die aangeeft welk percentage van de werknemers/zelfstandigen een job heeft die voldoende leermogelijkheden biedt, goed te combineren is met het privéleven en geen aanleiding geeft tot werkstress of motivatieproblemen.
Streefwaarde	Minstens 60% voor de werknemers en zo dicht mogelijk bij 55% voor zelfstandigen in 2020
Dimensies	/
Vergelijking ruimte	Vlaams Gewest
Vergelijking tijd	2004 (nulmeting werknemers), 2007 (nulmeting zelfstandigen) en 2010
Frequentie en stiptheid	Driejaarlijks, statistiek voor jaar x is in principe beschikbaar in juni van het jaar x
Laatst gewijzigd	17/01/2011
Meetmethode	Schriftelijke bevraging van een representatief staal van werkende Vlamingen: 20.000 loontrekkenden en 6.000 zelfstandige ondernemers.
Bron data	SERV-STV Innovatie & Arbeid
Meer informatie	http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/5592.htm

Werkbaarheidsgraad werknemers en zelfstandigen

Bespreking

De werkbaarheidsgraad van de Vlaamse loontrekkenden is gestegen van 52,3% in 2004 naar 54,3% in 2010. Ten opzichte van 2007 is de werkbaarheidsgraad quasi gelijk gebleven. De stijging van de globale werkbaarheid is te wijten aan de betere score op drie van de vier onderliggende werkbaarheidsindicatoren die de kwaliteit van werk meten: het welbevinden in het werk, de leermogelijkheden en de werk-privé-balans. De vierde werkbaarheidsindicator, de psychische vermoeidheid, blijft ter plaatse trappelen.

Anno 2010 beschikt ruim de helft van de werknemers dus over een kwaliteitsvolle job op vlak van psychische vermoeidheid, welbevinden in het werk, leermogelijkheden en werk-privé-balans. Daartegenover staat dat 45,7% van de Vlaamse werknemers met één of meerdere werkbaarheidsproblemen geconfronteerd wordt. De meesten onder hen ondervinden slechts één (24,7%) of twee (13,4%) werkbaarheidsknelpunten, een kleine minderheid onder hen ervaart er drie (5,7%) of vier (1,8%).

In 2010 blijft de werkbaarheidsgraad van de Vlaamse zelfstandige ondernemers met 47,8% nagenoeg op hetzelfde niveau hangen als in 2007. Daarmee komt het aandeel van de zelfstandigen dat een kwaliteitsvolle job heeft op vlak van psychische vermoeidheid, welbevinden in het werk, leermogelijkheden en werk-privé-balans nog niet op de helft. Daartegenover staat dat de meerderheid of 52,2% van de zelfstandige ondernemers met één of meerdere werkbaarheidsproblemen geconfronteerd wordt. De meesten onder hen ondervinden slechts één (26,2%) of twee (20,4%) werkbaarheidsknelpunten, een kleine minderheid onder hen ervaart er drie (4,6%) of vier (1%).

Doelstelling	10.3 Dit impliceert dat voor de afzonderlijke werkbaarheidsdimensies (psychische vermoeidheid, welbevinden in het werk, leermogelijkheden en werk-privé-balans) hogere groeicijfers gescoord worden.
Kernindicator	Werkbaarheidsmonitor werknemers en zelfstandigen voor de afzonderlijke werkbaarheidsdimensies. Score: % niet problematisch. Operationalisering hogere groeicijfers = de groei in procentpunten in de globale werkbaarheid + 0,1pp.
Definitie	De werkbaarheidsmonitor meet vier belangrijke aspecten van arbeidskwaliteit: psychische vermoeidheid (werkstress), welbevinden in het werk (motivatie), leermogelijkheden en de balans tussen werk en privé.
Streefwaarde	Hogere groeicijfers in 2020
Dimensies	Vier werkbaarheidsdimensies naar loontrekkenden/zelfstandigen, % niet problematisch
Vergelijking ruimte	Vlaams Gewest
Vergelijking tijd	2004 (alleen voor werknemers), 2007 en 2010
Frequentie en stiptheid	Driejaarlijks, statistiek voor jaar x is in principe beschikbaar in juni van het jaar x
Laatst gewijzigd	27/10/2010
Meetmethode	Schriftelijke bevraging van een representatief staal van werkende Vlamingen: 20.000 loontrekkenden en 6.000 zelfstandige ondernemers.
Bron data	SERV-STV Innovatie & Arbeid
Meer informatie	http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/4507.htm http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/3541.htm

Werkbaarheidsindicatoren, naar werknemer/zelfstandige,
% niet-probleematisch

	2004	2007	2010
Psychische vermoeidheid (werkstress)			
werknemers	71,1	71,2	70,2
zelfstandigen	-	63,3	62,0
Welbevinden in het werk (motivatie)			
werknemers	81,3	81,9	83,4
zelfstandigen	-	91,8	91,8
Leermogelijkheden			
werknemers	77,4	80,1	81,8
zelfstandigen	-	94,4	95,2
Werk-privé-balans			
werknemers	88,2	89,2	89,4
zelfstandigen	-	65,5	65,0

Bespreking

Werkbaar werk kan concreet gemaakt worden aan de hand van vier indicatoren: psychische vermoeidheid (werkstress), welbevinden in het werk (werkbetrokkenheid, motivatie), leermogelijkheden (kansen op blijven en competentie-ontwikkeling) en werk-privé-balans (combinatie van arbeid met gezin en sociaal leven).

De score voor de leermogelijkheden bij de loontrekkenden laat een significante toename zien van 2004 over 2007 naar 2010. In 2010 heeft meer dan vier op de vijf werknemers voldoende leermogelijkheden. Bij de zelfstandigen zijn er dit met ruim 95% nog meer.

De score voor welbevinden bij de werknemers stagneerde tussen 2004 en 2007, maar is wel significant gegroeid tussen 2007 en 2010. Bij 83,4% van de loontrekkenden stellen zich anno 2010 geen problemen op vlak van betrokkenheid en motivatie. Bij de zelfstandige ondernemers is bijna 92% gemotiveerd.

De score voor werk-privé-balans bij de werknemers kent een ander verloop: een significante stijging tussen 2004 en 2007 en een stagnatie tussen 2007 en 2010. In 2010 is voor bijna negen op de tien loontrekkenden de werk-privé-balans in evenwicht. Hier situeert zich het grootste verschil met de zelfstandigen, waar maar twee op drie een evenwichtige combinatie werk-privé aangeeft.

Sinds de eerste meting in 2004 blijft de score voor psychische vermoeidheid bij de loontrekkenden hangen rond de 71%. Bijna één op drie werknemers behoort dus tot de groep die zich in een problematische situatie bevindt en last heeft van hoge werkstress. Bij de zelfstandige ondernemers is dit aandeel nog hoger met bijna twee op vijf.

Doelstelling	10.4.1 Bijzondere aandacht gaat naar vrouwen, kansengroepen en bijzondere gezinssituaties. Hiertoe wordt in het algemeen gestreefd naar een betere afstemming tussen arbeid en gezin.
Kernindicator	Werkbaarheidsmonitor werknemers en zelfstandigen voor kansengroepen en vrouwen. Operationalisering kansengroepen: 50+, laaggeschoolden, personen met een arbeidshandicap
Definitie	De werkbaarheidsgraad is een samengesteld cijfer dat aangeeft welk percentage van de werknemers/zelfstandigen een job heeft die voldoende leermogelijkheden biedt, goed te combineren is met het privéleven en geen aanleiding geeft tot werkstress of motivatieproblemen. Laaggeschoolden zijn hier personen die bij de vraag naar diploma 'geen, lager of lager secundair onderwijs' aangegeven hebben. Laaggeschoolden hebben maximaal een getuigschrift/diploma lager secundair onderwijs.
Streefwaarde	Hogere werkbaarheidsgraad vrouwen en kansengroepen
Dimensies	Naar vrouwen en kansengroepen (arbeidshandicap niet bevraagd bij zelfstandigen)
Vergelijking ruimte	Vlaams Gewest
Vergelijking tijd	2004 (alleen werknemers), 2007 en 2010
Frequentie en stiptheid	Driejaarlijks, statistiek voor jaar x is in principe beschikbaar in juni van het jaar x
Laatst gewijzigd	17/01/2011
Meetmethode	Schriftelijke bevraging van een representatief staal van werkende Vlamingen: 20.000 loontrekkenden en 6.000 zelfstandige ondernemers.
Bron data	SERV-STV Innovatie & Arbeid
Meer informatie	http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/5592.htm

Werkbaarheidsgraad kansengroepen, naar werknemer/zelfstandige, in %

	Werknemers			Zelfstandigen	
	2004	2007	2010	2007	2010
Vrouwen	51,4	52,6	53,1	46,9	47,7
50-54-jarigen	47,1	52,2	51,5	53,0	53,1
55-plussers	58,5	54,6	56,5	53,4	52,1
Laaggeschoolden	44,6	46,1	47,5	43,3	48,4
Personen met een arbeidshandicap (erg)	-	19,2	23,9	-	-
Personen met een arbeidshandicap (in zekere mate)	-	36,2	38,1	-	-

Bespreking

De globale werkbaarheidsgraad van werknemers en zelfstandigen bedraagt in 2010 respectievelijk 54,3% en 47,8%. De werkbaarheidsgraad voor vrouwen en sommige kansengroepen wijkt wel af van de globale werkbaarheid bij loontrekkenden en zelfstandige ondernemers.

De werkbaarheidsgraad van de loontrekkende werkende vrouwen ligt in de periode 2004-2010 iets onder de globale Vlaamse werkbaarheidsgraad. De vrouwelijke werkbaarheidsgraad bij de werknemers groeide lichtjes aan tussen 2004 en 2010, maar niet significant. Bij de vrouwelijke zelfstandigen ligt de werkbaarheidsgraad in 2007 nog iets onder de gemiddelde werkbaarheidsgraad, maar in 2010 vallen die twee nagenoeg samen.

De werkbaarheidsgraad bij de plusvijftigers onder de zelfstandige ondernemers ligt anno 2010 opvallend hoger dan de globale werkbaarheidsgraad en ook bij de 55-plussers onder de werknemers is dat het geval. Meer dan in andere leeftijdsgroepen verlaten de vijftigplussers de arbeidsmarkt en zijn de oudere werkenden die overblijven een 'selecte' groep. De werkbaarheidsgraad bij de 50-54-jarige werknemers nam significant toe in vergelijking met 2004 (+4,4 procentpunten); voor de 55-plussers was dat niet het geval (-2 procentpunten).

De werkbaarheidsgraad van de laaggeschoolden ligt zowel bij de werknemers als bij de zelfstandigen onder de algemene werkbaarheidsgraad in 2007. In 2010 ziet dit plaatje er enigszins anders uit. De werkbaarheidsgraad voor de laaggeschoolde zelfstandigen komt dan iets boven het gemiddelde uit; bij de loontrekkende laaggeschoolden is dat niet het geval.

Bij loontrekkende personen met een erge arbeidshandicap ervaart nog niet één op vier zijn/haar baan als kwaliteitsvol in 2010; bij personen met een zekere mate van arbeidshandicap is dat bijna twee op vijf. In vergelijking met 2007 zijn er dit niet significant meer.

Doelstelling	10.4.2 Bijzondere aandacht gaat naar vrouwen, kansengroepen en bijzondere gezinssituatie. Hiertoe wordt in het algemeen gestreefd naar een betere afstemming tussen arbeid en gezin.
Kernindicator	Bijzondere gezinssituaties en het streven naar een betere afstemming arbeid en gezin: variabele huishoudtype expliciet opnemen in de monitoring voor alle vier de afzonderlijke werkbaarheidsdimensies (% niet problematisch)
Definitie	De werkbaarheidsmonitor meet vier belangrijke aspecten van arbeidskwaliteit: psychische vermoeidheid (werkstress), welbevinden in het werk (motivatie), leermogelijkheden en de balans tussen werk en privé. % niet problematisch.
Streefwaarde	Hogere groeicijfers werkbaarheidsdimensies naar bijzondere gezinssituaties
Dimensies	Vier werkbaarheidsdimensies naar loontrekkenden/zelfstandigen en naar huishoudtype: alleenstaande zonder kinderen, partner zonder job en geen kinderen, partner met kinderen en geen kinderen, alleenstaand met kinderen, partner zonder job en kinderen, partner met job en kinderen.
Vergelijking ruimte	Vlaams Gewest
Vergelijking tijd	2004 (enkel werknemers), 2007 en 2010
Frequentie en stiptheid	Driejaarlijks, statistiek voor jaar x is in principe beschikbaar in juni van het jaar x
Laatst gewijzigd	17/01/2011
Meetmethode	Schriftelijke bevraging van een representatief staal van werkende Vlamingen: 20.000 loontrekkenden en 6.000 zelfstandige ondernemers.
Bron data	SERV-STV Innovatie & Arbeid
Meer informatie	http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/4507.htm http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/3541.htm

Werkbaarheidsindicatoren, naar werknemer/zelfstandige en huishoudtype, % niet problematisch

		Psychische vermoeidheid (werkstress)			Welbevinden in het werk (motivatie)			Leermogelijkheden			Werk-privé-balans		
		2004	2007	2010	2004	2007	2010	2004	2007	2010	2004	2007	2010
Alleenstaand	werknemer	73,5	72,9	73,7	79,2	78,2	80,4	77,3	79,6	81,0	90,8	91,6	91,8
zonder	zelfstandige	-	60,6	58,7	-	92,0	90,6	-	93,0	90,7	-	67,2	75,0
kinderen													
Partner	werknemer	69,7	71,2	67,8	78,5	81,7	83,4	73,9	76,3	74,6	88,1	90,7	90,1
zonder job,	zelfstandige	-	66,7	67,8	-	90,5	92,2	-	86,9	98,6	-	74,7	70,0
geen													
kinderen													
Partner met	werknemer	71,2	70,2	67,7	80,5	81,2	81,9	78,2	80,9	79,7	90,4	89,8	90,1
job, geen	zelfstandige	-	66,4	59,5	-	91,7	91,2	-	94,6	95,8	-	72,4	68,5
kinderen													
Alleenstaand	werknemer	67,2	67,5	67,1	79,8	82,2	83,4	73,9	78,8	80,8	86,5	88,1	88,3
met kinderen	zelfstandige	-	64,4	55,1	-	89,3	88,4	-	95,3	95,7	-	71,1	62,7
Partner	werknemer	68,9	70,0	70,9	79,0	77,2	80,6	76,4	76,1	76,1	89,6	87,3	89,5
zonder job,	zelfstandige	-	64,3	63,5	-	91,2	90,8	-	96,4	96,7	-	63,8	62,8
kinderen													
Partner met	werknemer	71,2	71,2	70,5	83,2	84,1	85,4	78,1	81,4	84,8	86,1	88,2	88,2
job,	zelfstandige	-	63,0	63,7	-	92,5	92,7	-	95,3	95,2	-	61,8	61,9
kinderen													

Bespreking

Globaal kan gesteld worden dat in 2010, net zoals in 2007, bij de meerderheid van de werknemers en de zelfstandige ondernemers voor elk van de werkbaarheidsaspecten er zich weinig tot geen problemen stellen. Voor de werknemers kan de vergelijking met 2004 gemaakt worden en daaruit blijkt dat er een lichte verbetering is voor de meeste werkbaarheidsdimensies voor het merendeel van de loontrekkenden, over de gezinssituaties heen. Bij de zelfstandige ondernemers, vergeleken met de nulmeting in 2007, is dat minder het geval.

In 2010 zijn de verschillen naar huishoudtype bij de werknemers significant voor elke indicator, voor zelfstandige ondernemers zijn enkel de verschillen voor leermogelijkheden en werk-privé significant. Loontrekkende alleenstaanden zonder kinderen hebben anno 2010, in vergelijking met andere gezinstypes, het minst last van werkstress en slagen er het best in werk-privé in evenwicht te houden. Werknemers met een partner met job en kinderen zijn het meest gemotiveerd en hebben het meest een betrekking met voldoende leermogelijkheden. Alleenstaande zelfstandigen zonder kinderen ervaren het minst problemen om werk en privé op elkaar af te stemmen. Zelfstandigen met een partner zonder job en geen kinderen beschikken het meest over een baan met voldoende leermogelijkheden.

Doelstelling	10.4.3 Bijzondere aandacht gaat naar vrouwen, kansengroepen en bijzondere gezinssituaties. Hiertoe wordt in het algemeen gestreefd naar een betere afstemming tussen arbeid en gezin.
Kernindicator	Arbeidsdeelname naar huishoudtype
Definitie	De werkzaamheidsgraad meet het aandeel werkenden in de bevolking op arbeidsleeftijd (15-64 jaar). Bij de werkzaamheidsgraad naar huishoudtype wordt de leeftijdsgroep afgebakend op 25-49 jaar. Onder 'werkenden' verstaan we iedereen die in een bepaalde referentieweek minstens één uur betaalde arbeid heeft verricht (definitie van de Internationale Arbeidsorganisatie).
Streefwaarde	Hogere arbeidsdeelname naar bijzondere gezinssituaties
Dimensies	Naar huishoudtype: alleenstaand, samenwonend al of niet met kinderen, alleenstaande ouder
Vergelijking ruimte	Vlaams Gewest
Vergelijking tijd	2006-2009
Frequentie en stiptheid	Jaarlijks, statistiek voor jaar x is in principe beschikbaar in het najaar van het jaar x+1
Laatst gewijzigd	17/01/2011
Meetmethode	De Eurostat Labour Force Survey (LFS) is een door Eurostat gecoördineerde bevraging in de lidstaten van de Europese Unie, waarvan de Enquête naar de Arbeidskrachten (EAK) van de FOD Economie – Algemene Directie Statistiek en Economische Informatie (ADSEI) de Belgische uitvoering is.
Bron data	FOD Economie – ADSEI EAK (bewerking Departement WSE/ Steunpunt WSE)
Meer informatie	http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/5577.htm

Werkzaamheidsgraad (25-49 jaar), naar geslacht en huishoudtype, in %

		2006	2007	2008	2009
Totaal	alleenstaand	83,5	84,7	86,6	84,1
	samenwonend met partner zonder kinderen	87,6	89,0	90,1	88,9
	samenwonend met partner en 1 kind	88,8	89,1	90,7	88,4
	samenwonend met partner en 2 kinderen	89,8	90,2	90,9	90,7
	samenwonend met partner en 3 of meer kinderen	80,1	80,9	81,6	81,0
	alleenstaande ouder	83,4	86,7	85,5	84,5
	totaal	85,8	86,8	87,9	86,8
Man	alleenstaand	84,4	84,1	87,1	84,4
	samenwonend met partner zonder kinderen	93,1	93,9	95,3	92,9
	samenwonend met partner en 1 kind	95,3	96,3	96,1	93,5
	samenwonend met partner en 2 kinderen	96,4	97,5	96,7	96,8
	samenwonend met partner en 3 of meer kinderen	93,0	94,2	93,3	92,0
	alleenstaande ouder	92,4	95,0	97,0	94,7
	totaal	91,5	92,3	92,5	91,5
Vrouw	alleenstaand	81,7	85,8	85,6	83,8
	samenwonend met partner zonder kinderen	82,2	84,1	85,0	84,9
	samenwonend met partner en 1 kind	82,8	82,5	85,8	83,6
	samenwonend met partner en 2 kinderen	83,5	83,4	85,5	84,9
	samenwonend met partner en 3 of meer kinderen	68,0	68,6	70,9	70,9
	alleenstaande ouder	80,2	82,5	80,0	79,3
	totaal	80,0	81,1	83,1	82,1

Bespreking

Bij een vergelijking van de werkzaamheidsgraad bij de 25-49-jarigen blijkt dat de gezinspositie toch een rol speelt bij het al dan niet buitenshuis werken.

Zo zijn alleenstaande vrouwen (83,8%) anno 2009 iets minder vaak aan het werk dan alleenstaande mannen (84,4%). Het absolute verschil tussen alleenstaande mannen en vrouwen is tussen 2006 en 2009 afgenomen.

Zoals in de voorbije jaren is er niet zo veel verschil in werkzaamheid tussen vrouwen met en zonder kinderen, behalve als ze 3 of meer kinderen hebben, dan zakt de vrouwelijke werkzaamheidsgraad aanzienlijk (circa 70%).

Voor de alleenstaande mannelijke ouder is de kloof met de gemiddelde werkzaamheidsgraad bij mannen de laatste jaren wat groter geworden; zij zijn iets vaker aan de slag. In 2009, net zoals in 2008, zijn er in de categorie van de alleenstaande vrouwelijke ouder net minder vrouwen werkzaam dan het vrouwelijke gemiddelde.

Doelstelling	10.4.4 Bijzondere aandacht gaat naar vrouwen, kansengroepen en bijzondere gezinssituaties. Hiertoe wordt in het algemeen gestreefd naar een betere afstemming tussen arbeid en gezin.
Kernindicator	Beroepsinactieve bevolking (25-64 jaar) die geen werk zoekt
Definitie	De beroepsinactieve inwoners op arbeidsleeftijd (25-64 jaar) die niet op zoek zijn naar werk worden berekend aan de hand van een combinatie van 2 vragen, met name de vraag of de beroepsinactieve respondent werk zoekt en indien dit niet het geval is, of de beroepsinactieve respondent in een pensioenstelsel zit. Dus het gaat hier over degenen die niet op zoek zijn naar werk en niet in een pensioenstelsel zitten. In de berekening worden de jongeren (15-24 jaar) uitgesloten omdat de overgrote meerderheid nog op de schoolbank zit.
Streefwaarde	Afname beroepsinactieve bevolking die geen werk zoekt
Dimensies	Naar reden
Vergelijking ruimte	Vlaams Gewest
Vergelijking tijd	2005-2009
Frequentie en stiptheid	Jaarlijks, statistiek voor jaar x is in principe beschikbaar in het najaar van het jaar x+1
Laatst gewijzigd	17/01/2011
Meetmethode	De Eurostat Labour Force Survey (LFS) is een door Eurostat gecoördineerde bevraging in de lidstaten van de Europese Unie, waarvan de Enquête naar de Arbeidskrachten (EAK) van de FOD Economie – Algemene Directie Statistiek en Economische Informatie (ADSEI)
Bron data	FOD Economie – ADSEI EAK (bewerking Departement WSE/ Steunpunt WSE)
Meer informatie	http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/5572.htm

Beroepsinactieve bevolking (25-64 jaar) die geen werk zoekt, naar reden

		2005	2006	2007	2008	2009
Totaal beroepsinactieve bevolking (geen werk zoekt + geen pensioenstelsel)	aantal	489.900	505.900	487.600	478.300	478.259
gebrek aan (betaalbare) opvangdiensten	aantal	15.900	16.800	18.800	18.400	18.397
	%	3,2	3,3	3,9	3,8	3,8

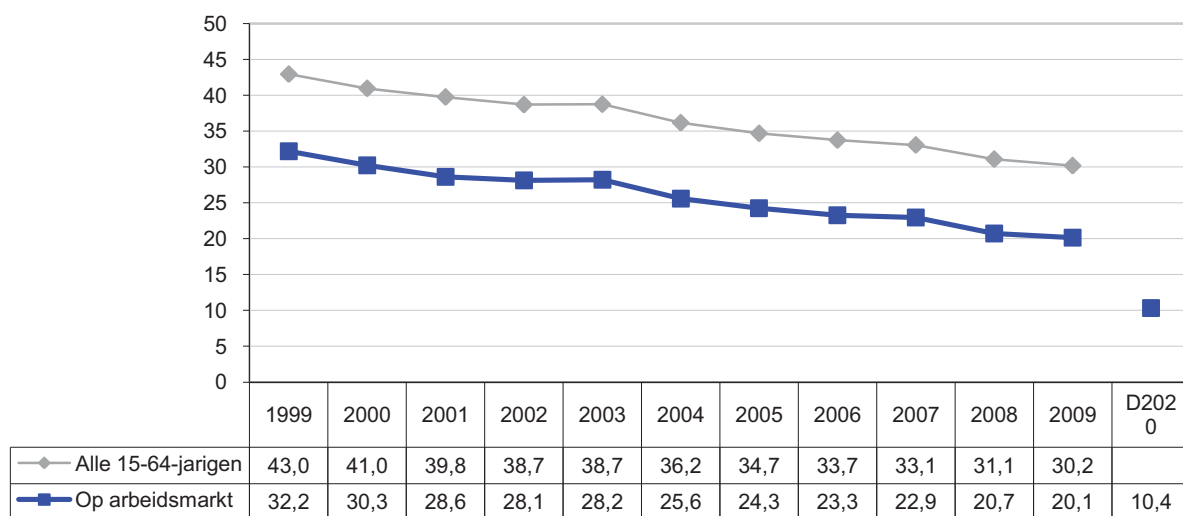
Bespreking

In 2009, net zoals in 2008, zijn er ruim 478.300 beroepsinactieve Vlamingen op arbeidsleeftijd (25-64 jaar) die niet op zoek zijn naar werk en niet in een pensioenstelsel zitten. Ongeveer 18.400 (of 3,8%) hiervan zeggen expliciet dat ze geen job zoeken wegens het ontbreken of het niet kunnen veroorloven van opvangdiensten voor eigen kinderen en/of andere afhankelijke personen. Vrouwen geven het gebrek aan (betaalbare) ondersteunende opvangdiensten veel vaker aan als reden waarom men geen job zoekt dan mannen: 4,9% tegenover 0,5% in 2008. Dat wijst erop dat de traditionele rolpatronen nog lang niet zijn verdwenen.

Hoewel de totale beroepsinactieve bevolking - dus degenen die niet op zoek zijn naar werk en niet in een pensioenstelsel zitten - in de loop van de voorbije jaren gedaald is, blijkt de groep van beroepsinactieven die geen werk zoekt omwille van ontbrekende opvangdiensten toe te nemen: van ongeveer 15.900 in 2005 tot 18.400 personen in 2009 (+ 15,7%).

Doelstelling	11.2.1. Het aantal kortgeschoolden is in 2020 op de arbeidsmarkt met de helft verminderd. Dit komt doordat i) meer jongeren het secundair onderwijs afwerken ii) meer jongeren na hun secundair onderwijs verder studeren zowel in het hoger beroepsonderwijs als in het hoger onderwijs iii) meer mensen deelnemen aan levenslang en levensbreed leren (stijging tot 15% van de bevolking op beroepsactieve leeftijd).
Kernindicatoren	Aandeel kortgeschoolden (max. lager secundair) 15-64 jaar op actieve leeftijd (aandeel kortgeschoolden 15-64 jaar op de arbeidsmarkt als achtergrondvariabele) (EAK)
Definitie	Aandeel kortgeschoolden 15-64 jaar. Deze leeftijdscategorie wordt internationaal als "actieve leeftijd" beschouwd. Kortgeschoolden zijn de personen zonder diploma, met een diploma lager onderwijs, of secundair onderwijs van de 1ste of 2de graad. Personen op de arbeidsmarkt zijn werkenden en werkzoekenden (ILO-definitie).
Streefwaarde	Halvering aantal kortgeschoolden op de arbeidsmarkt tegen 2020. Nulmeting: 2008
Dimensies	op arbeidsmarkt (werkend of werkzoekend), totaal (incl niet-beroepsactieven)
Vergelijking ruimte	geen
Vergelijking tijd	1999-2009
Frequentie en stiptheid	jaarlijks, update in de eerste maanden na verloop jaar.
Laatst gewijzigd	1/12/2010
Meetmethode	EAK-survey (Enquête Arbeidskrachten of Labour Force Survey), die op Europees niveau wordt georganiseerd.
Bron data	ADSEI, bewerking Steunpunt WSE
Meer informatie	http://www.steunpuntwse.be/view/nl/3086184?section=methodologie

Kortgeschoolden op arbeidsmarkt

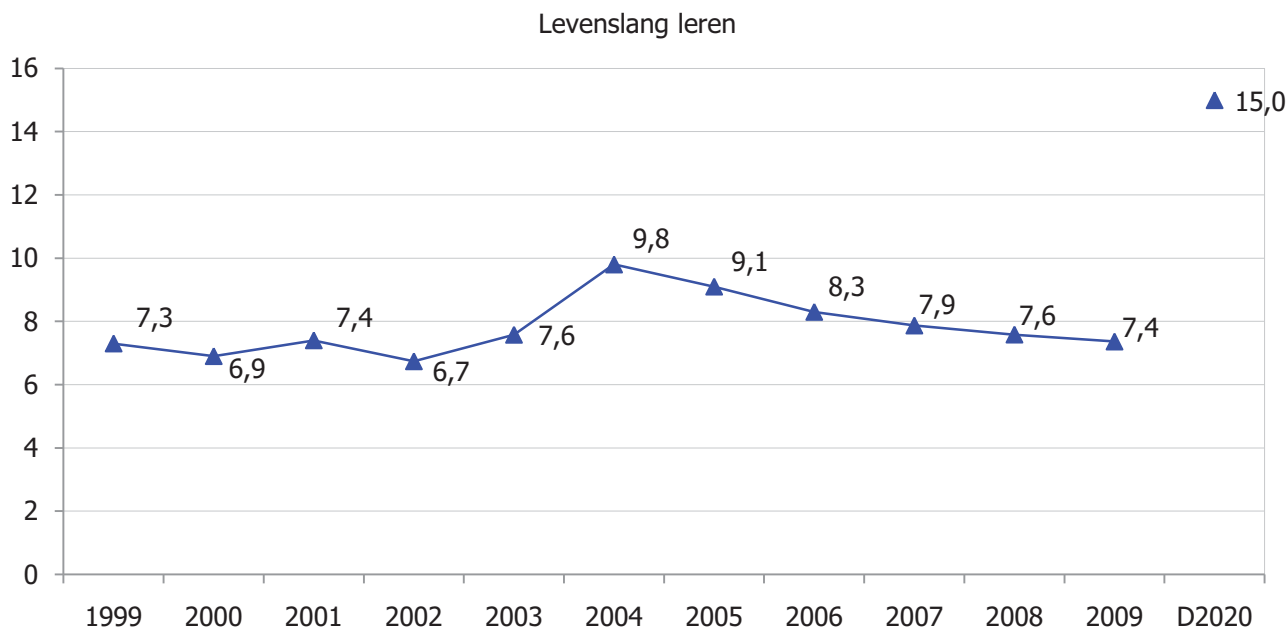

Bespreking

Het aandeel kortgeschoolden (maximaal lager secundair) daalt nog steeds. Over de gehele actieve leeftijdscategorie (15-64-jarigen) bedraagt het thans 30%. Trekt men hiervan diegenen af die zich niet op de arbeidsmarkt bevinden, daalt het aandeel tot 20%. Het Pact mikt op een halvering van de kortgeschoolden op de arbeidsmarkt tegen 2020.

SVR en de Departementen O&V en WSE wijzen erop dat op basis van de huidige wetenschappelijke projecties het vrijwel onmogelijk is om tegen 2020 een halvering van het aantal kortgeschoolden op de arbeidsmarkt te realiseren, zoals vooropgesteld in doelstelling 11.2.

Doelstelling	11.2.2. Het aantal kortgeschoolden is in 2020 op de arbeidsmarkt met de helft verminderd. Dit komt doordat i) meer jongeren het secundair onderwijs afwerken ii) meer jongeren na hun secundair onderwijs verder studeren zowel in het hoger beroepsonderwijs als in het hoger onderwijs iii) meer mensen deelnemen aan levenslang en levensbreed leren (stijging tot 15% van de bevolking op beroepsactieve leeftijd).
Kernindicatoren	Bevolking 25-64 jaar dat deelneemt aan opleidingen tijdens referentieperiode van 4 weken voorafgaand aan enquête (levenslang leren), in % (EAK)
Definitie	<p>De indicator geeft het aandeel van de bevolking in de leeftijdscategorie tussen 25 en 64 jaar die in de referentieperiode van vier weken een opleiding (vorming) heeft gevolgd. Opleiding (vorming) wordt ruim opgevat en omvat zowel een opleiding in het reguliere onderwijs als erbuiten. De aard van de opleiding speelt geen rol. Het hoeft dus niet noodzakelijk over beroepgerichte opleidingen te gaan.</p> <p>Het gaat over jaargemiddelden, dat wil zeggen over jaargemiddelden van de steekproef die gelijkmatig over het jaar wordt gespreid. In het verleden (zie verder vergelijkbaarheid) waren de jaarcijfers niet altijd beschikbaar en beperkte men zich tot cijfers die alleen betrekking hadden op het tweede kwartaal. Vanaf 2006 werd de definitie van opleiding licht aangepast in die zin dat de studenten in vakantie uit de steekproef worden uitgesloten, hetgeen voordien niet het geval was.</p>
Streefwaarde	15% van de totale bevolking op beroepsactieve leeftijd tegen 2020
Dimensies	geen
Vergelijking ruimte	geen
Vergelijking tijd	1999-2009
Frequentie en stiptheid	Jaarlijks. Een update verschijnt in de eerste maanden na verloop jaar.
Laatst gewijzigd	1/12/2010
Meetmethode	EAK-survey (Enquête Arbeidskrachten of Labour Force Survey), die op Europees niveau wordt georganiseerd.
Bron data	ADSEI, bewerking Steunpunt WSE
Meer informatie	http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/4637.htm http://www.steunpuntwse.be/view/nl/3086184?section=methodologie

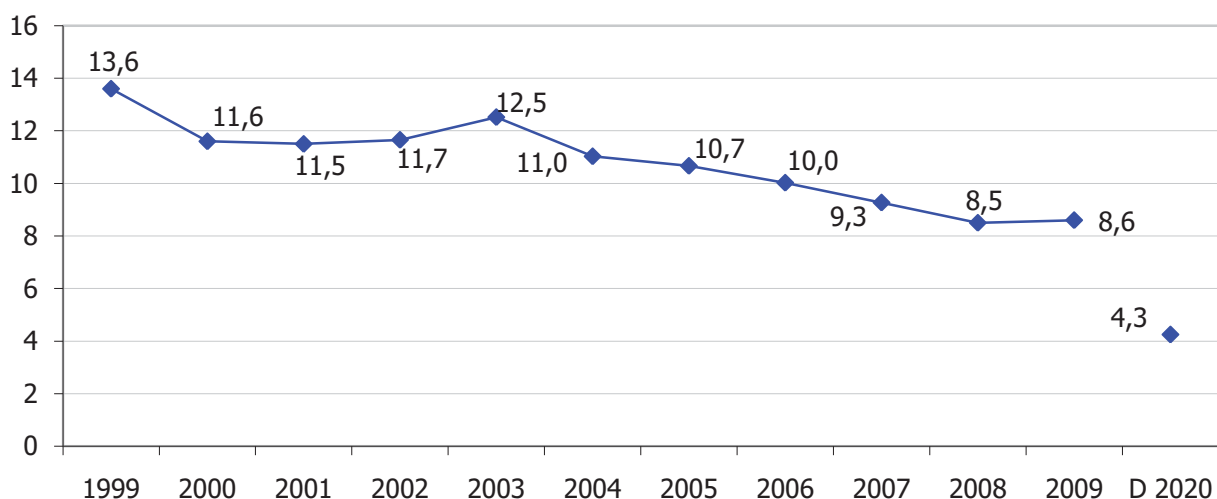

Bespreking

Het aandeel van de bevolking (25-64 jaar) dat deelneemt aan levenslang leren is in het Vlaamse Gewest internationaal vergeleken vrij laag en ligt ook onder het EU-gemiddelde. In 2009 bedroeg het aandeel slechts 7%, minder dan een jaar eerder. Bovendien daalt het aandeel reeds enkele jaren. Het Pact stelt 15% als streefnorm tegen 2020 voorop, wat dus hoegenaamd niet in zicht is.

Doelstelling	11.3.1 Concreet halveren we tegen 2020 het aantal schoolverlaters die het Secundair Onderwijs zonder voldoende startkwalificaties verlaten, stijgt het aantal jongeren met een diploma hoger onderwijs aanzienlijk ongeacht herkomst, werksituatie of opleidingsniveau van hun ouders. Kinderen van niet-hooggeschoolde ouders bereiken een participatiegraad van ruim 60% in het hoger onderwijs.
Kernindicatoren	% vroegtijdige schoolverlaters (aandeel 18-24 jarigen zonder voldoende startkwalificaties en die geen opleiding volgen)
Definitie	Deze indicator, ook bekend onder de naam "ongekwalificeerde uitstroom", meet het aantal 18- tot en met 24-jarigen die als hoogste diploma lager secundair (1ste of 2de graad) onderwijs hebben en in de referentieperiode van de 4 laatste weken geen opleiding hebben gevolgd, in verhouding tot het totaal aantal 18- tot en met 24-jarigen. Het gaat telkens om jaargemiddelden. Het is pas sinds 2005 mogelijk om studenten in schoolvakantie af te zonderen. Voordien werden zij wel als ongekwalificeerde uitstroom beschouwd. Vandaar dat er een tijdreeksbreuk is tussen 2004 en 2005.
Streefwaarde	Halvering tegen 2020. Nulmeting 2008
Dimensies	Geen
Vergelijking ruimte	Geen
Vergelijking tijd	1999-2009
Frequentie en stiptheid	Jaarlijks. Een update verschijnt in de eerste maanden na verloop jaar.
Laatst gewijzigd	29/11/2010
Meetmethode	EAK-survey (Enquête Arbeidskrachten of Labour Force Survey), die op Europees niveau wordt georganiseerd.
Bron data	ADSEI, bewerking Steunpunt WSE
Meer informatie	http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/995.htm

Vroegtijdige schoolverlaters (1)

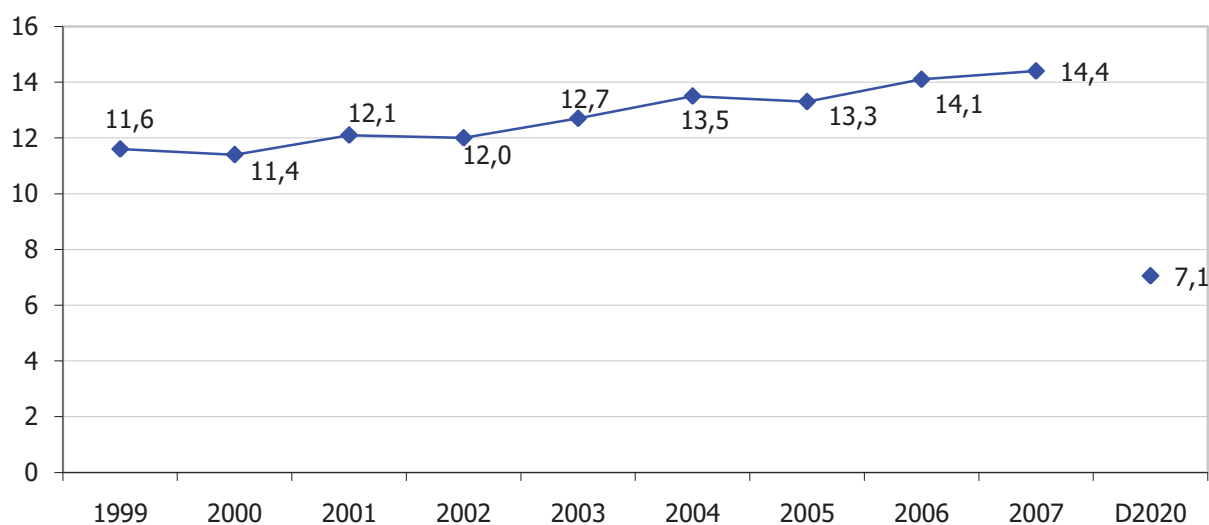

Bespreking

In het Vlaamse Gewest wordt sinds 2004 een dalende tendens vastgesteld. In 2009 hadden 8,6% van de 18-24 jarigen geen diploma hoger onderwijs en waren niet in opleiding, hetzelfde cijfer als in 2008. Tegenover 2003 (12,5%) is de ongekwalificeerde uitstroom wel aanmerkelijk afgenomen. De Europese norm EU 2020 (10% tegen 2020) is al in 2007 bereikt. Daarmee presteert het Vlaamse Gewest beter dan de overige regio's. De doelstelling in het kader van het Pact is echter een stuk ambitieuzer en vraagt een halvering van de waarde in 2008 tegen 2020.

Doelstelling	11.3.2 Concreet halveren we tegen 2020 het aantal schoolverlaters die het Secundair Onderwijs zonder voldoende startkwalificaties verlaten, stijgt het aantal jongeren met een diploma hoger onderwijs aanzienlijk ongeacht herkomst, werksituatie of opleidingsniveau van hun ouders. Kinderen van niet-hooggeschoolde ouders bereiken een participatiegraad van ruim 60% in het hoger onderwijs.
Kernindicatoren	% 22-jarigen dat niet beschikt over een kwalificatie van het niveau secundair onderwijs en zich niet meer in het leerplichtonderwijs bevindt
Definitie	Het gaat over het percentage van de 22-jarigen dat geen kwalificatie hoger secundair onderwijs heeft en zich ook niet meer in het leerplichtonderwijs bevindt. Onder kwalificatie secundair onderwijs wordt zowel de kwalificaties uit het voltijds secundair onderwijs, Syntra of het deeltijds beroepssecundair onderwijs verstaan.
Streefwaarde	Halvering tegen 2020 Nulmeting: 2006
Dimensies	Geen
Vergelijking ruimte	Geen
Vergelijking tijd	1999-2007
Frequentie en stiptheid	Jaarlijks. Een update verschijnt in het najaar na verloop jaar.
Laatst gewijzigd	29/11/2010
Meetmethode	Administratieve data van het beleidsdomein Onderwijs en Vorming. Het betreft populatiegegevens.
Bron data	Steunpunt Studie en Schoolloopbanen (SSL), Onderwijs en Vorming
Meer informatie	http://www.steunpuntloopbanen.be http://www.steunpuntloopbanen.be/publi_upload/OD1_2008_13_OU_lft.pdf

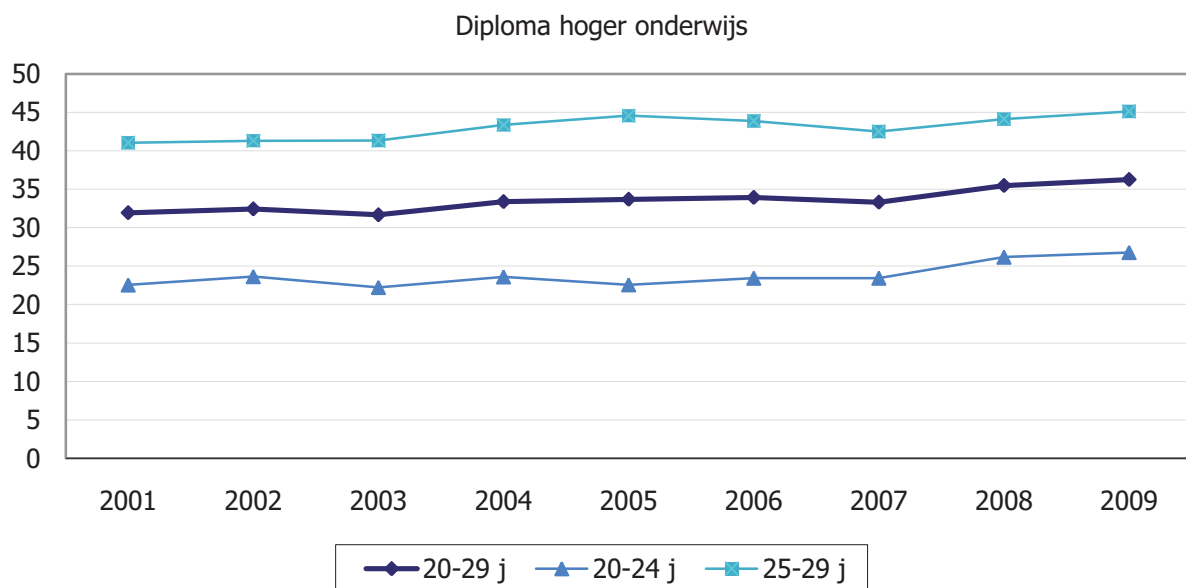
Vroegtijdige schoolverlaters (2)

Bespreking

In 2007 wordt een aandeel vroegtijdige schoolverlaters geconstateerd van 14,4%, veel meer dan de 9,3% van de EAK--indicator (zie 11.3.1). In tegenstelling tot de EAK-indicator over de ongekwalificeerde uitstroom is hier wel een stijgende tendens waar te nemen. Ook tegenover de vorige meting in 2006 (14,1%) valt opnieuw een stijging vast te stellen. Dit impliceert dat een halvering van de ongekwalificeerde uitstroom tegen 2020, een doelstelling van het Pact, een grote uitdaging vormt. Belangrijk verschil met de EAK-indicator is dat hier geen verwijzing is naar de (brede) vormingactiviteiten, zodat de categorie "zonder kwalificatie die een opleiding volgt" hier niet van de ongekwalificeerde uitstroom wordt "afgetrokken". Een ander belangrijk verschil is dat voor deze indicator een beroep wordt gedaan op objectieve administratieve bestanden, terwijl de EAK-indicator gebaseerd is op een survey van de betrokkenen zelf.

Doelstelling	11.3.3 Concreet halveren we tegen 2020 het aantal schoolverlaters die het Secundair Onderwijs zonder voldoende startkwalificaties verlaten, stijgt het aantal jongeren met een diploma hoger onderwijs aanzienlijk ongeacht herkomst, werksituatie of opleidingsniveau van hun ouders. Kinderen van niet-hooggeschoolde ouders bereiken een participatiegraad van ruim 60% in het hoger onderwijs.
Kernindicatoren	Aandeel jongeren met een diploma hoger onderwijs 20-29 jaar (aandeel 20-24 jaar en 25-29 jaar als achtergrondvariabele)
Definitie	Aandeel jongeren met een diploma hoger onderwijs in drie leeftijdscategorieën (20-29 jaar, en als achtergrondvariabelen de deelcategorieën 20-24 jaar en 25-29 jaar). Onder diploma hoger onderwijs wordt verstaan: hogescholenonderwijs (van het korte en het lange type, c.q. bachelors), hoger volwassenenonderwijs, of universitair onderwijs. De oude kandidaturendiploma's worden echter niet meegeteld als diploma's hoger onderwijs, terwijl dit voor de huidige bachelordiploma's wel het geval is. Diploma's postsecundair niet-hoger onderwijs (onder meer derde jaar van derde graad en vierde graad beroepssecundair) gelden niet als diploma's hoger onderwijs. Het gaat telkens om jaargemiddelden.
Streefwaarde	Aanzienlijke stijging van dit aandeel (niet gekwantificeerd).
Dimensies	Leeftijdscategorieën 20-29 jaar, 20-24 jaar en 25-29 jaar
Vergelijking ruimte	geen
Vergelijking tijd	2001-2009
Frequentie en stiptheid	jaarlijks, eerste maanden na verloop jaar
Laatst gewijzigd	17/01/2011
Meetmethode	EAK-survey (Enquête Arbeidskrachten of Labour Force Survey), die op Europees niveau wordt georganiseerd.
Bron data	ADSEI, bewerking O&V
Meer informatie	http://www.steunpuntwse.be/view/nl/3086184?section=methodologie

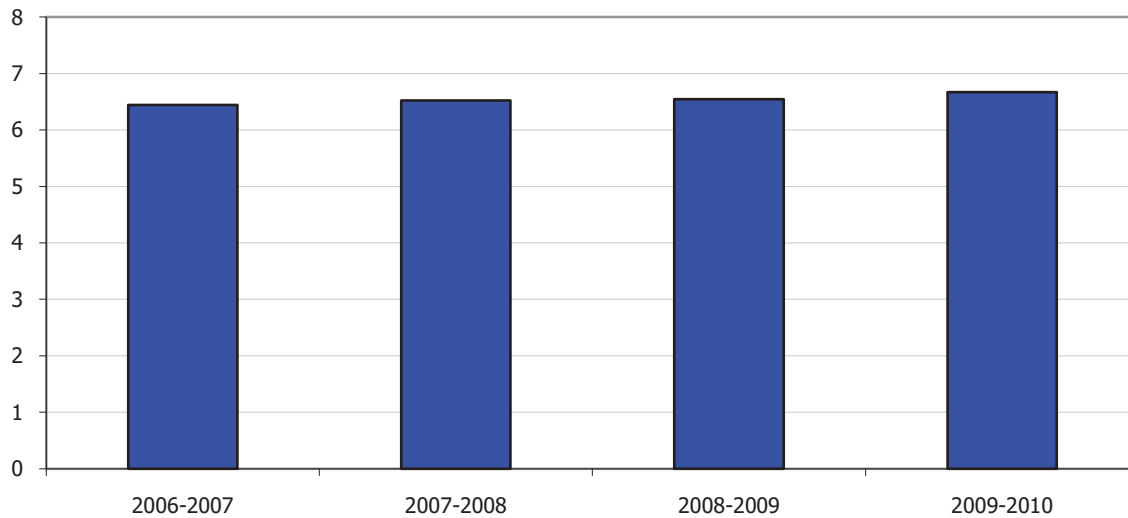
Opmerking: telkens gebaseerd op jaargemiddelden.

Bespreking

Het aandeel van de jongeren met een diploma hoger onderwijs neemt licht toe over de jaren, conform de doelstelling van het Pact. Het Pact streeft immers voor 2020 een aanzienlijke stijging hoger gediplomeerden na (zonder kwantificering). In 2009 bedraagt dit aandeel in de volledige categorie 20-29-jarigen 36%. In het jongste segment 20-24-jarigen is dit 27%, in het oudste segment 25-29-jarigen zelfs 45%. Dit verschil is het gevolg van het klein aantal afgestudeerden voor de leeftijd van 21-22-jaar, en door diegenen die pas op hun 25ste of later het diploma behalen. Belangrijk is ook dat de huidige academische bachelors (veelal na 3 jaar) als hoger diploma worden beschouwd, terwijl dit vroeger aan de universiteiten pas voor de licentiaatsdiploma's het geval was, wat de cijfers licht verhoogt.

Doelstelling	11.3 Concreet halveren we tegen 2020 het aantal schoolverlaters die het Secundair Onderwijs zonder voldoende startkwalificaties verlaten, stijgt het aantal jongeren met een diploma hoger onderwijs aanzienlijk ongeacht herkomst, werksituatie of opleidingsniveau van hun ouders. Kinderen van niet-hooggeschoolde ouders bereiken een participatiegraad van ruim 60% in het hoger onderwijs.
Kernindicatoren	% van de schoolbevolking (gewoon secundair onderwijs) met 2 jaar of meer achterstand
Definitie	Schoolse vertraging berekend op basis van een vergelijking tussen het leerjaar waarin de leerling is ingeschreven en het leerjaar waarin de leerling op grond van zijn geboortjaar en bij normale studievordering ingeschreven zou moeten zijn. Door atypische studieovergangen kan een leerling in het verleden schoolse vertraging opgelopen hebben die niet blijkt uit deze tabel (bv. overgang van 5de leerjaar naar 1B op basis van het leeftijds criterium). Deze schoolse vertraging wordt vervolgens gedeeld door het aantal ingeschreven leerlingen in het gewoon secundair onderwijs.
Streefwaarde	De doelstelling stelt een daling van het aantal schoolverlaters die het secundair onderwijs zonder voldoende startkwalificaties verlaten. Het aandeel leerlingen met grote schoolse vertraging is hiervoor een risicofactor.
Dimensies	/
Vergelijking ruimte	/
Vergelijking tijd	2006-2007, 2007-2008, 2008-2009, 2009-2010
Frequentie en stiptheid	Jaarlijks. De cijfers zijn beschikbaar in het najaar dat volgt op het einde van het schooljaar (najaar 2010 voor het schooljaar 2009-2010).
Laatst gewijzigd	1/12/2010
Meetmethode	De cijfers zijn afkomstig van een administratieve database, beheerd door de Afdeling Stafdiensten van het Vlaams Departement Onderwijs en Vorming, op basis van populatiegegevens, geleverd door de scholen.
Bron data	Vlaams Departement Onderwijs en Vorming, Afdeling Stafdiensten
Meer informatie	http://www.ond.vlaanderen.be/onderwijsstatistieken/2008-2009/0809_119-185_gewoon_secundair_schoolbevolking_per_studierichting.pdf

Aandeel schoolbevolking secundair met 2 jaar of meer achterstand

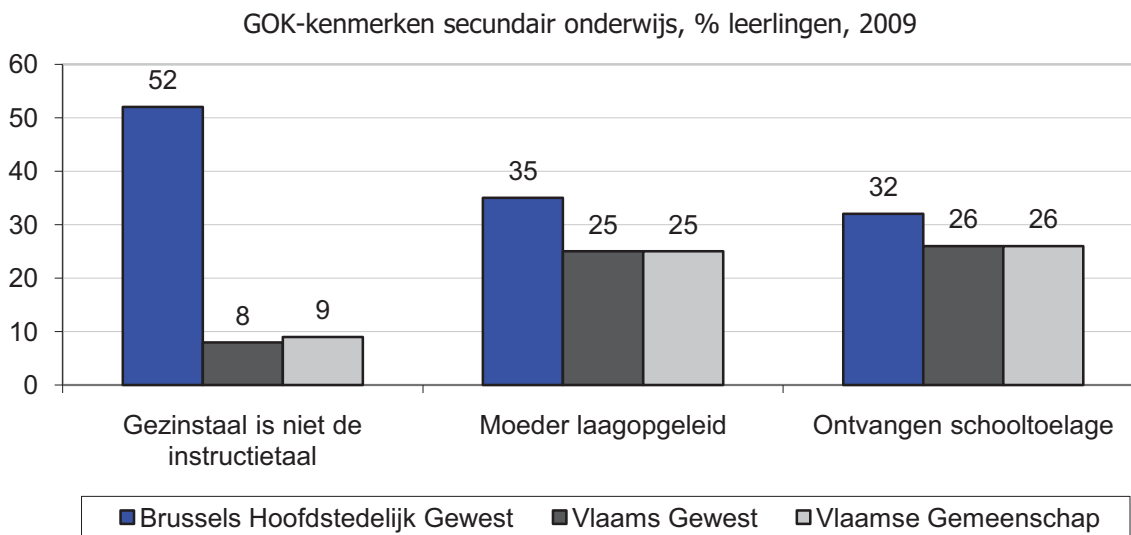
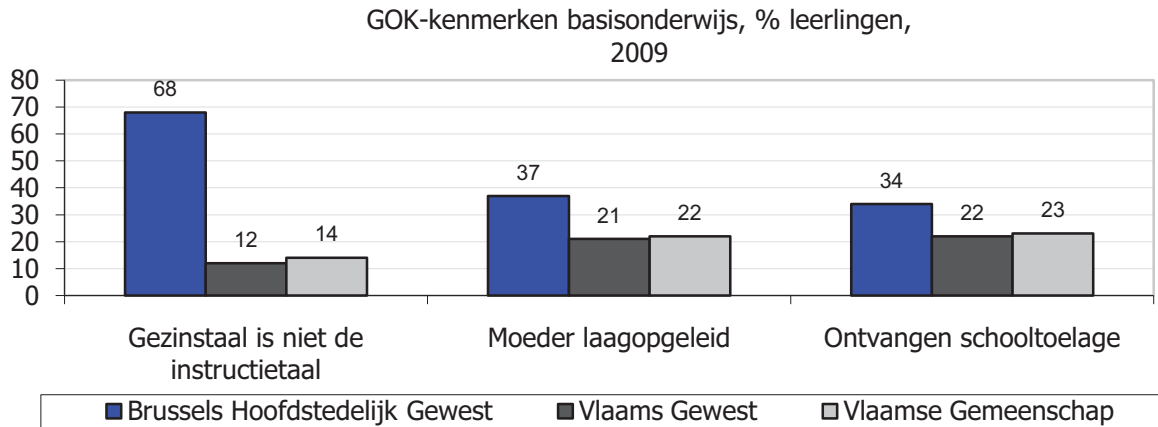

Bespreking

De schoolse vertraging van de scholieren in het gewoon secundair onderwijs stijgt licht. In het schooljaar 2006-2007 bedroeg het aandeel scholieren met 2 jaar of meer vertraging 6,44%, in 2009-2010 6,67%. Van een daling, zoals het Pact vooropstelt, is dus vooralsnog geen sprake.

Schoolse vertraging is niet noodzakelijk het gevolg van zittenblijven, maar kan ook voortkomen uit ziekte, verlate instap in het lager en/of secundair onderwijs, atypische studieovergangen (bv. van 1ste leerjaar B naar 1ste leerjaar A), enz...

Doelstelling	11.3.5 Concreet halveren we tegen 2020 het aantal schoolverlaters die het Secundair Onderwijs zonder voldoende startkwalificaties verlaten, stijgt het aantal jongeren met een diploma hoger onderwijs aanzienlijk ongeacht herkomst, werksituatie of opleiding
Kernindicatoren	% leerlingen in kleuter, gewoon lager onderwijs en secundair onderwijs met een laagopgeleide moeder, een gezinstaal die niet de instructietaal is en % leerlingen dat een schooltoelage ontvangt
Definitie	De aandelen van de leerlingen worden berekend op het niveau van het gewoon basisonderwijs (gewoon kleuteronderwijs+gewoon lager onderwijs) en gewoon secundair onderwijs in het Vlaamse onderwijs in het Vlaamse Gewest en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest
Streefwaarde	Stijging
Dimensies	Gezinstaal is niet de instructietaal, moeder laagopgeleid, ontvangen schooltoelage
Vergelijking ruimte	Vlaamse Gewest en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest
Vergelijking tijd	2009
Frequentie en stiptheid	Jaarlijks in februari worden de cijfers verzameld. De cijfers zijn uiterlijk begin van het daaropvolgende jaar beschikbaar.
Laatst gewijzigd	3/12/2010
Meetmethode	De cijfers met betrekking tot het ontvangen van de schooltoelage zijn afkomstig van een administratieve database van het Departement Onderwijs en Vorming, de overige van een vragenlijst die alle leerlingen van het basis- en secundair onderwijs moeten (laten) invullen. Leerlingen die deze vragenlijst reeds hebben ingevuld, dienen deze in de volgende jaren niet opnieuw in te vullen.
Bron data	Agentschap voor Onderwijsdiensten, Beleidsdomein Onderwijs en Vorming
Meer informatie	http://www.ond.vlaanderen.be/edulex/database/document/document.asp?docid=14041

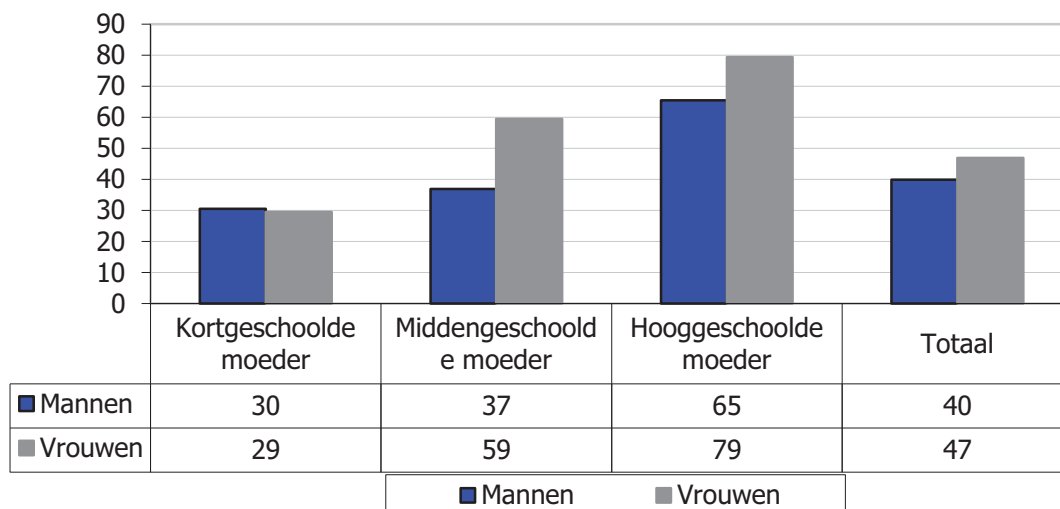
Bespreking

In de nulmeting van het jaar 2009 heeft 12% van de leerlingen in het basisonderwijs een gezinstaal die verschilt van de instructietaal en heeft 21% een laagopgeleide moeder. Het kenmerk "ontvangen van een schooltoelage" is vanaf 2008-2009 ook van toepassing op het basisonderwijs. 22% van de leerlingen in het basisonderwijs ontvangt deze toelage. In het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest liggen deze cijfers met respectievelijk 68%, 37% en 34% aanmerkelijk hoger.

In het secundair onderwijs ligt het cijfer voor gezinstaal verschillend van de instructietaal met 8% lager dan in het basisonderwijs. Daarentegen is het aandeel leerlingen met laagopgeleide moeder en het aandeel dat een schooltoelage ontvangt in het secundair onderwijs met 25% en 26% hoger dan in het basisonderwijs. De cijfers in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest zijn ongunstiger dan in het Vlaamse Gewest. 52% van de leerlingen in de Vlaamse secundaire scholen in Brussel hebben niet het Nederlands als gezinstaal. 35% van de leerlingen hebben er een laagopgeleide moeder en 32% ontvangen een schooltoelage.

Doelstelling	11.3.6 Concreet [...] stijgt het aantal jongeren met een diploma hoger onderwijs aanzienlijk ongeacht herkomst, werksituatie of opleidingsniveau van hun ouders.
Kernindicatoren	Aandeel jongeren met een diploma hoger onderwijs naar opleidingsniveau van de moeder, naar geslacht, in %
Definitie	Teller: aantal jongeren (25-34 jaar) uit de Adult Education Survey-steekproef met een diploma hoger onderwijs. Noemer: aantal jongeren (25-34 jaar) uit de steekproef. Dit quotiënt moet berekend worden per subgroep, te weten: naar scholingsgraad moeder (drie subgroepen), telkens opgedeeld naar geslacht .
Streefwaarde	Stijging.
Dimensies	Geslacht
Vergelijking ruimte	Vlaamse Gewest (survey wordt in de EU gehouden).
Vergelijking tijd	2008
Frequentie en stiptheid	Om de vijf jaar wordt de Adult Education Survey gehouden, eerste meting in 2007-2008, in de EU-lidstaten
Laatst gewijzigd	3/12/2010
Meetmethode	Survey, wordt 5 jaarlijks verwacht, eerste meting in 2007-2008, in de EU lidstaten
Bron data	Eurostat AES (Adult Education Survey), ADSEI
Meer informatie	

Aandeel jongeren met diploma hoger onderwijs, naar opleidingsniveau moeder, in %, 2008

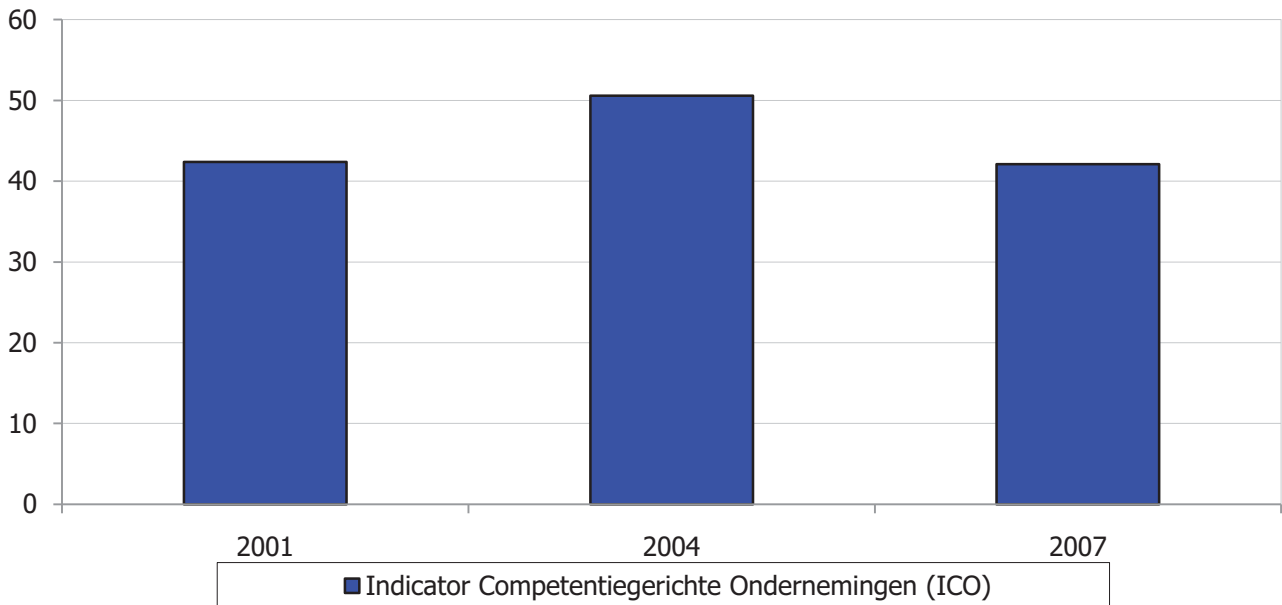
Bespreking

Het verband tussen de scholingsgraad van de moeder en het al dan niet behalen van een diploma hoger onderwijs is duidelijk zichtbaar en dit zowel bij de mannen als bij de vrouwen.

Wie een kortgeschoolde moeder heeft, heeft zelf minder vaak een diploma hoger onderwijs behaald. Deze kans bedraagt bij de mannen 30% en bij de vrouwen 29%. Wiens moeder hooggeschoold is, heeft zelf meer dan dubbel zoveel kans om een diploma hoger onderwijs te bezitten (65% bij de mannen en 79% bij de vrouwen).

Doelstelling	11.4.1 In 2020 zullen meer bedrijven en sectoren een strategisch competentiebeleid voeren.
Kernindicatoren	Indicator Competentiegerichte Organisaties (ICO), gebaseerd op de driejaarlijkse Technologie-Organisatie-Arbeid (TOA) screening (SERV/STV)
Definitie	De indicator drukt het aandeel ondernemingen uit die positief scoren op de meerderheid van 13 kenmerken van competentiegerichte ondernemen. Deze indicatoren worden bevraagd in de driejaarlijkse TOA (Technologie, Organisatie, Arbeid) -enquête bij bedrijven, georganiseerd door SERV. Deze indicatoren zijn :1. opleiding voor minstens de helft van de personeelsleden, 2. opleidingsplan hebben, 3. competentie management minstens gedeeltelijk toepassen, 4. functioneringsgesprekken voor minstens de helft van het personeel, 5. toepassen van werkoverleg voor minstens de helft van het personeel, 6. er is een formeel suggestiesysteem, 7. eigen personeel vaak benutten als bron voor innovatie, 8. toepassen van teamwerk voor minstens de helft van het personeel, 9. ... en werkmethode en/of werkverdeling zijn bevoegdheden van de teams, 10. minstens de helft van het personeel heeft de verantwoordelijkheid over de eigen werkmethode, 11. polyvalentie voor minstens de helft van de personeelsleden, 12. vaste samenwerking EN elektronische communicatie met klanten OF leveranciers, 13. vaak gebruik maken van klanten-leveranciers én kennis-instellingen als bronnen van innovatie
Streefwaarde	Stijging
Dimensies	/
Vergelijking ruimte	/
Vergelijking tijd	2001, 2004, 2007
Frequentie en stiptheid	Driejaarlijks. De ICO-resultaten van de TOA-enquête worden bekend gemaakt in de eerste maanden van het jaar volgend op het jaar van de enquête.
Laatst gewijzigd	3/09/2009
Meetmethode	TOA-enquête. Dit is een driejaarlijkse telefonische enquête van SERV-STV afgenomen bij personeelsverantwoordelijken en zaakvoerders van ondernemingen. Sinds 2001 wordt hierin gepeild naar de ICO-deelindicatoren.
Bron data	SERV-STV
Meer informatie	http://www.serv.be/publicaties/1361.pdf

Indicator Competentiegerichte Ondernemingen (ICO)

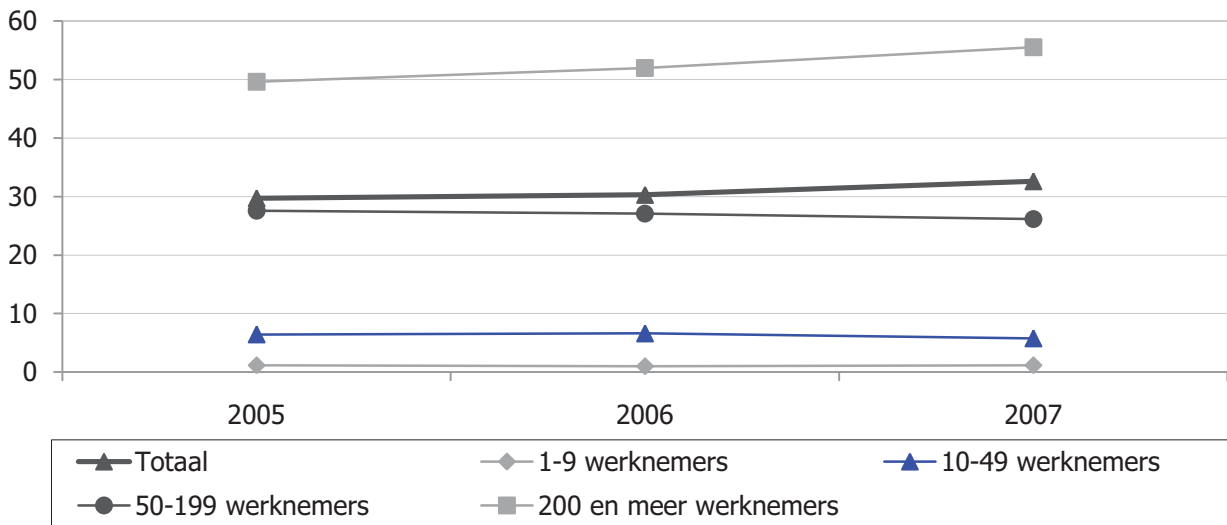

Bespreking

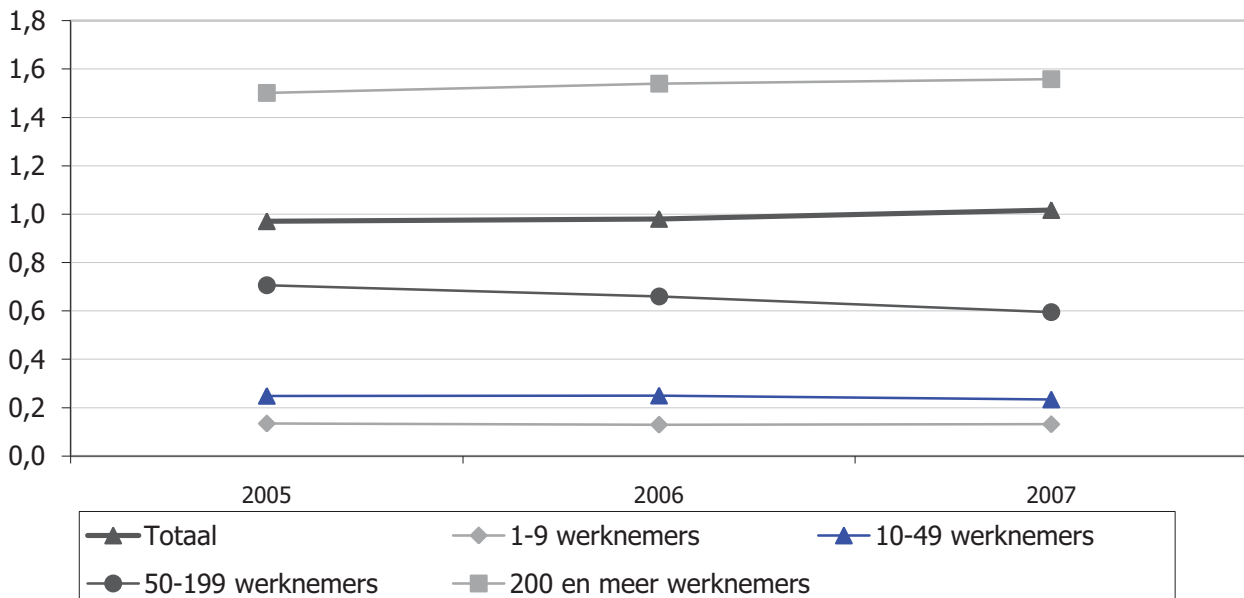
Na een verbetering in 2004 is de ICO opnieuw teruggevallen op het niveau van 2001. Er is dus vooralsnog geen sprake van een stijging, zoals het Pact vooropstelt. De terugval is te wijten aan de vermindering van het aandeel respondenten dat positief antwoordt op de criteria : opleiding voor minstens helft personeelsleden, functioneringsgesprekken voor minstens helft personeel, toepassen van werkoverleg voor minstens helft van personeel, eigen personeel vaak benutten als bron informatie, polyvalentie voor minstens helft personeelen vaste samenwerking en elektronische communicatie met klanten of leveranciers. Er is wel een significante verbetering van het aandeel respondenten met een opleidingsplan, met een formeel suggestiesysteem en dat vaak gebruik maakt van klanten-leveranciers en kennis-instellingen als bronnen van innovatie.

Doelstelling	11.4.2 In 2020 zullen meer bedrijven en sectoren een strategisch competentiebeleid voeren.
Kernindicatoren	Aandeel werknemers in opleiding (breed aanbod: interne vorming, training en opleiding, externe opleidingspartners bvb. sectoren, ...), Financiële opleidingsinvestering in % van de loonmassa, Gegevens sectoren m.b.t. opleiding, verspreiding competentiebeleid
Definitie	Opleidingsparticipatie van werknemers : aandeel werknemers dat gedurende het boekjaar één of meer formele opleidingen heeft gevolgd. Opleidingsinvestering als percentage van de loonmassa: totale opleidingskosten gedeeld door de bruto totale loonkosten (inclusief werkgeversbijdragen).
Streefwaarde	Stijging
Dimensies	Geslacht (opleidingsparticipatie), grootte bedrijf in termen van aantal werknemers, NACE-branche
Vergelijking ruimte	
Vergelijking tijd	2005, 2006, 2007
Frequentie en stiptheid	Jaarlijks, een nulmeting op basis van de boekjaren 2005 en 2006 werd gepubliceerd in 2009.
Laatst gewijzigd	2/12/2010
Meetmethode	De cijfers zijn afkomstig van de sociale balansen van ondernemingen van de particuliere sector met minstens 1 VTE werknemmer, die een volledig boekjaar van twaalf maanden kunnen voorleggen. Hierop wordt een regionalisatie toegepast op basis van de verdeling van de werknemers van het bedrijf (of de sector) over de regio's (RSZ-data). In totaal werden, na kwaliteitscontroles, 102382 bedrijven over heel België in de analyse betrokken (2006)
Bron data	WSE, op basis van Balanscentrale (NBB) en RSZ
Meer informatie	http://www.steunpuntwse.be/download/nl/4168389/pdf

Opleidingsparticipatie werknemers

Opleidingsinvestering / loonmassa

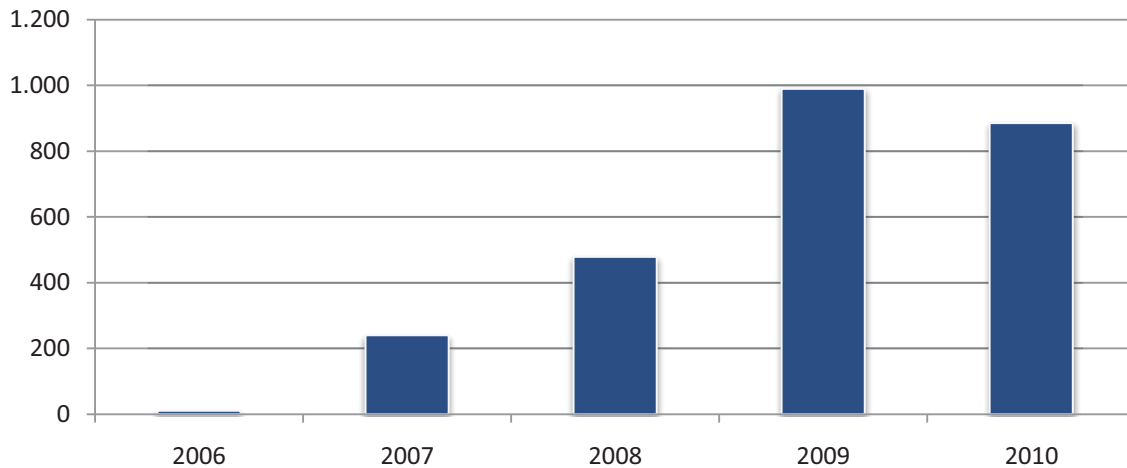
Bespreking

De opleidingsparticipatie, ofwel het aandeel van de werknemers dat in de loop van het jaar een of meer formele opleidingen heeft gevolgd, is in 2007 gestegen tot 32%. Er is dus sprake van een (lichte) stijging, zoals het Pact vooropstelt. Naar geslacht zijn er nauwelijks verschillen, maar des te meer naar de grootte van het bedrijf. In de micro-ondernemingen (minder dan 10 werknemers) bedraagt het aandeel amper 1%; in de grote ondernemingen (meer dan 200 werknemers) 55,5% in 2007. Naar sectoren scoren "energie, water en afvalbeheer" het best (54%), gevolgd door "gezondheidszorg en maatschappelijke diensten" en "informatie en communicatie"

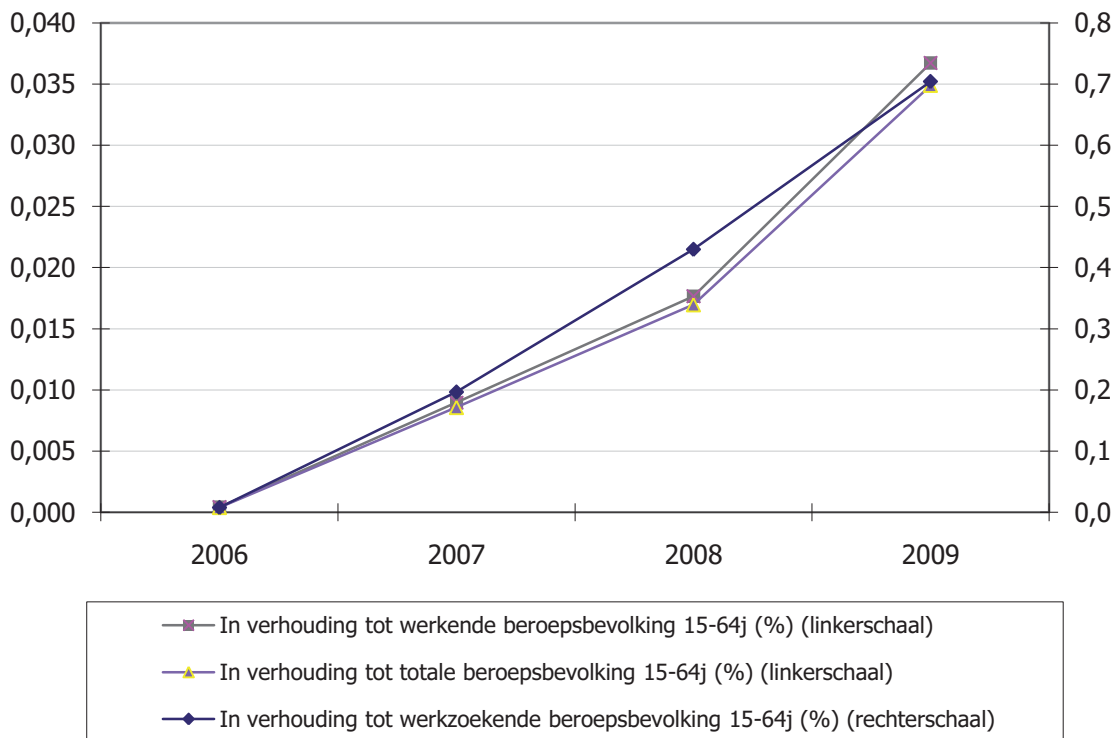
De opleidingsinvestering, als aandeel van de totale loonkosten, bedraagt in 2007 nog altijd 1,0%. Hier is dus geen lichte stijging vast te stellen. Het Pact legt geen gekwantificeerde doelstellingen vast, alleen een stijging. Maar in vergelijking met de in 1998 door de sociale partners overeengekomen "1,9%-doelstelling" is dit niet hoog te noemen. Zoals bij de werknemersparticipatie geven grotere bedrijven relatief meer uit dan kleinere, maar zelfs bij ondernemingen met meer dan 200 werknemers komt men maar tot 1,6%. Slechts

Doelstelling	11.5 Een lerende samenleving in 2020 erkent competenties, waar en hoe ze ook verworven zijn.
Kernindicatoren	Aantal titels van beroepsbekwaamheid/aantal uitgereikte ervaringsbewijzen: in absolute cijfers en relatief t.o.v. werkende en werkzoekende beroepsbevolking
Definitie	Aantal uitgereikte ervaringsbewijzen, in absolute aantallen, en in verhouding tot de werkende/werkzoekende beroepsbevolking van 15-64 jaar (Enquête Arbeidskrachten).
Streefwaarde	/
Dimensies	Erkend beroep (voor de absolute aantallen uitgereikte ervaringsbewijzen)
Vergelijking ruimte	/
Vergelijking tijd	2006-2010 (2006-2009 voor de verhoudingen tegenover de beroepsbevolking)
Frequentie en stiptheid	Jaarlijks. De aantallen uitgereikte ervaringsbewijzen zijn onmiddellijk na afloop jaar beschikbaar, de cijfers omtrent de beroepsbevolking (EAK) volgen enkele maanden later.
Laatst gewijzigd	17/01/2011
Meetmethode	De uitgereikte ervaringsbewijzen zijn afkomstig van een administratieve database, beheerd door het Vlaams Subsidieagentschap Werk en Sociale Economie (Vlaams Ministerie van Werk en Sociale Economie). Dit agentschap reikt zelf de ervaringsbewijzen uit. De data omtrent de beroepsbevolking zijn ontleend aan de Europese Enquête Arbeidskrachten (EAK), in België uitgevoerd door ADSEI.
Bron data	Vlaams Subsidieagentschap Werk en Sociale Economie (WSE) (uitgereikte ervaringsbewijzen), Steunpunt WSE, op basis van ADSEI (beroepsbevolking)
Meer informatie	http://www.werk.be/wse/subsidieagentschap/documenten/jaarverslag_vsa_wse_2008.pdf?SMSESSION=NO

Aantal uitgereikte ervaringsbewijzen

Uitgereikte ervaringsbewijzen tegenover beroepsbevolking (%)

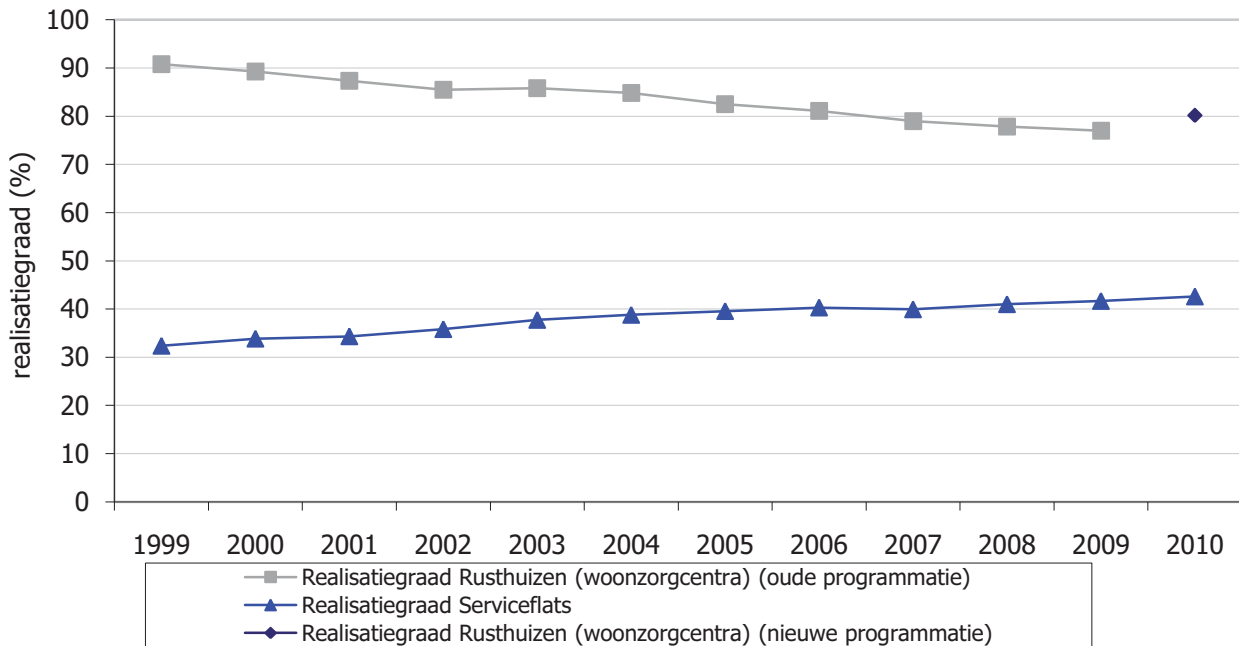
Bespreking

Vanaf oktober 2006 werd er voor het eerst ervaringsbewijzen, namelijk voor 11 call center operators. Sindsdien is het aantal snel toegenomen. In 2007, het eerste volledige jaar waarvoor cijfers beschikbaar zijn, werden 240 ervaringsbewijzen uitgereikt, in 2010 886. In 2010 is het cijfer voor het eerst gedaald. Het aantal beroepen steeg van 1 tot 36. De belangrijkste in 2010 waren : heftruckchauffeur (144 ervaringsbewijzen), begeleider buitenschoolse kinderopvang (141) en sociaal tolk (72).

In verhouding tot de beroepsbevolking blijven de aantallen echter bijzonder laag: in verhouding tot de werkenden tussen 15 en 64 jaar waren er in 2009 0,04% ervaringsbewijzen uitgereikt. Voor het volledig jaar 2010 zijn nog geen cijfers van de beroepsbevolking bekend. In verhouding tot de werkzoekenden 15-64 jaar waren er in 2009 0,70% ervaringsbewijzen uitgereikt.

Doelstelling	12.1.1 In 2020 voorziet Vlaanderen in een toegankelijk en betaalbaar kwaliteitsvol aanbod aan hulp- en zorgverlening, dat toereikend is in het licht van de zich wijzigende maatschappelijke behoeften en sociaaldemografische ontwikkelingen.
Kernindicator	Verhouding gerealiseerde capaciteit t.o.v. de geprogrammeerde capaciteit in de ouderenzorg
Definitie	Om in te spelen op de sociaaldemografische evolutie (de vergrijzing) hanteert men programmacijfers voor het aantal woongelegenheden in de rusthuizen (woonzorgcentra) en de serviceflats. Wordt het aantal gerealiseerde plaatsen daar tegen afgezet dan krijgen we de realisatiegraad. Dit is een indicatie voor een voldoende aanbod. Maar deze indicator meet enkel de residentiële ouderenvoorzieningen, bijgevolg houdt hij geen rekening met de toenemende beleidsaandacht voor thuis-, mantel- en tijdelijke opvang.
Streefwaarde	Er staat geen streefwaarde in de doelstelling. Indien de programmatie een goede weergave is van de behoefte, zou deze volledig ingevuld moeten zijn om van een toereikend aanbod te kunnen spreken.
Dimensies	Realisatiegraad programmacijfer rusthuizen (woonzorgcentra) en realisatiegraad programmacijfer serviceflats
Vergelijking ruimte	Vlaamse Gemeenschap
Vergelijking tijd	Vanaf 2010 is het woonzorgdecreet van kracht en wijzigt de berekening van de programmatie (andere leeftijdscohorten). Hierdoor zal een vergelijking van realisatiegraad voor rusthuizen (woonzorgcentra) niet meer mogelijk zijn. De berekening voor de serviceflats blijft ongewijzigd.
Frequentie en stiptheid	jaarlijks, januari X
Laatst gewijzigd	26/11/2010
Meetmethode	
Bron data	Agentschap Zorg en Gezondheid
Meer informatie	http://www.zorg-en-gezondheid.be/woonzorgcentra_programmacijfers.aspx en http://www.zorg-en-gezondheid.be/Serviceflats_programmacijfers.aspx

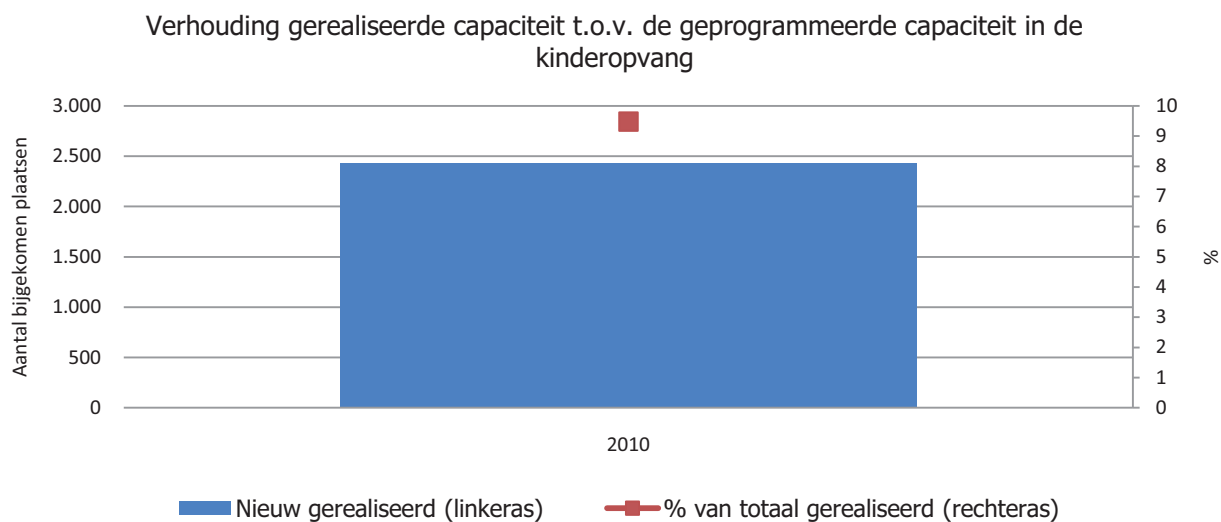
Residentiële ouderenzorg

Bespreking

De realisatiegraad in de woonzorgsector (de vroegere rusthuizen) bedraagt 80%. Er kan geen evolutie in de tijd gemaakt worden, omdat vanaf 2010 de programmatie op andere manier wordt berekend dan voordien. Begin 2010 is 42,6% van de geprogrammeerde capaciteit aan serviceflats gerealiseerd. De realisatiegraad bij de serviceflats neemt gestaag toe. Over de periode 1999-2010 is er bij de serviceflats een toename met 10% procentpunt. Het aanbod van de serviceflats werd de laatste tien jaar meer toereikend in het licht van maatschappelijke en demografische ontwikkelingen.

Doelstelling	12.1.2 In 2020 voorziet Vlaanderen in een toegankelijk en betaalbaar kwaliteitsvol aanbod aan hulp- en zorgverlening, dat toereikend is in het licht van de zich wijzigende maatschappelijke behoeften en sociaaldemografische ontwikkelingen.
Kernindicator	Verhouding gerealiseerde capaciteit t.o.v. de geprogrammeerde capaciteit in de voorschoolse kinderopvang.
Definitie	Om in te spelen op de sociaaldemografische evolutie ontwikkelde Kind en Gezin het behoefte planningsinstrument. Zo plant men dat er voor 32.608 kinderen of in totaal 25.676 plaatsen moeten bijkomen tussen 2010 en 2020. Wordt het aantal nieuw gerealiseerde plaatsen daar tegen afgezet dan krijgen we de realisatiegraad. Deze is een indicatie voor een voldoende aanbod in de kinderopvang.
Streefwaarde	Niet in doelstelling. Indien de programmatie een goede weergave is van de behoefte, zou deze volledig ingevuld moeten zijn om van een toereikend aanbod te kunnen spreken. De behoefte planning is een op wetenschappelijke gronden maximale vastgelegde behoefte.
Dimensies	Invulling programmacijfer kinderopvangplaatsen
Vergelijking ruimte	Vlaamse Gemeenschap
Vergelijking tijd	Er zijn slechts gegevens beschikbaar vanaf 2010. Vanaf dan is een vergelijking in de tijd mogelijk.
Frequentie en stiptheid	jaarlijks
Laatst gewijzigd	14/01/2011
Meetmethode	Het aantal nieuw gerealiseerde plaatsen per jaar en het cumulatief percentage van de in totaal te realiseren plaatsen.
Bron data	Kind en Gezin
Meer informatie	www.kindengezin.be

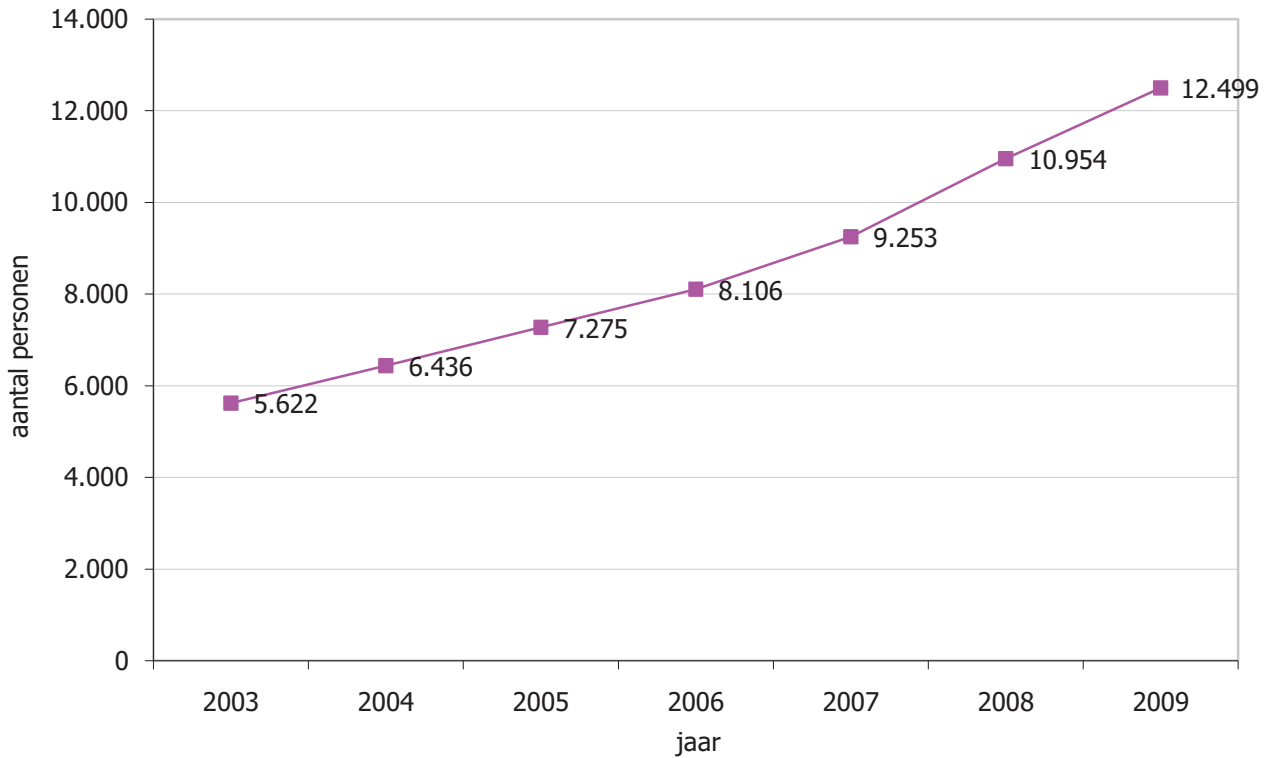

Bespreking

Het behoefte planningsinstrument voorziet dat er tussen 2010 en 2020 25.676 plaatsen moeten bijkomen. In 2010 kwamen er in totaal 2434 plaatsen bij. Dit betekent 9,48% van het totaal te realiseren aantal plaatsen. Een realisatiegraad van ongeveer 10% betekent dat men goed op schema ligt.

Doelstelling	12.1.3 In 2020 voorziet Vlaanderen in een toegankelijk en betaalbaar kwaliteitsvol aanbod aan hulp- en zorgverlening, dat toereikend is in het licht van de zich wijzigende maatschappelijke behoeften en sociaaldemografische ontwikkelingen.
Te overwegen indicator	Aantal personen op de centrale registratie zorg van VAPH met een dringende zorgvraag
Definitie	Het totaal aantal personen dat met één of meerdere dringende zorgvragen bij de Centrale Registratie van Zorgvragen geregistreerd is. Bij het stellen van een zorgvraag dient een urgentiecode aangegeven te worden. Wij nemen enkel de dringende zorgvragen (UC1 en UC2) in beschouwing.
Streefwaarde	Niet in doelstelling, maar de indicator geeft weer hoeveel personen een dringende zorgvraag hebben binnen de gehandicapte sector. Bij een toereikend aanbod zou er niemand op de Centrale Registratie Zorg voorkomen.
Dimensies	Aantal personen
Vergelijking ruimte	Vlaams Gewest
Vergelijking tijd	Vergelijkbaar, maar de registratie is onderhevig aan wijzigende maatschappelijke en wettelijk kaders
Frequentie en stiptheid	Halfjaarlijks publiceert het VAPH een "Zorgregierapport" (mei en oktober) met daarin de situatie van het voorbije semester. Voor deze rapportage vergelijken we de steeds de situatie op 31 december.
Laatst gewijzigd	26/11/2010
Meetmethode	Rapportage van de bij het VAPH geregistreerde zorgvragen
Bron data	Het CRZ-rapport van het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (VAPH)
Meer informatie	http://www.vaph.be/vlafo/view/nl/464335-Zorgvragen.html

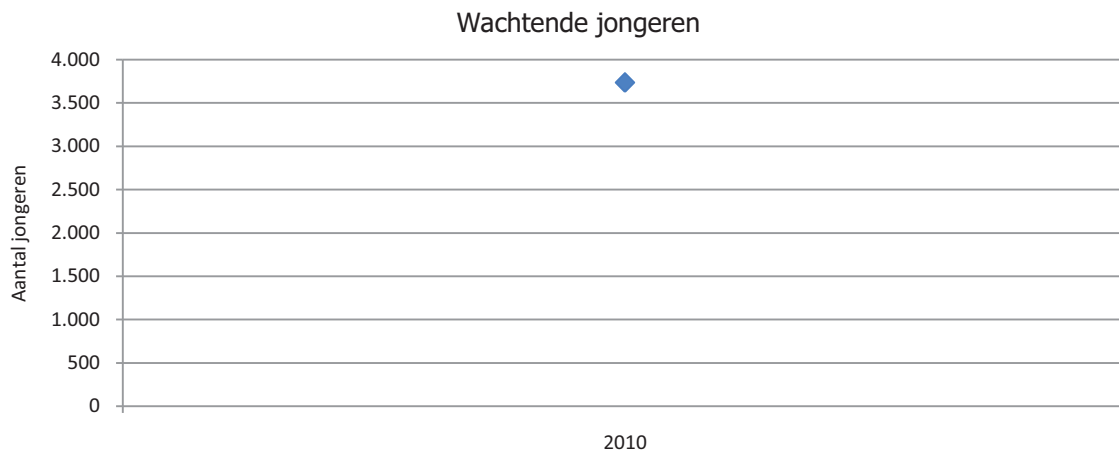
Personen bij CRZ geregistreerd met dringende zorgvraag

Bespreking

Op 31 december 2009 waren in totaal 12.499 personen met een dringende vraag geregistreerd bij de Centrale Registratie Zorg. Er is een toename van 122% sinds het registratie- en rapporteringssysteem in 2003 ingevoerd is. Ondanks het realiseren van bijkomende plaatsen in het kader van het uitbreidingsbeleid blijft het aantal geregistreerde dringende zorgvragen verder groeien.

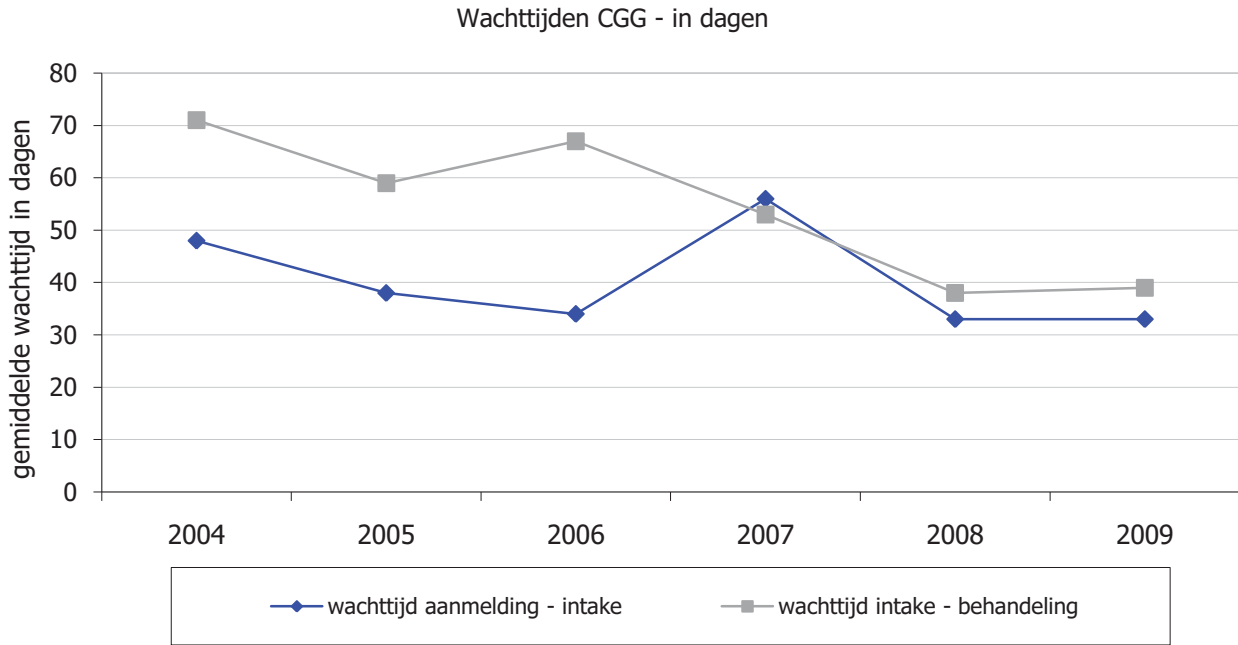
Doelstelling	12.1.4 In 2020 voorziet Vlaanderen in een toegankelijk en betaalbaar kwaliteitsvol aanbod aan hulp- en zorgverlening, dat toereikend is in het licht van de zich wijzigende maatschappelijke behoeften en sociaaldemografische ontwikkelingen.
Kernindicator	Aantal jongeren op het centrale wachtbeheer van agentschap Jeugdzorg.
Definitie	Het totaal aantal jongeren dat voorkomt op het wachtbeheer van het agentschap Jeugdzorg gemeten via een uniform systeem van capaciteitsbeheer. Situatie op 31/12.
Streefwaarde	Niet in doelstelling, maar de indicator geeft weer hoeveel personen voorkomen op de centrale wachtlijst, bij een toereikend aanbod zou er niemand op een wachtlijst mogen voorkomen.
Dimensies	aantal personen
Vergelijking ruimte	Vlaams Gewest
Vergelijking tijd	vergelijkbaar, maar de registratie is opgestart vanaf 2010. Voor sommige regio's zijn een aantal wachtlijstregistraties eind 2010 nog aan het opstarten.
Frequentie en stiptheid	De gegevens worden in januari opgevraagd bij het agentschap Jeugdzorg. Of ze gepubliceerd zullen worden is nog niet duidelijk.
Laatst gewijzigd	17/01/2011
Meetmethode	
Bron data	Het agentschap Jeugdzorg
Meer informatie	http://wvg.vlaanderen.be/jongerenwelzijn/

Bespreking

Op het einde van het opstartjaar van het centrale wachtbeheer staan er 3.736 jongeren geregistreerd als wachtende. Voor trends en evoluties is het wachten op informatie van de volgende jaren.

Doelstelling	12.1.5 In 2020 voorziet Vlaanderen in een toegankelijk en betaalbaar kwaliteitsvol aanbod aan hulp- en zorgverlening, dat toereikend is in het licht van de zich wijzigende maatschappelijke behoeften en sociaaldemografische ontwikkelingen.
Kernindicator	De wachttijd bij de centra Geestelijke Gezondheidszorg
Definitie	Er bestaan twee soorten wachttijden bij de Centra Geestelijke Gezondheidszorg. Deze tussen de aanmelding en het intake-gesprek en deze tussen het intake-gesprek en de start van de behandeling. We geven voor beide de gemiddelde wachttijd in dagen.
Streefwaarde	Niet in doelstelling, maar bij een toereikend aanbod zou er geen wachttijd zijn.
Dimensies	
Vergelijking ruimte	Vlaams Gewest
Vergelijking tijd	in 2007 overgang naar nieuwe registratiemethode.
Frequentie en stiptheid	In de tweede jaarhelft worden de kerncijfers steeds op de website gepubliceerd (jaarlijks)
Laatst gewijzigd	26/11/2010
Meetmethode	De wachttijden worden verzameld door middel van het elektronische patiëntendossier. Hiervoor wordt enkel rekening gehouden met de erkende CGG, met de niet-erkende CGG wordt hier geen rekening gehouden.
Bron data	Agentschap zorg en gezondheid
Meer informatie	http://www.zorgengezondheid.be/topPage.aspx?id=7668

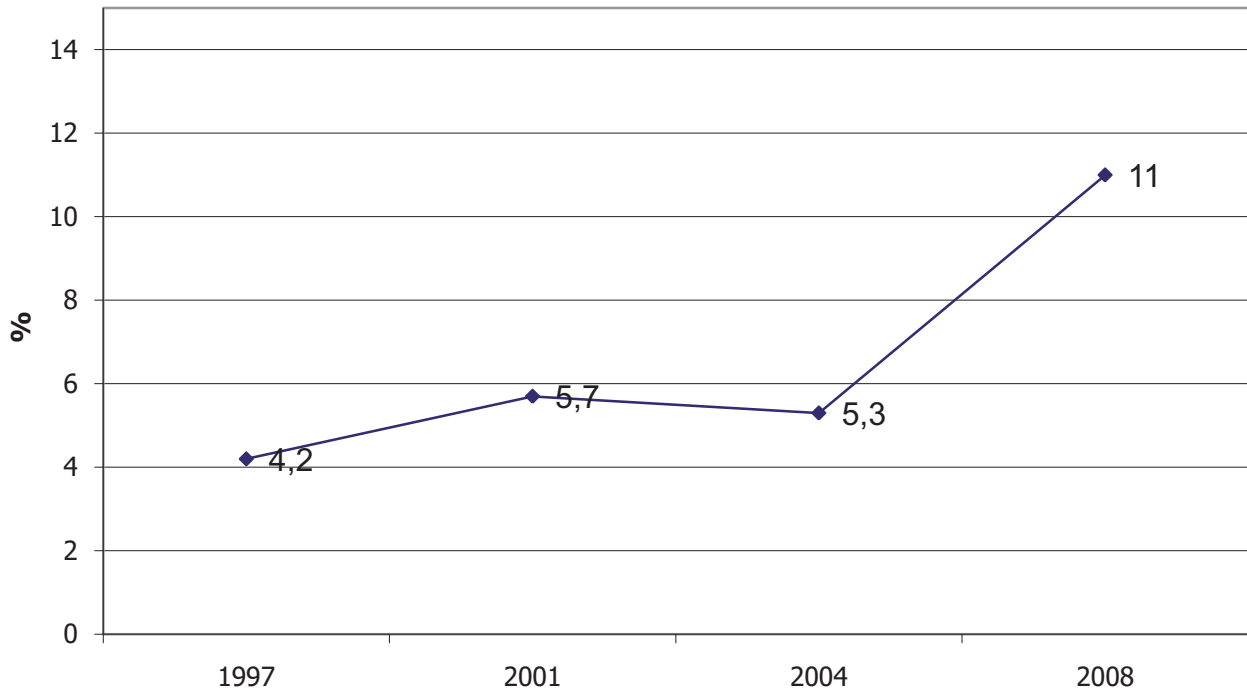
Bespreking

De gemiddelde wachttijd tussen aanmelding en intake bij de Centra Geestelijke Gezondheidszorg bedroeg in 2009 33 dagen, een status quo in vergelijking met 2008. Sinds de invoering van het nieuwe registratiesysteem is een daling vast te stellen.

De wachttijd tussen intake en start behandeling bedroeg 39 dagen in 2009, dit is een status quo (lichte stijging) tegenover 2008.

Doelstelling	12.1.6 In 2020 voorziet Vlaanderen in een toegankelijk en betaalbaar kwaliteitsvol aanbod aan hulp- en zorgverlening, dat toereikend is in het licht van de zich wijzigende maatschappelijke behoeften en sociaaldemografische ontwikkelingen.
Kernindicator	Het aandeel gezinnen dat in het voorbije jaar medische consumptie heeft moeten uitstellen om financiële redenen.
Definitie	Het aandeel gezinnen dat in de "Gezondheidsenquête" aangeeft dat ze het voorbije jaar een medische hulpverlening heeft uitgesteld om financiële redenen
Streefwaarde	Niet in doelstelling
Dimensies	Aandeel van alle gezinnen
Vergelijking ruimte	niet in de doelstelling
Vergelijking tijd	1997, 2001, 2004, 2008
Frequentie en stiptheid	De gezondheidsenquête wordt om de drie a vier jaar gehouden. Na bewerking door het Wetenschappelijk Instituut Volksgezondheid worden de resultaten vrijgegeven.
Laatst gewijzigd	Laatst beschikbare enquêtegegevens zijn van 2008. Deze werden in de zomer 2010 verspreid. 17/12/2010
Meetmethode	Enquête
Bron data	Wetenschappelijk Instituut Volksgezondheid
Meer informatie	http://www.iph.fgov.be/epidemiologie/epin/index4.htm

Aandeel gezinnen dat medische consumptie uitstelde om financiële redenen

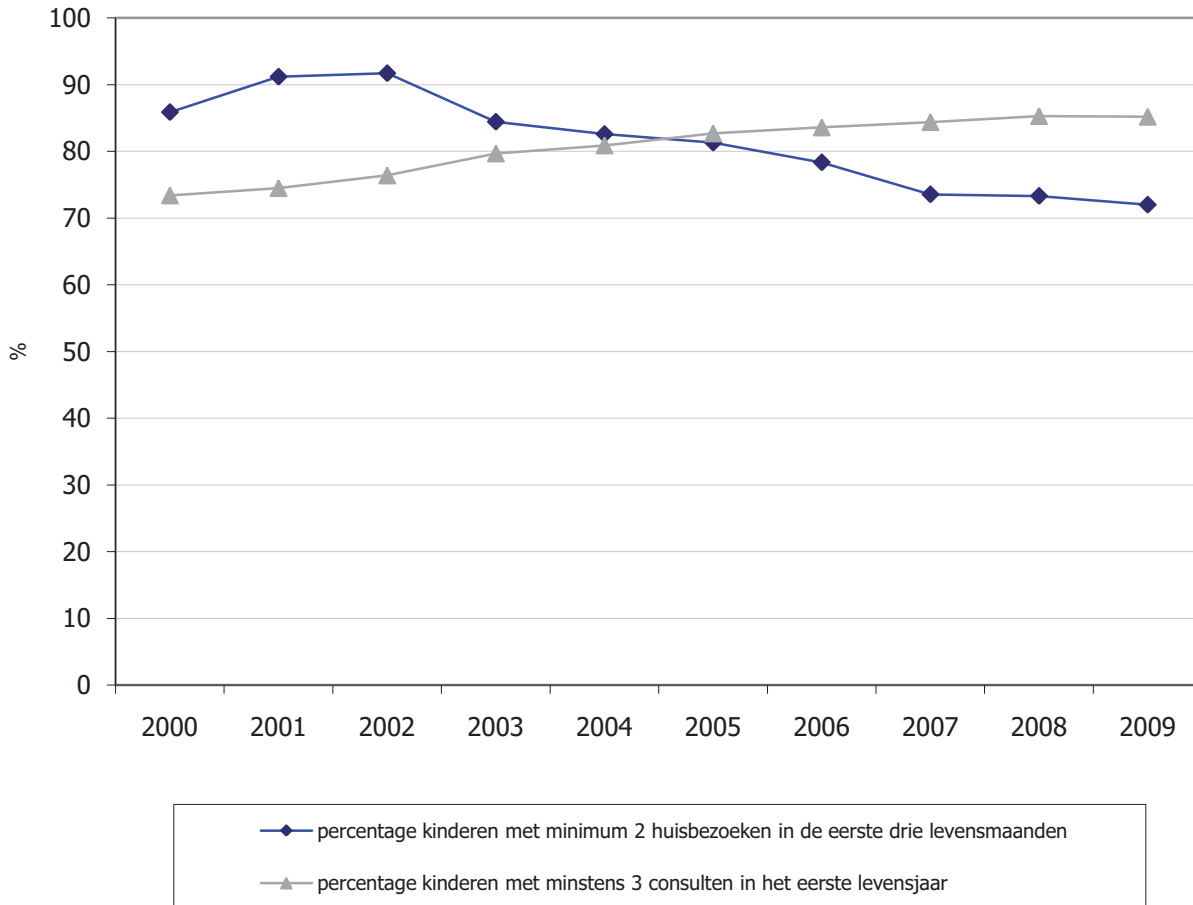

Bespreking

11 % van alle gezinnen gaf in de Gezondheidsenquête van 2008 aan het vorige jaar medische consumptie om financiële redenen te hebben uitgesteld. Dit is een verdubbeling ten opzichte van de vorige enquête. De toegankelijkheid en betaalbaarheid van de medische hulp- en zorgverlening gaat erop achteruit.

Doelstelling	12.1.7 In 2020 voorziet Vlaanderen in een toegankelijk en betaalbaar kwaliteitsvol aanbod aan hulp- en zorgverlening, dat toereikend is in het licht van de zich wijzigende maatschappelijke behoeften en sociaaldemografische ontwikkelingen.
Kernindicator	Percentage kinderen met minimum 2 huisbezoeken in de eerste drie levensmaanden en met minstens 3 consulten in het eerste levensjaar
Definitie	Huisbezoeken van Kind en Gezin worden verricht door een verpleegkundige, terwijl bij consulten de ouders zelf terecht kunnen in een consultatiebureau (arts en verpleegkundige). Percentage kinderen met minimum 2 huisbezoeken in de eerste drie levensmaanden en met minstens 3 consulten in het eerste levensjaar.
Streefwaarde	Niet in doelstelling, maar een toereikend aanbod betekent dat alle kinderen minimaal 2 huisbezoeken en 3 consulten hebben.
Dimensies	/
Vergelijking ruimte	Vlaams Gewest
Vergelijking tijd	2000-2008
Frequentie en stiptheid	jaarlijks
Laatst gewijzigd	26/11/2010
Meetmethode	De gegevens komen uit Ikaros, vanaf april 2010 Mirage. In deze databanken van Kind en Gezin worden gegevens opgeslagen betreffende alle kinderen vanaf de geboorte. De gegevens worden geregistreerd door regioteamleden van Kind en Gezin tijdens contacten met gezinnen met jonge kinderen.
Bron data	Kind & Gezin - Statistisch Jaarverslag
Meer informatie	http://www.kindengezin.be

Aandeel kinderen met minimum 2 huisbezoeken in de eerste drie levensmaanden
en aandeel kinderen met minstens 3 consulten in het eerste levensjaar

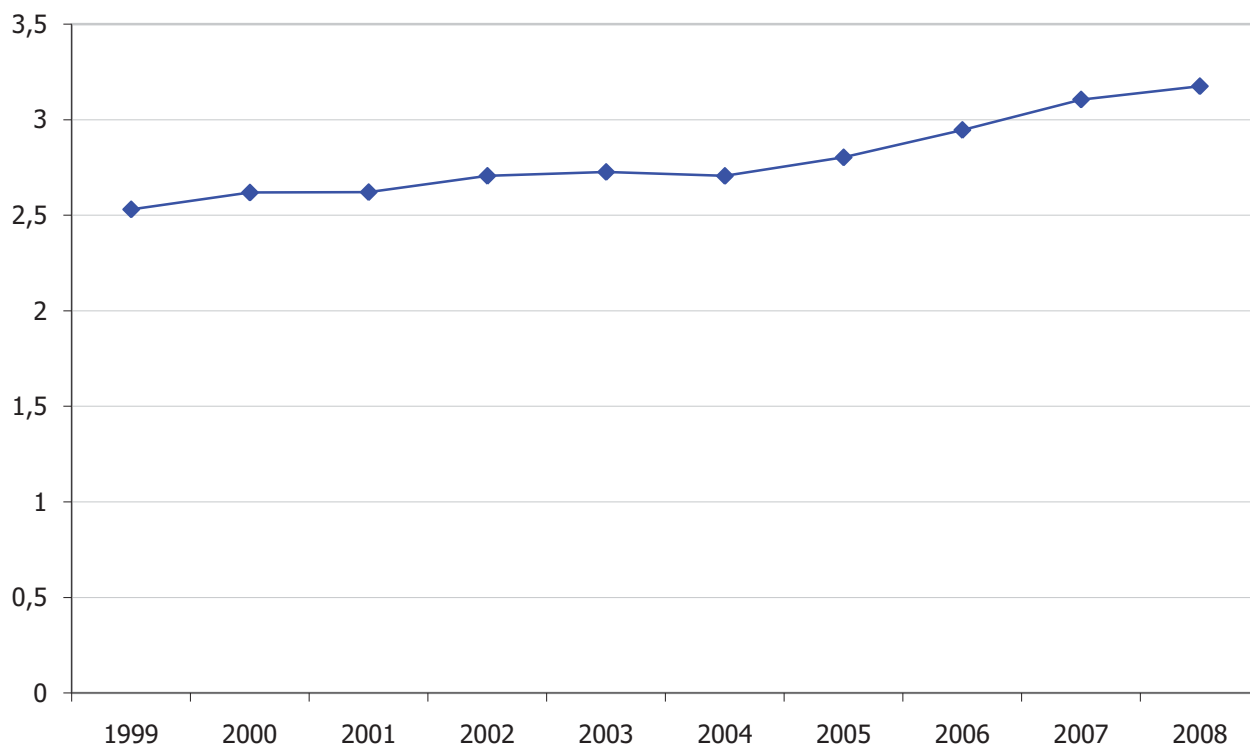
Bespreking

In de voorbije tien jaar daalde het aandeel kinderen dat in de eerste 3 levensmaanden minimum 2 huisbezoeken kreeg voortdurend, met uitzondering van 2008. In 2009 hernam de dalende trend. Vanaf 2004 was er een forse stijging van het aantal geboorten. In 2009 lag het aantal geboorten in het Vlaamse Gewest bijna 14% hoger dan in 2003. De middelen voor de preventieve gezinsondersteuning zijn verhoudingsgewijs niet zo sterk toegenomen.

Na een jarenlange stijging van het aandeel kinderen dat in het eerste levensjaar 3 of meer consulten kreeg, is er in 2009 een stagnatie. Met een bereik van ruim 85% ligt dit wel op een zeer hoog niveau.

Doelstelling	12.3. Eerstelijnszorg- en thuiszorg zijn in 2020 versterkt.
Kernindicator	Geholpen gezinnen in de gezinszorg en aanvullende thuiszorg per 100 huishoudens
Definitie	Het aantal gezinnen dat jaarlijks geholpen wordt door de verschillende diensten voor gezinszorg en aanvullende thuiszorg ten opzichte van het totaal aantal Vlaamse huishoudens.
Streefwaarde	Versterken, een concrete streefwaarde vermeldt de doelstelling niet. Dit versterken uit zich door een stijging van het aandeel (en aantal) geholpen gezinnen.
Dimensies	
Vergelijking ruimte	niet vergelijkbaar met andere regio's of landen wegens totaal andere organisatie van de gezinshulp
Vergelijking tijd	vergelijking in tijd is mogelijk
Frequentie en stiptheid	De cijfers worden jaarlijks i de loop van de maand mei bezorgd door het Agentschap Zorg en Gezondheid. Ze worden niet gepubliceerd. X+2
Laatst gewijzigd	15/12/2010
Meetmethode	Het aantal gezinnen dat jaarlijks geholpen wordt door de openbare en de private diensten voor gezinszorg wordt samengeteld
Bron data	Team Eerstelijn en Thuiszorg
Meer informatie	http://www.zorg-en-gezondheid.be

Geholpen gezinnen in de gezinszorg per 100 huishoudens

Bespreking

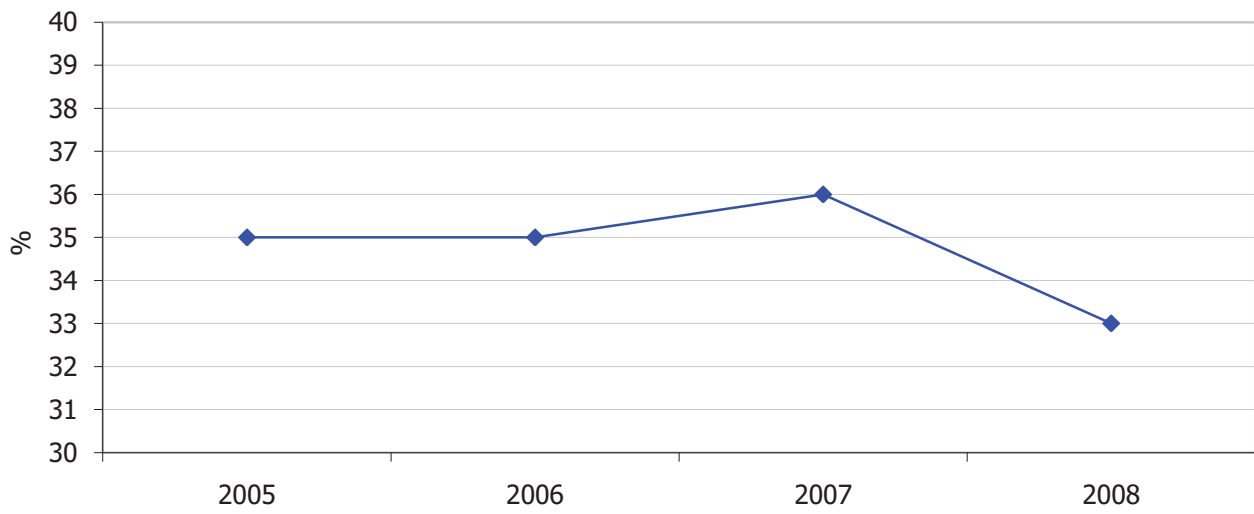
In 2008 werden 3,17% van de particuliere huishoudens geholpen door een openbare of een private dienst voor gezinszorg en aanvullende thuiszorg. Dit is sinds 1999 een toename met 0,64%-punt. Het aantal gezinnen dat geholpen wordt door de gezinszorg is sterker gestegen dan de toename van het aantal gezinnen.

In 1999 werden 60.000 gezinnen van de 2,37 miljoen geholpen, in 2008 waren dat er bijna 82.000 van de 2,58 miljoen.

De gezinszorg is versterkt. Door de grote uitbreiding van het aantal gesubsidiëerde uren voor de gezins- en thuiszorgdiensten in 2008 wordt ook voor 2009 een verhoging van het aantal geholpen gezinnen verwacht.

Doelstelling	12.4. Het ontstaan van groepspraktijken wordt gestimuleerd.
Kernindicator	Aandeel groepspraktijken
Definitie	Het aandeel groepspraktijken binnen alle huisartspraktijken. Het aandeel wordt berekend op basis van een bevraging bij een representatief staal huisartsen (de zgn. peilartsen)
Streefwaarde	Niet concreet in doelstelling, wel dat het gestimuleerd wordt.
Dimensies	
Vergelijking ruimte	Belgische gewesten
Vergelijking tijd	Vergelijkbaar, wel rekening houden met survey-fluctuaties
Frequentie en stiptheid	jaarlijks, najaar X cijfers over X-2
Laatst gewijzigd	7/12/2010
Meetmethode	Gegevens worden middels een schriftelijke enquête verzameld bij de peilhuisartsen. Peilartsen zijn huisartsen die regelmatig bevroegd en opgevolgd worden.
Bron data	Wetenschappelijk Instituut Volksgezondheid - Dienst Epidemiologie
Meer informatie	http://www.iph.fgov.be/epidemie/EPINL/medvnl/profil_07.pdf

Aandeel groepspraktijken bij de huisartspraktijken

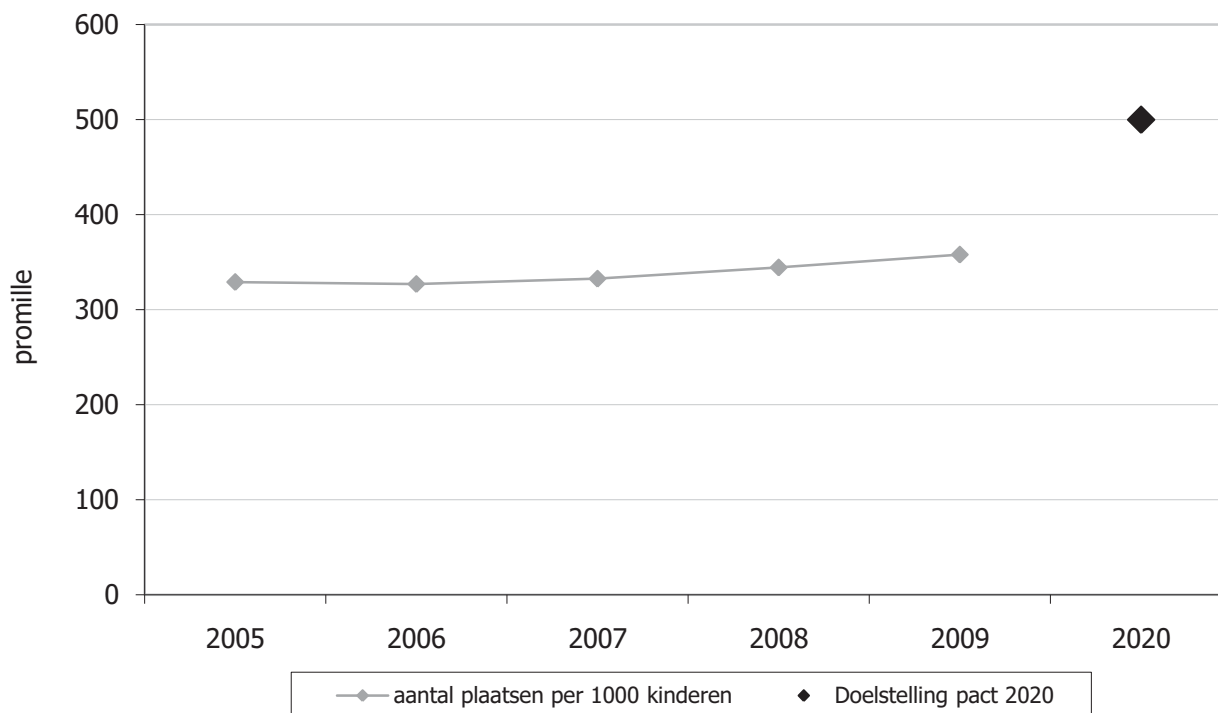

Bespreking

In de Vlaamse regio is 33% van de huisartspraktijken een groepspraktijk. Dit aandeel is de laatste jaren stabiel. Over de evolutie in de richting van de doelstelling is nog geen uitspraak te doen.

Doelstelling	12.6 Voor minstens de helft van de kinderen tot 3 jaar worden in 2020 formele en kwaliteitsvolle vormen van kinderopvang aangeboden.
Kernindicator	Aantal plaatsen in formele kinderopvang per duizend kinderen (0-3 jaar)
Definitie	Aantal voorschoolse opvangplaatsen per 1000 kinderen onder de drie jaar. Deze opvangplaatsen zijn erkend en gesubsidieerd of hebben een attest van toezicht van Kind en Gezin. Belangrijke bemerking is dat het hier gaat over het aantal opvangplaatsen en niet om het aantal kinderen dat gebruik maakt van de opvang. Eén opvangplaats kan immers door meerdere kinderen gebruik worden, vb. deeltijds. Het aantal kinderen dat gebruik maakt van opvang kan ook bekomen worden bij Kind en Gezin.
Streefwaarde	500 plaatsen per 1000 kinderen
Dimensies	
Vergelijking ruimte	Vlaamse Gewest
Vergelijking tijd	2005 - 2009
Frequentie en stiptheid	jaarlijks, beschikbaar in de maand juni (X+1)
Laatst gewijzigd	16/07/2009
Meetmethode	Het aantal voorschoolse opvangplaatsen is de som van het aantal plaatsen in erkende (en gesubsidieerde) opvangvoorzieningen en in opvangvoorzieningen met attest van toezicht op 31 december. Het aantal kinderen is informatie die niet bij ADSEI gehaald wordt, maar uit een eigen bestand van Kind en Gezin. Enerzijds omwille van de laattijdige beschikbaarheid van de ADSEI-cijfers en anderzijds omwille van het feit dat de ADSEI-cijfers enkel gaan over de de jure bevolking. Het gebruik van het aantal kinderen volgens KG laat ook toe om teller en noemer op hetzelfde tijdstip te nemen (in het verleden namen we het aantal plaatsen op 31/12 en het aantal kinderen op 1/1 van datzelfde jaar).
Bron data	Kind en Gezin - jaarverslag
Meer informatie	www.kindengezin.be

Voorschoolse kinderopvang

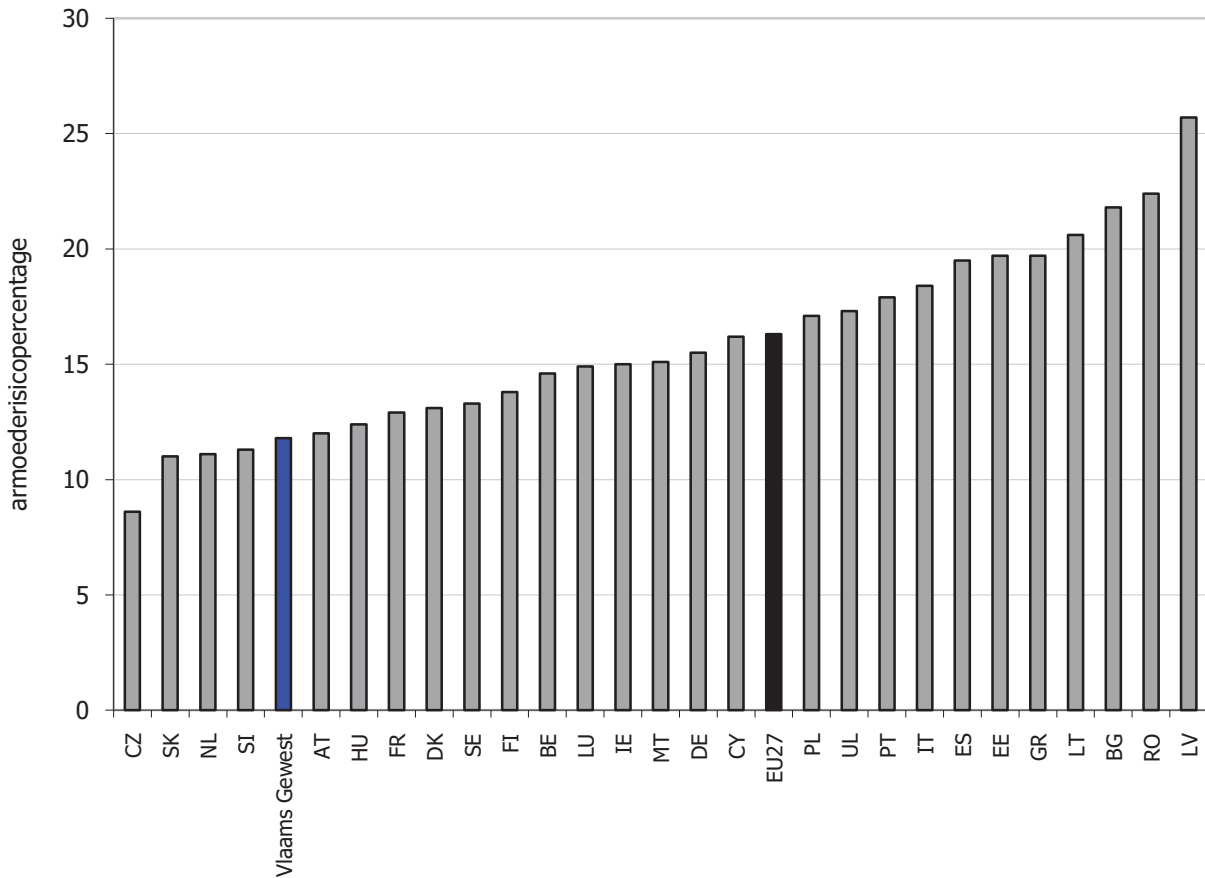

Bespreking

In 2009 waren er in het Vlaamse Gewest 358 plaatsen per 1000 kinderen. Het aantal plaatsen per 1000 kinderen jonger dan 3 jaar steeg de voorbije 5 jaar met 28,8 promillepunt. Met uitzondering van 2006 was er ieder jaar een toename. De daling in 2006 was te wijten aan het feit dat de stijging van het aantal geboorten groter was dan de toename van het aantal plaatsen.

Doelstelling	13.1 In 2020 ligt het aandeel inwoners dat leeft in armoede en geconfronteerd wordt met sociale uitsluiting laag in vergelijking met de best presterende EU27-landen.
Kernindicatoren	Risico op financiële armoede na sociale transfers, op basis van regionale armoederisicodrempel: in % van de bevolking
Definitie	De Europese actieplannen stellen dat een persoon risico loopt op financiële armoede als zijn of haar netto beschikbaar equivalent huishoudinkomen lager ligt dan de armoederisicodrempel (na alle sociale transfers). De Belgische armoederisicodrempel wordt berekend door 60% te nemen van het mediaan equivalente beschikbare huishoudinkomen van alle Belgen. Aangezien Vlaanderen hier als een aparte entiteit vergeleken wordt met de andere Europese landen, wordt hier een eigen regionale Vlaamse armoederisicodrempel berekend. De berekeningswijze van deze drempel blijft identiek (60% van het equivalente mediaan beschikbare huishoudinkomen), maar het gaat om het mediaan beschikbare huishoudinkomen van de personen in het Vlaamse Gewest en dus niet van alle Belgen.
Streefwaarde	Het Vlaamse armoederisicopercentage ligt in 2020 laag in vergelijking met de best presterende EU27-landen
Dimensies	Het armoedecijfer wordt berekend op individueel niveau. Daartoe wordt eerst het totale netto beschikbare huishoudinkomen gedeeld door een equivalentiefactor die rekening houdt met de grootte en samenstelling van het gezin. Deze equivalentiefactor bedraagt 1 bij een huishouden met 1 volwassene en wordt verhoogd met een factor 0,5 voor elke bijkomende volwassene en een factor 0,3 voor elk kind jonger dan 14 jaar. Om te komen tot het percentage personen onder de armoederisicodrempel (armoederisico op individueel niveau) wordt aan elk lid van het huishouden dit equivalent huishoudinkomen toegekend en wordt dit inkomen per persoon vergeleken met de armoederisicodrempel.
Vergelijking ruimte	De EU-SILC-enquête maakt vergelijkingen met het Waals Gewest, België als geheel en de andere EU27-landen mogelijk
Vergelijking tijd	De EU-SILC-enquête werd opgestart in 2004 en daarna jaarlijks herhaald. De resultaten zijn telkens gebaseerd op gegevens over het inkomen van het jaar voordien. De meest recente cijfers zijn afkomstig van SILC 2009 en hebben betrekking op de inkomens van 2008.
Frequentie en stiptheid	De tijdigheid is strikt bepaald via Verordening (EG) nr. 1177/2003 van 16 juni 2003. De data van het transversale gedeelte verstrekken de lidstaten voor enquêtejaar N bij voorkeur binnen elf maanden na de gegevensverzameling aan Eurostat. De uiterste termijn is 30 november van jaar N+1 voor lidstaten waar de gegevens via doorlopende enquêtes of aan de hand van registers op het eind van jaar N worden verzameld en 1 oktober van jaar N+1 voor de overige lidstaten. De data van het longitudinale gedeelte verstrekken de lidstaten voor eind maart van jaar N+2.
Laatst gewijzigd	SILC 2009 (inkomen 2008): data vrijgegeven eind 2010
Meetmethode	Survey
Bron data	ADSEI en Eurostat
Meer informatie	http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/2785.htm http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/1319.htm http://statbel.fgov.be/silc/ http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/income_social_inclusion_living_conditions/data/main_tables

Risico op financiële armoede, na sociale transfers, in het Vlaams Gewest (regionale armoederisicodrempel) en de 27 EU-lidstaten in 2009 (inkomen 2008)

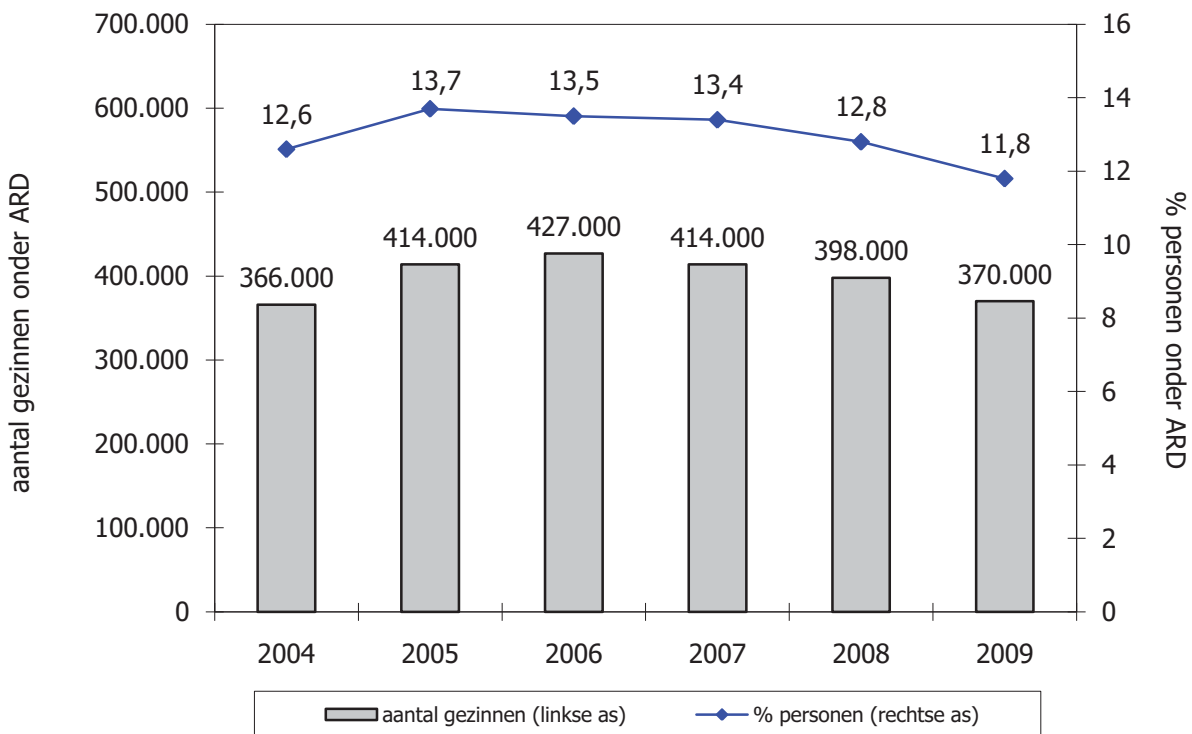
Bespreking

Het Vlaamse armoederisicopercentage (12%) lag in 2009 duidelijk lager dan het EU27-gemiddelde (16%). Vlaanderen haalde in 2009 een 5de plaats in de EU27. Dat is beduidend beter dan de jaren daarvoor. In 2005 haalde Vlaanderen een 12de plaats, in 2006 en 2007 een 11de plaats en in 2008 een 10de plaats.

Het is echter zo dat de rangschikking sterk varieert naar leeftijd. Vooral bij de ouderen scoort het Vlaamse Gewest niet goed. Bij de personen ouder dan 65 jaar haalt Vlaanderen met een armoederisicopercentage van 23% maar een 22ste plaats in de EU27.

Doelstelling	13.2 In 2020 ligt het aandeel inwoners dat leeft in armoede en geconfronteerd wordt met sociale uitsluiting laag in vergelijking met de best presterende EU27-landen. Dit houdt in dat in 2020 in Vlaanderen elk gezin ongeacht de samenstelling, minstens een inkomen heeft dat de Europese armoederisicodrempel bereikt.
Kernindicatoren	Risico op financiële armoede na sociale transfers, op basis van regionale armoederisicodrempel: in % van de bevolking (individueel niveau) en in aantal gezinnen (gezinsniveau)
Definitie	De Europese actieplannen stellen dat een persoon risico loopt op financiële armoede als zijn of haar netto beschikbaar equivalent huishoudinkomen lager ligt dan de armoederisicodrempel (na alle sociale transfers). De Belgische armoederisicodrempel wordt berekend door 60% te nemen van het mediaan equivalente beschikbare huishoudinkomen van alle Belgen. Aangezien Vlaanderen hier als een aparte entiteit vergeleken wordt met de andere Europese landen, wordt hier een eigen regionale Vlaamse armoederisicodrempel berekend. De berekeningswijze van deze drempel blijft identiek (60% van het equivalente mediaan beschikbare huishoudinkomen), maar het gaat om het mediaan beschikbare huishoudinkomen van de personen in het Vlaamse Gewest en dus niet van alle Belgen.
Streefwaarde	"Elk gezin dient in 2020 ongeacht de samenstelling een inkomen te hebben dat de armoededrempel bereikt." Dit betekent dat het armoederisicopercentage en het aantal gezinnen met een armoederisico in principe naar 0 moet evolueren.
Dimensies	Het armoedecijfer wordt berekend op gezinsniveau en op individueel niveau. In beide gevallen wordt eerst het totale netto beschikbare huishoudinkomen gedeeld door een equivalentiefactor die rekening houdt met de grootte en samenstelling van het gezin. Deze equivalentiefactor bedraagt 1 bij een huishouden met 1 volwassene en wordt verhoogd met een factor 0,5 voor elke bijkomende volwassene en een factor 0,3 voor elk kind jonger dan 14 jaar. Om het aantal gezinnen onder de armoededrempel (armoederisico op gezinsniveau) te kennen wordt dit equivalente huishoudinkomen vergeleken met de armoederisicodrempel. Om te komen tot het percentage personen onder de armoederisicodrempel (armoederisico op individueel niveau) wordt aan elk lid van het huishouden dit equivalent huishoudinkomen toegekend en wordt dit inkomen per persoon vergeleken met de armoederisicodrempel.
Vergelijking ruimte	De EU-SILC-enquête maakt vergelijkingen met het Waals Gewest, België als geheel en de andere EU27-landen mogelijk
Vergelijking tijd	De EU-SILC-enquête werd opgestart in 2004 en daarna jaarlijks herhaald. De resultaten zijn telkens gebaseerd op gegevens over het inkomen van het jaar voordien. De meest recente cijfers zijn afkomstig van SILC 2009 en hebben betrekking op de inkomens van 2008.
Frequentie en stiptheid	De tijdigheid is strikt bepaald via Verordening (EG) nr. 1177/2003 van 16 juni 2003. De data van het transversale gedeelte verstrekken de lidstaten voor enquêtejaar N bij voorkeur binnen elf maanden na de gegevensverzameling aan Eurostat. De uiterste termijn is 30 november van jaar N+1 voor lidstaten waar de gegevens via doorlopende enquêtes of aan de hand van registers op het eind van jaar N worden verzameld en 1 oktober van jaar N+1 voor de overige lidstaten. De data van het longitudinale gedeelte verstrekken de lidstaten voor eind maart van jaar N+2.
Laatst gewijzigd	SILC 2009 (inkomen 2008): data vrijgegeven eind 2010
Meetmethode	Survey
Bron data	ADSEI en Eurostat
Meer informatie	http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/2785.htm http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/1319.htm http://statbel.fgov.be/silc/ http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/income_social_inclusion_living_conditions/data/main_tables

Risico op financiële armoede in het Vlaams Gewest na sociale transfers op basis van de regionale armoederisicodrempel (ARD), in 2004-2009

Bespreking

De Vlaamse armoederisicodrempel lag in 2009 voor een alleenstaande op 12.159 euro per jaar of 1.013 euro per maand. Omgerekend is dat voor een gezin met twee volwassenen en twee kinderen 2.128 euro per maand.

Goed één op acht personen in Vlaanderen (11,8%) beschikte in 2009 over een inkomen onder deze armoededrempel. Dat komt overeen met 725.000 personen. Vrouwen, ouderen, alleenstaanden, eenoudergezinnen, personen die niet werken, laagopgeleiden en huurders lopen een hoger risico om in armoede terecht te komen. Ook personen met een vreemde nationaliteit kampen met een verhoogd armoederisico.

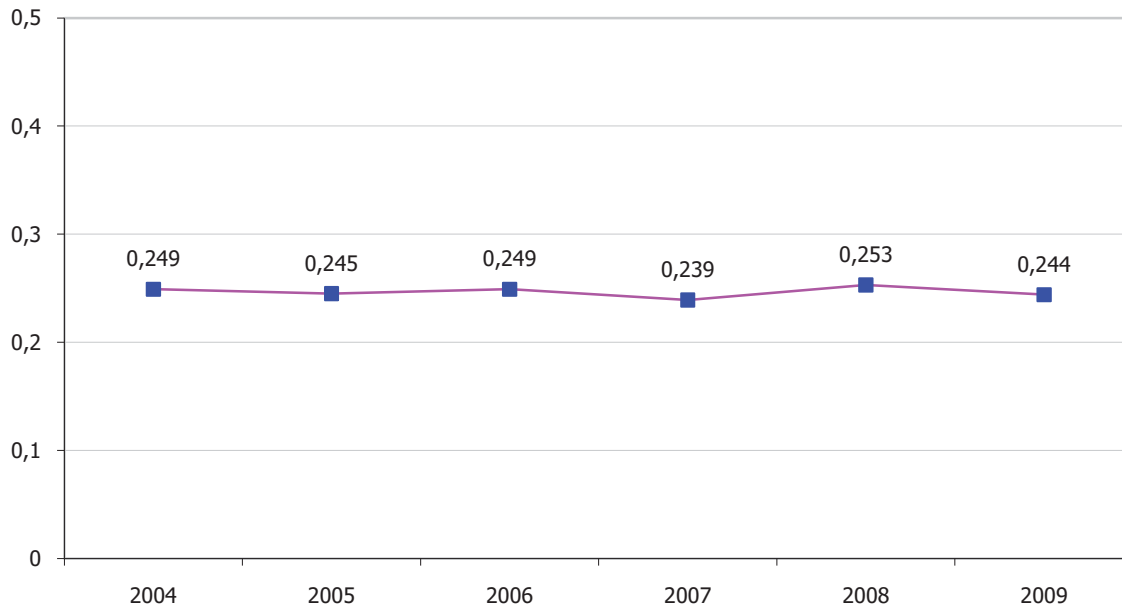
Het armoederisicopercentage lijkt de laatste jaren iets te dalen, al is die daling voorlopig niet significant. De vergelijking maken met de periode voor 2003 is moeilijk wegens een breuk in de tijdreeks (overgang van de ECHP-survey naar de EU-SILC-survey). Wel is het zo dat tussen 1994 en 1997 het armoederisicopercentage licht is gedaald waarna het tussen 1997 en 2001 min of meer stabiel is gebleven.

Als de armoedecijfers niet op individueel niveau maar op gezinsniveau worden berekend, blijkt het in 2009 te gaan om 370.000 gezinnen of 14,2% van het totale aantal gezinnen in Vlaanderen. Ook dit cijfer blijft de laatste jaren vrij stabiel.

Hierbij dient opgemerkt te worden dat in de EU-SILC-survey bepaalde kwetsbare bevolkingsgroepen (zoals personen in collectieve huishoudens, personen die illegaal in het land verblijven of dak- en thuislozen), niet of nauwelijks vertegenwoordigd zijn. De hier vermelde cijfers lijken dus eerder een onderschatting van de werkelijkheid.

Doelstelling	13.3. In 2020 is er een duidelijk resultaat merkbaar van een intensieve bestrijding van armoede en sociale uitsluiting op meerdere gebieden. Het betreft resultaten van investeringen in sociale woningen, onderwijs en opleiding van kansengroepen, ziektepreventie bij kansengroepen, ...
Kernindicator	Ginicoëfficiënt
Definitie	De ginicoëfficiënt is een maat die inzicht geeft in de wijze waarop het inkomen verdeeld is tussen de inwoners van een land of regio. Het is een synthetische maat van het cumulatieve aandeel van het equivalent inkomen dat opgenomen wordt door de cumulatieve percentages van het aantal individuen. De waarde van de coëfficiënt varieert van 0 (volledige inkomensgelijkheid) tot 1 (volledige ongelijkheid).
Streefwaarde	"In 2020 is er een duidelijk resultaat merkbaar van een intensieve bestrijding van armoede en sociale uitsluiting." Dat kan geïnterpreteerd worden als een significante daling van de ginicoëfficiënt tegen 2020.
Dimensies	Individuen
Vergelijking ruimte	De EU-SILC-enquête maakt vergelijkingen met het Waals Gewest, België als geheel en de andere EU27-landen mogelijk
Vergelijking tijd	De EU-SILC-enquête werd opgestart in 2004 en daarna jaarlijks herhaald. De resultaten zijn telkens gebaseerd op gegevens over het inkomen van het jaar voordien. De meest recente cijfers zijn afkomstig van SILC 2009 en hebben betrekking op de inkomens van 2008.
Frequentie en stiptheid	De tijdigheid is strikt bepaald via Verordening (EG) nr. 1177/2003 van 16 juni 2003. De data van het transversale gedeelte verstrekken de lidstaten voor enquêtejaar N bij voorkeur binnen elf maanden na de gegevensverzameling aan Eurostat. De uiterste termijn is 30 november van jaar N+1 voor lidstaten waar de gegevens via doorlopende enquêtes of aan de hand van registers op het eind van jaar N worden verzameld en 1 oktober van jaar N+1 voor de overige lidstaten. De data van het longitudinale gedeelte verstrekken de lidstaten voor eind maart van jaar N+2.
Laatst gewijzigd	SILC 2009 (inkomen 2008): data vrijgegeven eind 2010
Meetmethode	Survey
Bron data	ADSEI en Eurostat
Meer informatie	http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereksen/1319.htm http://statbel.fgov.be/silc/ http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/income_social_inclusion_living_conditions/data/main_tables

Ginicoëfficiënt in het Vlaamse Gewest, in 2004-2009

Bespreking

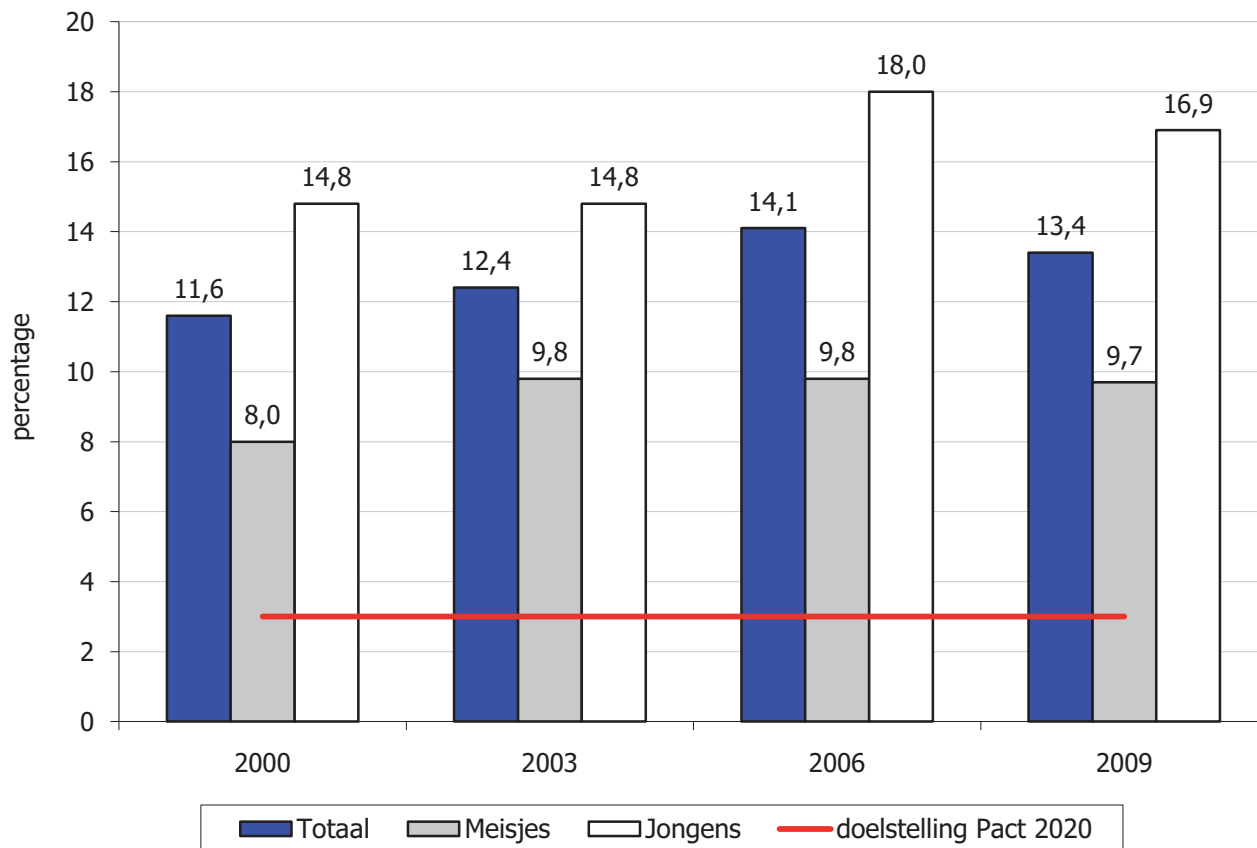
De ginicoëfficiënt is een maat die inzicht geeft in de wijze waarop het inkomen verdeeld is tussen de inwoners van een land of regio. Deze maat varieert van 0 (volledige inkomensgelijkheid) tot 1 (volledige ongelijkheid).

De ginicoëfficiënt is de voorbije jaren niet significant gestegen of gedaald in Vlaanderen. De vergelijking maken met de periode voor 2003 is moeilijk wegens een breuk in de tijdreeks (overgang van de ECHP-survey naar de EU-SILC-survey).

In Europees opzicht scoort Vlaanderen behoorlijk goed. In 2009 haalde enkel Slovenië nog een iets lagere score dan het Vlaamse Gewest.

Doelstelling	13.4.1 In 2020 is er een duidelijk resultaat merkbaar van een intensieve bestrijding van armoede en sociale uitsluiting op meerdere gebieden. Het betreft resultaten van investeringen in sociale woningen, onderwijs en opleiding van kansengroepen, ziektepreventie bij kansengroepen... Die inspanningen resulteren o.m. in een beperking van de laaggeletterdheid tot 3%.
Kernindicatoren	Cijfers over de leesvaardigheid van de totale bevolking ontbreken voorlopig (worden verzameld door het PIAAC-onderzoek dat eerste resultaten zal presenteren in 2013). Second best-indicator: Percentage 15-jarigen met geletterdheid niveau 1 of minder op de PISA gecombineerde leesvaardigheidsschaal.
Definitie	De leesvaardigheid van 15-jarigen wordt gepeild op drie subschalen: de vaardigheid om in teksten informatie terug te vinden (het lokaliseren van informatie), om deze informatie te interpreteren (het opbouwen van verklaringen en leggen van verbanden binnen een tekst) en om over deze informatie te reflecteren (het relateren van een tekst aan eigen voorkennis, ervaringen en ideeën). Niveau 1 (335 tot 407 punten) betekent dat leerlingen enkel de meest eenvoudige leestaken kunnen oplossen. Ze kunnen expliciet geformuleerde informatie in een tekst lokaliseren, kunnen het hoofdthema van een tekst reconstrueren en kunnen een eenvoudig verband leggen naar algemene, alledaagse kennis.
Streefwaarde	De nagestreefde globale laaggeletterdheid van 3% in 2020 wordt hier vertaald naar een beperking van de geletterdheid niveau 1 bij 15-jarigen tot 3%.
Dimensies	Geslacht
Vergelijking ruimte	De data zijn vergelijkbaar met die van de andere deelnemende landen. In 2000 = 43, in 2003 = 41, in 2006 = 57 en in 2009 = 65. In 2006 en 2009 zijn bovendien gegevens beschikbaar voor subregio's van België, Finland, Italië, Spanje en het Verenigd Koninkrijk.
Vergelijking tijd	De vergelijkbaarheid in de tijd is minder vanzelfsprekend omdat leesvaardigheid in 2000 een hoofddomein was, en niet in 2003 en 2006. Dit impliceert dat er in 2000 meer aandacht was voor leesvaardigheid (meer vragen) dan in 2003 en 2006.
Frequentie en stiptheid	De gegevens worden ter beschikking gesteld op het einde van het jaar dat volgt op het jaar waarin de testen werden afgenomen en waarnaar de enquête is genoemd (dus, bv. eind 2007 voor PISA 2006).
Laatst gewijzigd	Eind 2010
Meetmethode	Een internationaal overeengekomen gestandaardiseerde proef bij 4.500 tot 10.000 15-jarige scholieren, afhankelijk van het deelnemende land, uit een representatief staal van scholen.
Bron data	OESO-PISA
Meer informatie	http://www.pisa.oecd.org/pages/0,3417,en_32252351_32235731_1_1_1_1_1_00.html http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/992.htm

Evolutie van het percentage leerlingen in het Vlaams Gewest van 15 jaar die niveau 1 of lager scoren op de PISA gecombineerde leesvaardigheidsschaal, naar geslacht.

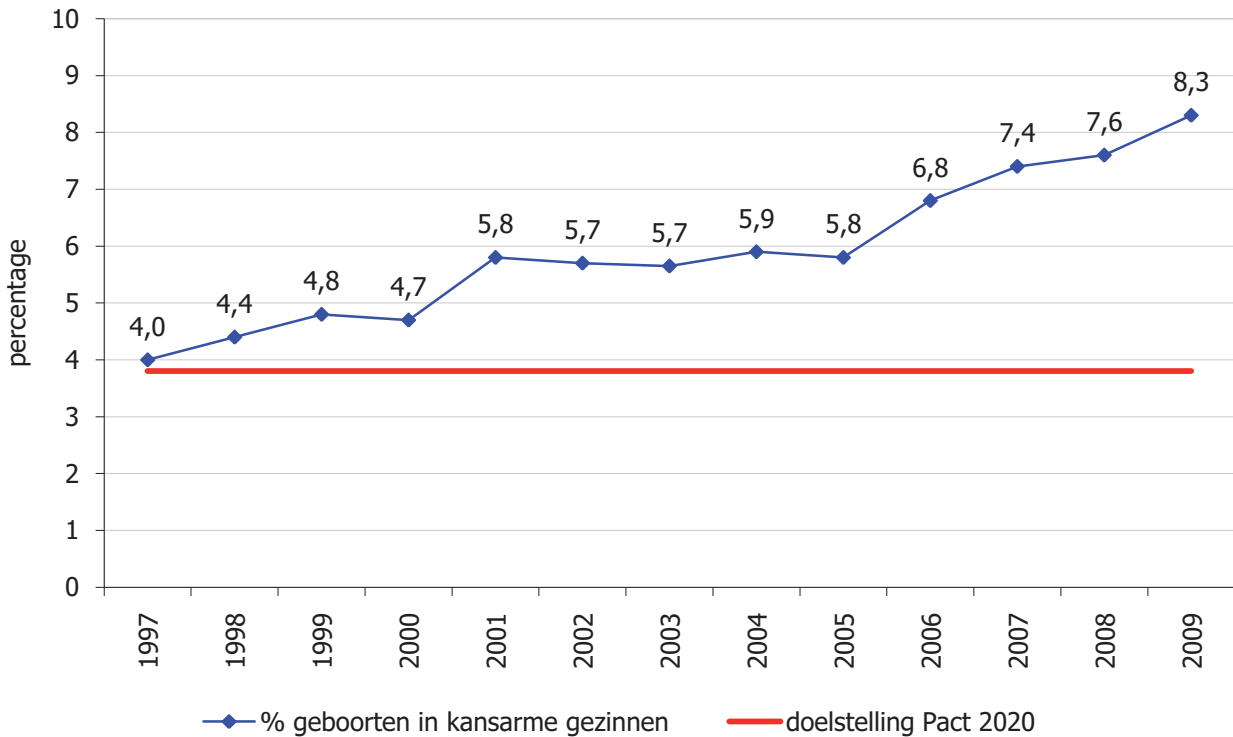

Bespreking

Hoewel Vlaanderen in vergelijking met andere Europese landen behoorlijk scoort qua geletterdheid van 15-jarigen, nam het aantal leerlingen met niveau 1 of lager (407 punten of lager op de leesvaardigheidsschaal) tot 2006 toe waarna het tussen 2006 en 2009 licht daalde. De doelstelling van 3% in 2020 is echter nog veraf. Bovendien blijken een aantal groepen duidelijk minder te scoren. Vooreerst valt het grote verschil op tussen meisjes en jongens. Dat blijkt uit de percentages jongens en meisjes met een leesvaardigheidsniveau van 1 of lager (zie grafiek). Dat blijkt ook uit de gemiddelde scores op de leesvaardigheidsschaal: meisjes halen gemiddeld 533 punten, jongens 505 punten. De leesvaardigheid verschilt daarnaast naar gelang de sociaaleconomische positie van de leerlingen. Het kwart leerlingen in de beste positie haalt gemiddeld 572 punten. Het kwart leerlingen in de minst goede sociaaleconomische positie doet het met gemiddeld 472 punten beduidend minder goed. Ten slotte scoren ook allochtone leerlingen (gemiddeld 457 punten) duidelijk lager dan autochtone leerlingen (526 punten).

Doelstelling	13.4.2 In 2020 is er een duidelijk resultaat merkbaar van een intensieve bestrijding van armoede en sociale uitsluiting op meerdere gebieden. Het betreft resultaten van investeringen in sociale woningen, onderwijs en opleiding van kansengroepen, ziektepreventie bij kansengroepen... Die inspanningen resulteren o.m. in een halvering van het aantal kinderen dat geboren wordt in armoede.
Kernindicatoren	Percentage kinderen geboren in kansarme gezinnen, volgens de kansarmoedecriteria van Kind en Gezin.
Definitie	Kind en Gezin gebruikt 6 toetsingscriteria om te bepalen of een geboorte plaatsvindt in een kansarm gezin. Een gezin wordt als kansarm beschouwd als het op minstens 3 van de volgende criteria zwak scoort: 1. Beschikbaar maandinkomen: gemiddeld onregelmatig maandinkomen of het beschikbaar inkomen (min schulden) is lager dan het bedrag van het leefloon; leven van werkloosheidsuitkering en/of leefloon. Er wordt onderscheid gemaakt naar het aantal kinderen ten laste, maar geen rekening gehouden met de kinderbijslag. 2. Opleiding ouders: lager onderwijs, beroepsonderwijs, buitengewoon onderwijs, niet beëindigd lager secundair onderwijs en/of analfabeet. 3. Arbeidssituatie ouders: precare tewerkstelling (bv. tijdelijke contracten), werkloosheid van beide ouders of van de alleenstaande ouder en/of werkzaam in beschutte werkplaats. 4. Laag stimulatie niveau: laag stimulatie niveau kinderen, niet of onregelmatig volgen van kleuteronderwijs en/of moeilijkheden verzorging kinderen. 5. Huisvesting: verkrotte, ongezonde en/of onveilige woning (bv. schimmels, lekken,, verzakkingen,...); te klein en/of te weinig nutsvoorzieningen (bv. bad, cv,...). 6. Gezondheid: zwakke gezondheid van de gezinsleden, gebrek aan kennis en deelname aan de gezondheidszorg, chronische ziektes en/of handicaps in het gezin.
Streefwaarde	3,8 % in 2020, op basis van 2008 als referentiejaar (nulmeting).
Dimensies	Gezinnen
Vergelijking ruimte	De gegevens worden door Kind en Gezin enkel verzameld in het Vlaamse Gewest waardoor geen vergelijking mogelijk is met het Waalse Gewest of met de situatie in andere landen. Weliswaar wordt deze registratie ook toegepast in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, maar dat kan enkel gerelateerd worden aan het aantal geboorten dat Kind en Gezin zelf begeleidt in Brussel, wat slechts een deel is van het totale aantal.
Vergelijking tijd	De gegevens kunnen goed vergeleken worden doorheen de tijd. Er zijn cijfers beschikbaar vanaf begin jaren '90.
Frequentie en stiptheid	Gegevens worden jaarlijks samengebracht en gepubliceerd in het rapport 'Het Kind in Vlaanderen'.
Laatst gewijzigd	jun/10
Meetmethode	Administratieve registratie
Bron data	Kind en Gezin
Meer informatie	http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/259.htm http://www.kindengezin.be

Evolutie van het aandeel geboorten in kansarme gezinnen in % van het totaal aantal geboorten in het Vlaams Gewest

Bespreking

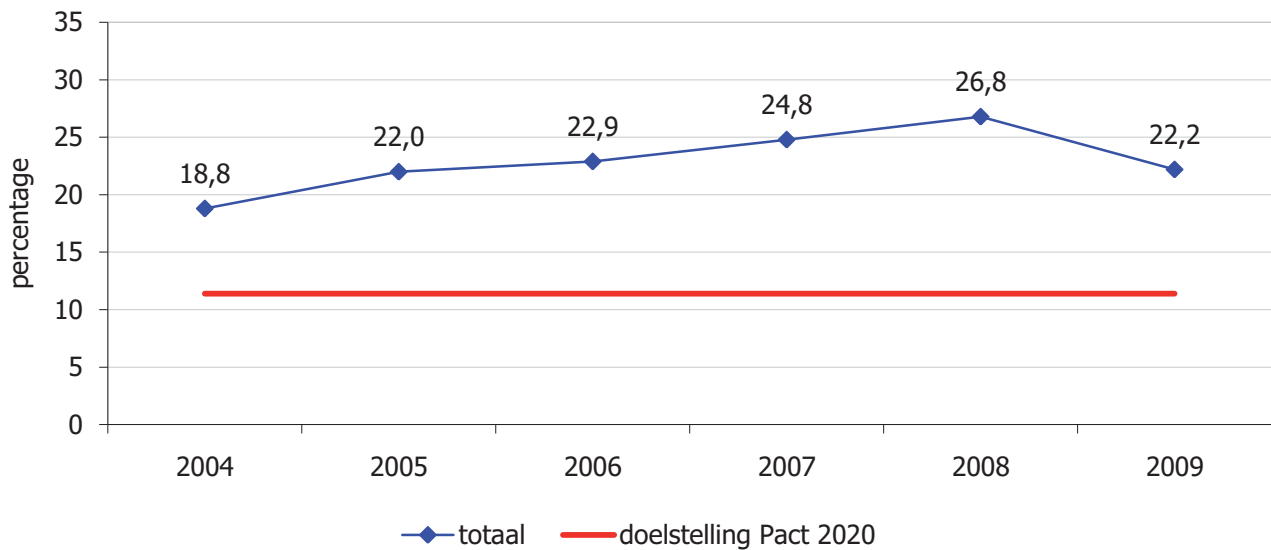
In 2009 vond 8,3% van het totale aantal geboorten plaats in een kansarm gezin. Dit percentage is sinds 2005 weer opvallend gestegen. De doelstelling van 3,8% geboorten in kansarme gezinnen in 2020 lijkt daardoor ver weg.

Deze kansarme gezinnen hebben veelal te kampen met een complex geheel van problemen. Een lage opleiding van minstens één van beide ouders, een laag maandinkomen en een zwakke arbeidssituatie komt bij goed 7 op 10 van deze gezinnen voor. Bijna de helft van deze gezinnen is slecht gehuisvest.

Bijna 4 op 10 van de kinderen geboren in een kansarm gezin woont in de grootsteden Antwerpen en Gent. Van bijna 6 op 10 kinderen geboren in een kansarm gezin beschikte de moeder bij haar geboorte niet over de Belgische nationaliteit.

Doelstelling	13.4.3 In 2020 is er een duidelijk resultaat merkbaar van een intensieve bestrijding van armoede en sociale uitsluiting op meerdere gebieden. Het betreft resultaten van investeringen in sociale woningen, onderwijs en opleiding van kansengroepen, ziektepreventie bij kansengroepen... Die inspanningen resulteren o.m. in een substantiële verhoging van de woonkwaliteit in 2020 door halvering t.a.v. 2006 van het aandeel van de bevolking dat een woning betreft met twee of meer structurele gebreken en/of een gebrek aan basiscomfort.
Kernindicatoren	Percentage van de bevolking dat leeft in een woning met 1 of meer van volgende problemen: gebrek aan elementair comfort, 2 of meer structurele problemen en/of een gebrek aan ruimte.
Definitie	Gebrek aan elementair comfort: 1 of meer van volgende comfortelementen ontbreekt: - een bad of douche; - warm stromend water; - een toilet met waterspoeling in de woning zelf Structurele problemen: 2 of meer van volgende zware huisvestingsproblemen: - een lekkend dak; - geen adequate verwarming; - schimmel en vocht in muren of vloeren; - rottende ramen en deuren Gebrek aan ruimte: minder dan 1 kamer per lid van het huishouden (badkamer, toilet... niet meegerekend).
Streefwaarde	11,4% in 2020 (22,9% uit 2006 als nulmeting)
Dimensies	Volgende dimensies zijn mogelijk: geslacht, leeftijd, huishoudtype, statuut woning (eigenaar/huurder), activiteitstatus, nationaliteit, onderwijsniveau, werkintensiteit en inkomen (kwintielverdeling).
Vergelijking ruimte	De EU-SILC-enquête maakt vergelijkingen met het Waals Gewest, België als geheel en de andere EU27-landen mogelijk
Vergelijking tijd	De EU-SILC-enquête werd opgestart in 2004 en daarna jaarlijks herhaald. De resultaten zijn telkens gebaseerd op gegevens over het inkomen van het jaar voordien. De meest recente cijfers zijn afkomstig van SILC 2009 en hebben betrekking op de situatie op het moment van de bevraging (midden 2009).
Frequentie en stiptheid	De tijdigheid is strikt bepaald via Verordening (EG) nr. 1177/2003 van 16 juni 2003. De data van het transversale gedeelte verstrekken de lidstaten voor enquêtejaar N bij voorkeur binnen elf maanden na de gegevensverzameling aan Eurostat. De uiterste termijn is 30 november van jaar N+1 voor lidstaten waar de gegevens via doorlopende enquêtes of aan de hand van registers op het eind van jaar N worden verzameld en 1 oktober van jaar N+1 voor de overige lidstaten. De data van het longitudinale gedeelte verstrekken de lidstaten voor eind maart van jaar N+2.
Laatst gewijzigd	SILC 2009 (inkomen 2008): data vrijgegeven eind 2010
Meetmethode	Survey
Bron data	ADSEI en Eurostat
Meer informatie	http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/1319.htm http://statbel.fgov.be/silc/ http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/living_conditions_and_social_protection/data/main_tables

Percentage van de bevolking in het Vlaams Gewest dat leeft in een woning met gebrek aan klein comfort, twee of meer huisvestingsproblemen, en/of gebrek aan ruimte, in 2004-2009

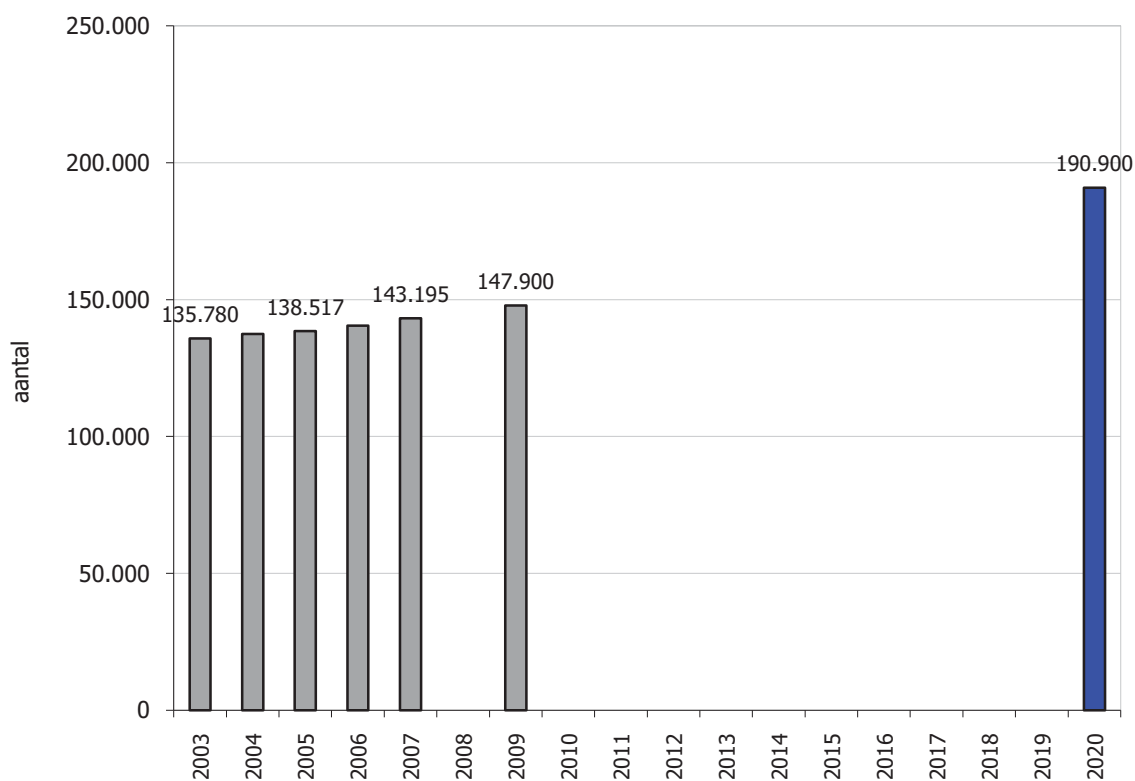

Bespreking

Goed een vijfde van de bevolking in het Vlaamse Gewest leefde in 2009 in een huis met twee of meer structurele problemen, een gebrek aan basiscomfort en/of een gebrek aan ruimte. Dat aandeel is na een stijging tussen 2004 en 2008 in 2009 weer iets gedaald maar de doelstelling van 11% in 2020 ligt nog ver weg. Een slechte huisvestingssituatie komt vaker voor bij alleenstaande ouders, grote gezinnen, huurders, werklozen, niet-EU-burgers, gezinnen met kinderen waarin niemand werkt en personen uit het laagste inkomenskwintiel.

Doelstelling	13.4.4 In 2020 is er een duidelijk resultaat merkbaar van een intensieve bestrijding van armoede en sociale uitsluiting op meerdere gebieden. Het betreft resultaten van investeringen in sociale woningen, onderwijs en opleiding van kansengroepen, ziektepreventie bij kansengroepen... Die inspanningen resulteren o.m. in een substantiële verhoging van de woonkwaliteit in 2020 door halvering t.a.v. 2006 van het aandeel van de bevolking dat een woning betreft met twee of meer structurele gebreken en/of een gebrek aan basiscomfort, o.a. door de creatie van minstens 43.000 bijkomende sociale huurwoningen zoals bepaald in het decreet Grond- en pandenbeleid.
Kernindicatoren	Evolutie van het aantal sociale huurwoningen.
Definitie	Sociale huurwoning: een woning die op 31 december van het betrokken jaar verhuurd was binnen het sociaal huurstelsel via de Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen (VMSW) + alle woningen binnen dit sociale huurstelsel zonder verhuring geregistreerd op 31 december + de woningen op 31 december verhuurd door de Sociale Verhuurkantoren (SVK's) + huurwoningen van gemeenten, OCMW's en intergemeentelijke samenwerkingsverbanden die voortaan verhuurd worden binnen het sociaal huurstelsel.
Streefwaarde	Het decreet voorziet in de realisatie van 43.000 bijkomende sociale huurwoningen tussen 2009 en 2020.
Dimensies	Een opdeling tot op het niveau van de gemeenten is mogelijk voor het type woning (appartement, bungalow, duplex, eengezinswoning) en aantal slaapkamers. Ook wordt bijgehouden, per provincie, hoeveel woningen er werden gegund en hoeveel er werden opgeleverd, op jaarbasis.
Vergelijking ruimte	De gegevens zijn tot op het niveau van de gemeenten beschikbaar. Internationale vergelijking zou eventueel mogelijk moeten zijn, op basis van een afgesproken gemeenschappelijke definitie.
Vergelijking tijd	De statistieken zijn vergelijkbaar in de tijd. Cijfers voor 2008 zijn evenwel nog niet beschikbaar.
Frequentie en stiptheid	De gegevens van de Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen verschijnen eind mei. Op de website van de VMSW is een rubriek 'statistieken' opgenomen (zie bij 'meer informatie'). De gegevens over het aantal woningen verhuurd door de Sociale Verhuurkantoren (SVK's) zijn opgenomen in de jaarverslagen van Vlaams Overleg Bewonersbelangen vzw (zie bij 'meer informatie').
Laatst gewijzigd	1/11/2010
Meetmethode	Administratieve registratie
Bron data	Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen & Vlaams Overleg Bewonersbelangen vzw
Meer informatie	http://www.vmsw.be/Algemeen/Statistieken/tabid/4019/language/nl-BE/Default.aspx http://www.vob-vzw.be/SVK/WatiseenSVK/Jaarrapporten/tabid/106/Default.aspx http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/1077.htm

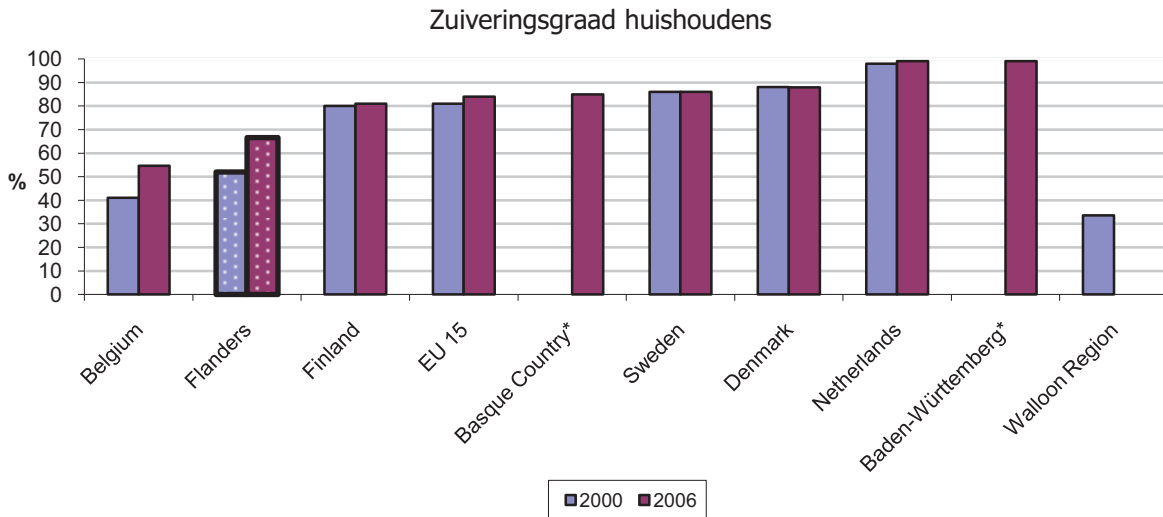
Evolutie van het aantal sociale huurwoningen verhuurd via de Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen en de Sociale Verhuur Kantoren en doelstelling Pact 2020

Bespreking

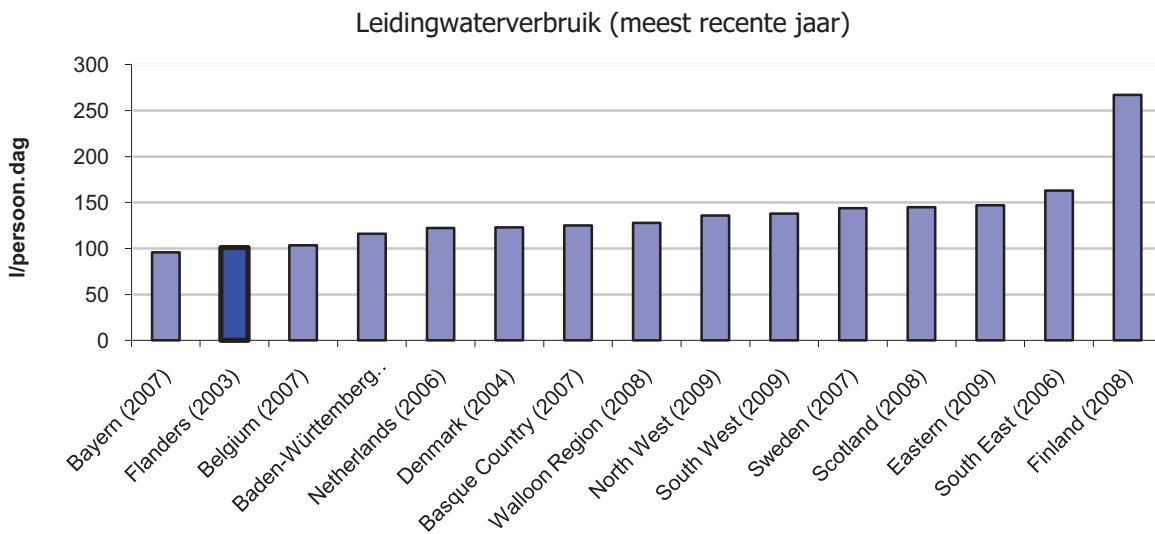
Het aantal sociale huurwoningen neemt de laatste jaren gestaag toe, van bijna 136.000 eind 2003 tot bijna 148.000 eind 2009. Tegen 2020 zouden er tegenover 2009 43.000 huurwoningen moeten bijkomen wat neerkomt op een streefdoel van bijna 191.000 sociale huurwoningen tegen 2020.

Doelstelling	14.1 .1 Voor water- en luchtkwaliteit, bodembescherming en geluidshinder scoort Vlaanderen in 2020 even goed als Europese economische topregio's.
Kernindicator	Benchmark op basis van een selectie van milieu-indicatoren
Definitie	Milieu-indicatoren: verzurende emissies, broeikasgasemissies, afvalwaterzuivering, huishoudelijk leidingwaterverbruik, % van de bevolking blootgesteld aan concentraties (PM ₁₀) boven de Europese streefwaarden, totaal ingezameld huishoudelijk afval
Streefwaarde	Vlaanderen scoort even goed als Europese economische topregio's
Dimensies	/
Vergelijking ruimte	Vlaams Gewest, Europese economische topregio's, lidstaten, EU-15
Vergelijking tijd	afhankelijk van de indicator
Frequentie en stiptheid	onregelmatig
Laatst gewijzigd	8/12/2010
Meetmethode	afhankelijk van de indicator
Bron data	LNE, SVR, VMM-MIRA
Meer informatie	http://www.lne.be/themas/beleid/beleidsplanning/publicaties/benchmarking-m-b-t-de-toestand-van-milieu-en-natuur http://www.lne.be/themas/beleid/beleidsplanning/opvolging_milieu-beleid/regiovergelijking/Samenvatting%20Benchmarkstudie%202008.pdf/view

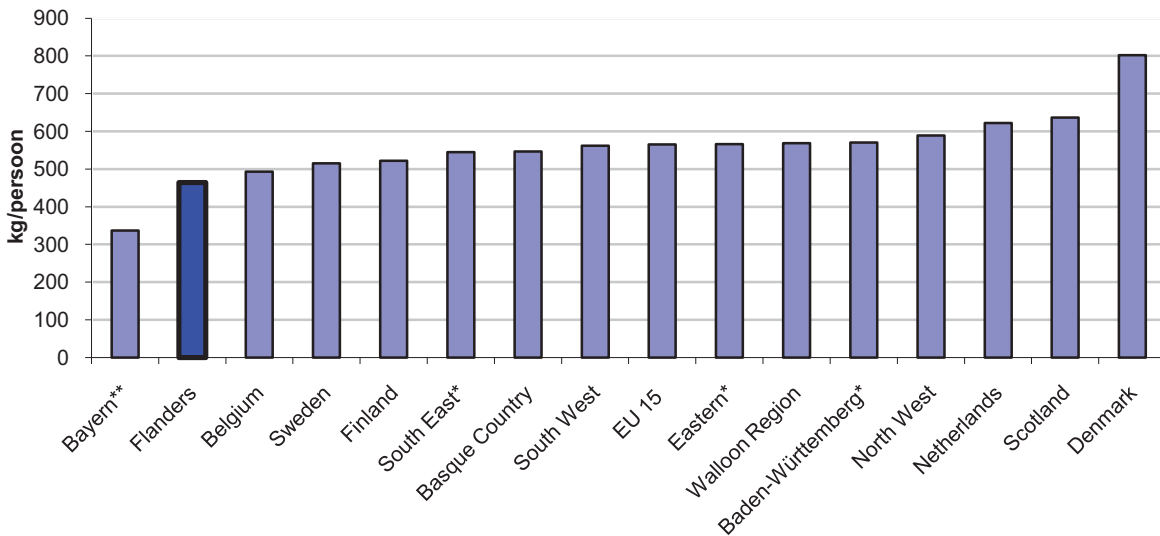
Bespreking: De zuiveringsgraad van de huishoudens beschrijft het aandeel van de bevolking dat aangesloten is op een riolering die naar een waterzuiveringsinstallatie gaat (primaire, secundaire en tertiaire zuivering). Vlaanderen behaalde in 2006 een zuiveringsgraad van 66,6%. Het is in Vlaanderen echter niet de bedoeling om een zuiveringsgraad van 100% te behalen. Het afvalwater van afgelegen woningen zal niet collectief maar individueel gezuiverd worden.

*: data voor 2007.

Bespreking: in Vlaanderen werd er in 2003 ongeveer 101 liter leidingwater per persoon per dag verbruikt. Dit is relatief laag in vergelijking met de andere economische topregio's.

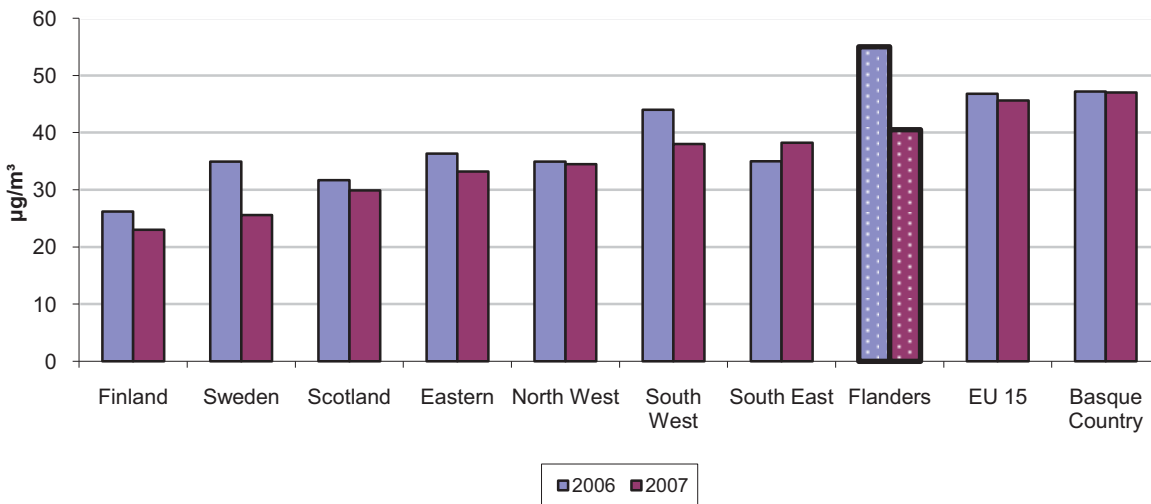
Totaal huishoudelijk afval, 2008

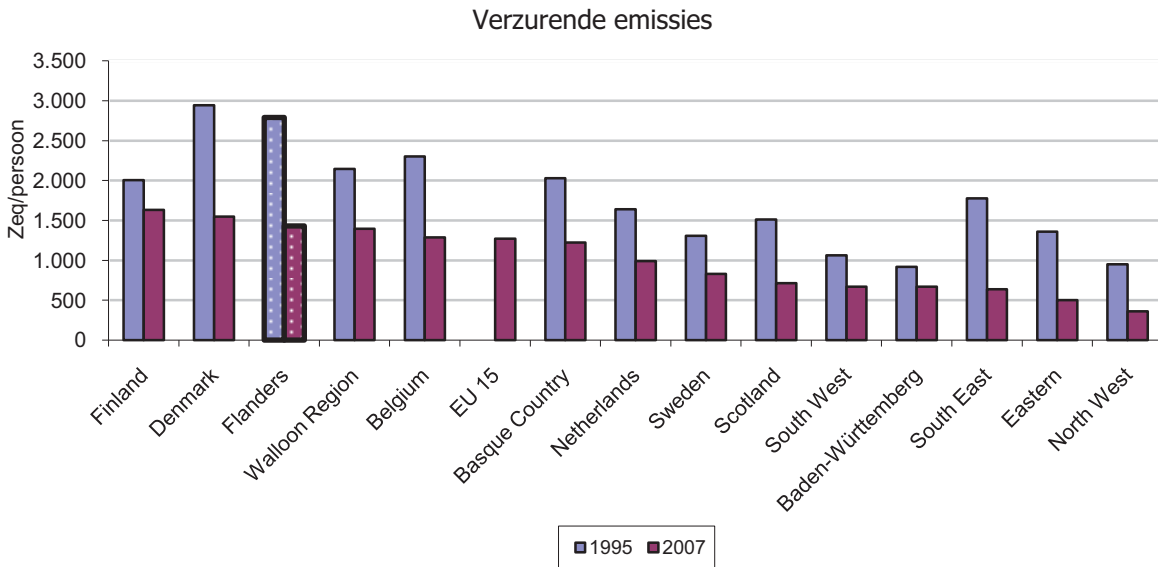
Bespreking: in Vlaanderen werd er in 2008 464 kg huishoudelijk afval ingezameld per inwoner. Hiermee scoort Vlaanderen zeer goed in vergelijking met de andere economische topregio's. Enkel Bayern deed nog beter (data voor 2005).

*: data voor 2007 **: data voor 2005

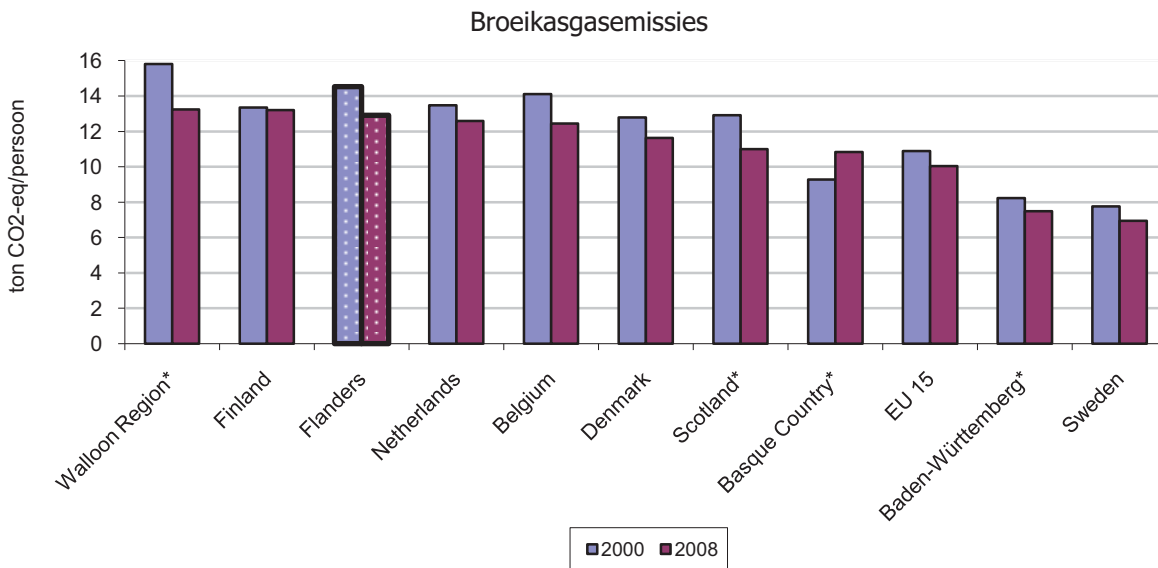
36e hoogste daggemiddelde concentratie PM₁₀

Bespreking: de daggemiddelde PM₁₀-concentratie mag slechts gedurende 35 dagen per jaar de norm van 50 µg/m³ overschrijden. De 36e hoogste daggemiddelde concentratie bedroeg in Vlaanderen in 2007 40,5 µg/m³. Dat is hoger dan in de meeste andere economische topregio's. Dit heeft o.a. te maken met het grote aandeel dieselveertuigen in Vlaanderen.

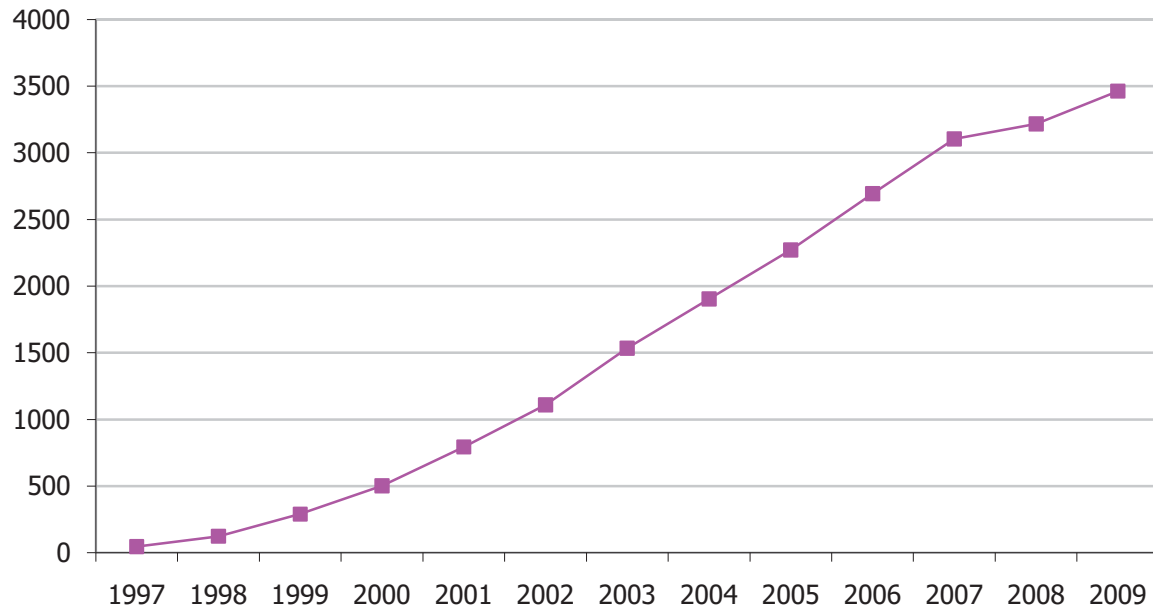
Bespreking: hier wordt het totaal van de verzurende emissies gerapporteerd: NO_x, NH₃ en SO₂, elk gewogen door hun zuurvormend vermogen. Ondanks de dalende trend zijn de verzurende emissies in Vlaanderen met 1.400 Zeq per inwoner in 2007 hoog in vergelijking met andere regio's en lidstaten. In Vlaanderen zijn het verkeer en de land- en tuinbouw de grootste bronnen van verzurende emissies.

Bespreking: deze indicator beschrijft de emissies van de 6 broeikasgassen die onder het Kyoto-protocol vallen (BAW rapporteerde enkel over CO₂, CH₄ en N₂O). Vlaanderen heeft met 12,9 ton per inwoner in 2008 een hoge broeikasgasuitstoot. Dit hangt samen met het hoge energieverbruik in Vlaanderen door de energie-intensieve industrie, veel verkeer en een ondermaatse isolatie van gebouwen.

Doelstelling	14.1.2 Voor water- en luchtkwaliteit, bodembescherming en geluidshinder scoort Vlaanderen in 2020 even goed als Europese economische topregio's.
Kernindicator	Aantal gronden met een historische verontreiniging waarvoor de sanering gestart is
Definitie	Sanering opgestart = saneringsproject conform verklaard
Streefwaarde	Vlaanderen scoort even goed als Europese economische topregio's
Dimensies	/
Vergelijking ruimte	Vlaams Gewest
Vergelijking tijd	1997-2009
Frequentie en stiptheid	jaarlijks
Laatst gewijzigd	8/12/2010
Meetmethode	Grondeninformatieregister
Bron data	VMM-MIRA op basis van OVAM
Meer informatie	http://www.milieurapport.be/nl/feitencijfers/MIRA-T/milieuthemas/bodem/bodemverontreiniging/aantal-verontreinigde-gronden-per-saneringsfase/

Gronden met historische verontreiniging waarvoor de sanering gestart is

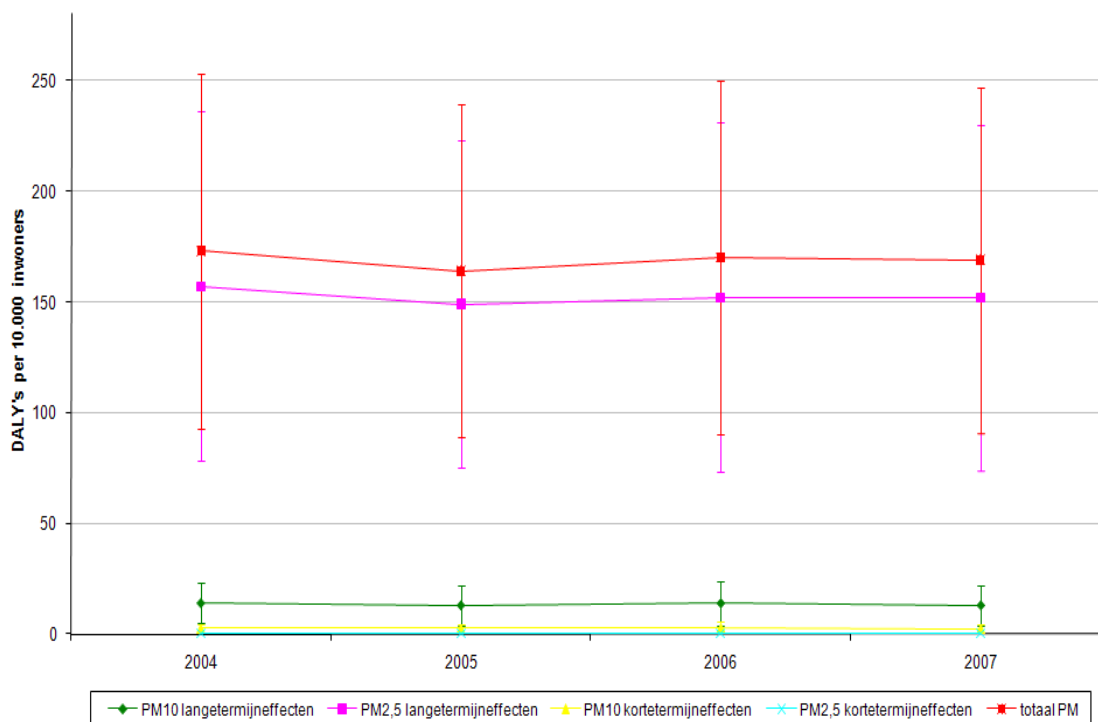

Bespreking

Het totale aantal gronden in Vlaanderen waarvoor een bodemsaneringsproject nodig is (BSP nodig), wordt geraamd op 11.750. In de periode 1997-2009 werden in totaal 3.463 BSP's ingediend en conform verklaard. Eind 2009 zijn er 2.838 bodemsaneringswerken opgestart (BSW opgestart); 1.407 hiervan zijn afgerond (BSW afgerond).

Doelstelling	14.2 De gestage afname van de druk op milieu en natuur maakt dat het aantal gezonde levensjaren dat verloren gaat als gevolg van milieuvervuiling significant daalt tegen 2020.
Kernindicator	Aantal verloren gezonde levensjaren als gevolg van milieuvervuiling
Definitie	Verloren gezonde levensjaren: het aantal gezonde levensjaren die een populatie verliest door ziekte of vroegtijdige sterfte
Streefwaarde	Significante daling van het aantal verloren gezonde levensjaren
Dimensies	verloren gezonde levensjaren door fijn stof
Vergelijking ruimte	Vlaams Gewest
Vergelijking tijd	2004-2007
Frequentie en stiptheid	onregelmatig
Laatst gewijzigd	3/02/2011
Meetmethode	Berekening op basis van dosis-effectrelaties
Bron data	VMM-MIRA
Meer informatie	http://www.milieurapport.be/nl/feitencijfers/MIRA-T/milieuthemas/verspreiding-van-zwevend-stof/gevolgen-voor-de-mens-door-verspreiding-van-zwevend-stof/verloren-gezonde-levensjaren-(dalys)-door-blootstelling-aan-pm10-en-pm25/

verloren gezonde levensjaren door fijn stof

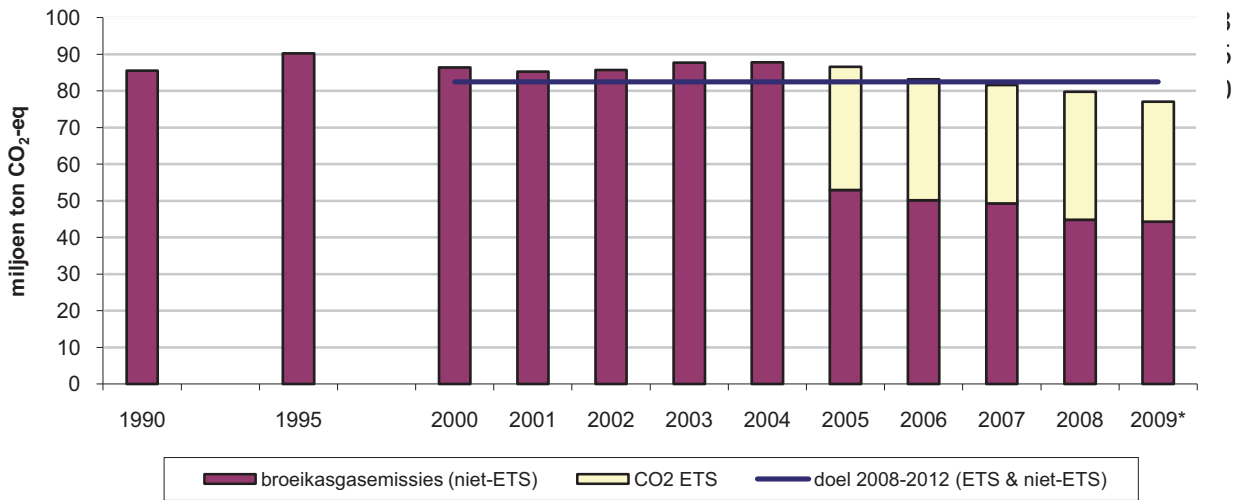
Bespreking

Het verlies aan gezonde levensjaren in Vlaanderen is in hoofdzaak terug te brengen tot hart- en luchtwegaandoeningen, kankers en ernstige hinder van geluid. PM_{10} , $PM_{2,5}$ en geluid zijn de belangrijkste milieupolluenten. De langetermijneffecten van $PM_{2,5}$ wegen duidelijk het zwaarst in het totaal van de gezondheidseffecten van fijn stof. Het verloop van de gezondheidseffecten van fijn stof blijft over de periode 2004-2007 redelijk constant.

De gezondheidseffecten die werden meegenomen zijn: vervroegde sterfte, algemene luchtwegklachten, bronchitis en astma. Op de tweede plaats komt de blootstelling aan geluid. Voor geluid werden volgende gezondheidseffecten berekend: hinder, slaaphinder, verhoogde bloeddruk en ischemische hartziekte.

Doelstelling	14.3.1 Het beleid in 2020 focust binnen een Europese context op belangrijke uitdagingen en risico's. Zo moeten de gekozen maatregelen leiden tot een verdergaande verlaging van de broeikasgasemissies conform de voor Vlaanderen vastgestelde doelstellingen in het kader van de Europese klimaatwetgeving, een vermindering in 2020 van de gemiddelde jaarconcentratie aan fijn stof (PM₁₀) met 25% t.a.v. 2007, waarbij alle Europese fijnstofnormen onverkort worden gerespecteerd.
Kernindicatoren	Broeikasgasemissies opgedeeld naar ETS en non-ETS sectoren
Definitie	ETS: emissies die vallen onder het Emission Trading scheme; non-ETS: gebouwen, transport, landbouw, kleine industriële installaties
Streefwaarde	In de EU moeten de ETS broeikasgasemissies tegen 2020 21% lager liggen dan in 2005. Deze reductie zal over de lidstaten verdeeld worden op basis van toegestane emissiequota. In België moeten de non-ETS broeikasgasemissies tegen 2020 15% lager liggen dan in 2005. De totale broeikasgasemissies in Vlaanderen moeten tegen 2008-2012 5,2% lager liggen dan in 1990.
Dimensies	ETS en non-ETS sectoren
Vergelijking ruimte	Vlaams Gewest
Vergelijking tijd	1990-2009* (2009=voorlopig cijfer)
Frequentie en stiptheid	Jaarlijks
Laatst gewijzigd	8/12/2010
Meetmethode	Milieujaarverslagen, energieverbruiksgegevens, modellering...
Bron data	VMM-MIRA
Meer informatie	http://www.milieurapport.be/nl/feitencijfers/MIRA-T/milieuthemas/klimaatverandering/emissie-van-broeikasgassen/totale-emissie-van-broeikasgassen-met-opdeling-tussen-ETS-en-niet-ETS-(co2-ch4-n2o-sf6-hfks-pfks)/

Broeikasgasemissies ETS en niet-ETS sectoren

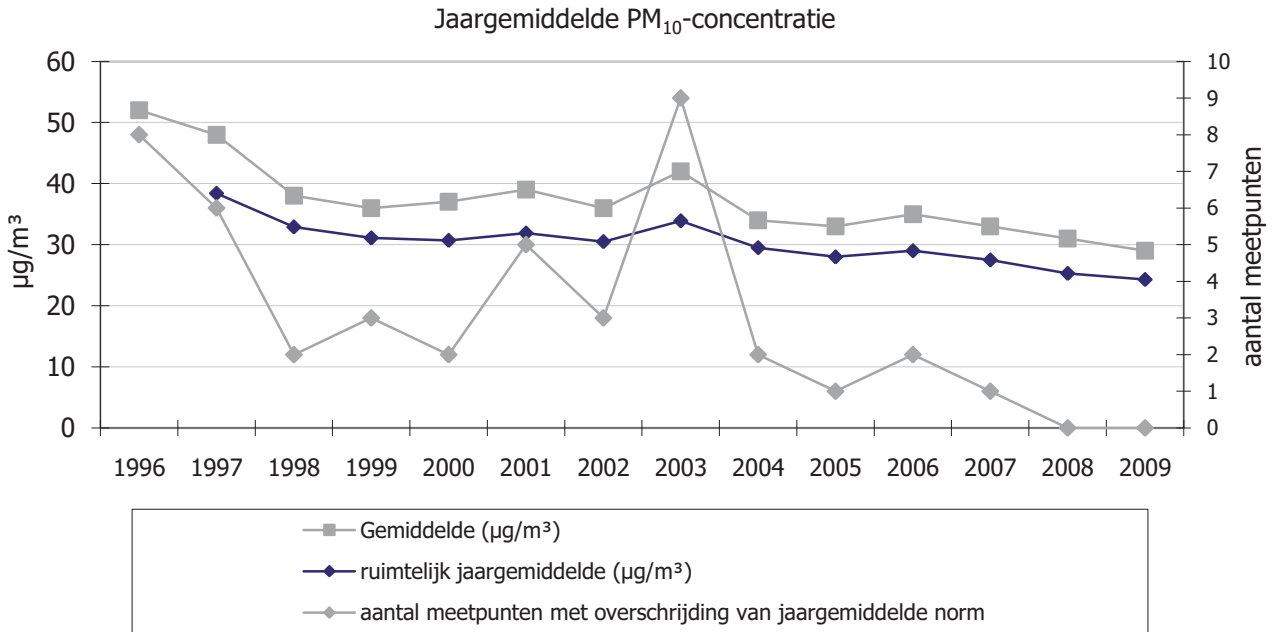

Bespreking

Tussen 1990 en 2009 namen de broeikasgasemissies met bijna 10% af. Daarmee doen we al beter dan de vooropgestelde reductie met 5,2% over de periode 2008-2012 t.o.v. 1990 zoals die voor Vlaanderen werd vooropgesteld vanuit de Kyotodoelstelling. In 2009 werd ruim 42% van de broeikasgasuitstoot geproduceerd door inrichtingen die onder het systeem van verhandelbare emissierechten vallen.

In het Vlaams Toewijzingsplan CO₂-emissierechten 2008-2012 wordt de hoeveelheid emissierechten bepaald die gemiddeld in de handelsperiode 2008-2012 in het Vlaams Gewest aan de bedrijven kan toegewezen worden. Gezien de ETS cap voor de handelsperiode 2008-2012 vastligt, is enkel nog de uitstoot van de niet-ETS sectoren bepalend voor het realiseren van de Vlaamse Kyotodoelstelling. Het blijft dan ook belangrijk dat de beleidsinspanningen in deze sectoren aanhouden en zelfs versterkt worden.

Doelstelling	14.3.2 Het beleid in 2020 focust binnen een Europese context op belangrijke uitdagingen en risico's. Zo moeten de gekozen maatregelen leiden tot een verdergaande verlaging van de broeikasgasemissies conform de voor Vlaanderen vastgestelde doelstellingen in het kader van de Europese klimaatwetgeving, een vermindering in 2020 van de gemiddelde jaarconcentratie aan fijn stof (PM₁₀) met 25% t.a.v. 2007, waarbij alle Europese fijnstofnormen onverkort worden gerespecteerd.
Kernindicator	Jaar- en daggemiddelde concentratie PM ₁₀ en PM _{2,5}
Definitie	PM ₁₀ en PM _{2,5} : stofdeeltjes met een aërodynamische diameter kleiner dan respectievelijk 10 en 2,5 µm. De aërodynamische diameter van een stofdeeltje is gelijk aan de diameter van een bolvormig deeltje dat in de omgevingslucht hetzelfde gedrag vertoont als dat stofdeeltje.
Streefwaarde	In 2020 een vermindering van de jaargemiddelde concentratie PM ₁₀ met 25% t.o.v. 2007. De jaargemiddelde concentratie van 40 µg/m ³ mag sinds 2005 niet meer overschreden worden. De daggrenswaarde van 50 µg/m ³ mag slechts 35 keer per jaar overschreden worden. De jaargemiddelde concentratie van PM _{2,5} mag vanaf 2015 niet hoger zijn dan 25 µg/m ³ .
Dimensies	Meetstations van het telemetrisch meetnet, alle meetstations
Vergelijking ruimte	Vlaams Gewest
Vergelijking tijd	PM ₁₀ : 1996-2009; PM _{2,5} : 2003-2009 en 1997-2009
Frequentie en stiptheid	jaarlijks (x-1)
Laatst gewijzigd	12/01/2011
Meetmethode	In Vlaanderen zijn een aantal meetstations ingeplant om de algemene kwaliteit van de omgevingslucht op te volgen nl. de zogenaamde telemetrische meetstations. Op basis van uurwaarden wordt de jaargemiddelde concentratie berekend. Daarbij dienen beide halfuren beschikbaar te zijn voor de berekening van de uurwaarde. Enkel de jaargemiddelden van stations die 50% of meer data hebben, worden weerhouden. Op basis van deze stations wordt een virtueel gemiddelde over Vlaanderen berekend en wordt het aantal dagen bepaald met overschrijding van de dagnorm van 50 µg/m ³ . Voor het toetsen van het aantal meetpunten met een overschrijding van de jaarnorm, worden alle meetstations gebruikt. Voor PM _{2,5} worden de ruimtelijke jaargemiddelde concentraties voor Vlaanderen berekend met het RIO-c interpolatiemodel. Dit gebeurt op basis van de ruimtelijke jaargemiddelde concentraties PM ₁₀ , eveneens berekend met het interpolatiemodel. Deze PM ₁₀ -concentraties worden dan omgerekend naar PM _{2,5} -concentraties op basis van een verhouding tussen PM _{2,5} en PM ₁₀ van 0,7. Voor PM _{2,5} worden ook de waarden van de telemetrische meetstations gegeven.
Bron data	VMM-MIRA, IRCEL
Meer informatie	http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/2145.htm http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/5142.htm

PM₁₀

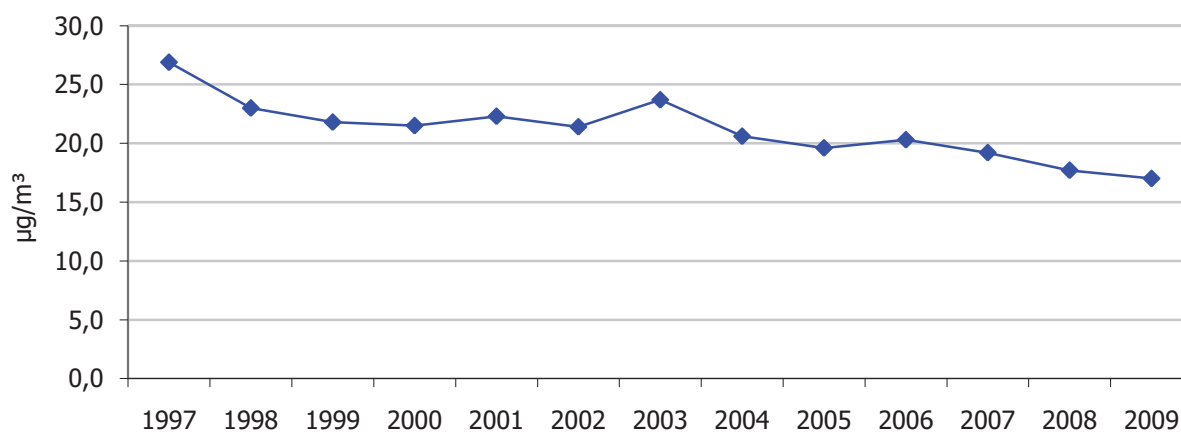
	2009	2008	2007	2006	2005	2004	2003	2002	2001	2000	1999	1998	1997	1996
alle meetstations														
aantal meetpunten met overschrijding van de dagnorm (meer dan 35 dagen 50 µg/m ³)	13	9	21	25	17	23	20	13	11	10	10	8	11	10
telemetrisch meetnet														
aantal dagen met overschrijding van de dagnorm van 50 µg/m ³	39	26	49	56	43	51	89	64	67	57	60	72	118	143

Bespreking

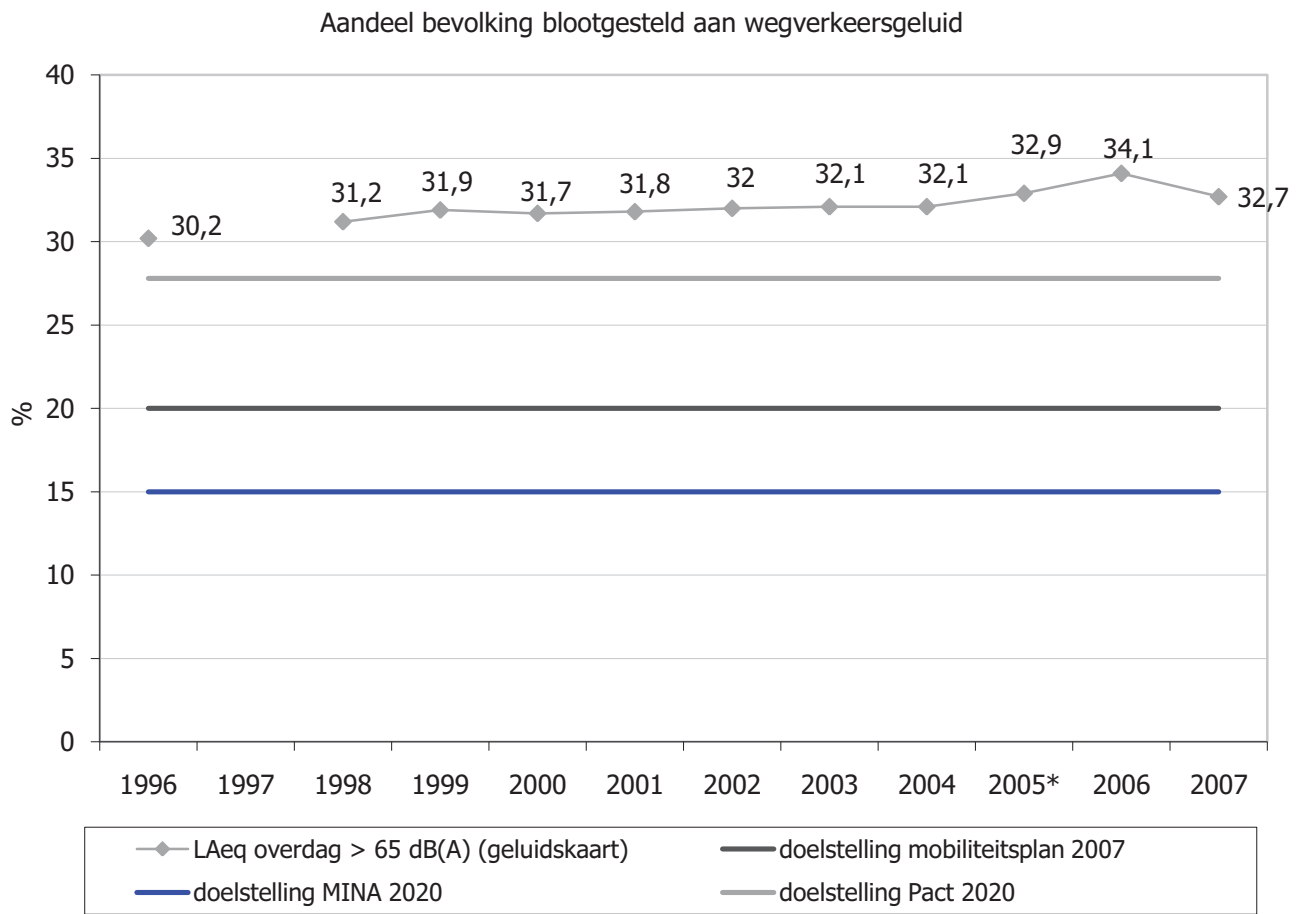
De jaargemiddelde PM₁₀-concentratie (telemetrische meetstations) daalde in 2009 lichtjes ten opzichte van het voorgaande jaar tot 29 µg/m³. Op geen enkel meetpunt werd de jaargemiddelde norm van 40 µg/m³ overschreden. De daggemiddelde waarde van 50 µg/m³ mag slechts 35 keer per jaar overschreden worden. In 2009 werd de daggrenswaarde 39 keer overschreden. Op 13 meetpunten werd gedurende meer dan 35 dagen een daggemiddelde concentratie van meer dan 50 µg/m³ gemeten. De PM_{2,5}-concentraties lagen in 2009 op alle meetplaatsen onder de doelstelling van 25 µg/m³.

PM _{2,5} -concentratie							
	2009	2008	2007	2006	2005	2004	2003
jaargemiddelde concentratie	23	onvoldoende stations om een jaargemiddelde concentratie te berekenen					
Maximum	24	23	24	26	26	27	28
Minimum	20	19	20	21	21	19	25
Aantal meetpunten	6	5	5	4	5	5	2
Doelstelling 2015 (jaargemiddelde)	25	25	25	25	25	25	25
Aantal meetpunten met overschrijding jaargemiddelde concentratie van 25 µg/m ³	0	0	0	2	1	5	6

Ruimtelijk jaargemiddelde PM_{2,5}-concentratie

Doelstelling	14.4 Een significante daling van de potentieel ernstig gehinderden door geluidsoverlast door verkeer met 15% tegen 2020.
Kernindicator	Aandeel van de bevolking dat potentieel ernstig gehinderd wordt door verkeersgeluid.
Definitie	Percentage van de bevolking overdag blootgesteld aan wegverkeersgeluid > 65 dB(A) ter hoogte van de gevel van de woning
Streefwaarde	Tegen 2020 een daling van het aantal potentieel ernstig gehinderden met 15%
Dimensies	/
Vergelijking ruimte	Vlaams Gewest
Vergelijking tijd	1996-2007
Frequentie en stiptheid	onregelmatig
Laatst gewijzigd	27/07/2009
Meetmethode	Geluidskaart opgesteld op basis van verkeersgegevens van de belangrijkste wegen en geluidsmetingen bij een steekproef van woningen. De trendbreuk in 2005 is het gevolg van wijzigingen in het verkeersmodel.
Bron data	VMM-MIRA, INTEC Ugent
Meer informatie	http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereksen/5112.htm

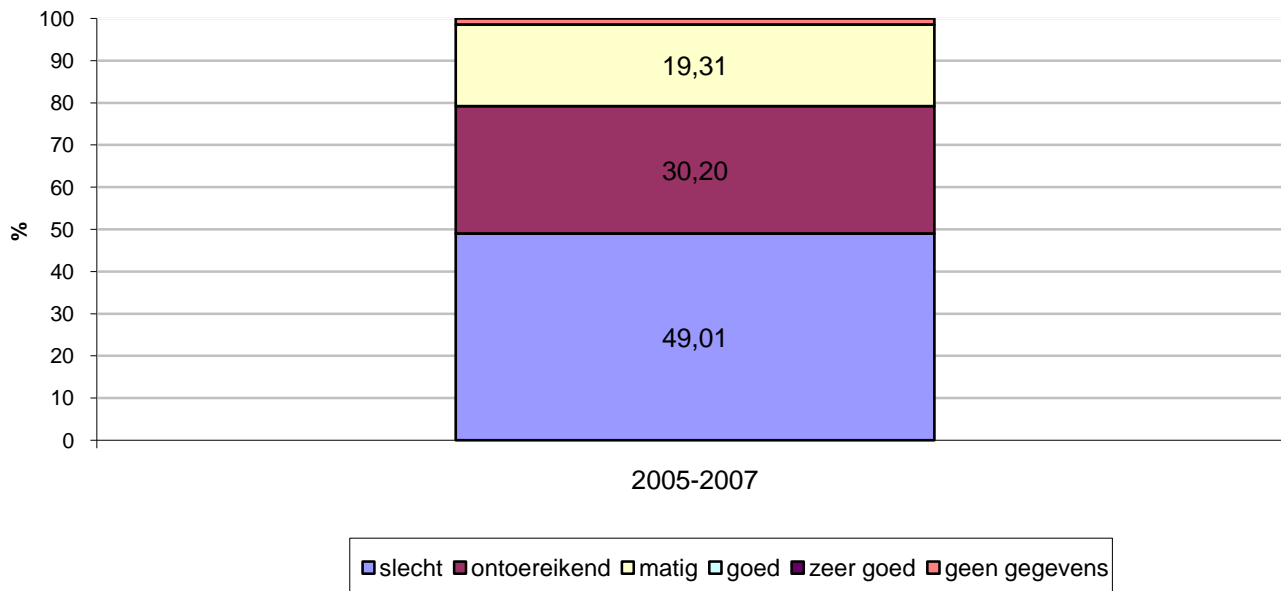
Bespreking

In 2007 werd bijna 33% van de Vlamingen overdag blootgesteld aan geluidsdrumniveaus boven 65 dB. Tegen 2020 moet dit aandeel zakken met 15%.

Doelstelling	14.5 De meeste Vlaamse waterlopen hebben een goede ecologische toestand bereikt zodat het effectief mogelijk is dat ten laatste in 2021 voldaan is aan de kwaliteitsvereisten van de Kaderrichtlijn Water.
Kernindicator	Aandeel van de Vlaamse oppervlaktewaterlichamen met een goede toestand of potentieel (ecologische en chemische toestand)
Definitie	Aandeel Vlaamse oppervlaktewaterlichamen in goede toestand, aandeel Vlaamse oppervlaktewaterlichamen in goede ecologische toestand en in goede chemische toestand
Streefwaarde	Alle oppervlaktewaterlichamen verkeren tegen 2021 in een goede ecologische toestand of hebben een goed ecologisch potentieel.
Dimensies	/
Vergelijking ruimte	Vlaams Gewest
Vergelijking tijd	2005-2007/2008
Frequentie en stiptheid	Jaarlijks
Laatst gewijzigd	8/12/2010
Meetmethode	meetnet oppervlaktewaterkwaliteit
Bron data	VMM-MIRA
Meer informatie	http://www.milieurapport.be/nl/feitencijfers/MIRA-T/milieuthemas/kwaliteit-oppervlaktewater/ecologische-kwaliteit-van-het-oppervlaktewater/ecologische-toestand/

	2008
Aandeel Vlaamse oppervlaktewaterlichamen in goede toestand	0
Aandeel Vlaamse oppervlaktewaterlichamen in goede chemische toestand	< 50
Aandeel Vlaamse oppervlaktewaterlichamen in goede ecologische toestand	0

Ecologische toestand van waterlichamen

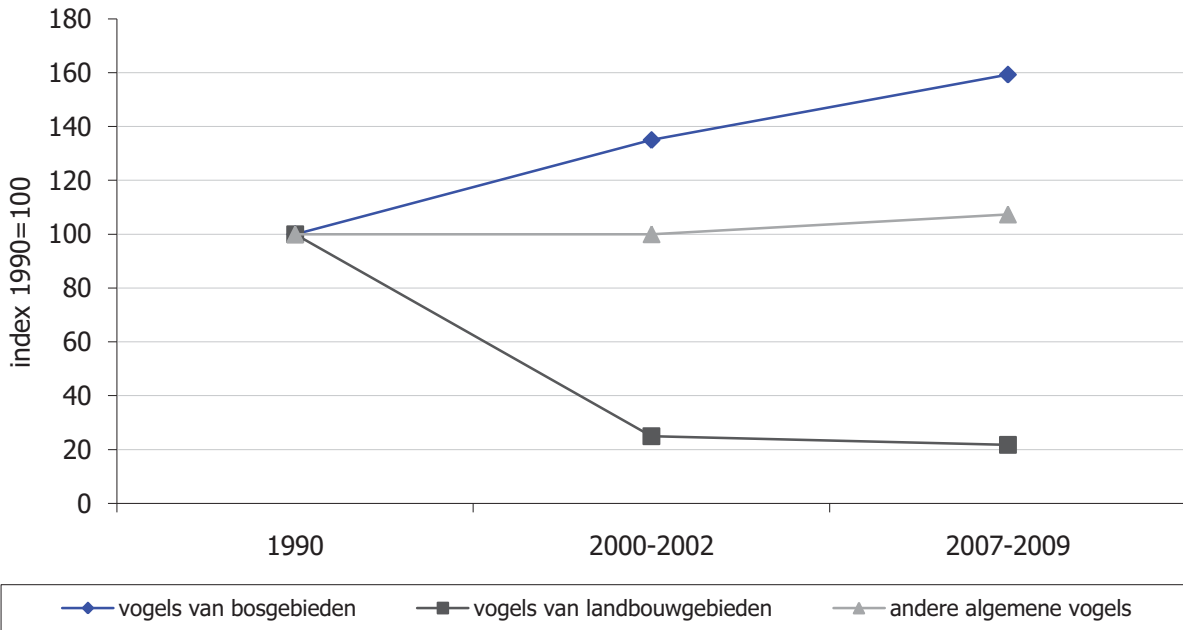

Bespreking: geen enkel van de 202 Vlaamse waterlichamen verkeert in goede ecologische toestand (of potentieel) en nog geen 20 % haalt een matige ecologische toestand (metingen 2005-2007).

In 2008 was het aandeel Vlaamse oppervlaktewaterlichamen in goede toestand zo goed als 0%. Minder dan de helft van de oppervlaktewaterlichamen verkeerde in goede chemische toestand. Daarbij moet vermeld worden dat op tientallen meetplaatsen enkel zware metalen werden gemeten en er dus voor die meetplaatsen geen volledig dekkend uitsluitsel kan gegeven worden.

Doelstelling	15.1 Inzake biodiversiteit kan Vlaanderen in 2020 de vergelijking met de Europese economische topregio's aan.
Kernindicator	Europese broedvogelindex, vlinderindex en index overwinterende watervogels
Definitie	De indexen geven de trends weer van het aantal broedvogels, vlinders en overwinterende watervogels.
Streefwaarde	Inzake biodiversiteit kan Vlaanderen in 2020 de vergelijking met de Europese economische topregio's aan.
Dimensies	/
Vergelijking ruimte	Vlaams Gewest, lidstaten
Vergelijking tijd	Verschillend per index
Frequentie en stiptheid	
Laatst gewijzigd	9/11/2010
Meetmethode	Monitoring van soorten (soortentellingen)
Bron data	INBO-NARA, Eurostat
Meer informatie	http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/3796.htm http://www.natuurindicatoren.be/indicatorenportal.cgi?lang=nl&detail=676&id_structuur=71 http://www.natuurindicatoren.be/indicatorenportal.cgi?lang=nl&detail=692&id_structuur=71 http://www.natuurindicatoren.be/indicatorenportal.cgi?lang=nl&detail=691&id_structuur=71

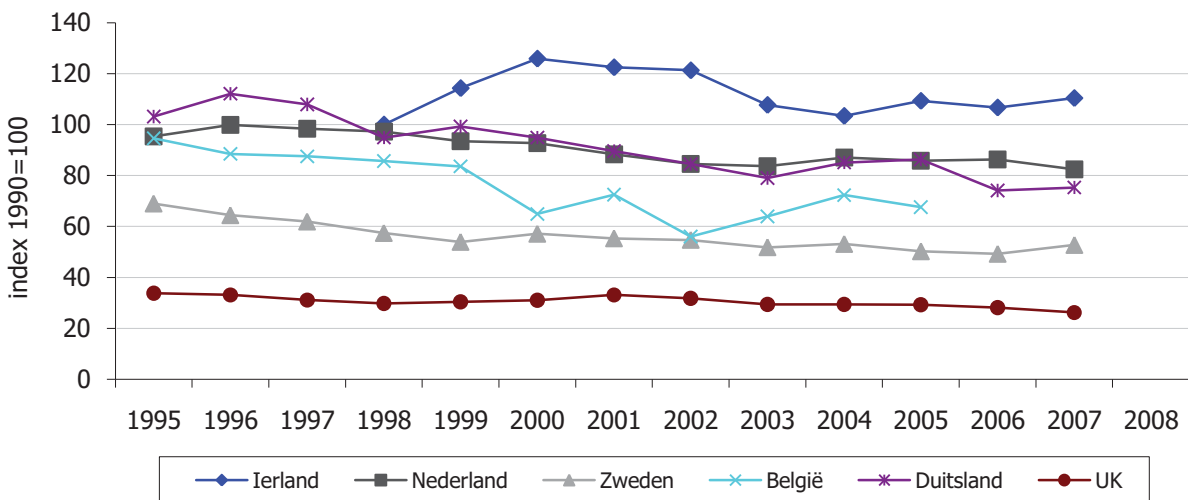
Algemene broedvogelindex Vlaanderen

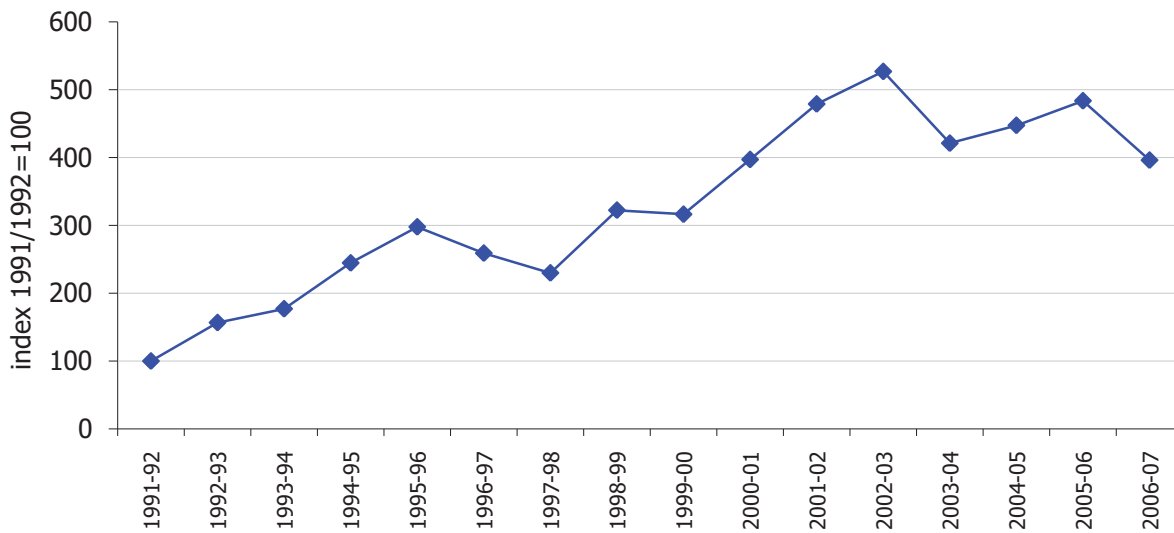
Bespreking

De vogels van landbouwgebieden kenden in Vlaanderen tussen 1990 en 2000-2002 een sterke daling. Deze daling zette zich verder tot 2007-2009, hetzij minder sterk. In de EU-27 ging de populatie van landbouwvogels tussen 1990 en 2008 met 17,4% achteruit. In Zweden gingen de landbouwvogels met 47% achteruit, in Nederland met 17,5%. In Ierland verbeterde de toestand met zo'n 25% in het begin van de eeuwwisseling maar die verbetering viel terug tot 10% in 2007. De toestand van de bosvogels ging er in Vlaanderen op vooruit. In de EU-27 ging de populatie van vogels van bosgebieden met 14,5% achteruit tussen 1990 en 2008. De 'andere' vogels uit verschillende leefgebieden bleven nagenoeg stabiel met een lichte stijging tussen 2000-2002 en 2007-2009. In de EU-27 gingen de algemene soorten tussen 1990 en 2008 met 8,4% achteruit.

Vogels van landbouwgebieden

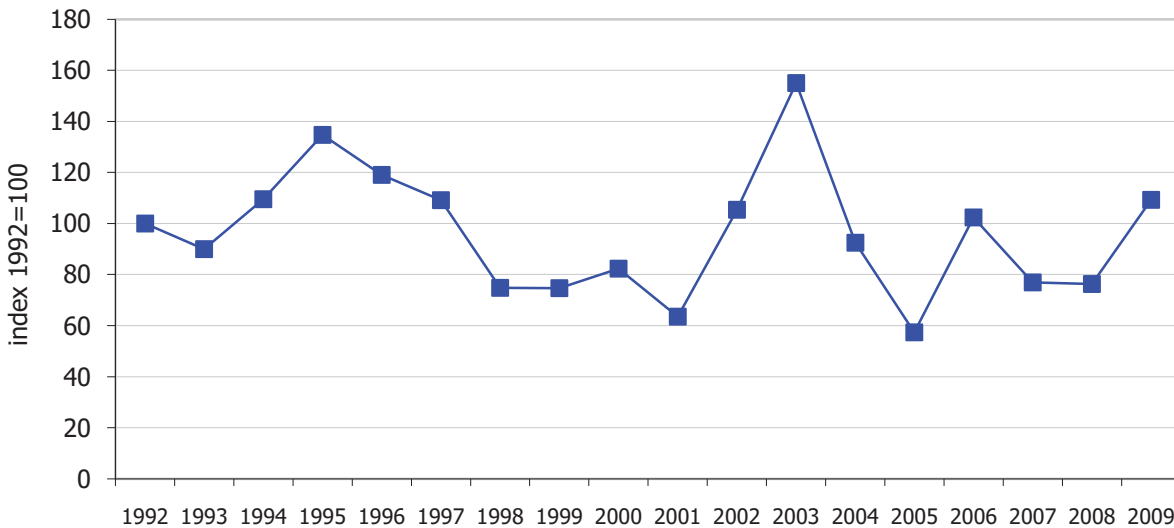
Overwinterende watervogelindex Vlaanderen

Bespreking

Uit de overwinterende watervogelindex blijkt dat de aantallen tussen de winter van 1991-1992 en de winter van 2002-2003 vervijfvoudigd zijn in Vlaanderen. Daarna is er een licht dalende trend. De trend van de verschillende soorten tijdens de laatste vijf winters varieert van stabiel (bijv. Kleine Rietgans en Krakeend) tot aanzienlijke afname (bijv. Wintertaling en Tafeleend).

Graslandvlinderindex Vlaanderen

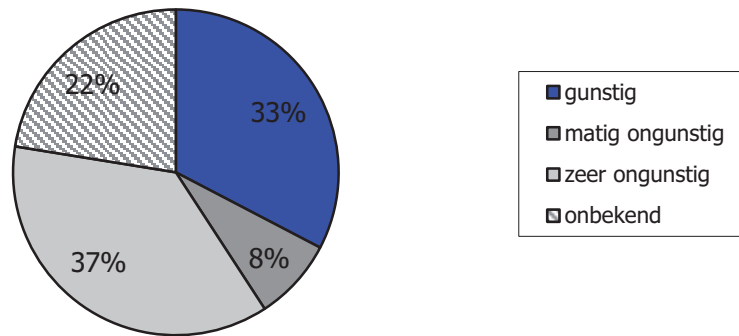

Bespreking

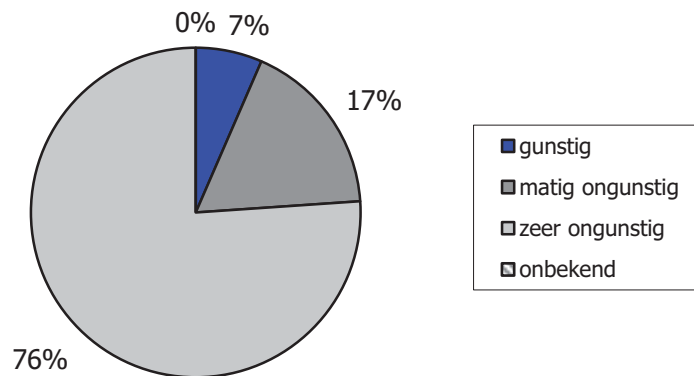
De samengestelde indicator (gebaseerd op 5 wijdverspreide soorten) geeft een schommelend beeld. Het eindresultaat is dat de index in 2009 ongeveer op hetzelfde peil staat als in het startjaar 1992. In Europa zijn de graslandvlinders dramatisch achteruit gegaan met 50% sinds 1990 en er zijn nog geen tekenen van een eventuele afvlakking van deze achteruitgang.

Doelstelling	15.2 Hiertoe heeft Vlaanderen in 2020 voldoende habitat ingericht, herbestemd, verbeterd of afgebakend om 70% van de instandhoudingsdoelstellingen van de Europees te beschermen soorten en habitats te realiseren.
Kernindicator	Staat van instandhouding van soorten en habitats van Europees belang
Definitie	Staat van instandhouding (gunstig, matig ongunstig, zeer ongunstig, onbekend) van soorten en habitats van Europees belang
Streefwaarde	Hiertoe heeft Vlaanderen in 2020 voldoende habitat ingericht, herbestemd, verbeterd of afgebakend om 70% van de instandhoudingsdoelstellingen van de Europees te beschermen soorten en habitats te realiseren.
Dimensies	/
Vergelijking ruimte	Vlaams Gewest
Vergelijking tijd	2010
Frequentie en stiptheid	elke 6 jaar
Laatst gewijzigd	9/11/2010
Meetmethode	Verplichte rapportering in het kader van de habitatrichtlijn
Bron data	INBO-NARA
Meer informatie	http://www.natuurindicatoren.be/indicatorenportal.cgi?detail=694&lang=nl&id_structuur=23&id_categorie= http://www.natuurindicatoren.be/indicatorenportal.cgi?detail=700&lang=nl&id_structuur=23&id_categorie= http://ec.europa.eu/environment/nature/knowledge/rep_habitats/index_en.htm

Staat van instandhouding van soorten van de habitatrichtlijn, Vlaanderen

Staat van instandhouding van habitats van de habitatrichtlijn, Vlaanderen

Bespreking

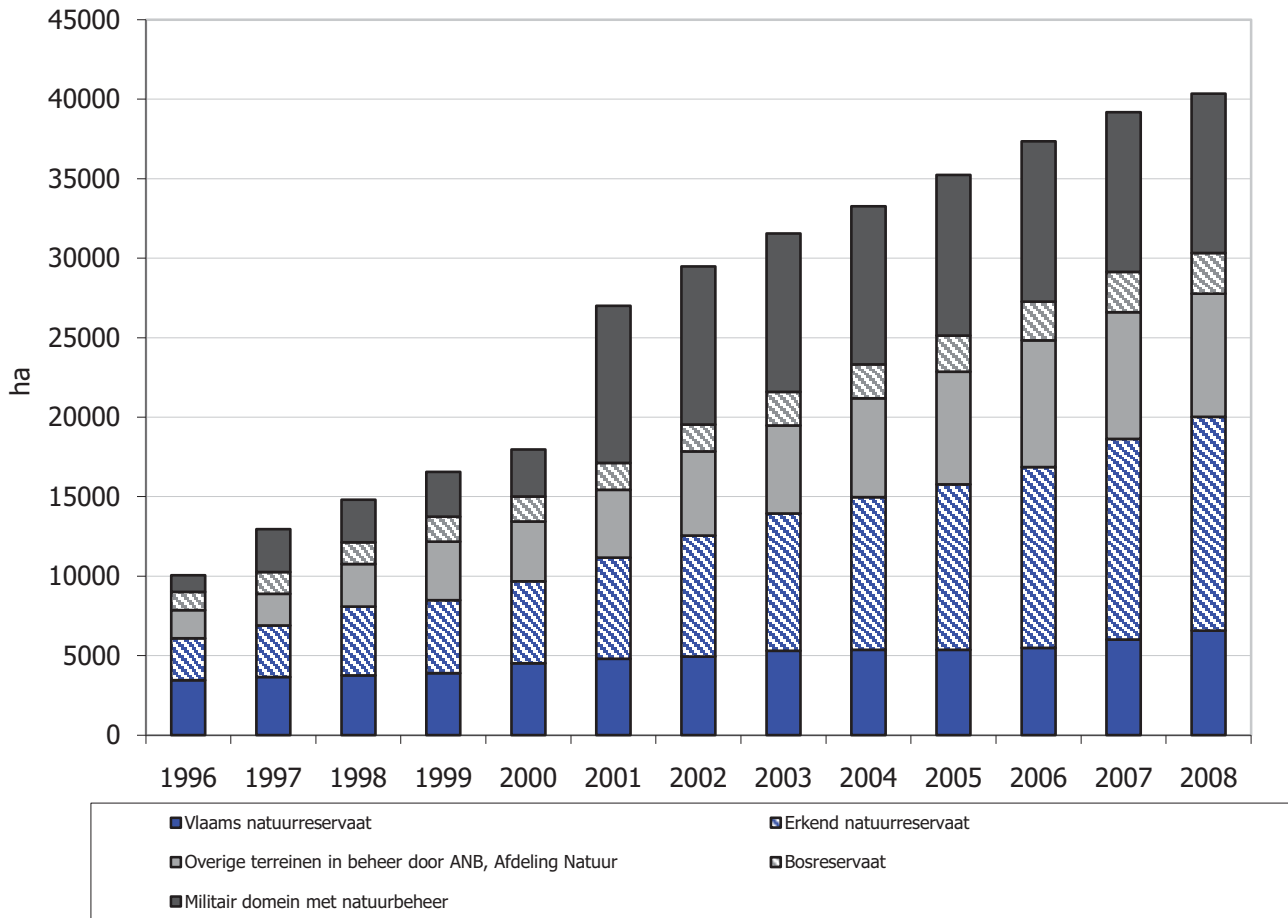
Ongeveer een derde van de soorten (16 soorten, 33 %) wordt gunstig geëvalueerd in Vlaanderen. Voor 4 soorten (8 %) is de score matig ongunstig en voor 18 soorten (37 %) is die zeer ongunstig. Voor elf soorten waren er onvoldoende gegevens om tot een globale evaluatie te komen. De globale evaluatie is relatief gezien het slechtst voor aquatische soorten waar slechts één soort van de 10 gunstig scoort.

Drie kwart (35) van de habitats krijgen een zeer ongunstige score in Vlaanderen omdat minstens één van de criteria (oppervlakte, areaal, kwaliteit en toekomstverwachting) zeer ongunstig scoort. Daarnaast zijn er nog acht habitats (17 %) die matig ongunstig scoren. Dit betekent dat er slechts drie habitats zijn die over de ganse lijn een gunstige score halen.

In Nederland en Luxemburg is het aandeel soorten met een gunstige evaluatie ongeveer even groot als in Vlaanderen. In Ierland en Zweden is er een beduidend groter aandeel van soorten met een gunstige evaluatie. In al deze lidstaten is het aandeel habitats met een zeer ongunstige evaluatie wel veel kleiner dan in Vlaanderen.

Doelstelling	15.2 Hiertoe heeft Vlaanderen in 2020 voldoende habitat ingericht, herbestemd, verbeterd of afgebakend om 70% van de instandhoudingsdoelstellingen van de Europees te beschermen soorten en habitats te realiseren. 15.3 Zowel de beboste oppervlakte als de kwaliteit ervan nemen aanzienlijk toe en minstens de helft van de stedelijke of kleinstedelijke gebieden beschikt in 2020 over een stadsbos of heeft er een opgestart.
Kernindicator	Evolutie oppervlakte met effectief natuurbeheer
Definitie	Oppervlakte met effectief natuurbeheer: erkende, Vlaamse en/of bosreservaten, overige terreinen in beheer door het Agentschap voor Natuur en Bos en militaire domeinen met natuurbeheer.
Streefwaarde	toename
Dimensies	/
Vergelijking ruimte	Vlaams Gewest
Vergelijking tijd	1996-2008
Frequentie en stiptheid	jaarlijks (x-1)
Laatst gewijzigd	15/02/2010
Meetmethode	De natuurgebiedendatabank bevat informatie over natuurgebieden die door Vlaamse instanties en verenigingen worden beheerd, opgericht, erkend en/of geëvalueerd. De databank geeft op elk moment een toestandsbeschrijving m.b.t. de verworven en erkende natuurgebieden, inclusief een historiek hieromtrent.
Bron data	INBO-NARA
Meer informatie	http://aps.vlaanderen.be/sqml/largereeksen/2211.htm http://www.natuurindicatoren.be/indicatorenportal.cgi?detail=620&id_structuur=36&id_categorie=

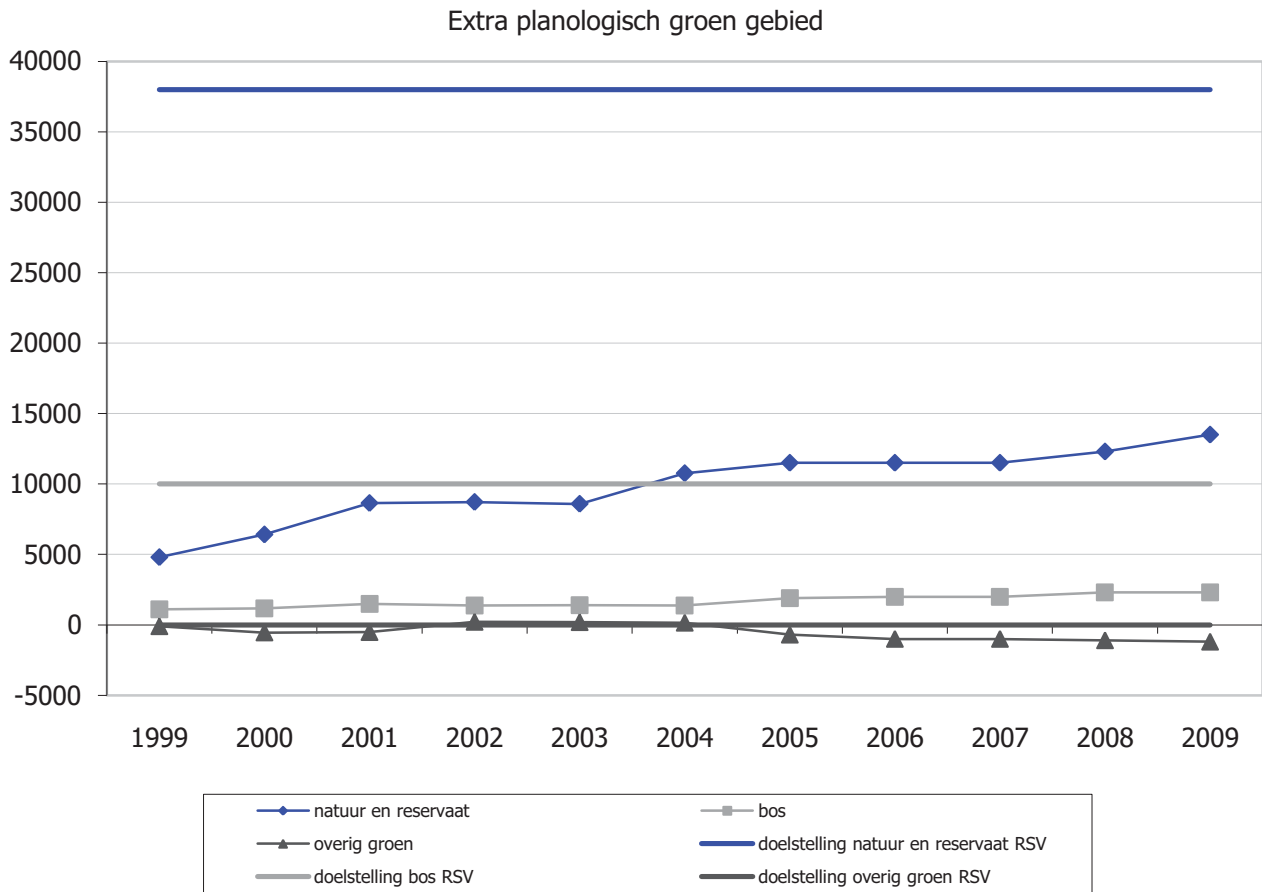
Oppervlakte effectief natuurbeheer

Bespreking

Eind 2008 was er 40.358 ha effectief natuurbeheer gerealiseerd: 22.561 ha erkende, Vlaamse of bosreservaten, 7.756 ha natuur in beheer door het Agentschap Natuur en Bos en nog niet aangewezen als Vlaams natuurreservaat en 10.041 ha natuurgericht beheer op militaire domeinen. Sinds 2002 wordt de aangroei van de oppervlakte met effectief natuurbeheer vooral bepaald door de jaarlijkse verwerving van nieuwe terreinen door het ANB en door de erkende terreinbeherende natuurverenigingen. Een deel van de verworven terreinen wordt vervolgens erkend of aangewezen als natuurreservaat. Die jaarlijkse terreinverwerving vertoont sinds 2002 een dalende trend.

Doelstelling	15.2 Hiertoe heeft Vlaanderen in 2020 voldoende habitat ingericht, herbestemd, verbeterd of afgebakend om 70% van de instandhoudingsdoelstellingen van de Europees te beschermen soorten en habitats te realiseren.
Kernindicator	Evolutie oppervlakte herbestemmingscategorieën volgens bestemmingen in de gewestplannen
Definitie	Extra planologisch groen gebied (natuur en reservaat, bos en overig groen) op de gewestplannen of RUP's
Streefwaarde	toename
Dimensies	/
Vergelijking ruimte	Vlaams Gewest
Vergelijking tijd	1999-2009
Frequentie en stiptheid	Jaarlijks (x-1)
Laatst gewijzigd	10/11/2010
Meetmethode	Ruimteboekhouding: Alle gewestplanwijzigingen, afwijkende bijzondere plannen van aanleg en ruimtelijke uitvoeringsplannen worden hierin verrekend, en de actuele toestand wordt vergeleken met de toestand van 1994 (afgesproken moment van nulmeting). Daarbij worden enkel herbestemmingen ten gevolge van volledig afgeronde planningsprocessen (definitief goedgekeurde plannen) opgenomen.
Bron data	INBO-NARA, RWO, afdeling Ruimtelijke Planning
Meer informatie	http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/2206.htm http://www.natuurindicatoren.be/indicatorenportal.cgi?detail=205&id_structuur=65&id_categorie=

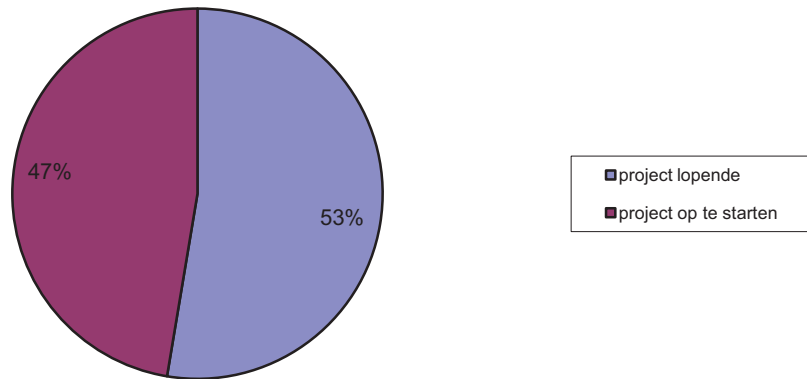

Bespreking

In het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen zijn groene gewestplanwijzigingen voorzien voor 38.000 ha bijkomend natuurgebied en 10.000 ha bosuitbreiding ten opzichte van 1994. Tussen 1994 en 2009 kwam er 14.600 ha groenbestemming bij. 30% van de vooropgestelde totale oppervlakte is hiermee gerealiseerd.

Doelstelling	15.3 Zowel de beboste oppervlakte als de kwaliteit ervan nemen aanzienlijk toe en minstens de helft van de stedelijke of kleinstedelijke gebieden beschikt in 2020 over een stadsbos of heeft er een opgestart.
Kernindicator	Aandeel stedelijke of kleinstedelijke gebieden met een stadsbos of stadsbos project
Definitie	Stadsbosprojecten zijn vaak langlopende projecten en zijn in feite nooit af.
Streefwaarde	De helft van de stedelijke of kleinstedelijke gebieden beschikt in 2020 over een stadsbos of heeft er een opgestart.
Dimensies	/
Vergelijking ruimte	Vlaams Gewest
Vergelijking tijd	/
Frequentie en stiptheid	
Laatst gewijzigd	17/01/2011
Meetmethode	x
Bron data	aantal stedelijke tot kleinstedelijke gebieden: RSV aantal stadsbossen of stadsbosprojecten: ANB
Meer informatie	

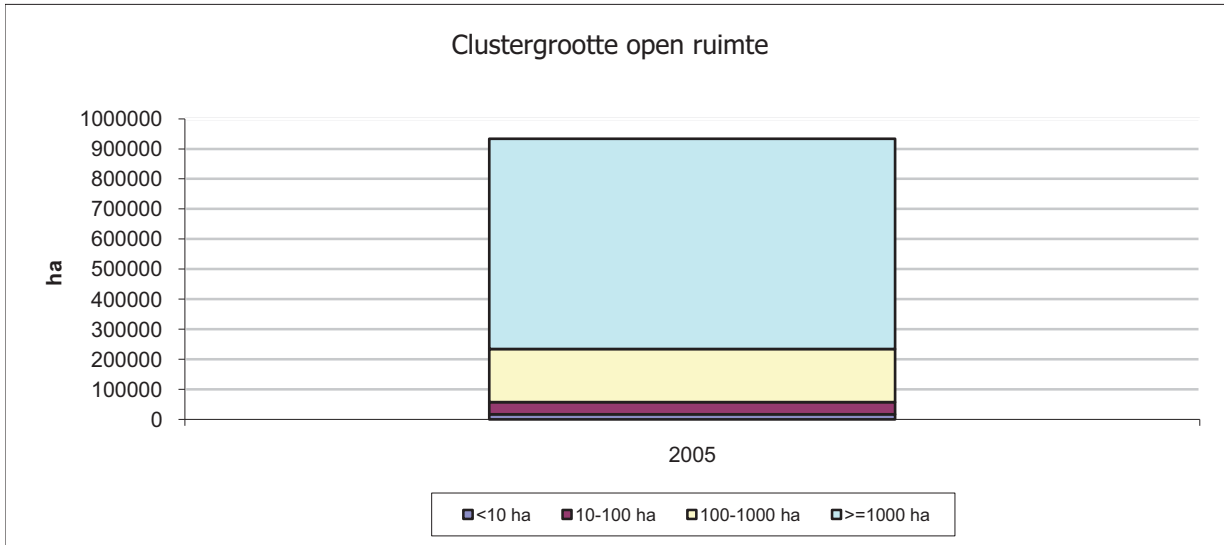
Aandeel stedelijke gebieden met stadsbosproject lopende

Bespreking

Op dit moment zijn 30 stadsbosprojecten opgestart binnen de 57 (klein)stedelijke gebieden. Dit komt neer op een aandeel van 53%. Het gaat telkens om langlopende projecten omwille van de samenwerkingen die moeten opgebouwd worden en aankopen die gerealiseerd moeten worden in functie van het stadsbos. Begin 2010 waren er nog maar 16 stadsbosprojecten opgestart.

Doelstelling	15.3 Zowel de beboste oppervlakte als de kwaliteit ervan nemen aanzienlijk toe en minstens de helft van de stedelijke of kleinstedelijke gebieden beschikt in 2020 over een stadsbos of heeft er een opgestart.
Kernindicator	Druk op/versnippering van de open ruimte
Definitie	cluster grootte van de open ruimte: Hier wordt de gebundelde landgebruikscategorie 'Open ruimte' getoond. Dit omvat alle landgebruiken die niet tot de versteende ruimte behoren. De versteende ruimte omvat volgende landgebruiken: residentiële/commerciële bebouwing, agrarische bebouwing, industrie, zeehaven, luchthaven en infrastructuur. De clusterindicator groepeerde de landgebruikscellen tot clusters en onderscheidt vier cluster groottes: <10 ha, 10 - 100 ha, 100 - 1000 ha en > 1000 ha. Obstakels worden gevormd door op- en afritten, autosnelwegen, expresswegen, hoofdwegen, regionale wegen, spoorwegen, stations en bevaarbare waterlopen; m.a.w. alles behalve lokale wegen en bushaltes.
Streefwaarde	
Dimensies	
Vergelijking ruimte	Vlaams Gewest
Vergelijking tijd	2005
Frequentie en stiptheid	
Laatst gewijzigd	23/11/2010
Meetmethode	
Bron data	INBO
Meer informatie	http://rma.vgt.vito.be/verkenner/verkenning.jsf

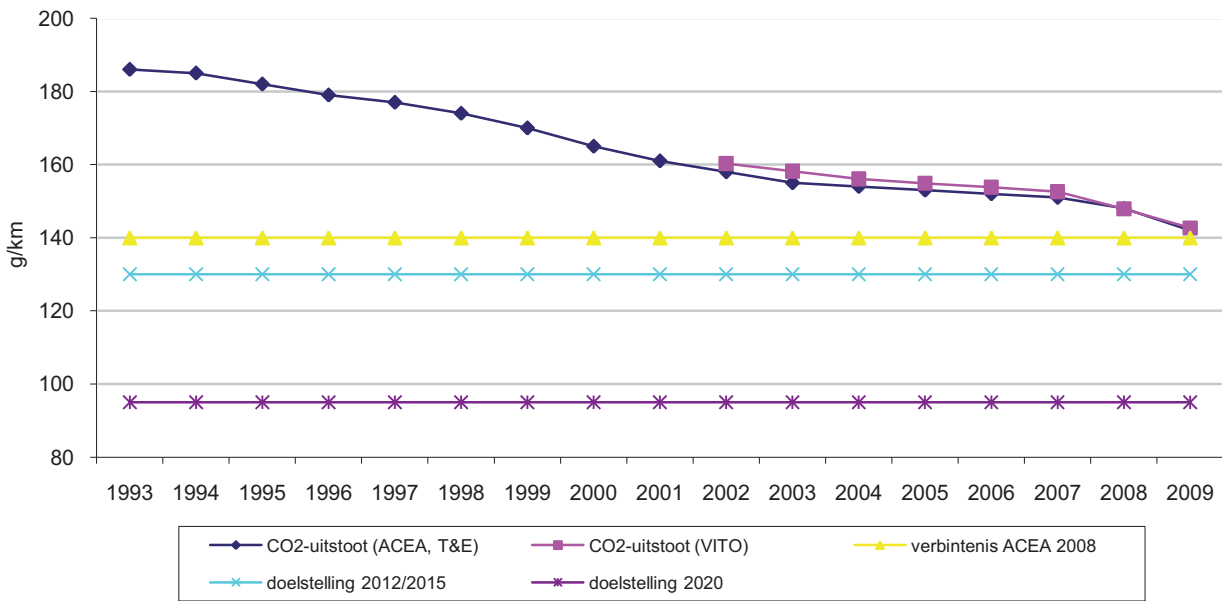

Bespreking

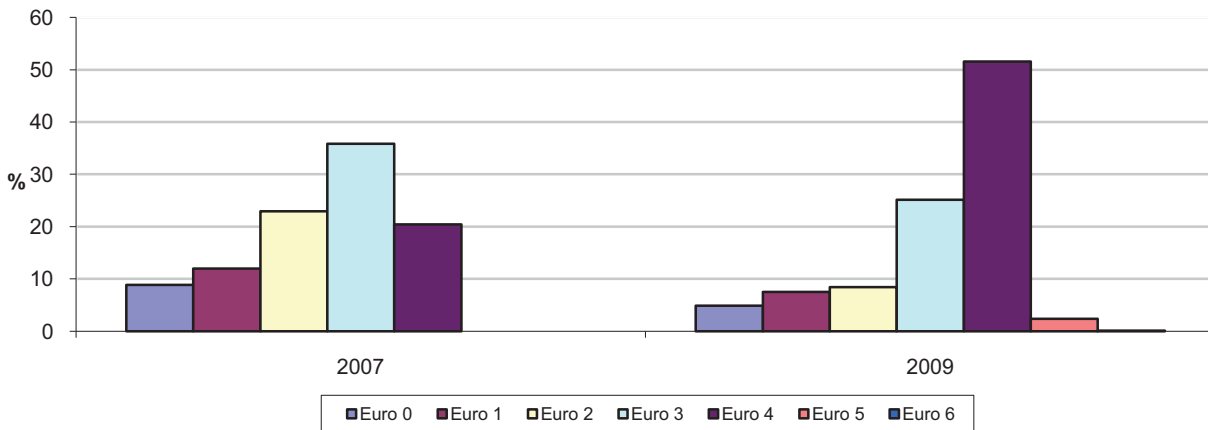
De grootste clusters aaneengesloten open ruimte bevinden zich waar er grote oppervlakken landbouw of natuur aanwezig zijn in het landschap. Dit is het geval in West-Vlaanderen, het Hageland en Limburg.

Doelstelling	16.1 In 2020 heeft Vlaanderen een verkeers- en vervoerssysteem dat tot de performantste van Europa behoort. 16.3 We zorgen dat we voldoen aan de milieudoelstellingen die andere Europese landen ook dienen te bereiken tegen 2020.
Kernindicator	Samenstelling voertuigenpark naar Euronorm en ecoscore voor het totale wagenpark en CO ₂ -uitstoot voor nieuwe voertuigen
Definitie	Euronorm: Europese normen voor de emissies (CO, koolwaterstoffen, NO _x , fijn stof) van voertuigen die ingaan vanaf een bepaalde datum. Ecoscore: De ecoscore laat toe om de milieuprestaties van een voertuig in te schatten door rekening te houden met de belangrijkste milieu-impacten (emissies van broeikasgassen, fijn stof, stikstofoxiden en geluidsproductie...) die het voertuig veroorzaakt. De ecoscore gaat van 0 tot 100. Een voertuig met een ecoscore lager dan 50 kan als zeer milieuvriendelijk worden beschouwd. Voertuigen met een ecoscore van meer dan 70 zijn dan weer milieuvriendelijke wagens.
Streefwaarde	De CO ₂ -uitstoot van nieuw verkochte personenwagens moet dalen tot gemiddeld 130 g/km tegen 2012-2015 en tot 95 g/km tegen 2020.
Dimensies	
Vergelijking ruimte	Vlaams gewest, België
Vergelijking tijd	1993-2009
Frequentie en stiptheid	jaarlijks
Laatst gewijzigd	15/12/2010
Meetmethode	DIV, inschrijvingen van voertuigen
Bron data	VITO, VUB, VMM-MIRA
Meer informatie	http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/5137.htm http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/5122.htm

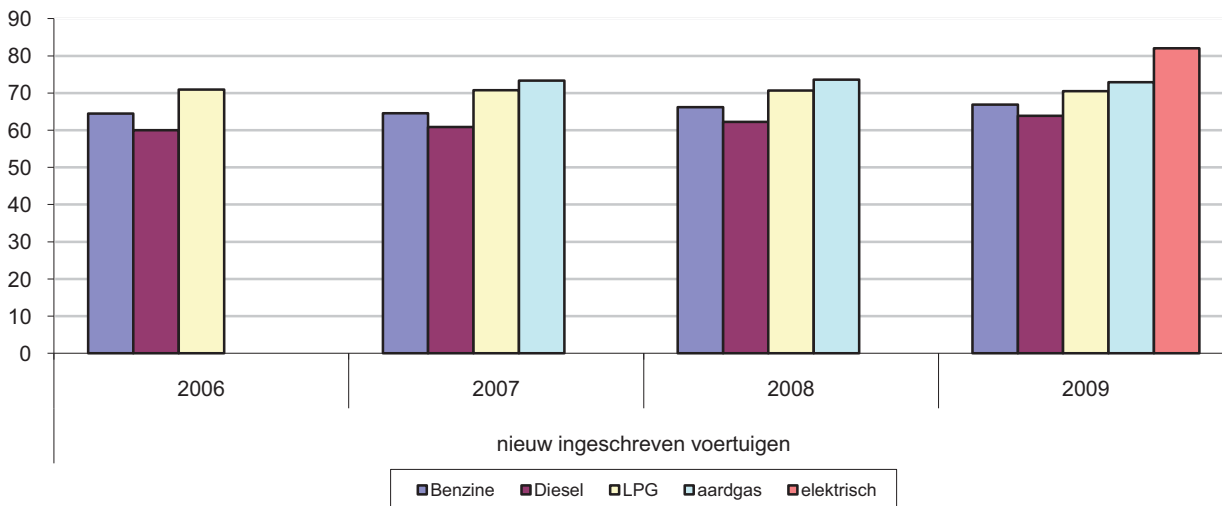
Gemiddelde CO₂-uitstoot van nieuw verkochte personenwagens, België

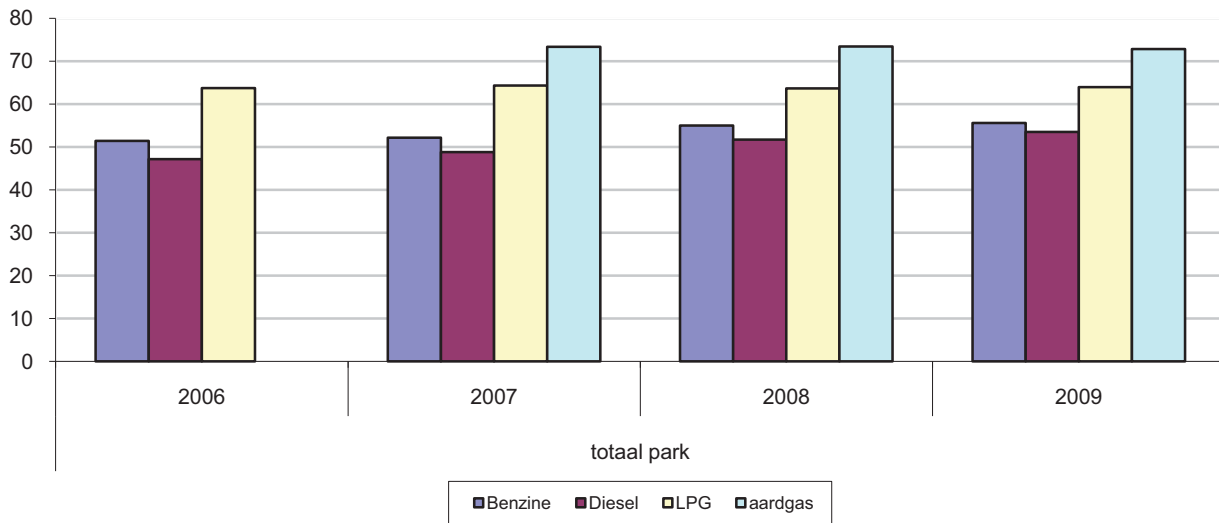
Verdeling van het personenwagenpark naar euronorm, Vlaanderen

Ecoscore van nieuw ingeschreven personenwagens, België

Ecoscore van het totale personenwagenpark, België

Bespreking

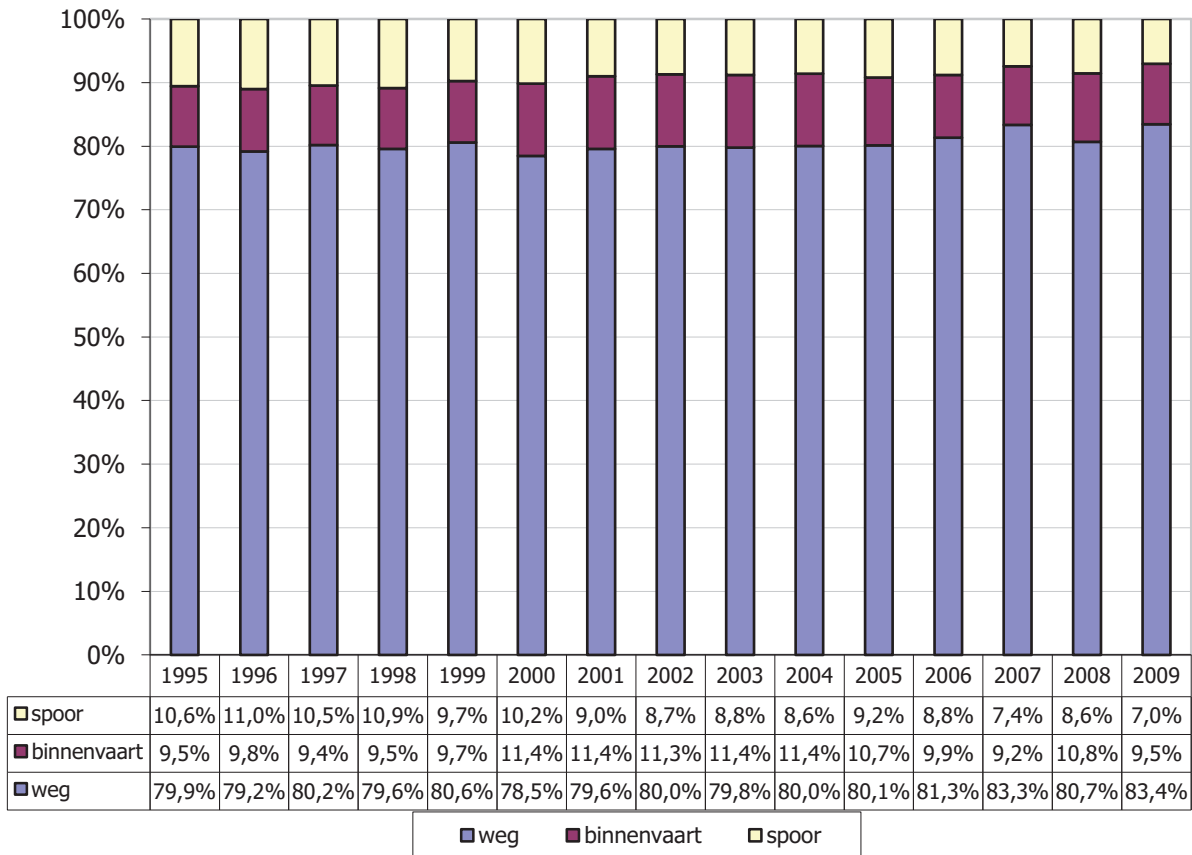
In België was de gemiddelde CO₂-uitstoot voor het volledige park van nieuwe personenwagens 148 g/km in 2008. Daarmee werd de vrijwillige overeenkomst van 140 g/km niet gehaald. Om de resultaten te verbeteren besliste de EU eind 2008 om de doelstelling verder te verlagen via wetgeving en dit in twee fases. Na 2007 was er een scherpere daling van de gemiddelde CO₂-uitstoot van nieuwe wagens. Daar zijn een aantal redenen voor: het fiscaal voordeel voor schone wagens werd direct bij aankoop verrekend, de aftrekbaarheid van bedrijfswagens werd afhankelijk van de CO₂-uitstoot en het aanbod van voertuigmodellen met lage CO₂-uitstoot verruimde verder. In 2009 was de gemiddelde CO₂-uitstoot voor het volledige park van nieuwe personenwagens 142,7 g/km in België. In Vlaanderen bedroeg de gemiddelde CO₂-uitstoot in 2009 146 g/km. Om het doel van 95 g/km tegen 2020 te bereiken zal ook het aandeel hybride en elektrische wagens moeten stijgen.

Voertuigen die voldoen aan de Euro 3 norm (verplichte norm voor alle nieuwe voertuigen vanaf 1/1/2001) zijn het best vertegenwoordigd in het Vlaamse personenwagenpark van 2007. In 2009 zijn voertuigen die voldoen aan de Euro 4 norm (vanaf januari 2005) het best vertegenwoordigd. Er waren toen nog 4,6% personenwagens die aan de Euro 0 norm voldeden.

De gemiddelde ecoscore van het Belgische park van benzinewagens bedroeg in 2009 55,6. De ecoscore van dieselwagens bedroeg 53,5. De ecoscores van nieuw ingeschreven voertuigen liggen hoger. De ecoscore van benzinewagens is hoger dan die van dieselwagens maar de ecoscore van dieselwagens verbetert sneller. De gemiddelde ecoscore van het Vlaamse personenwagenpark bedroeg in 2009 54,9.

Doelstelling	16.2 In 2020 heeft Vlaanderen een verkeers- en vervoerssysteem dat tot de performantste van europa behoort. Hiervoor wordt co-modaliteit, ondersteund door een gericht locatiebeleid en door het STOP-principe (Stappen, Trappen, Openbaar vervoer en Privé-vervoer) als hoeksteen van het Vlaamse mobiliteitsbeleid toegepast, zodanig dat vanuit economisch, sociaal, ecologisch en logistiek oogpunt de meest optimale modus wordt ingezet.
Kernindicator	Modale verdeling goederenvervoer
Definitie	Aandeel tonkilometer van vrachtvervoer over de weg, het spoor en de binnenvaart t.o.v. totaal aantal tonkilometer vrachtvervoer. Het betreft de tonkilometer gepresteerd op Vlaams grondgebied, ongeacht het land van registratie van de vrachtwagen/trein/binnenschip.
Streefwaarde	Geen specifieke streefwaarde, al wordt een daling van het aandeel vrachtvervoer over de weg (en bijgevolg een stijging van de aandelen van spoor- of binnenvaartvervoer) meestal positief geëvalueerd.
Dimensies	Ruimte: Vlaams Gewest; Tijd: 1995-2008; Modi: wegvervoer, spoorvervoer, binnenwatervervoer.
Vergelijking ruimte	Enkel Vlaams Gewest. Europese landen vergelijken is mogelijk, maar de Europese definitie voor vrachtvervoer levert een zware vertekening op voor de (Vlaamse) werkelijkheid, omdat men geen rekening houdt met kilometers gereden door buitenlandse vrachtwagens.
Vergelijking tijd	1995-2009
Frequentie en stiptheid	jaarlijks, met 1,5 tot 2 jaar vertraging
Laatst gewijzigd	13/01/2011
Meetmethode	Tonkm. Wegvervoer gebaseerd op verkeerstelling FOD MV (tabel 18, kolom 14); Tonkm. Binnenvaart gebaseerd op cijfers PBV (onderschatting omdat enkel binnenvaart die minstens één Vlaamse sluis passeert wordt geregistreerd. Ook binnenvaart binnen de havens valt buiten de meting). Tonkm. spoor gebaseerd op NMBS-registratie (in toenemende mate onderschatting omdat tonkm. van de spoorconcurrenten NMBS niet worden meegeteld)
Bron data	ADSEI/ FOD MV, PBV, NMBS
Meer informatie	http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/5262.htm

Modale verdeling vrachtovervoer

Bespreking

Tussen 1995 en 2007 stellen we weinig verschuivingen vast bij de modale verdeling van het vrachtovervoer. Het wegverkeer is goed voor ruim 4/5 van het totaal aantal tonkilometer.

Binnenvaart kon rond de eeuwwisseling enkele procentpunten aandeelwinst boeken, maar de laatste jaren stagneerde de groei van de binnenvaart, met opnieuw aandeelverlies als gevolg. Vrachtovervoer via het spoor verliest gestaag marktaandeel. (Hier is wel sprake van toenemende onderschatting omdat de concurrenten van de NMBS niet worden meegeteld voor het aantal tonkilometer bij het spoorvervoer).

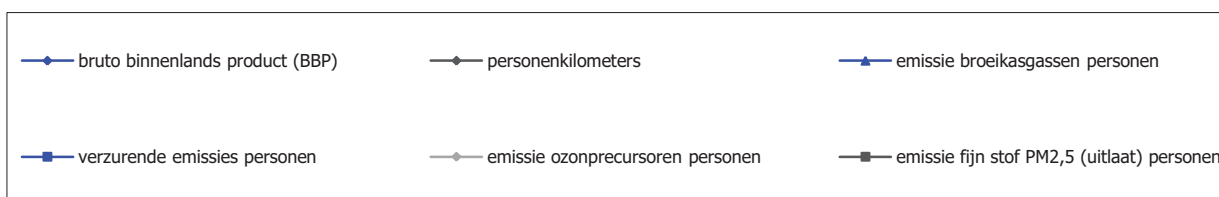
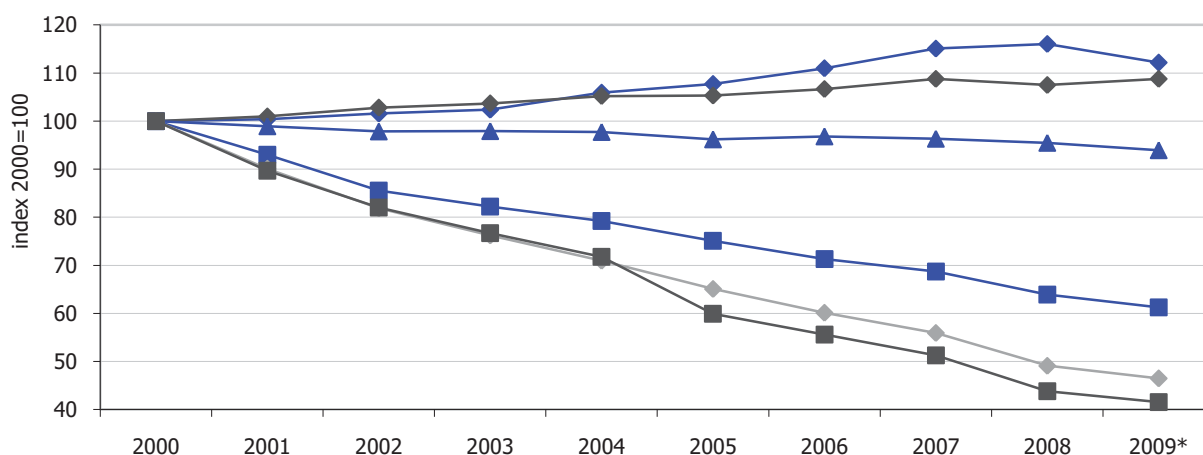
2008 en 2009 zijn uitschieters. Door de economische crisis liep het vrachtovervoer in 2008 sterk terug. Het wegvervoer werd zwaarder getroffen dan het spoor en de binnenvaart, waardoor deze laatste twee modi hun aandeel in het goederenvervoer zagen stijgen. In 2009 waren het dan weer het spoor- en binnenvaartvervoer die hun overslag sterk zagen teruglopen, terwijl het vrachtovervoer over de weg min of meer stabiel bleef. Met als gevolg een toenemend aandeel van het wegvervoer in de modale verdeling.

Doelstelling	16.3.1 We zorgen dat we voldoen aan de milieudoelstellingen die andere Europese landen ook dienen te bereiken tegen 2020.
Kernindicator	Eco-efficiëntie personenvervoer (absolute en groeicijfers)
Definitie	Vergelijking van de milieudruk van het personenvervoer met de activiteiten van het personenvervoer
Streefwaarde	Ontkoppeling tussen economische groei en het geheel van emissies en afvalproductie
Dimensies	Personenvervoer=wegverkeer en spoor (enkel dieseltreinen)
Vergelijking ruimte	Vlaams Gewest
Vergelijking tijd	2000-2009 (2009=voorlopig cijfer)
Frequentie en stiptheid	jaarlijks (x-2)
Laatst gewijzigd	7/12/2010
Meetmethode	Berekening op basis van voertuigenpark, afgelegde kilometers en energieverbruik (Energiebalans VITO) met het model MIMOSA IV
Bron data	VMM-MIRA
Meer informatie	http://www.milieurapport.be/nl/feitencijfers/MIRA-T/sectoren/transport/eco-efficiëntie-van-sector-transport-in-vlaanderen/eco-efficiëntie-van-transport/

Eco-efficiëntie Personenvervoer

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009*
BBP (cte prijzen in miljard kettineuro, referentiejaar 2000)	144,78	145,32	147,04	148,20	153,36	155,97	160,69	166,62	168,00	162,42
personenkilometre	66,82	67,47	68,70	69,28	70,30	70,36	71,27	72,68	71,82	72,68
broeikasgasemissies CO ₂ , CH ₄ en N ₂ O(kton)	8164,59	8076,09	7988,30	7994,13	7979,19	7853,31	7903,81	7863,71	7794,27	7668,75
verzurende emissies NO _x , NH ₃ , SO ₂ (miljoen Zeq)	1030,76	958,40	882,04	847,51	816,73	774,26	735,26	708,03	658,80	631,55
emissie ozonprecursoren CH ₄ , CO, NMVOS, NO _x (ton TOFP)	87207,81	78578,22	71405,85	66478,96	61885,45	56763,08	52451,26	48785,79	42831,15	40557,12
emissie PM _{2,5} (ton voorlopig cijfer)	2629,95	2359,05	2157,93	2017,18	1888,12	1576,79	1461,93	1347,91	1152,71	1093,04

Eco-efficiëntie van het personenvervoer

Bespreking

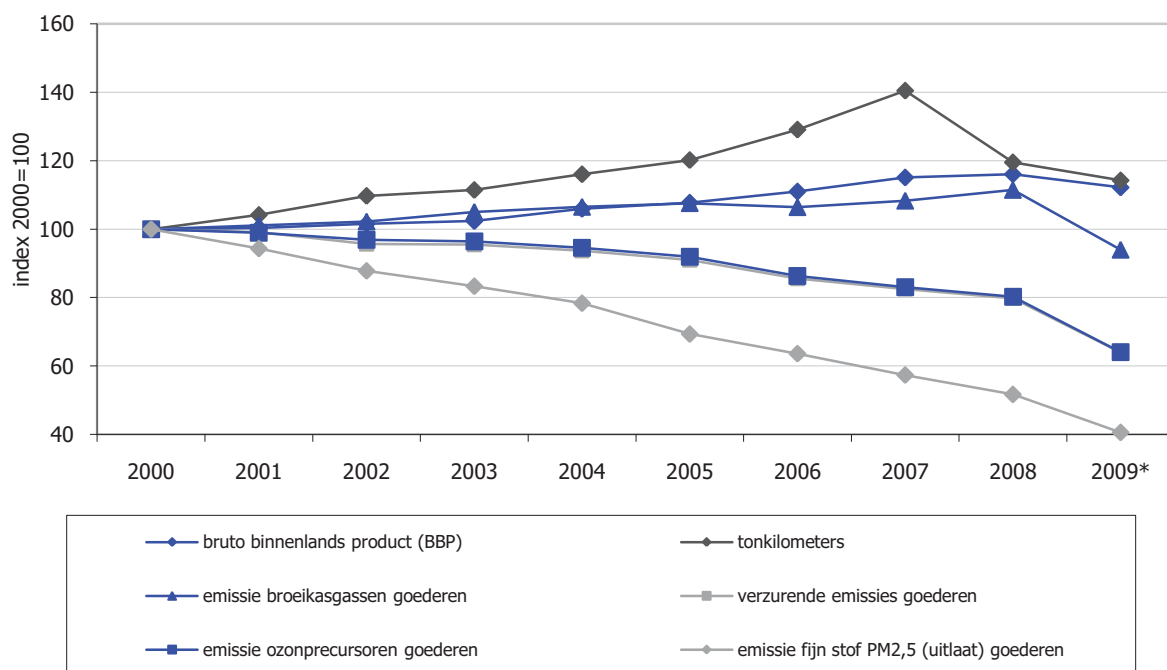
De daling van het energiegebruik en de broeikasgasemissies bij het personenverkeer is te danken aan de verdieselijking van het wagenpark, de verhoogde beschikbaarheid en aankoop van zuinigere wagens en het gebruik van biobrandstoffen. In de periode 2000-2009 was er voor het personenvervoer een absolute ont koppeling tussen het energiegebruik en de emissie van broeikasgassen enerzijds en de transportstromen anderzijds. De emissies van ozonprecursoren, verzurende componenten en PM_{2,5} waren in 2009 lager dan in 2000. Er was een absolute ont koppeling met de transportstromen. Dat is het resultaat van het verstrengen van de Europese emissienormen voor nieuwe voertuigen en brandstoffen.

Doelstelling	16.3.2 We zorgen dat we voldoen aan de milieudoelstellingen die andere Europese landen ook dienen te bereiken tegen 2020.
Kernindicator	Eco-efficiëntie goederenvervoer (absolute en groeicijfers)
Definitie	Vergelijking van de milieudruk van het goederenvervoer met de activiteiten van het goederenvervoer
Streefwaarde	Ontkoppeling tussen economische groei en het geheel van emissies en afvalproductie
Dimensies	Goederenvervoer=wegverkeer, spoor (enkel dieseltreinen) en binnenvaart (geen binnenlandse zeescheepvaart)
Vergelijking ruimte	Vlaams Gewest
Vergelijking tijd	2000-2009 (2009=voorlopig cijfer)
Frequentie en stiptheid	Jaarlijks (x-2)
Laatst gewijzigd	7/12/2010
Meetmethode	Berekening op basis van voertuigenpark, afgelegde kilometers en energieverbruik (Energiebalans VITO) met het model MIMOSA IV
Bron data	VMM-MIRA
Meer informatie	http://www.milieurapport.be/nl/feitencijfers/MIRA-T/sectoren/transport/eco-efficiëntie-van-sector-transport-in-vlaanderen/eco-efficiëntie-van-transport/

Eco-efficiëntie Goederenvervoer

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009*
BBP (cte prijzen in miljard kettigeuro, referentiejaar 2000)	144,8	145,3	147,0	148,2	153,4	156,0	160,7	166,6	168,0	162,4
tonkilometer (miljard)	34,9	36,3	38,3	38,9	40,5	41,9	45,0	49,0	41,7	39,9
broeikasgasemissies CO ₂ , CH ₄ en N ₂ O(kton)	5034,8	5090,3	5144,0	5286,9	5361,0	5414,9	5356,4	5451,1	5609,6	4730,5
verzurende emissies NO _x , NH ₃ , SO ₂ (miljoen Zeq)	1244,7	1233,9	1190,7	1187,9	1165,8	1132,3	1064,8	1027,1	993,3	795,8
emissie ozonprecursoren CH ₄ , CO, NMVOS, NO _x (ton TOFP)	72343,6	71560,0	70049,8	69762,7	68358,9	66488,1	62452,8	60042,2	58053,8	46378,9
emissie PM _{2,5} (ton)	2226,7	2100,8	1955,5	1855,3	1744,8	1544,2	1416,6	1277,7	1151,2	904,0

Eco-efficiëntie van het goederenvervoer

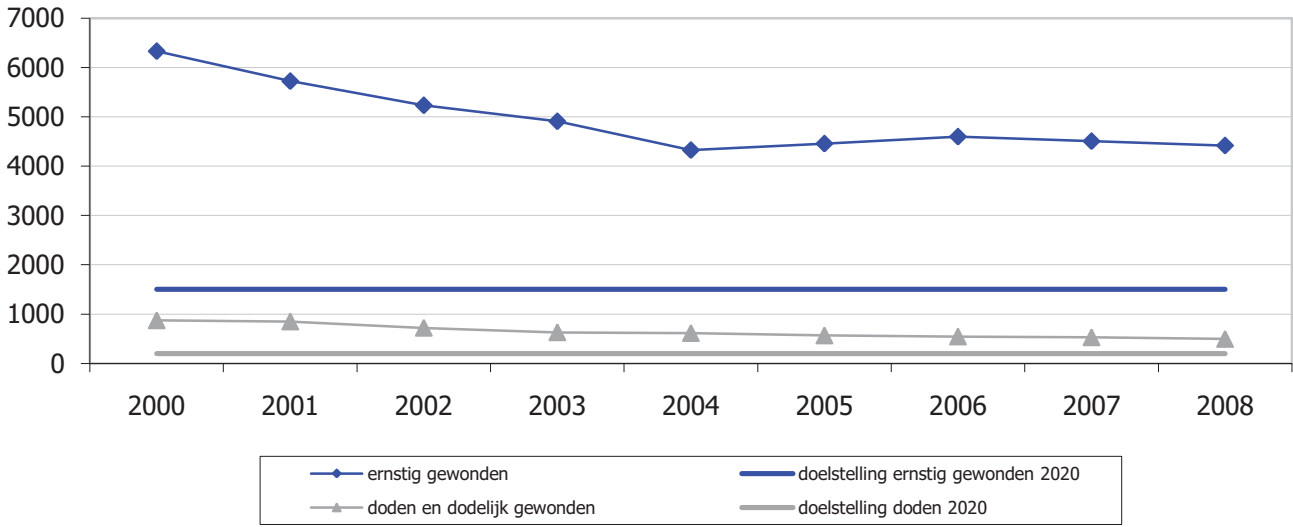

Bespreking

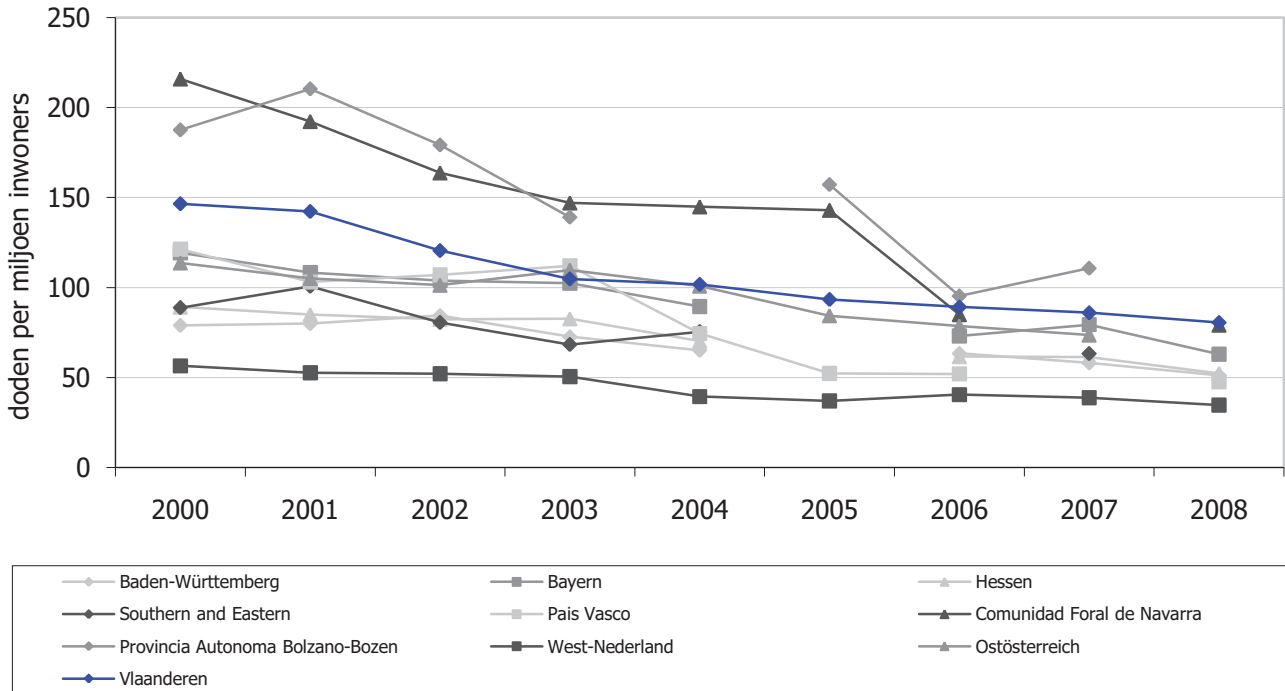
De financieel-economische crisis had een groter effect op het goederenvervoer (wegverkeer, spoor en binnenvaart) dan op het personenvervoer. Het aantal tonkilometers daalde in 2009 verder met 4,4 %. Dit zorgde er mee voor dat de stijgende trend in broeikasgasemissie gekeerd werd. In 2009 was de CO₂-uitstoot 6 % lager dan in 2000. In tegenstelling tot vorige jaren waar slechts een relatieve ont koppeling optrad, was er in 2009 een absolute ont koppeling met de tonkilometers. De emissies van ozonprecursoren, verzurende componenten en PM_{2,5} door het goederenvervoer daalden tussen 2000 en 2009. Ook hier was er een absolute ont koppeling met de tonkilometers.

Doelstelling	16.5 Tegen 2020 is Vlaanderen één van de beste Europese regio's op het gebied van verkeersveiligheid, zowel uitgedrukt in functie van het aantal doden en zwaargewonde verkeersslachtoffers als per miljoen afgelegde kilometers en per miljoen inwoners. Ten opzichte van de objectieven in het Vlaamse verkeersveiligheidsplan, te realiseren tegen 2015, wordt een daling van 20% op de dodelijke slachtoffers en 25% op de zwaargewonde slachtoffers gerealiseerd tegen 2020.
Kernindicator	Aantal verkeersdoden en zwaargewonden (op landenniveau: doden per milj inw en afgelegde km; regio: enkel doden per milj inw)
Definitie	Doden: som van de doden (zij die ter plaatse overleden) en de dodelijk gewonden (zij die overleden binnen de 30 dagen na de datum van het ongeval). Zwaargewonden: de personen die bij een verkeersongeval gewond werden (maar niet dodelijk) en wier toestand een opname in het ziekenhuis van tenminste 24 uur noodzaakte.
Streefwaarde	200 dodelijke verkeersslachtoffers en 1.500 zwaargewonde verkeersslachtoffers tegen 2020; Vlaanderen is één van de beste Europese regio's op gebied van verkeersveiligheid
Dimensies	
Vergelijking ruimte	Vlaams Gewest, lidstaten, regio's
Vergelijking tijd	2000-2008
Frequentie en stiptheid	jaarlijks
Laatst gewijzigd	
Meetmethode	Registratie van verkeersongevallen door de politie
Bron data	ADSEI, Eurostat
Meer informatie	http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereksen/4096.htm

Aantal dode en zwaargewonde verkeersslachtoffers, Vlaanderen

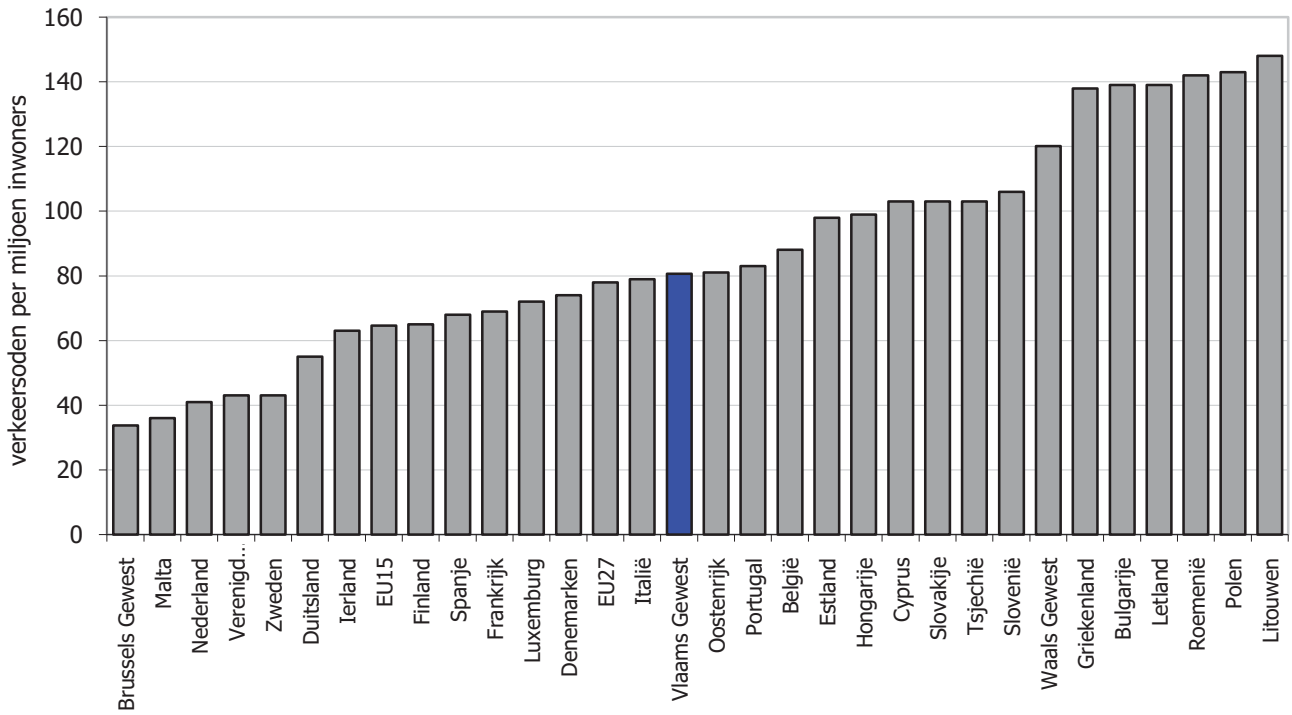
Verkeersdoden per miljoen inwoners, Europese regio's

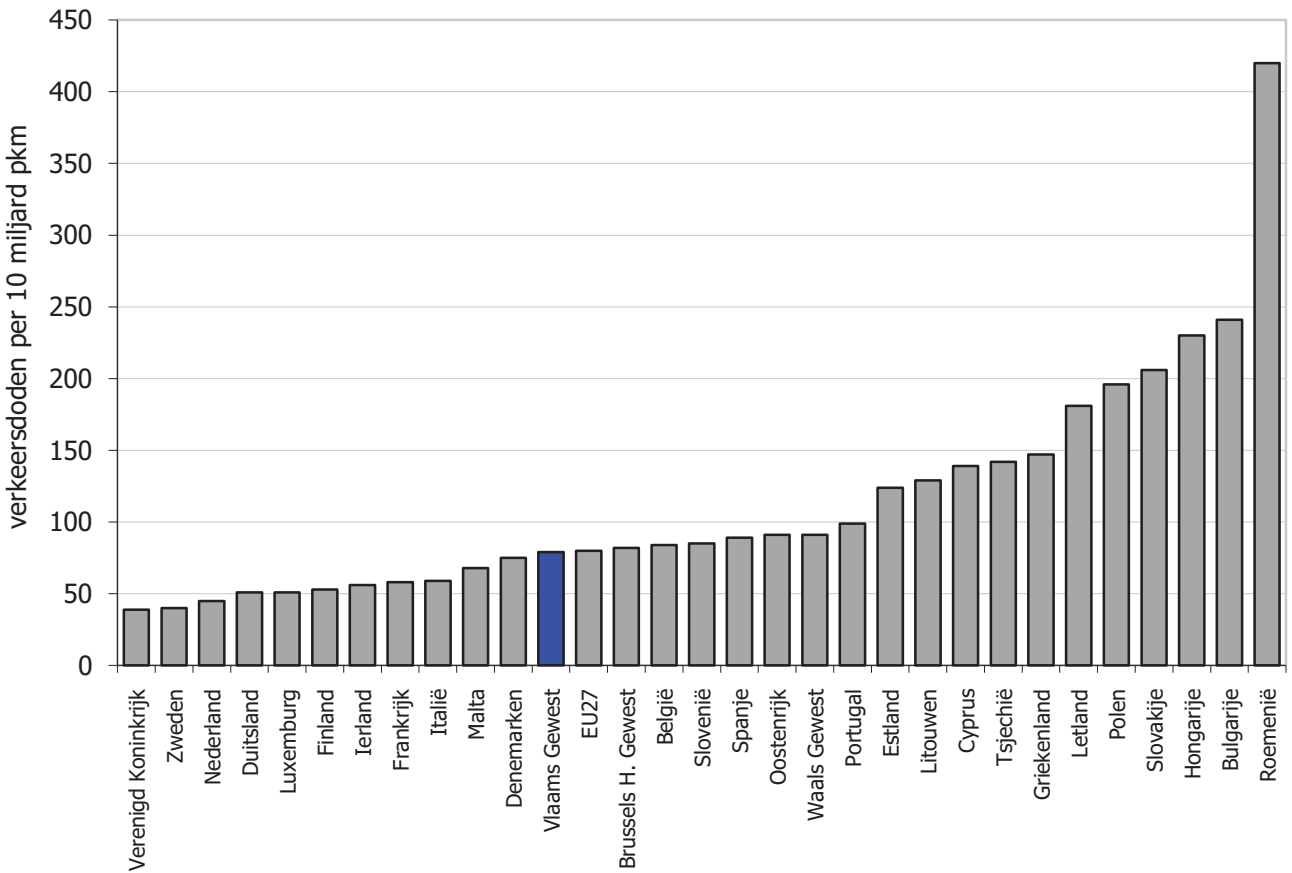
Bespreking

Het aantal verkeersdoden in Vlaanderen is met 43% afgenomen tussen 2000 en 2008. In diezelfde periode is het aantal zwaargewonden met 30% afgenomen. Tegen 2020 mogen er nog slechts 200 verkeersdoden en 1.500 zwaargewonden vallen. In vergelijking met de Europese economische topregio's scoort Vlaanderen niet bijster goed. Enkel de regio Bolzano heeft in 2007 nog meer dodelijke verkeersslachtoffers per miljoen inwoners. Wat betreft de evolutie van het aantal dodelijke slachtoffers per miljoen inwoners doet Vlaanderen het wel goed met een daling van 45% tussen 2000 en 2008. In de EU-27 vielen in 2008 78 verkeersdoden per miljoen inwoners. Slechts 11 lidstaten zaten onder dit EU-gemiddelde. Vlaanderen bevindt zich met een score van 80,6 net boven het EU-gemiddelde. In verhouding tot het aantal afgelegde personenkilometers scoort Vlaanderen net onder het EU-gemiddelde.

Verkeersdoden per miljoen inwoners, Europese lidstaten, 2008

Verkeersdoden per 10 miljard pkm, Europese lidstaten, 2008

Doelstelling	16.8 Het aantal afgelegde kilometer per persoon in het woon-werkverkeer per auto wordt drastisch verlaagd. Onder meer thuiswerk wordt daarvoor gestimuleerd. Tegen 2020 zullen bovendien 40% van de woon-werkverplaatsingen gebeuren enerzijds door collectief vervoer, waaronder het openbaar vervoer en anderzijds te voet of per fiets.
Kernindicator	Modale verdeling woon-werk en woon-schoolverplaatsingen;
Definitie	
Streefwaarde	1) Verlaging aantal afgelegde autokilometer per persoon in woon-werkverkeer. 2) min. 40% woon-werkverplaatsingen via collectief vervoer, te voet of per fiets.
Dimensies	
Vergelijking ruimte	
Vergelijking tijd	
Frequentie en stiptheid	Tot voor kort 5-jaarlijks. Nu jaarlijks 1/5 van de 5-jaarlijkse meting.
Laatst gewijzigd	OVG 2008/2009 (OVG 4.1)
Meetmethode	Onderzoek verplaatsingsgedrag (OVG), via bijhouden verkeersdagboek bij steekproef van de Vlaamse bevolking. Wijziging methodiek na eerste twee metingen verhindert correct vergelijken in de tijd tussen deze eerste twee en latere metingen.
Bron data	MOW: Onderzoek Verplaatsingsgedrag (OVG)
Meer informatie	http://www.mobielvlaanderen.be/ovg/ovgindex.php?a=19&nav=1

Modale verdeling van woon-werkverkeer

	OVG 1994/1995	OVG 2000/2001	OVG 2007/2008	OVG 2008/2009
Autobestuurder	58,1	68,6	66,8	67,8
Passagier (auto)	10,2	4,2	3,7	2,9
Trein	5,4	5,5	7,1	7,0
Tram/Metro	0,5	0,6	1,0	1,0
Bedrijfs- of schoolvervoer	2,7*	1,9	0,9	1,0
Lijnbus		1,8	2,9	4,3
Bromfiets	2,4	1,0	1,1	0,7
Motor	0,6	0,9	0,7	0,9
Fiets	13,0	12,9	12,5	12,0
Te voet	5,2	2,6	3,3	2,4
Andere	2,0			

* in 1994/1996 slechts één categorie: bus

	OVG 1994/1995	OVG 2000/2001	OVG 2007/2008	OVG 2008/2009
Gemiddelde woon-werkafstan	16,98 km	19,05 km	18,8 km	18,8 km

Modale verdeling van woon-schoolverplaatsingen

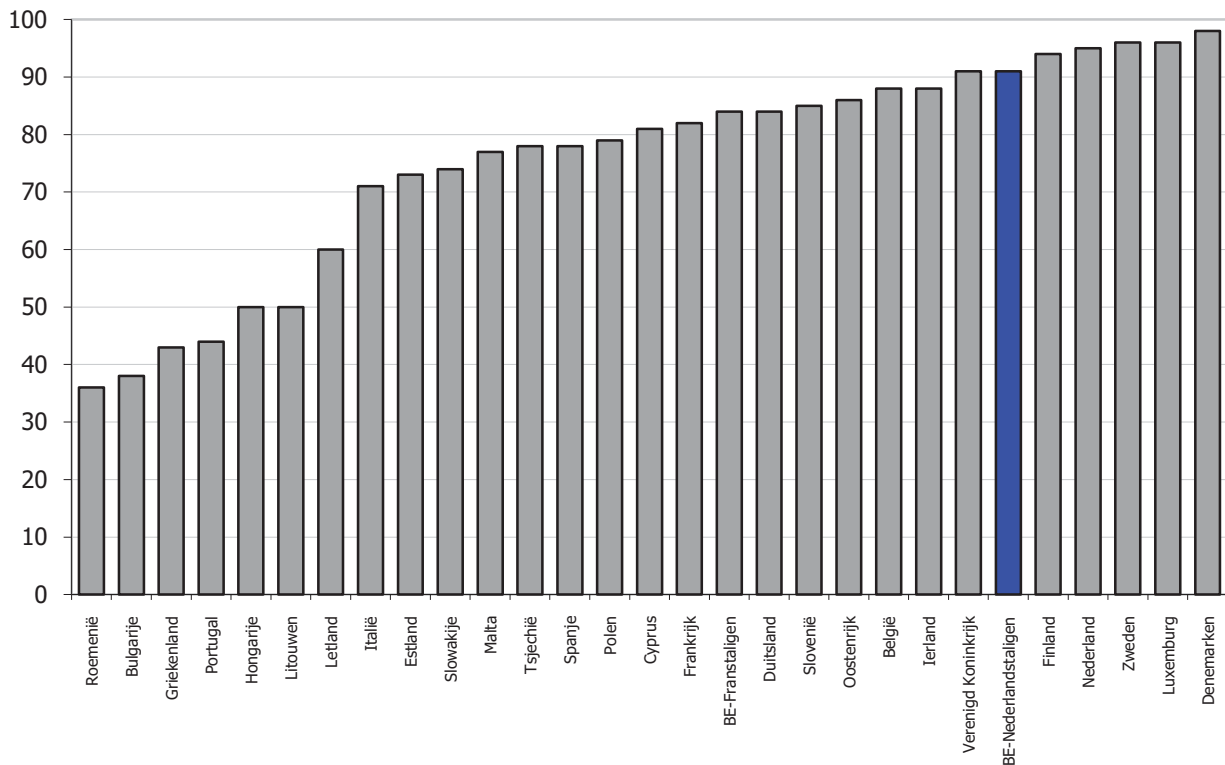
	OVG 1994/1995	OVG 2000/2001	OVG 2007/2008	OVG 2008/2009
Autobestuurder	3,6	3,4	2,8	1,6
Passagier (auto)	24,8	27,3	25,5	29,7
Trein	6,6	6,5	8,1	6,3
Lijnbus/Tram/Metro	14,1	9,8	19,4	21,2
Bedrijfs- of schoolvervoer	0,1	3,7	3,1	3,0
Bromfiets		2,9	1,0	0,3
Motor		0,1	0,1	
Fiets	37,8	38,3	28,8	28,4
Te voet	12,9	8,1	11,3	9,5

Bespreking

In 1994/95 bedroeg het aandeel van collectief vervoer + fiets + te voet in het woon-werkverkeer 26,8%. In 2000/01 was dit 25,3%. In 2007/2008 en 2008/2009 is dit 27,8%. Dit is nog ver verwijderd van het streefcijfer van 40%, al wint het busvervoer wel duidelijk aandeel tijdens de meest recente meting.

Doelstelling	17.1.1 In 2020 scoort Vlaanderen op diverse aspecten van de levenskwaliteit bij de hoogste van Europa. Dat blijkt uit een hoog geluksgevoel bij de bevolking, een hoge globale tevredenheid met de eigen leefsituatie, de levensstandaard en langer leven in goede gezondheid.
Kernindicatoren	Geluksgevoel
Definitie	De indicator 'geluksgevoel' werd hier bepaald op basis van de vraag 'tevredenheid met het leven in het algemeen', dit zowel in de SCV-survey (resultaten voor Vlaanderen) als in de Eurobarometer (internationale vergelijking).
Streefwaarde	Hoge tevredenheid.
Dimensies	
Vergelijking ruimte	Vlaams Gewest, EU27
Vergelijking tijd	2010
Frequentie en stiptheid	Jaarlijks
Laatst gewijzigd	14/12/2010
Meetmethode	Enquête
Bron data	SCV-survey, Eurobarometer
Meer informatie	http://ec.europa.eu/public_opinion/index_en.htm http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/1069.htm

Tevreden tot zeer tevreden met het leven in het algemeen, EB73, 2010, in %

Bespreking

Op de vraag 'Alles bij elkaar genomen, hoe tevreden bent u vandaag de dag met uw leven over het algemeen?' waarbij kon geantwoord worden op een schaal van 0 (uiterst ontevreden) tot 10 (uiterst tevreden), bedroeg in 2010 de gemiddelde score in Vlaanderen 7,6. Dit betekent een status quo ten opzichte van 2008.

In Europees verband komt Vlaanderen in 2010 op een zesde plaats na Denemarken, Luxemburg, Zweden, Nederland en Finland. 91% van de Nederlandstalige respondenten (Eurobarometer) verklaarde tevreden tot zeer tevreden te zijn met zijn of haar levenssituatie. In 2008 kwam Vlaanderen op een vijfde plaats met 94% tevreden tot zeer tevreden respondenten.

Doelstelling	17.1.2 In 2020 scoort Vlaanderen op diverse aspecten van de levenskwaliteit bij de hoogste van Europa. Dat blijkt uit een hoog geluksgevoel bij de bevolking, een hoge globale tevredenheid met de eigen leefsituatie, de levensstandaard en langer leven in goede gezondheid.
Kernindicatoren	Tevredenheid levensaspecten
Definitie	De 'Tevredenheid woonaspecten' is de gemiddelde score van 'tevredenheid woning' en 'tevredenheid buurt'. De 'Tevredenheid financiële aspecten' is de gemiddelde score van 'tevredenheid inkomen' en 'tevredenheid levensstandaard'. De 'Tevredenheid sociale contacten' is de gemiddelde score van 'tevredenheid sociale contacten huisgenoten', 'tevredenheid sociale contacten familie' en 'tevredenheid sociale contacten vrienden'.
Streefwaarde	Hoge tevredenheid.
Dimensies	
Vergelijking ruimte	Vlaams Gewest
Vergelijking tijd	2003-2010
Frequentie en stiptheid	Jaarlijks
Laatst gewijzigd	10/12/2010
Meetmethode	Enquête
Bron data	SCV-survey
Meer informatie	http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/1069.htm

Gemiddelde tevredenheid levensaspecten

	Tevredenheid woon-aspecten	Tevredenheid financiële aspecten	Tevredenheid werk	Tevredenheid manier besteden vrije tijd	Tevredenheid gezondheids- toestand	Tevredenheid tijd om te doen wat gedaan moet worden	Tevredenheid sociale contacten
2003	3,4	3,0	3,3	3,1	3,1	2,9	3,4
2005	3,4	3,0	3,2	3,1	3,0	2,9	3,3
2007	3,4	3,0	3,2	3,1	3,0	2,9	3,3
2009	3,4	3,0	3,2	3,1	3,1	3,0	3,3
2010	3,3	3,0	3,2	3,1	3,0	2,9	3,2

(schaal 1, heel ontevreden - 4, heel tevreden)

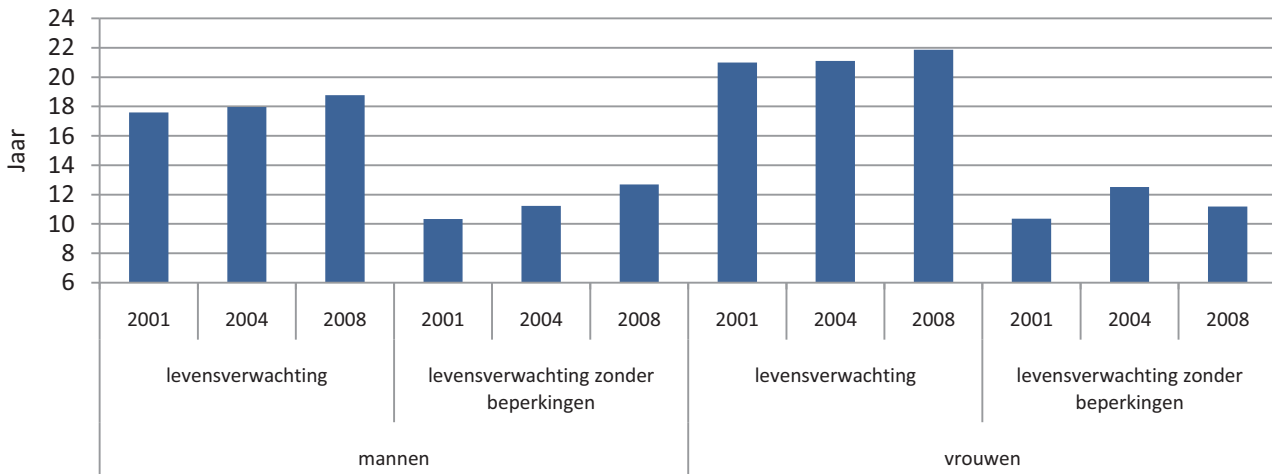
Bespreking

Uit de vraag 'In welke mate bent u ontevreden of tevreden over de woning waarin u woont, de buurt waarin u woont, uw inkomen, het werk dat u doet, ...' waarbij kon geantwoord worden op een schaal van 1 (heel ontevreden) tot 4 (heel tevreden), blijkt dat in 2010 de Vlaming het meest tevreden was over zijn woning en de buurt waarin deze gelegen is, zijn werk alsook de sociale contacten met huisgenoten, familie en vrienden. Het minst tevreden was de Vlaming over zijn inkomen en levensstandaard (financiële aspecten), zijn gezondheid en het hebben van voldoende tijd.

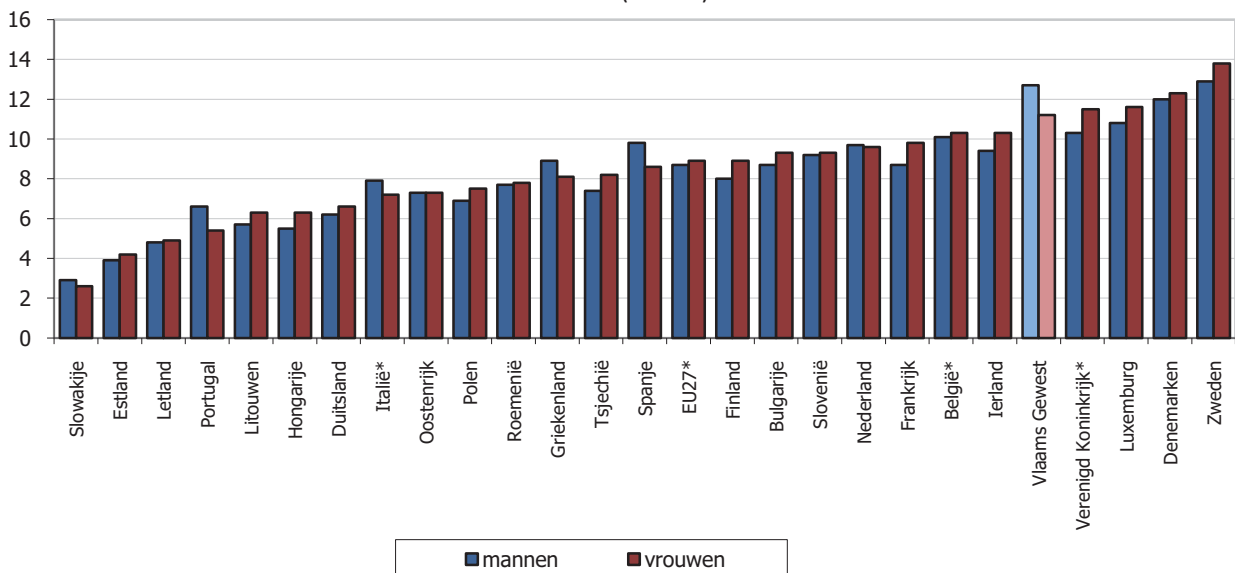
Deze scores veranderen nauwelijks over de jaren heen.

Doelstelling	17.1.3 In 2020 scoort Vlaanderen op diverse aspecten van de levenskwaliteit bij de hoogste van Europa. Dat blijkt uit een hoog geluksgevoel bij de bevolking, een hoge globale tevredenheid met de eigen leefsituatie, de levensstandaard en langer leven in goede gezondheid.
Kernindicatoren	Levensverwachting zonder beperkingen op 65 jarige leeftijd
Definitie	Voor wat de beperkingen betreft is informatie gebruikt afkomstig van de volgende vraag in de Gezondheidsenquête: "Bent u, vanwege een gezondheidsprobleem, sinds 6 maanden of langer beperkt in activiteiten die mensen gewoonlijk doen?" (Ja, erg beperkt; Ja, beperkt; Neen, niet beperkt)
Streefwaarde	Een hogere levensverwachting zonder beperkingen
Dimensies	Geslacht
Vergelijking ruimte	Vlaams Gewest, Europese vergelijking
Vergelijking tijd	2001, 2004 en 2008
Frequentie en stiptheid	Vierjaarlijks
Laatst gewijzigd	20/01/2011
Meetmethode	Schatting op basis van gegevens uit de Gezondheidsenquêtes.
Bron data	WIV, Eurostat
Meer informatie	http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/4371.htm http://www.zorgengezondheid.be/levensverwachting.aspx

Levensverwachting en levensverwachting zonder beperkingen op 65 jarige leeftijd, Vlaams Gewest

Levensverwachting zonder beperkingen op 65 jarige leeftijd internationaal vergeleken in 2008 (* 2007)

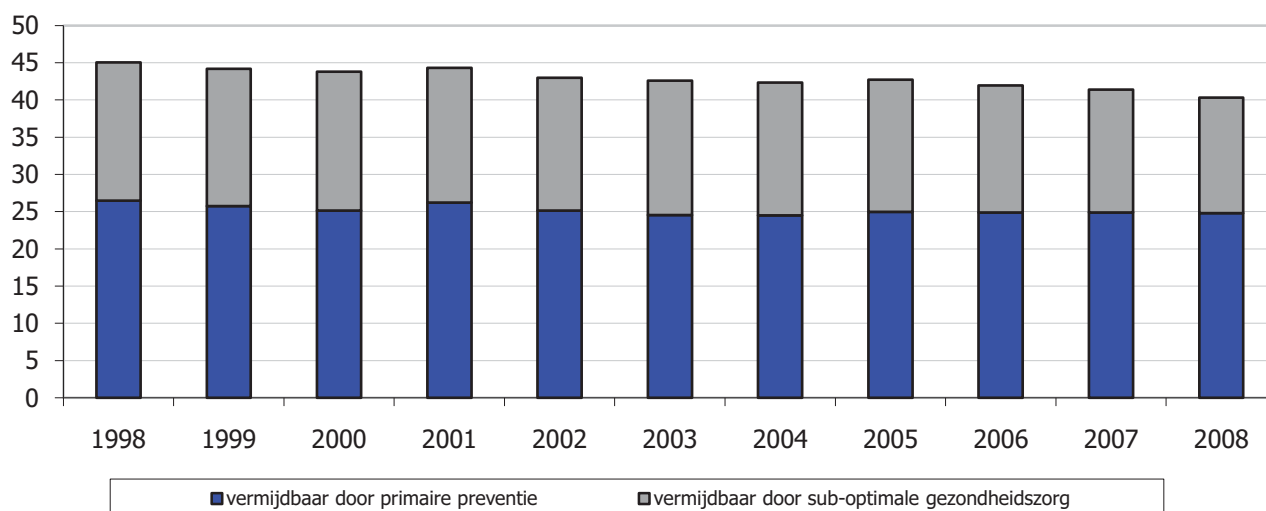
Bespreking

De indicator is een maat voor het aantal verwachte jaren zonder beperkingen (in goede gezondheid) dat een man/vrouw heeft op de leeftijd van 65 jaar. De levensverwachting van de Vlamingen op 65 jaar neemt toe en ook de levensverwachting zonder beperkingen op 65 stijgt.

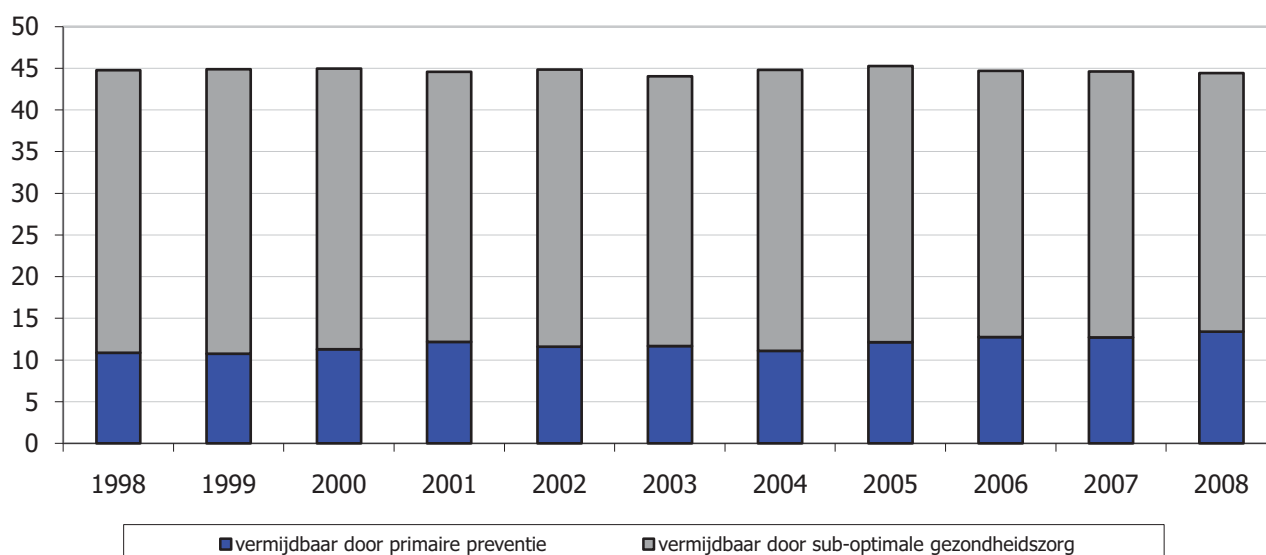
De cijfers voor het Vlaamse Gewest zijn gebaseerd op andere gegevensbronnen (de Gezondheidsenquête) dan de Eurostat cijfers (de SILC-enquête) waardoor de internationaal vergelijkende grafiek eerder benaderend dan exact moet geïnterpreteerd worden.

Doelstelling	17.3.1 Mede door ziektepreventie daalt de vermijdbare sterfte tot 35% door de realisatie van de Vlaamse gezondheidsdoelstellingen, o.a. door een terugval van het aantal zelfdodingen.
Kernindicatoren	Vermijdbare sterfte
Definitie	Vermijdbare sterfte kijkt naar 2 groepen van doodsoorzaken: - Doodsoorzaken die door primaire preventie vermeden kunnen worden, dus door te voorkomen dat mensen ziek worden of een aandoening ontwikkelen. De overheid heeft hier een impact op door haar bevolking goed in te lichten en te sensibiliseren voor de gevolgen van ongezonde voedings- en leefstijlfactoren (bv. roken). Het gaat over volgende vermijdbare doodsoorzaken: longkanker, ischemische hartziekten, huidkanker, levercirrose en verkeersongevallen. - Doodsoorzaken die zich amper zouden voordoen als de gezondheidszorg perfect georganiseerd zou zijn. Het gaat om sterfgevallen die voorkomen kunnen worden door medische interventies zoals vaccinatie, vroegtijdige opsporing (bv. van borstkanker) en/of gepaste behandeling (secundaire preventie). Als deze vermijdbare overlijdens zich toch voordoen, is dat een teken dat het gezondheidszorgsysteem niet optimaal werkt.
Streefwaarde	Vermijdbare sterfte niet hoger dan 35%.
Dimensies	Geslacht
Vergelijking ruimte	Vlaams Gewest
Vergelijking tijd	1998-2008
Frequentie en stiptheid	Jaarlijks
Laatst gewijzigd	3/12/2010
Meetmethode	Berekening op basis van sterftecertificaten
Bron data	Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid
Meer informatie	http://www.zorg-en-gezondheid.be/Cijfers/Sterftecijfers/Algemene-sterftecijfers/Vermijdbare-sterfte/

Percentage vermijdbare sterfte, 0-74 jaar, mannen

Percentage vermijdbare sterfte, 0-74 jaar, vrouwen

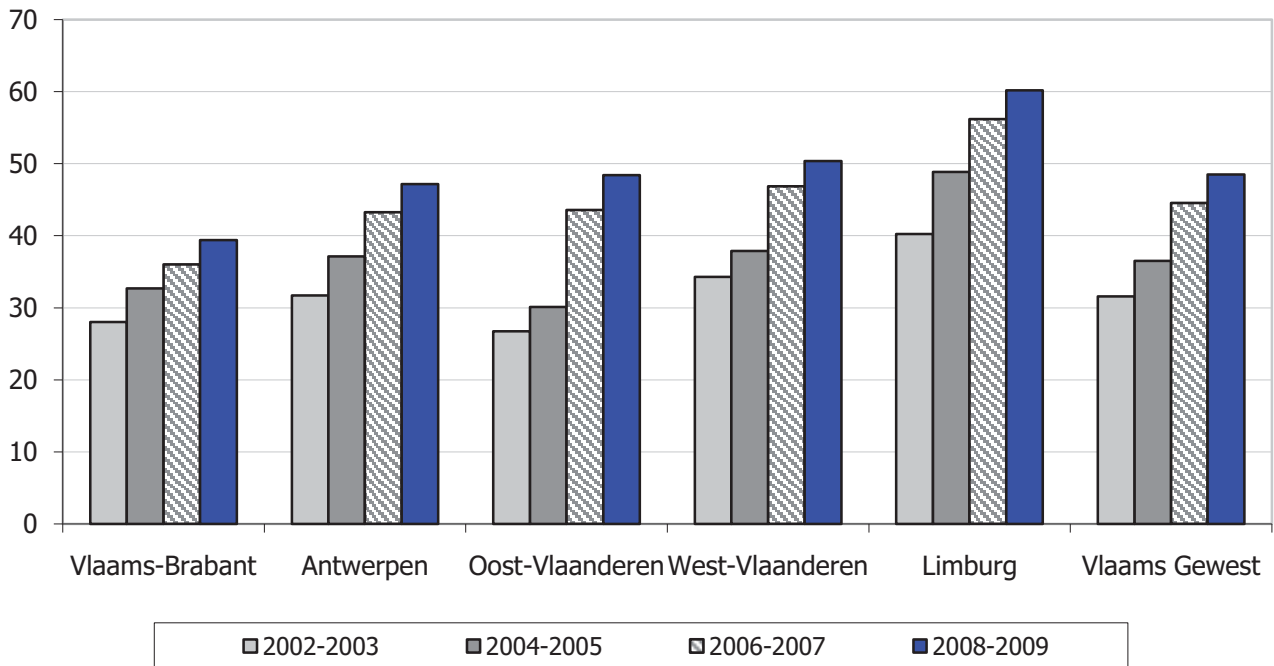
Bespreking

Bijna de helft van de overlijdens voor de leeftijd van 75 jaar zou theoretisch op één of andere manier te vermijden zijn. Bij mannen is er 40% vermijdbare sterfte. Het grootste deel hiervan wordt toegeschreven aan ongezonde leefgewoonten (zoals sterfte door longkanker en ischemische hartziekten) of verkeersongevallen. Bij vrouwen is er 44% vermijdbare sterfte. Het grootste deel is te wijten aan doodsoorzaken die samenhangen met de kwaliteit en doeltreffendheid van de gezondheidszorg.

In de periode 1998-2008 zijn er geen duidelijke trends in de evolutie van sterfte vermijdbaar door primaire preventie. Bij vrouwen is er ook geen duidelijke trend bij de sterfte vermijdbaar door een optimale gezondheidszorg, bij de mannen vertoont de sterfte vermijdbaar door een optimale gezondheidszorg wel een dalende trend.

Doelstelling	17.3.2 Mede door ziektepreventie daalt de vermijdbare sterfte tot 35% door de realisatie van de Vlaamse gezondheidsdoelstellingen, o.a. door een terugval van het aantal zelfdodingen.
Kernindicatoren	Gezondheidsdoelstelling: Borstkankeropsporing
Definitie	De cijfers van de screeningscentra houden een onderschatting in van het percentage vrouwen dat een mammografie ondergaat. Het gaat hier enkel om de deelname aan het bevolkingsonderzoek dat via verwijzing door de huisarts of gynaecoloog of via individuele uitnodigingsbrieven de doelgroep tracht te bereiken. We spreken alleen binnen het bevolkingsonderzoek van screeningsmammografie. Een deel van de vrouwen uit de doelgroep wordt echter door hun arts voor een mammografie verwezen buiten het bevolkingsonderzoek. We noemen deze mammografieën dan niet-screeningsmammografieën. Dit kan zijn omdat er een verhoogd risico is of omwille van klachten of een (eerder) vastgestelde afwijking (diagnostische mammografie) of omdat de arts niet naar het bevolkingsonderzoek verwijst (opportunistische mammografie). Al deze vrouwen komen daarom niet in deze cijfers voor, hoewel ze allicht wel recent een mammografie ondergingen. Dit verklaart ten dele het verschil tussen de cijfers van het bevolkingsonderzoek en de cijfers uit de gezondheidsenquête.
Streefwaarde	Gezondheidsdoelstelling: tegen 2012 verloopt het Vlaams bevolkingsonderzoek naar borstkanker bij vrouwen van 50 tot en met 69 jaar doelmatiger, d.w.z. voldoende vrouwen nemen deel, meer kankers worden tijdig gevonden en er gebeuren zo weinig mogelijk overbodige onderzoeken.
Dimensies	Vrouwen van 50 tot 69 jaar
Vergelijking ruimte	Vlaams Gewest
Vergelijking tijd	2002-2009
Frequentie en stiptheid	Jaarlijks
Laatst gewijzigd	6/12/2010
Meetmethode	Registratie deelname bevolkingsonderzoek naar borstkanker.
Bron data	Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid
Meer informatie	http://www.zorg-en-gezondheid.be/Cijfers/Ziekten/Cijfers-over-borstkankeropsporing/

Deelnamegraad vrouwen van 50 tot 69 jaar aan het borstkankerscreeningsprogramma, in %

Bespreking

Uit de gegevens van de erkende screeningscentra blijkt dat in de periode 2008-2009 gemiddeld 48% van de vrouwen in de doelgroep zich liet screenen in het kader van het bevolkingsonderzoek naar borstkanker. Dit cijfer ligt nog ver onder de vooropgestelde 75% van de gezondheidsdoelstelling.

Binnen Vlaanderen vertonen de provincies geen gelijke verdeling. In Limburg is de campagne het meest succesvol, met een participatie van 60% in deze periode. In Vlaams-Brabant werd maar 39% van de vrouwen uit de doelgroep gemobiliseerd. De deelnamegraad neemt toe over de verschillende periodes, maar ook hier is de stijging in Vlaams-Brabant minder groot. Het lagere cijfer in Vlaams-Brabant kan verklaard worden door de lage deelnamegraad in het gebied rond Brussel. De streek van Leuven kent een hoge deelnamegraad. Deze cijfers houden echter een onderschatting in van het totale aantal vrouwen dat gescreend wordt op borstkanker. Het gaat hier enkel om vrouwen uit de doelgroep die via verwijzing door huisarts of gynaecoloog of via individuele uitnodigingsbrieven hebben deelgenomen aan het bevolkingsonderzoek. Een deel van de vrouwen uit de doelgroep wordt echter door hun arts voor een mammografie verwezen buiten het bevolkingsonderzoek. Deze vrouwen komen niet in de cijfers voor, hoewel ze allicht recent een mammografie ondergingen.

Doelstelling	17.3.3 Mede door ziektepreventie daalt de vermijdbare sterfte tot 35% door de realisatie van de Vlaamse gezondheidsdoelstellingen, o.a. door een terugval van het aantal zelfdodingen.
Kernindicatoren	Gezondheidsdoelstelling: Tabak, alcohol, drugs
Definitie	
Streefwaarde	Gezondheidsdoelstelling: Het realiseren van gezondheidswinst op bevolkingsniveau door tegen het jaar 2015 het gebruik van tabak, alcohol en illegale drugs terug te dringen. Bij personen tot 15 jaar is het percentage rokers niet hoger dan 11%. Bij personen vanaf 16 jaar is het percentage rokers niet hoger dan 20%. Bij personen tot 15 jaar is het percentage dat meer dan 1 keer per maand drinkt niet hoger dan 20%. Bij mannen vanaf 16 jaar is het percentage dat meer dan 21 eenheden per week drinkt niet hoger dan 10%. Bij vrouwen vanaf 16 jaar is het percentage dat meer dan 14 eenheden per week drinkt niet hoger dan 4%. Bij personen tot 17 jaar is het percentage dat ooit cannabis of een andere illegale drug heeft gebruikt niet hoger dan 14%. Bij personen tot 17 jaar is het percentage dat 12 maanden voor de bevraging cannabis of een andere illegale drug heeft gebruikt niet hoger dan 7%. Bij 18- tot 35-jarigen is het percentage dat 12 maanden voor de bevraging cannabis of een andere illegale drug heeft gebruikt niet hoger dan 8%.
Dimensies	Geslacht, Leeftijd
Vergelijking ruimte	Vlaams Gewest
Vergelijking tijd	Jongeren: schooljaar 2004-2005 en 2008-2009; Volwassenen: 2004 en 2008
Frequentie en stiptheid	Jaarlijks (jongeren), Vierjaarlijks (volwassenen)
Laatst gewijzigd	6/12/2010
Meetmethode	Enquête
Bron data	Leerlingenbevraging VAD; Gezondheidsenquête WIV
Meer informatie	http://www.iph.fgov.be/epidemiologie/epinl/index4.htm http://www.vad.be/alcohol-en-andere-drugs/onderzoek/leerlingenbevraging.aspx

Jongeren

	schooljaar 2004-2005	schooljaar 2008-2009	doel 2015
percentage rokers tot 15 jaar	14,2	13,7	max 11
percentage dat meer dan 1 keer per maand alcohol drinkt tot 15 jaar	26,6	21,2	max 20
percentage dat ooit cannabis of een andere illegale drug heeft gebruikt tot 17 jaar	19,0	16,9	max 14
percentage dat 12 maanden voor de bevraging cannabis of een andere illegale drug heeft gebruikt tot 17 jaar	9,9	10,6	max 7

Volwassenen

	2004	2008	doel 2015
percentage rokers vanaf 16 jaar	26,8	22,8	max 20
percentage mannen vanaf 16 dat meer dan 21 eenheden per week drinkt	12,8	9,7	max 10
percentage vrouwen vanaf 16 dat meer dan 14 eenheden per week drinkt	5,4	6,1	max 4
percentage dat 12 maanden voor de bevraging cannabis of een andere illegale drug heeft gebruikt bij de 18-35 jarigen	10,7	11,5	max 8

Bespreking

De gezondheidsdoelstelling over roken stelt dat tegen 2015 bij personen van 15 jaar en jonger het percentage rokers niet hoger dan 11% mag zijn. Tijdens het schooljaar 2008-2009 bedroeg dit cijfer 14%. Er is geen duidelijke trend sinds schooljaar 2004-2005.

Het percentage rokers vanaf de leeftijd van 16 jaar moet tegen 2015 minder dan 20% bedragen. De Gezondheidsenquête 2008 telde nog 23% rokers in Vlaanderen, een daling tegenover 2004.

De gezondheidsdoelstelling over alcohol stelt dat tegen 2015 bij personen van 15 jaar en jonger het percentage dat meer dan 1 keer per maand drinkt niet hoger mag zijn dan 20%. Tijdens het schooljaar 2008-2009 bedroeg dit cijfer 21%, een daling tegenover 2004.

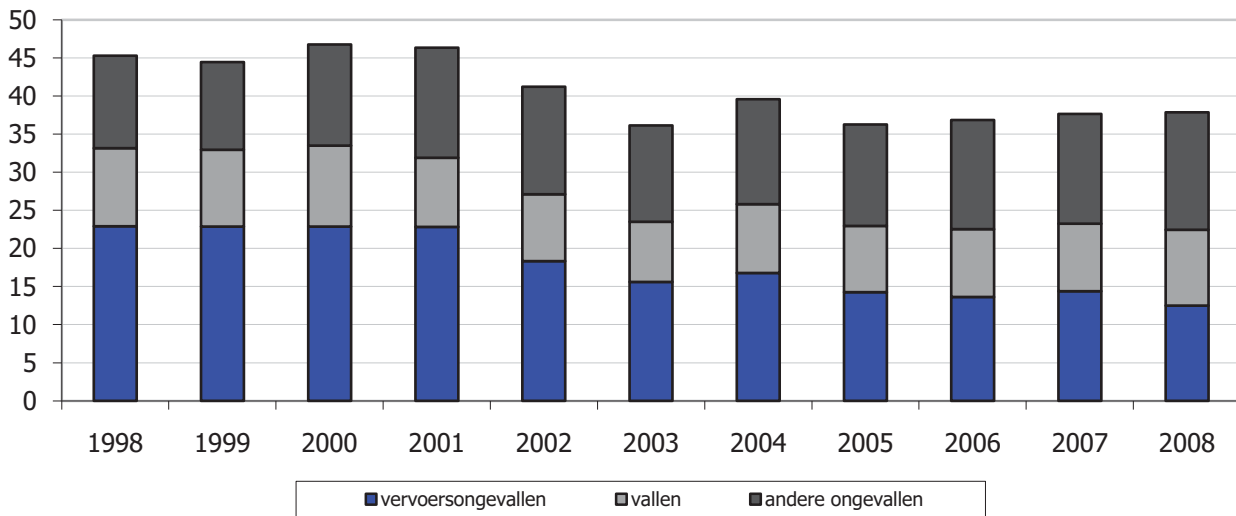
Het percentage volwassen mannen dat wekelijks meer dan 21 eenheden drinkt zou in 2015 nog maximaal 10% mogen bedragen, in 2008 was dit 10%. Het percentage volwassen vrouwen dat wekelijks meer dan 14 eenheden drinkt moet terug naar 4% en bedroeg 6% in 2008.

De gezondheidsdoelstelling over illegale drugs stelt dat tegen 2015 bij personen van 17 jaar en jonger het percentage dat ooit cannabis of een andere illegale drug heeft gebruikt niet hoger dan 14% mag zijn, het percentage dat 12 maanden voor de bevraging cannabis of een illegale drug heeft gebruikt, mag niet hoger zijn dan 7%. Tijdens het schooljaar 2008-2009 bedroegen deze cijfers 17% en 11%.

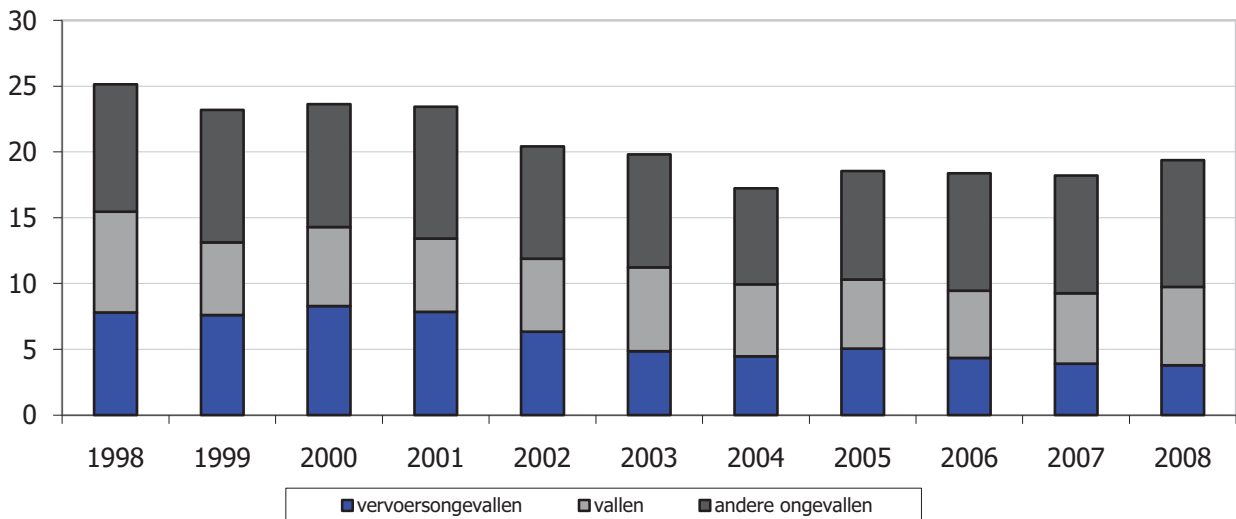
11,5% van de 18-35 jarigen gebruikte in 2008 het jaar voor de bevraging cannabis, het doel in 2015 bedraagt maximaal 8%.

Doelstelling	17.3.4 Mede door ziektepreventie daalt de vermijdbare sterfte tot 35% door de realisatie van de Vlaamse gezondheidsdoelstellingen, o.a. door een terugval van het aantal zelfdodingen.
Kernindicatoren	Gezondheidsdoelstelling: Ongevallen in de privé-sfeer
Definitie	Beschouwd worden vervoersongevallen, vallen en andere ongevallen (V00 tot X59 in de ICD-10 classificatie).
Streefwaarde	Gezondheidsdoelstelling: het aantal dodelijke ongevallen in de privésfeer en het verkeer moeten afnemen met 20% (ten opzichte van 1998).
Dimensies	Geslacht
Vergelijking ruimte	Vlaams Gewest
Vergelijking tijd	1998-2008
Frequentie en stiptheid	Jaarlijks
Laatst gewijzigd	6/12/2010
Meetmethode	Berekening aan de hand van de sterftecertificaten.
Bron data	Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid
Meer informatie	http://www.zorg-en-gezondheid.be/Cijfers/Gezond-leven-en-milieu/Ongevallen-in-privesfeer/Cijfers-over-ongevallensterfte-bij-volwassenen/

Direct gestandaardiseerde sterfte door ongevallen, per 100.000 inwoners, mannen

Direct gestandaardiseerde sterfte door ongevallen, per 100.000 inwoners, vrouwen

Bespreking

Sinds 1998 is de sterfte door ongevallen bij mannen gedaald met 16%. Daarmee is voor mannen de doelstelling niet bereikt. Voor vervoersongevallen werd de doelstelling bereikt. De sterfte bij mannen door vervoersongevallen daalde met 45%. De sterfte door overige ongevallen nam niet af bij mannen. De sterfte door niet-intentioneel vallen daalde wel met 3%, maar die daling was niet statistisch significant. De sterfte door andere niet-vervoersongevallen steeg daarentegen met 27%.

Sinds 1998 is de sterfte door ongevallen bij vrouwen gedaald met 23%. Daarmee blijft de doelstelling voor vrouwen bereikt, zij het nipt. De sterfte door vervoersongevallen daalde bij vrouwen met 52%. De sterfte bij vrouwen door een ongelukkige val daalde met 22%. De sterfte bij vrouwen door andere ongevallen bleef gelijk ten opzichte van 1998. Tussen 1998 en 2002 daalde de sterfte, maar sinds 2002 was er eerder een stijgende trend vast te stellen.

Doelstelling	17.3.5 Mede door ziektepreventie daalt de vermijdbare sterfte tot 35% door de realisatie van de Vlaamse gezondheidsdoelstellingen, o.a. door een terugval van het aantal zelfdodingen.
Kernindicatoren	Gezondheidsdoelstelling: Voeding en beweging
Definitie	De volgende aspecten worden beschouwd: voldoende fysieke activiteit, het geven van borstvoeding, aanbevelingen voor groenten en fruit en het hebben van een gezond gewicht.
Streefwaarde	Gezondheidsdoelstelling: het realiseren van gezondheidswinst op bevolkingsniveau door een stijging van het aantal mensen dat voldoende fysiek actief is, evenwichtig eet en een gezond gewicht nastreeft.
Dimensies	
Vergelijking ruimte	Vlaams Gewest
Vergelijking tijd	2004, 2008 en doelstelling 2015
Frequentie en stiptheid	
Laatst gewijzigd	8/12/2010
Meetmethode	Enquêtes
Bron data	Gezondheidsenquête WIV; Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid
Meer informatie	http://www.iph.fgov.be/epidemiologie/epinl/index4.htm http://www.zorg-en-gezondheid.be/Beleid/Gezondheidsdoelstellingen/Gezondheidsdoelstelling-voeding-en-beweging/

Percentage volwassenen (19-59 jaar) dat de aanbevelingen uit de subdoelstellingen haalt en

		2004	2008	<i>Doel 2015</i>
% personen dat voldoende fysiek actief is	mannen	51	62	<i>59</i>
	vrouwen	34	37	<i>39</i>
% sedentaire personen	mannen	15	17	<i>2</i>
	vrouwen	21	19	<i>12</i>
% personen dat aanbeveling voor groenten haalt		1		<i>11</i>
% personen dat aanbeveling voor fruit haalt		5		<i>15</i>
% personen met een gezond gewicht	mannen	53	48	<i>53</i>
	vrouwen	67	60	<i>67</i>
		2004	2009	<i>Doel 2015</i>
% moeders dat met borstvoeding start		62	67	<i>74</i>

Bespreking

Voldoende fysieke activiteit betekent voor volwassenen dagelijks minstens een half uur bewegen met een matige fysieke inspanning ofwel drie dagen per week minstens 20 minuten intense activiteit. In 2008 haalde bijna de helft van de Vlaamse volwassenen deze aanbeveling, een toename ten opzichte van 2004. 18% van de volwassenen was inactief of sedentair te noemen, een status quo tegenover 2004.

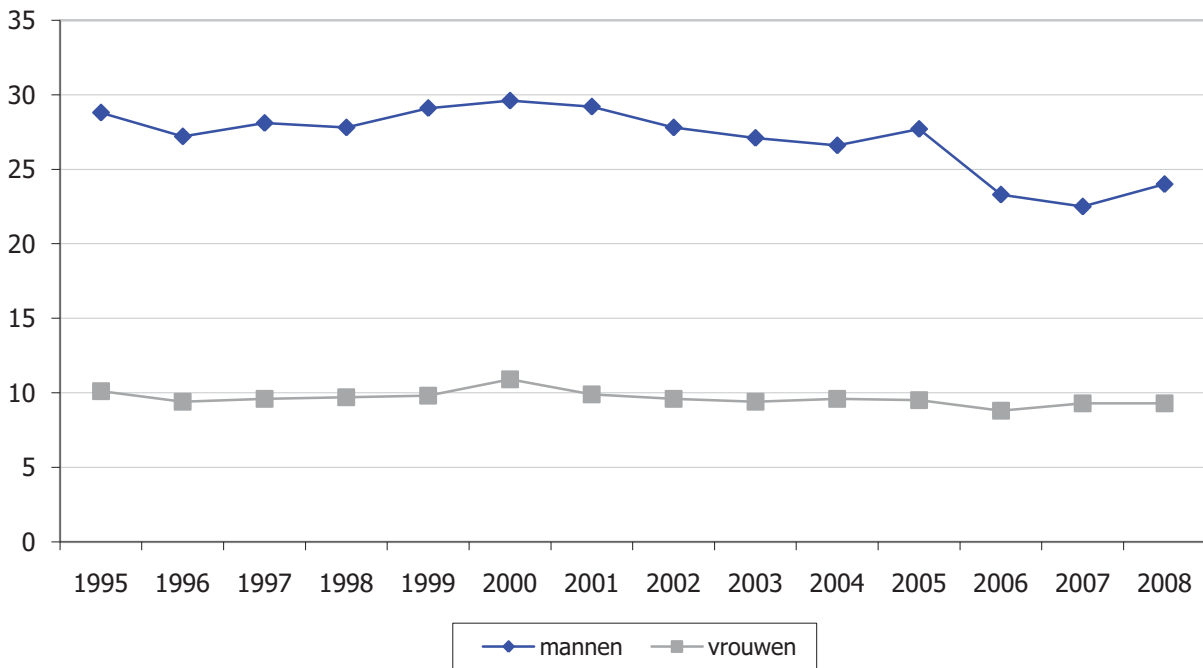
Volgens de Voedselconsumptiepeiling at in 2004 amper 1% van de bevolking 300 gram groenten per dag en slechts 5% at 250 gram fruit per dag. Volgens de Gezondheidsenquête 2008 eet wel 75% dagelijks 200 gram groenten en 39% eet dagelijks 2 porties fruit.

Bij volwassenen komt een gezond gewicht overeen met een BMI tussen de 18,5 en 25, slechts 54% van de volwassenen voldeed hieraan in 2008, een achteruitgang tegenover 2004.

In 2009 gaf 67% van de vrouwen borstvoeding op dag 6 na de bevalling, een toename tegenover 2004.

Doelstelling	17.3.6 Mede door ziektepreventie daalt de vermijdbare sterfte tot 35% door de realisatie van de Vlaamse gezondheidsdoelstellingen, o.a. door een terugval van het aantal zelfdodingen.
Kernindicatoren	Gezondheidsdoelstelling: Depressie en zelfdoding
Definitie	Onder zelfdoding vallen doodsoorzaken in de categorie 'opzettelijk zichzelf schade toebrengen' (X60 tot X84 in de ICD-10 classificatie). Gezondheidsparameters hangen sterk samen met de leeftijd van de individuen. Daarom is het voor vergelijkingen in de tijd en in de ruimte belangrijk rekening te houden met de leeftijdssamenstelling van de bevolking. Het effect van een verschillende leeftjidsverdeling wordt uitgeschakeld door voor een populatie de sterfte te berekenen die zou bestaan indien deze leeftjidsverdeling overal gelijk zou zijn. Een direct gestandaardiseerd sterftecijfer is in die zin een "theoretisch" cijfer dat alleen nut heeft bij vergelijkingen in de tijd of tussen verschillende populaties. Men kan hiervoor verschillende standaardpopulaties gebruiken: van een welbepaalde bestaande populatie tot een volledig theoretische populatie (bv. de Europese Standaardbevolking).
Streefwaarde	Gezondheidsdoelstelling: de sterfte door zelfdoding bij mannen en vrouwen moet tegen 2010 verminderd zijn met 8% ten opzichte van 2000.
Dimensies	Geslacht
Vergelijking ruimte	Vlaams Gewest
Vergelijking tijd	1995-2008
Frequentie en stiptheid	Jaarlijks
Laatst gewijzigd	6/12/2010
Meetmethode	Berekening aan de hand van de sterftcertificaten.
Bron data	Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid
Meer informatie	http://www.zorg-en-gezondheid.be/Cijfers/Ziekten/Depressies-en-zelfdoding/Evaluatie-gezondheidsdoelstelling-zelfdoding-en-depressie-via-sterftecijfers/

Direct gestandaardiseerde sterftcijfers door zelfdoding, per 100.000 inwoners

Bespreking

In 2008 stierven in totaal 1027 personen door zelfdoding, ruim 2 op 3 van hen waren mannen. Zelfdoding is een van de meest voorkomende doodsoorzaken bij jonge volwassenen tussen 20 en 49 jaar. De belangrijkste methode is ophanging (verhanging, wurging en verstikking).

In de periode 1999-2008 is er een significante daling in de gestandaardiseerde suïcidesterftcijfers bij mannen: per jaar daalt het aantal zelfdodingen bij hen met gemiddeld 8 per 1.000.000 inwoners.

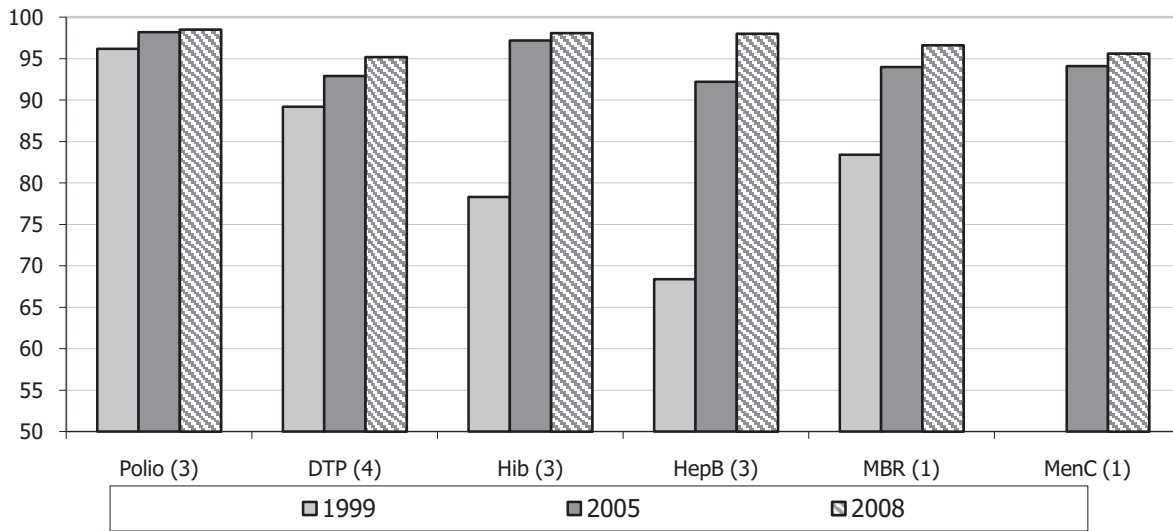
In 2008 was het aantal suïcides bij mannen opnieuw licht gestegen, maar het bleef nog altijd significant lager dan in de periode 1999-2005. Voor vrouwen stellen we geen statistisch significant verschil vast. Tijdens de hele periode zijn de sterftcijfers voor vrouwen beduidend lager dan deze voor mannen.

Voor mannen stelden we een daling van 19% vast tussen het gestandaardiseerde aantal overlijdens in 2000 en dat in 2008. Dat is duidelijk meer dan de vooropgestelde 8% en bovendien een statistisch significant verschil. In 2008 overleden wel meer mannen door zelfdoding dan in 2007.

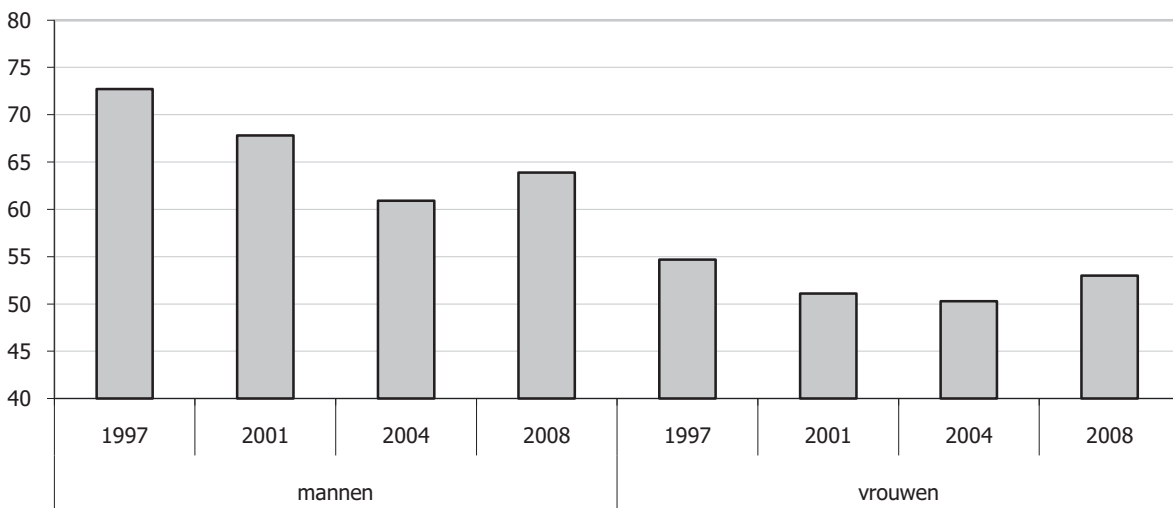
Voor vrouwen daalde het gestandaardiseerde aantal overlijdens met 15% in 2008 ten opzichte van 2000. Ook bij vrouwen is de doelstelling voorlopig dus gehaald, al is dit verschil niet statistisch significant.

Doelstelling	17.3.7 Mede door ziektepreventie daalt de vermijdbare sterfte tot 35% door de realisatie van de Vlaamse gezondheidsdoelstellingen, o.a. door een terugval van het aantal zelfdodingen.
Kernindicator	Gezondheidsdoelstelling: Infectieziekten en vaccinatie
Definitie	
Streefwaarde	Gezondheidsdoelstelling: de preventie van infectieziekten moet op significante wijze worden verbeterd, met name door het verder verhogen van de vaccinatiegraad voor aandoeningen als polio, kinkhoest, tetanus, difterie, mazelen, bof en rubella.
Dimensies	
Vergelijking ruimte	Vlaams Gewest
Vergelijking tijd	Kinderen: 1999, 2005 en 2008; Volwassenen: 1997, 2001, 2004 en 2008
Frequentie en stiptheid	Onregelmatig
Laatst gewijzigd	6/12/2010
Meetmethode	Enquête
Bron data	Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid; Gezondheidsenquête WIV
Meer informatie	http://www.zorg-en-gezondheid.be/Cijfers/Ziekten/Infectieziekten-en-vaccinatie/Vaccinatiegraadstudies/ http://www.iph.fgov.be/epidemiologie/epidemiologie/crospnl/hisnl/his08nl/r2/9.vaccinatie_r2.pdf

Vaccinatiegraad van kinderen tussen de 18 en 24 maanden, in %

Aandeel personen met vaccinatie tegen tetanus in de voorbije 10 jaar, in %

Bespreking

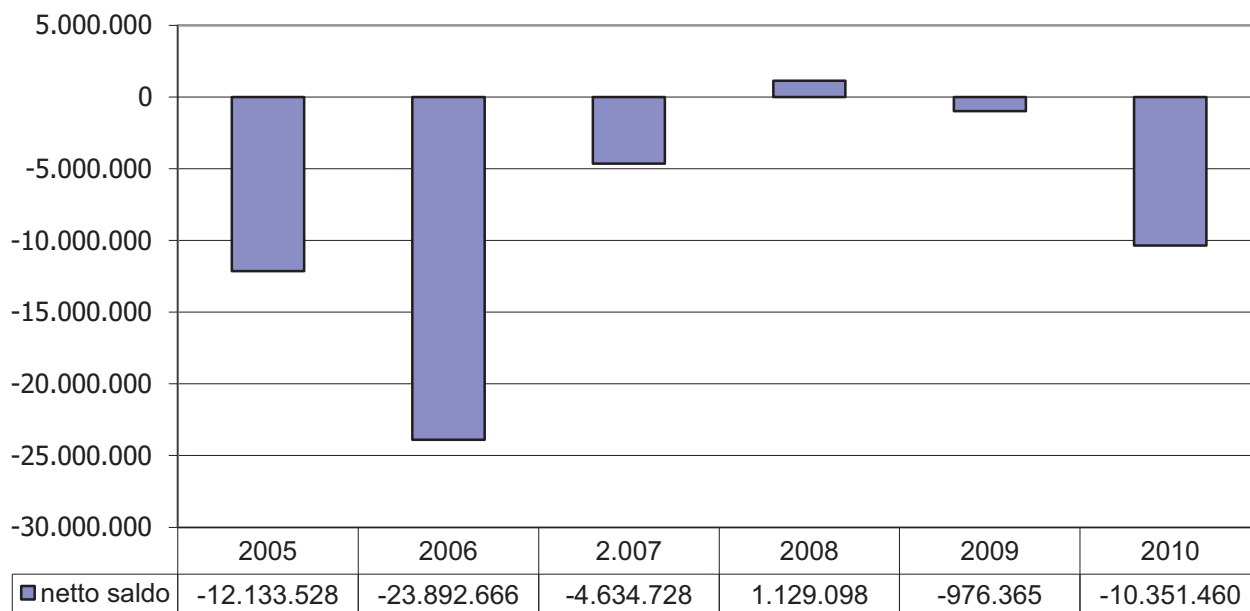
Uit een studie naar de vaccinatiegraad bij jonge kinderen in 2008 blijkt dat de vaccinatiegraad voor alle vaccins verbeterd is in vergelijking met de vorige studies uit 1999 en 2005. De vaccinatiegraad van Vlaamse kinderen tussen 18 en 24 maanden bereikt voor alle basisvaccins 95%, het percentage dat nodig is om groepsimmunitet te bereiken.

Via de gezondheidsenquêtes wordt bij de bevolking gepeild naar een aantal vaccinaties, o.a. naar vaccinatie tegen tetanus. Daarmee kan de gezondheidsdoelstelling rond infectieziekten en vaccinatie geëvalueerd worden bij volwassenen.

In 2008 is 59% van de bevolking gevaccineerd tegen tetanus in de afgelopen tien jaar (53% van de vrouwen tegen 64% van de mannen). De evolutie van de vaccinatiegraad tegen tetanus kent een kwadratisch verloop met een daling van 64% in 1997 tot 56% in 2004, gevolgd door een stijging tot 59% in 2008.

Doelstelling	18.1.1 Een efficiënte en kwaliteitsvolle overheid en regelgeving draagt in 2020 op structurele wijze bij tot het welzijn en de welvaart van de bevolking.
Kernindicator	Netto saldo gemeten administratieve lasten
Definitie	Administratieve lasten zijn de kosten van de administratieve handelingen die actoren moeten uitvoeren voor de naleving van wettelijke informatieverplichtingen aan de overheid, ongeacht of zij die handelingen ook zonder wettelijke verplichting zouden uitvoeren. Die kosten zijn additioneel ten opzichte van de kosten om de administratie van hun kernproces op orde te hebben en gaan uit van een efficiënte naleving van de informatieverplichtingen door de actoren.
Streefwaarde	Niet expliciet bepaald- negatieve waarde dwz verlaging van administratieve lasten
Dimensies	Beschikbaar per beleidsdomein, lasten voor overheden en voor externe gebruikers (burgers, bedrijven)
Vergelijking ruimte	Enkel voor Vlaanderen, niet vergelijkbaar met regio's
Vergelijking tijd	sinds 2005
Frequentie en stiptheid	Jaarlijks, per kwartaal beschikbaar
Laatst gewijzigd	6/01/2011
Meetmethode	Voor elk dossier dat op de Vlaamse Regering geagendeerd wordt voor 1e principiële goedkeuring en dat een wijziging van de administratieve lasten tot gevolg heeft, moeten deze administratieve lasten gemeten en gerapporteerd worden via de RIA of via de Nota aan de Vlaamse Regering (als er geen RIA moet opgemaakt worden). Deze kosten bestaan uit 2 componenten: 1) de tijdsbestedingskosten (tijdsbesteding * uurtarief * aantal actoren * periodiciteit) en 2) de out-of-pocketkosten: de reële uitgaven die gepaard gaan met het naleven van informatieverplichtingen. Voorbeelden zijn de kost van een aangetekende zending, een verplaatsing naar het gemeentehuis, ... De metingen van administratieve lasten gebeuren obv het standaard Kosten Model.
Bron data	Dienst Wetmatiging
Meer informatie	www.wetsmatiging.be

Saldo administratieve lasten, globaal, in euro

Bespreking

Sinds de invoering van de compensatieregeling binnen de Vlaamse overheid (sinds 1/1/2005) werd jaarlijks een afname van de administratieve lasten van nieuwe of wijzigende regelgeving gemeten. Enkel in 2008 werd een lichte toename aan administratieve lasten gemeten.

Doelstelling	18.1.2 Een efficiënte en kwaliteitsvolle overheid en regelgeving draagt in 2020 op structurele wijze bij tot het welzijn en de welvaart van de bevolking.
Kernindicator	Kwaliteit van regelgeving en van het regulariseringsmanagement
Definitie	De kwaliteit van regelgeving is het percentage van de regelgevingsdossiers die een wetgevingstechnisch en taalkundig advies kregen en waarvoor de RIA-beoordeling (reguleringsimpactanalyse) gunstig (> 50%) was.
Streefwaarde	Streefdoel niet bepaald, stijging
Dimensies	
Vergelijking ruimte	/
Vergelijking tijd	Vanaf 2005
Frequentie en stiptheid	Jaarlijks, per kwartaal beschikbaar
Laatst gewijzigd	6/01/2011
Meetmethode	Een RIA is een gestructureerde analyse van de beoogde doelstellingen en van de verwachte positieve en negatieve effecten van een voorgenomen regelgeving in vergelijking met alternatieven. De dienst Wetsmatiging controleert de RIA's en geeft ze een score. De Dienst wetsmatiging heeft een handleiding uitgewerkt. Vanaf 1 januari 2005 is de reguleringsimpactanalyse (RIA) verplicht.
Bron data	Dienst Wetmatiging
Meer informatie	www.wetsmatiging.be

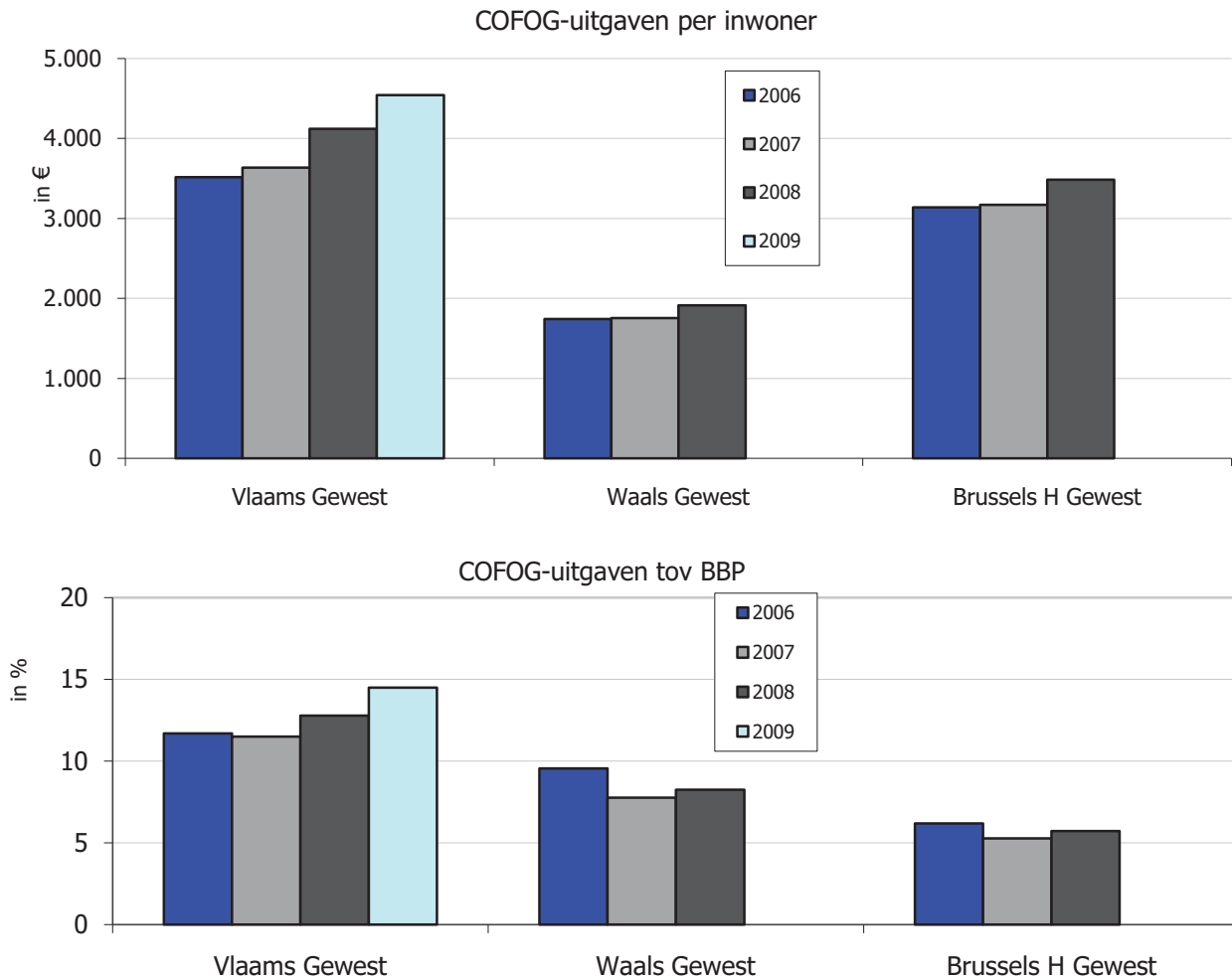
Aantal regelgevingsdossiers die voldoen aan kwaliteitsvereisten

jaar	aantal	aandeel
2005	110 op 157	70,1
2006	107 op 134	79,9
2007	60 op 77	77,9
2008	90 op 97	92,8
2009	39 op 41	95,1
2010	23 op 26	88,5

Bespreking

Het aantal gunstig beoordeelde regelgevingsdossiers van de Vlaamse overheid stijgt sinds de nulmeting in 2005. Het aantal dossiers kent wel een dalende trend, waardoor een ongunstig beoordeeld dossier relatief zwaarder doorweegt in het totaalpercentage.

Doelstelling	18.3.1 De Vlaamse overheid werkt op korte termijn een set van outputgerichte indicatoren uit, die de kwaliteit en kwantiteit, de efficiëntie én de relatie tussen alle dimensies van het overheidsingrijpen kan opvolgen, evalueren en zo nodig in overleg met de betrokkenen bijsturen.
Kernindicatoren	Overheidsuitgaven, evolutie in de tijd, in % BBP en per inwoner in het Vlaamse, Waalse en Brusselse Hoofdstedelijke Gewest volgens COFOG-classificatie.
Definitie	<p>instanties werd bepaald. De overheidsuitgaven worden verdeeld naar functie (gezondheid, onderwijs, ...) en niet meer volgens organogram van de overheid. Dit laat een betere vergelijking in de tijd en ruimte toe, zeker als de overheid haar diensten reorganiseert (de functies blijven immers dezelfde). De eenheden van de COFOG-classificatie zijn de verrichtingen. Dat betekent dat elke aankoop, uitbetaling van loon, overdracht, lening of andere uitgave een code moet krijgen overeenstemmend met de functie die bij de verrichting hoort.</p> <p>Algemeen overheidsbestuur bevat volgens COFOG de uitvoerende en wetgevende organen, financiële en fiscale zaken, buitenlandse zaken, hulp aan het buitenland, algemene dienstverlening (gecentraliseerd), zuiver wetenschappelijk onderzoek, onderzoek en ontwikkeling algemeen overheidsbestuur, verrichtingen op het gebied van de overheidschulden en overdracht van algemene aard tussen overheidsbesturen.</p>
Streefwaarde	Geen expliciete streefwaarde
Dimensies	Euro per inwoner, % BBP
Vergelijking ruimte	Vlaams Gewest, Waals Gewest, Brussels H Gewest
Vergelijking tijd	2006, 2007, 2008, 2009 (behalve Waals en Brussels H Gewest)
Frequentie en stiptheid	Jaarlijks. De data voor jaar T zijn beschikbaar in T+1.
Laatst gewijzigd	2/12/2010
Meetmethode	Administratieve registratie.
Bron data	Agentschap Centrale Accounting (Vlaams Gewest), Algemene Gegevensbank FOD Begroting (Waals en Brussels H Gewest)
Meer informatie	http://www.begroting.be/portal/page/portal/INTERNET_pagegroup/INTERNET_hergroepering/TAB149685/COFOG%201998%20-%20VERS%202%20NL%2005.07.01.pdf

Bespreking

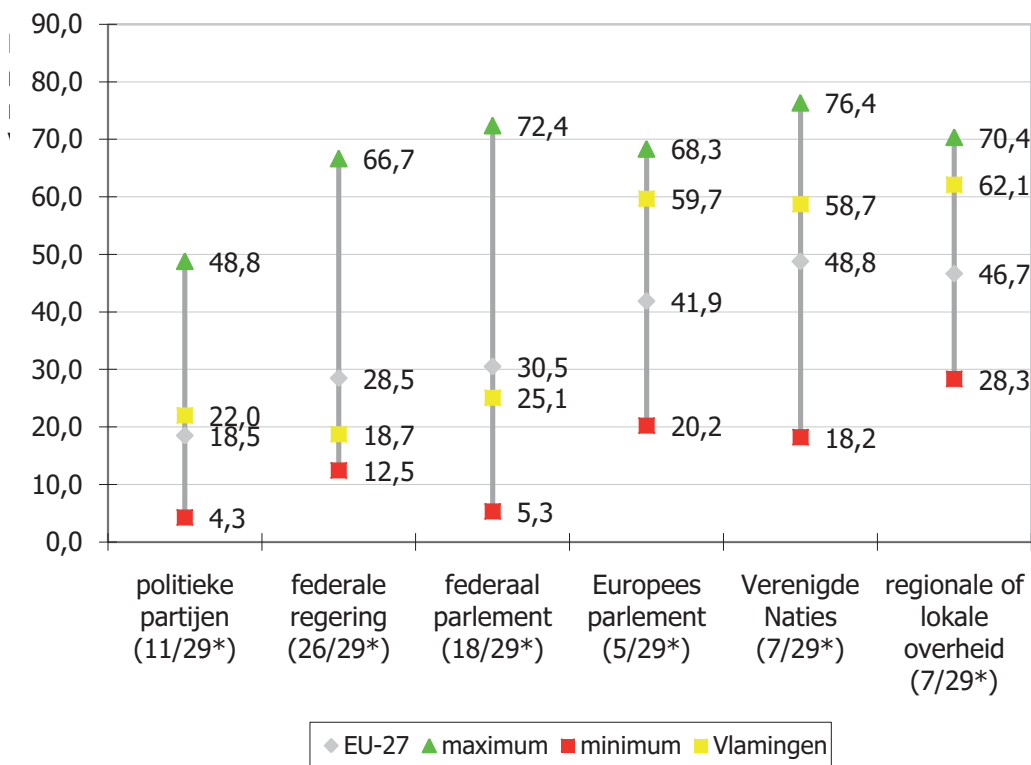
De totale COFOG-uitgaven in het Vlaamse Gewest evolueerden van 3.500 euro per inwoner in 2006 naar 4.500 euro in 2009. De uitgaven in de overige gewesten liggen duidelijk lager. In het Waalse Gewest evolueerden de uitgaven van 1.750 euro per inwoner in 2006 tot 1.900 euro in 2008. De uitgaven in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest liggen hoger dan het in het Waalse Gewest : ze evolueren van 3.000 euro per inwoner tot 3.5000 euro per inwoner.

De totale Vlaamse COFOG-uitgaven waren in 2009 goed voor 14,5% van het BBP. Ook uitgedrukt in termen van BBP nemen de uitgaven nog toe, zelfs in de crisisjaren 2008 en 2009. In het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest stabiliseerden de uitgaven zich op 6% van het BBP. Het BBP blijft in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest zeer hoog. In het Waalse Gewest is sprake van een lichte daling in 2007 en 2008 (8% BBP) ten opzichte van 2006 (10%).

Naar COFOG-domeinen (euro per inw.) geeft het Vlaamse Gewest het minste uit aan Algemeen Bestuur: 26% tegenover 35% in het Waals Gewest en 42% in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest. Onderwijs is de grootste uitgavenpost voor Vlaanderen (34%). In de twee overige gewesten zijn economische zaken (42% en 38%) de grootste uitgavenposten na Algemeen Bestuur.

Doelstelling	18.3.2 De Vlaamse overheid werkt op korte termijn een set van outputgerichte indicatoren uit, die de kwaliteit en kwantiteit, de efficiëntie en de relatie tussen alle dimensies van het overheidsoptreden kan opvolgen, evalueren en zo nodig in overleg met de betrokkenen kan bijsturen.
Kernindicator	Vertrouwen in overheidsinstellingen: internationaal vergeleken
Definitie	Het percentage van de bevolking dat vertrouwen stelt in overheidsinstellingen. Het percentage geeft het aantal Vlamingen weer dat vertrouwen stelt. Hett percentage wordt vergeleken met de minimum- en maximumwaarde binnen de Europese landen. Het Vlaamse cijfer wordt ook afgezet ten opzichte van het Europese gemiddelde. Bij de benaming van de instelling wordt ook de ranking van Vlaanderen aangegeven. Sinds 2010 meet de Eurobarometer ook het vertrouwen in regionale en lokale overheden.
Streefwaarde	Toename vertrouwen, bij top van EU-landen
Dimensies	
Vergelijking ruimte	Europese Unie
Vergelijking tijd	2008 - 2010
Frequentie en stiptheid	wisselend
Laatst gewijzigd	21/01/2010
Meetmethode	Face to face survey in lidstaten EU. Voor België ca. 1.000 respondenten waarvan ca. 600 Nederlandstaligen.
Bron data	Eurobarometer
Meer informatie	http://ec.europa.eu/public_opinion/standard_en.htm

Vertrouwen in instellingen

* ranking

Bespreking

Het vertrouwen van de Vlamingen ligt in de lente 2010, juist voor de federale parlementsverkiezingen, zowel voor de politieke partijen als voor de federale regering en het federale parlement onder het EU27 gemiddelde.

Internationale instellingen scores in Vlaanderen doorgaans heel wat hoger. Dit is ook in 2010 het geval.

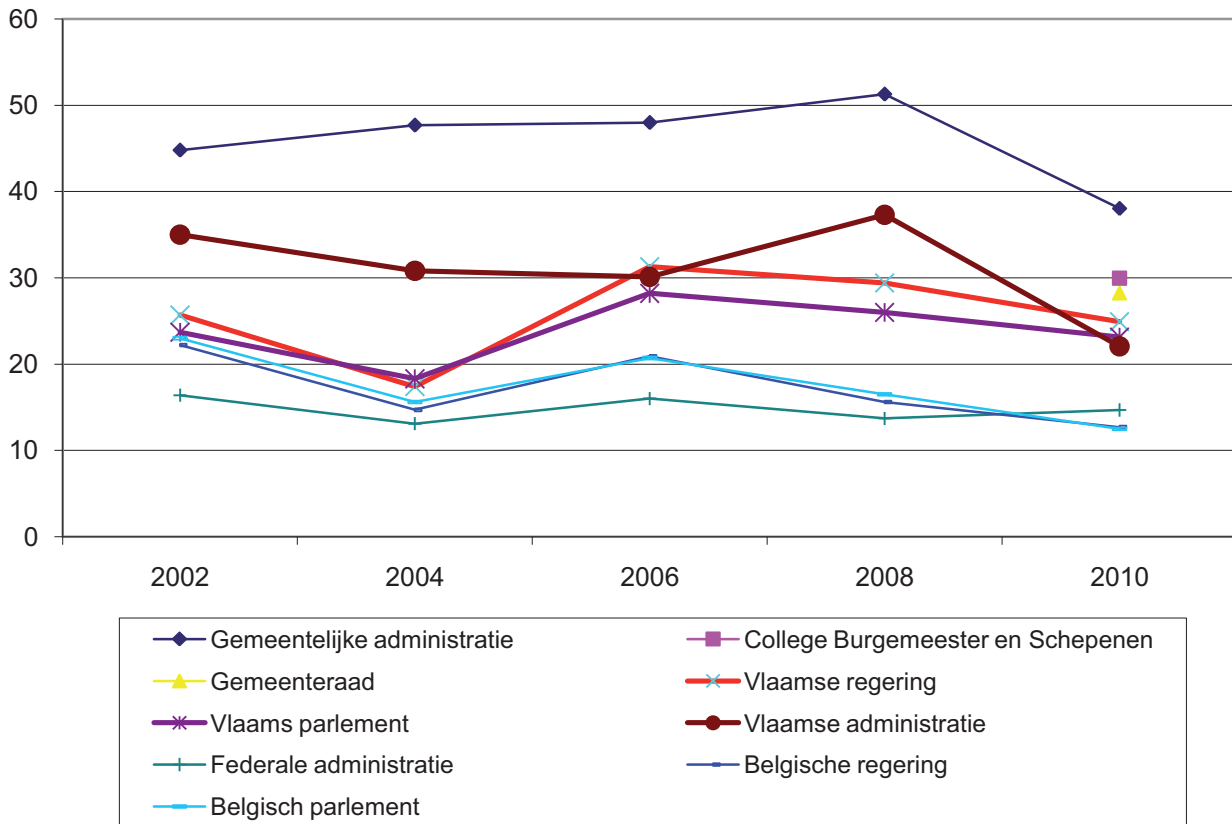
Voor het eerst werd in 2010 ook het vertrouwen in de regionale of lokale overheid gemeten. Een onderscheid tussen het lokale en regionale niveau is spijtig genoeg op basis van EB data niet mogelijk. Hoe dan ook is duidelijk dat de Vlaming daar heel wat meer vertrouwen in heeft.

Voor de positie van de federale overheid schommelt heel sterk. In 2004 scoorde ze zwak (16de plaats), het vertrouwen steeg in 2006 (7de plaats) maar ondertussen is er een zeer forse terugval (11de in 2008 en 26 ste plaats in 2010). In de Franse Gemeenschap liggen de scores voor de federale instellingen hoger dan in Vlaanderen: federale regering (27,2%) en federaal parlement (31,6%).

De scores op basis van Eurobarometergegevens liggen opmerkelijk hoger dan deze op basis van SCV-survey. Dit heeft alles te maken met de wijze van bevraging. Bij Eurobarometer kan men enkel aangeven vertrouwen of geen vertrouwen te hebben. In de SCV-survey heeft men vijf antwoordmogelijkheden van helemaal geen vertrouwen tot zeer veel vertrouwen.

Doelstelling	18.3.3 De Vlaamse overheid werkt op korte termijn een set van outputgerichte indicatoren uit, die de kwaliteit en kwantiteit, de efficiëntie en de relatie tussen alle dimensies van het overheidsoptreden kan opvolgen, evalueren en zo nodig in overleg met de betrokkenen kan bijsturen.
Kernindicator	Vertrouwen in overheidsinstellingen op verschillende niveaus
Definitie	Het percentage van de bevolking dat vertrouwen stelt in overheidsinstellingen
Streefwaarde	Toename
Dimensies	Lokaal, Vlaams, federaal
Vergelijking ruimte	
Vergelijking tijd	Sinds 2008
Frequentie en stiptheid	Tweejaarlijks
Laatst gewijzigd	21/01/2011
Meetmethode	Face to face enquête met de vraag hoeveel vertrouwen men heeft in de verschillende instellingen. Het weergegeven percentage slaat op diegenen die veel tot zeer veel vertrouwen hebben.
Bron data	SCV-survey
Meer informatie	http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/1069.htm

Vertrouwen in overheden

Bespreking

Bij de interpretatie van de resultaten dient men er rekening mee te houden dat circa de helft van de respondenten geen uitgesproken mening heeft; ze geven aan niet veel en niet weinig vertrouwen te hebben.

Het vertrouwen in de federale instellingen is reeds jaren minimaal. Het vertrouwen in alle overige overheidsinstellingen is sinds 2008 fors gedaald. De bevolking blijft nog het meeste vertrouwen hebben in de lokale overheid. De lokale administratie vindt de bevolking het meest te vertrouwen. Het vertrouwen in de Vlaamse administratie is fors gedaald. In 2010 ligt het vertrouwen in de Vlaamse Regering iets hoger. In vergelijking met het federale parlement scoort het Vlaams Parlement relatief beter.

Het wantrouwen is het grootste tegenover de federale regering en het federale parlement. Ongeveer 40% stelt er geen tot helemaal geen vertrouwen in te hebben. Voor de Vlaamse instellingen (regering, parlement en administratie) loopt dit terug tot een kwart van de bevolking. Op het lokale niveau is het wantrouwen het laagste. Voor gemeenteraad en college blijft het nog een kwart, voor de lokale administratie loopt dit terug tot minder dan een vijfde van de bevolking.

Doelstelling	18.3.4 De Vlaamse overheid werkt op korte termijn een set van outputgerichte indicatoren uit, die de kwaliteit en kwantiteit, de efficiëntie en de relatie tussen alle dimensies van het overheidsoptreden kan opvolgen, evalueren en zo nodig in overleg met de betrokkenen kan bijsturen.
Kernindicator	Tevredenheid van burgers met voorzieningen: algemene perceptie op niveau Vlaamse bevolking
Definitie	Mate van tevredenheid van de bevolking met diverse voorzieningen
Streefwaarde	Stijging tegenover nulmeting (2007)
Dimensies	/
Vergelijking ruimte	/
Vergelijking tijd	Nulmeting 2007, vervolgmeting in 2010
Frequentie en stiptheid	tweejaarlijks
Laatst gewijzigd	
Meetmethode	Face to face survey bij de Vlaamse bevolking tussen 18 en 85 jaar
Bron data	SCV-survey
Meer informatie	http://www4.vlaanderen.be/dar/svr/Enquetes/Pages/Enquetes.aspx

Tevredenheid met voorzieningen, in %.

	2010		2007		verschil	
	ontevreden	tevreden	ontevreden	tevreden	ontevreden	tevreden
huisvuilvoorzieningen	4,8	85,2	8,9	82,0	-4,1	3,2
culturele voorzieningen	2,9	79,0	2,6	82,5	0,4	-3,6
onderwijs	6,8	73,4	6,9	78,0	-0,1	-4,5
gezondheidsvoorzieningen	7,4	72,0	6,6	77,6	0,8	-5,5
openbaar groen	7,2	71,6	7,9	76,2	-0,7	-4,6
sportvoorzieningen	4,8	70,7	6,4	74,7	-1,6	-4,0
openbaar vervoer	18,5	53,8	15,9	62,2	2,7	-8,4
jongerenvoorzieningen	10,5	52,1	10,9	58,3	-0,4	-6,2
bejaardenvoorzieningen	16,5	51,4	20,2	50,8	-3,7	0,6
kinderopvang	11,3	48,8	13,8	50,3	-2,5	-1,5
begeleiding werklozen	24,5	31,2	22,7	41,3	1,8	-10,2
staat fiets- en voetpaden	46,2	27,8	39,4	38,3	6,7	-10,6
opvang en begeleiding armen	36,5	20,5	35,0	26,2	1,5	-5,7
opvang en begeleiding vreemdelingen	32,8	20,0	28,3	26,7	4,5	-6,7
staat wegen	55,7	16,8	30,1	41,9	25,7	-25,1

Bespreking

In vergelijking met 2007 is de tevredenheid van de bevolking met een reeks voorzieningen er op achteruit gegaan.

De tevredenheid van de bevolking blijft ook in 2010 sterk afhankelijk van de aard van de voorziening. De rangorde blijft - op de staat van de wegen na - vrijwel dezelfde. Hoogste scores voor huisvuil- en culturele voorzieningen. Openbaar vervoer, jongeren-, bejaardenvoorzieningen en kinderopvang kunnen nog rekenen op de tevredenheid van de helft van de bevolking. Begeleiding en opvang van werklozen, armen en vreemdelingen lokken heel wat ontevredenheid uit. Dit is ook het geval voor de staat van de fiets- en voetpaden maar vooral van de wegen. De ontevredenheid rond de laatste voorzieningen is fors toegenomen. Ook de tevredenheid over het openbaar vervoer en jongerenvoorzieningen kent een zware terugval.

Vrouwen zijn kritischer als het over gezondheidsvoorzieningen en de verschillende opvangvormen gaat, mannen zijn dan weer minder tevreden over jongerenvoorzieningen, openbaar groen maar vooral over de staat van de fietspaden en de wegen.

Doelstelling	19.1.1 Alle maatschappelijke actoren worden tegen 2020 meer actief bij het beleid betrekken. Dat bevordert het gemeenschappelijk verantwoordelijkheidsbesef en de gemeenschappelijke actieve oplossingsgerichtheid van de overheid en het middenveld voor belangrijke maatschappelijke uitdagingen, zoals duurzame ontwikkeling.
Kernindicator	Aantal adviezen Strategische Adviesraden (SAR)
Definitie	Aantal regelgevingsdossiers waarin het advies van een SAR werd <i>gevraagd</i> ten opzichte van het totaal aantal regelgevingdossiers + aantal regelgevingsdossiers waarin het advies van een SAR werd <i>gegeven</i> ten opzichte van het totaal aantal regelgevingdossiers
Streefwaarde	Geen streefnorm bepaald in doelstelling
Dimensies	Aantallen per adviesraad, op eigen initiatief of op vraag
Vergelijking ruimte	Vanaf 2008
Vergelijking tijd	Sommige SAR's zijn in 2007 opgericht, andere werden later opgericht.
Frequentie en stiptheid	Jaarlijks, jaarverslagen rond 15 mei x+1
Laatst gewijzigd	6/01/2011
Meetmethode	Administratieve registratie door SAR's
Bron data	Jaarverslagen SAR
Meer informatie	Secretariaten SAR

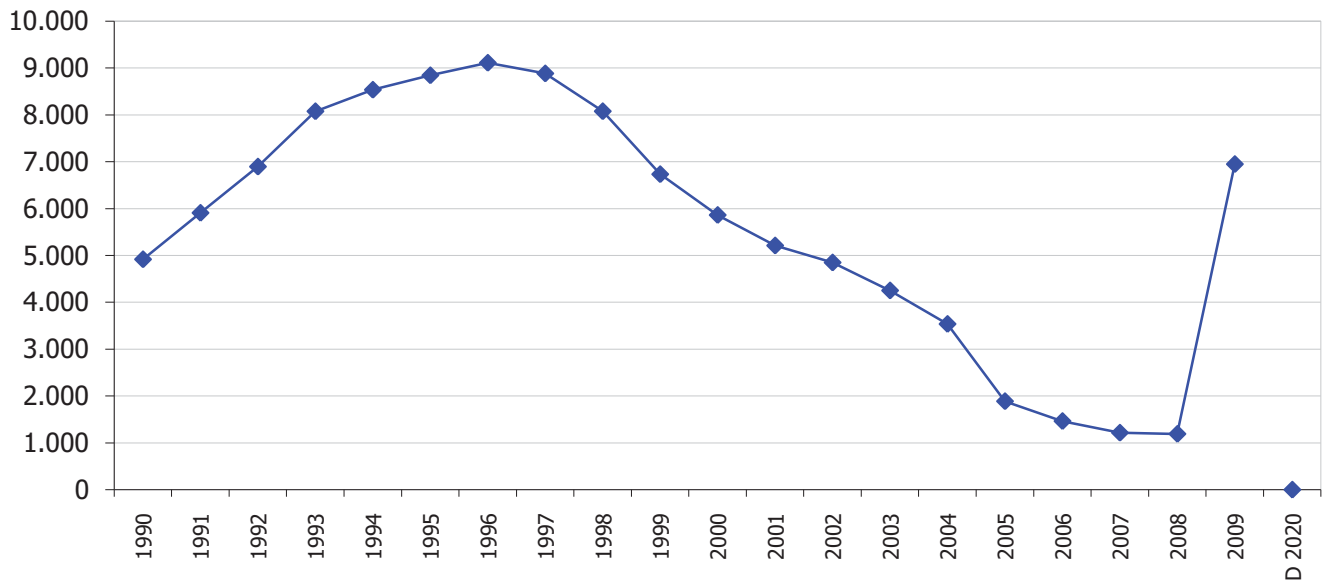
SAR	Aantal adviezen in 2009			Opmerkingen
	totaal	op vraag	op eigen initiatief	
Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen (MINA)	41	38	3	Inwerkingtreding oprichtingsdecreet als SAR vanaf 1 juni (gedeeltelijk) en 1 september 2009
Mobiliteitsraad Vlaanderen (MORA)	10	8	2	
Strategische adviesraad Cultuur, Jeugd, Sport en Media (SARC)	29	12	17	
Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV)	39	39		Inwerkingtreding oprichtingsdecreet als SAR vanaf 1 januari 2009
Strategische adviesraad internationaal Vlaanderen (SARiV)	26	24	1	nog 1 advies dat in de categorie 'andere' thuis hoort
Strategische adviesraad voor Landbouw & Visserij (SALV)	10	9	1	
Strategische adviesraad Ruimtelijke Ordening – Onroerend Erfgoed (SARO)	10	10	0	
Strategische adviesraad voor Wetenschap en Innovatie	-	-	-	Pas in werking sinds 1/1/2010
Strategische adviesraad voor het Vlaamse Welzijns-, Gezondheids- en Gezinsbeleid	7	5	2	
Vlaamse adviesraad voor Bestuurszaken (VLABEST)	9	7	2	
Vlaamse onderwijsraad (VLOR)	48	24	24	
Vlaamse Woonraad	5	1	4	
TOTAAL	234	177	56	

Doelstelling	19.1.2 Alle maatschappelijke actoren worden tegen 2020 meer actief bij het beleid betrekken. Dat bevordert het gemeenschappelijk verantwoordelijkheidsbesef en de gemeenschappelijke actieve oplossingsgerichtheid van de overheid en het middenveld voor belangrijke maatschappelijke uitdagingen, zoals duurzame ontwikkeling.
Kernindicator	Adviestermijnen Strategische adviesraden
Definitie	Aantal regelgevingsdossiers waarin het advies van een SAR wordt gevraagd met <i>hoogdringendheid</i> ten opzichte van het totaal aantal regelgevingdossiers waarin advies aan de SAR wordt gevraagd+ aantal regelgevingdossiers waarvoor SAR het advies <i>binnen een bepaalde tijd</i> geleverd heeft tov het totaal aantal regelgevingdossiers waarin advies van de SAR wordt geleverd.
Streefwaarde	Hoger aandeel tijdige adviezen
Dimensies	Aantal binnen normale termijn van 30 dagen, aantal via spoedprocedure (10 dagen), aantal tijdige en laattijdige adviezen
Vergelijking ruimte	
Vergelijking tijd	Data pas beschikbaar vanaf 2010. Niet alle SAR's zijn even oud. Sommige gaan al langer mee, andere zijn pas in 2007 opgericht, andere moeten nog actief worden.
Frequentie en stiptheid	Jaarlijks
Laatst gewijzigd	6/01/2011
Meetmethode	Administratieve registratie door SAR's. Aan de SAR's wordt gevraagd dit in hun jaarverslag mee op te nemen.
Bron data	Dienst wetsmatiging
Meer informatie	secretariaten SAR

SAR	Aantal adviezen in 2009			
	30d. of meer	spoed (max 10d.)	tijdig	laattijdig
Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen (MINA)	24	4	13	15
Mobiliteitsraad Vlaanderen (MORA)	6	2	8	0
Strategische adviesraad Cultuur, Jeugd, Sport en Media (SARC)	11	1	12	0
Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV)	27	12		
Strategische adviesraad internationaal Vlaanderen (SARiV)	23	1	24	0
Strategische adviesraad voor Landbouw & Visserij (SALV)	9	0	9	0
Strategische adviesraad Ruimtelijke Ordening – Onroerend Erfgoed (SARO)	4	6	10	0
Strategische adviesraad voor Wetenschap en Innovatie	-	-	-	-
Strategische adviesraad voor het Vlaamse Welzijns-, Gezondheids- en Gezinsbeleid	4	1	5	0
Vlaamse adviesraad voor Bestuurszaken (VLABEST)	4	1	5	0
Vlaamse onderwijsraad (VLOR)	23	1	24	0
Vlaamse Woonraad	0	1	1	0

Doelstelling	20.1. De Vlaamse overheid blijft volgend decennium financieel gezond. Het uitgangspunt is de eind 2008 verworven schuldenvrije positie te behouden.
Kernindicatoren	Geconsolideerde Vlaamse Schuld
Definitie	Het gaat over de geconsolideerde (bruto)schuld op 31/12 (definitie Maastricht), wat inhoudt dat enerzijds de schulden van alle instellingen die volgens het ESR-stelsel van nationale rekeningen tot de Vlaamse overheid behoren worden meegerekend, en dat anderzijds een consolidering plaatsvindt, met andere woorden dat de onderlinge schulden tussen deze instellingen die tot de Vlaamse overheid behoren niet worden meegerekend. Ook vindt een consolidatie plaats met de overige regionale overheden van België, zodat de som van hun geconsolideerde brutoschulden gelijk is aan de geconsolideerde brutoschuld van de Belgische Gewesten en Gemeenschappen. Op te merken valt dat deze definitie van de Vlaamse schuld uiteraard veel ruimer dan de bekendere schuld van de ministeries van de Vlaamse overheid, die immers de meeste verzelfstandigde agentschappen niet omvat.
Streefwaarde	Nulwaarde eind 2008 moet behouden worden.
Dimensies	
Vergelijking ruimte	Geen cijfers voor regio's
Vergelijking tijd	1990-2009
Frequentie en stiptheid	jaarlijks, april van het jaar volgend op het beschouwde jaar
Laatst gewijzigd	2/12/2010
Meetmethode	De gegevens worden door het Instituut van de Nationale Rekeningen berekend op basis van de gegevens die door het Departement F&B ter beschikking worden gesteld.
Bron data	INR, op basis van F&B
Meer informatie	http://www.nbb.be/DOC/DQ/N/DQ3/HISTO/SNM0405.PDF

Geconsolideerde schuld

Bespreking

Per 31/12/2009 bedroeg de geconsolideerde Vlaamse schuld bijna 7 miljard euro, meer dan 3 maal zo hoog als een jaar eerder. De sterke toename van de schuld is het gevolg van de steunoperaties aan de financiële sector. Tegen 2020 wil de Vlaamse overheid de schuld opnieuw tot nul herleiden.

Doelstelling	20.1. De Vlaamse overheid blijft volgend decennium financieel gezond. Het uitgangspunt is de eind 2008 verworven schuldenvrije positie te behouden.
Kernindicatoren	Prestatiegericht begroten
Definitie	De index geeft aan in welke mate prestatiegerichte informatie wordt aangewend bij het begrotingsproces: bij het opstellen van doelstellingen, bij de opvolging en rapportering van de uitvoering, bij de begrotingsonderhandelingen en het nemen van begrotingsbeslissingen. De index kan variëren van 0 (geen prestatiegerichte begroting) tot 1 (uitgebreid en diepgaand prestatiegericht begroten)
Streefwaarde	streefwaarde 100%
Dimensies	
Vergelijking ruimte	landen OESO
Vergelijking tijd	Vanaf 2010 voor Vlaams gewest, vragenlijst voor OESO-landen is in 2007 ingevuld
Frequentie en stiptheid	Jaarlijks, voorjaar
Laatst gewijzigd	1/01/2011
Meetmethode	F&B berekent score op basis van OESO-vragenlijst "OECD Budget Practices and Procedures Survey (Part VI; Performance Information)" - controle door SOFI-werkgroep SVR berekent de scores van de buurlanden op basis van de antwoorden op bovengenoemde survey, afgenomen in 2007.
Bron data	F&B, SVR
Meer informatie	

OESO-vragenlijst, scores voor Vlaamse overheid

Rubrieken	deelscore	gewicht	%
gebruikte soorten performantie-informatie	44%	13,7%	6,1%
proces inzake het stellen van performantiedoelstellingen	25%	22,7%	5,7%
proces inzake het opvolgen en rapporteren over resultaten	17%	18,2%	3,0%
gebruik van performantie-informatie bij begrotingsbesprekingen en politieke beslissingen	6%	45,5%	2,9%
TOTAAL		100,0%	17,69%

bron: F&B, januari 2011.

OESO-vragenlijst, totaalscores voor buurlanden

België	9%
Duitsland	23%
Frankrijk	38%
Verenigd Koninkrijk	54%
Nederland	57%
Finland	58%

bron : SVR, januari 2011.

Bespreking

Met een score van 18% is de Vlaamse overheid nog ver verwijderd van de streefwaarde. Ze doet het daarmee weliswaar beter dan België, maar aanmerkelijk minder goed dan de buurlanden. Finland heeft binnen de OESO-landen de beste score.

De Vlaamse overheid heeft het gebruik van indicatoren opgelegd naar aanleiding van de beheers- en managementovereenkomsten. De uitwerking van doelstellingen en indicatoren kan nog beter (advies IF). Er worden jaarlijks rapporten opgesteld met evaluatie van de uitvoering van de beheers- en managementovereenkomsten. De beleidsbrieven geven jaarlijks een stand van zaken van de uitvoering van het aangekondigde beleid. De begrotingsprogramma's worden beoordeeld door IF en het Rekenhof. Er is vooralsnog geen koppeling tussen de begrotingscyclus enerzijds en de beleids- en contractcyclus anderzijds. De performantiedoelstellingen die in de beheers- en managementovereenkomsten worden opgenomen, worden bepaald in overleg tussen de bevoegde minister en de betrokken leidend ambtenaren. Er is geen inmenging van het departement F&B. Performantie-informatie wordt weinig of niet gebruikt bij de begrotingsbesprekingen. Soms worden begrotingsprogramma's stopgezet, soms worden ze uitgebreid, dit is afhankelijk van de politieke beraadslaging.

